ΝΑ ΑΝΑΔΕΙΞΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣΟΥΜΕ ΤΑ ΑΝΑΡΧΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 197
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
2019
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

1,5 ΕΥΡΩ

F R
IS A LITTLE
RESPECT

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Σε μια Έκθεση της Αμερικανικής Ένωσης για την Προαγωγή της Επιστήμης, που δημοσιεύθηκε το 2014, τονίζονται τα ακόλουθα όσον αφορά την «κλιματική αλλαγή»:

«Οι περισσότερες προβλέψεις για την κλιματική αλλαγή εκλαμβάνουν ως δεδομένο ότι οι μελλοντικές αλλαγές –εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αύξηση της θερμοκρασίας και συνέπειες όπως η άνοδος της θερμοκρασίας– θα συμβαίνουν αναλογικά. Μια δεδομένη ποσότητα αερίων του θερμοκηπίου θα οδηγεί σε μια ευθέως ανάλογη άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Ωστόσο στο γεωλογικό ιστορικό για το κλίμα καταγράφονται περιπτώσεις στις οποίες μια σχετικά μικρή μεταβολή σε μια παράμετρο του κλίματος οδηγεί σε απότομες μεταβολές σε ολόκληρο το σύστημα. Με άλλα λόγια, η αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας πάνω από ένα όριο μπορεί να πυροδοτήσει απότομες, απρόβλεπτες και δυνητικά μη αναστρέψιμες μεταβολές, οι οποίες θα έχουν εκτεταμένες αποδιοργανωτικές και μεγάλης κλίμακας επιπτώσεις. Στο σημείο αυτό, ακόμα κι αν δεν προσθέσουμε επιπλέον CO_2 στην ατμόσφαιρα, δρομολογούνται δυνητικά αναπότρεπτες διαδικασίες. Θα μπορούσαμε να παραλληλίσουμε την κατάσταση με ένα αυτοκίνητο, που δεν λειτουργούν τα φρένα και το τιμόνι του, με αποτέλεσμα να μην είμαστε πλέον σε θέση να ελέγξουμε το πρόβλημα και τις συνέπειές του».

Εάν πάρουμε στα σοβαρά τις ως άνω επισημάνσεις, ο πλανήτης είναι ένα αυτοκίνητο που έχει βλάβη στα φρένα και το τιμόνι και το μόνο που μένει να διαπιστώσουμε σίγουρα με επώδυνο τρόπο είναι το μέγεθος των συνεπειών της επικείμενης αναπόδραστης σύγκρουσης, η οποία σαφώς θα καθοριστεί από την ταχύτητα με την οποία κινούμαστε. Η ταχύτητα είναι υπολογίσιμη, είναι μικρή και διαχειρίσιμη όσον αφορά τα αποτελέσματά της ή είναι μεγάλη αλλά σταθερή ή διαρκώς αυξανόμενη και εντελώς ανεξέλεγκτη; Θα πρέπει πρώτα απ' όλα να ξεκαθαρίσουμε ότι ο όρος «κλιματική αλλαγή» από μόνος του αδυνατεί να περιγράψει την καταστροφή που, ήδη, έχει επέλθει αλλά και αυτή που επίκειται και οφείλεται στην όχι γενικά και αόριστα ανθρώπινη

ΤΗΣ «ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ» ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ...

Μερικές φορές χρειάζονται χρόνια για να καταλάβουμε απλά πράγματα.

Απλά πράγματα, καθημερινά, καθησυχαστικά και επαναλαμβανόμενα, που σχεδόν δεν τα προσέχουμε, όπως τον καφέ, που μας αρέσει να απολαμβάνουμε σε διάφορα κομψά καφενεία της πόλης. Και τί πιο ήσυχο, φιλειρηνικό και βαρετό από τη λεγόμενη «μεσαία τάξη», που ξαφνικά τη θυμήθηκαν όλοι και έγινε ξανά η «πολύφερνος νύφη»!

Μα τι υποτιμητικός όρος! Προσδιορίζεται, όχι ως αυτό που είναι, αλλά ως κάτι που βρίσκεται ανάμεσα σε μια ανώτερη και μια κατώτερη κάστα.

Και ποιος παρακαλώ θέλει να λέγεται μεσαίος; Σε ποιούς αρέσει η αισθητική και η μετριοπάθεια του «νοικοκυραίου»;

Ας σηκώσει το χέρι! Τα «άκρα» είναι επικά, έχουν πάντα πολύ πάθος, είναι αγεφύρωτα, έχουν φανατικούς εχθρούς και φίλους, έχουν τραγουδηθεί, έχουν γίνει αντικείμενο μυθοπλασιών και σεναρίων για τον κινηματογράφο.

Αντίθετα, τα λίγα τραγούδια, που γράφτηκαν για τους «μεσαίους» είναι μόνο κοροϊδευτικά. Και πόσο εύκολο είναι να κοροϊδέψεις αυτή την κοινωνική κατηγορία-μη κατηγορία, που υπάρχει για να γεφυρώνει, για να συγκρατεί το κρατικό οικοδόμημα!

Οι μέντορες της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης (και της κοινωνιολογίας σε μεγάλο βαθμό) έχουν τόση ανασφάλεια, που αισθάνονται υποχρεωμένοι να αποδείξουν την κάθε αυθαιρεσία τους με νούμερα. Στο φρούδο κυνήγι της χίμαιρας, που λέγεται «κοινωνική τάξη», η λεγόμενη μεσαία τάξη αποτελεί το δυσκολότερο και πιο πολύτιμο θήραμα και αυτοί οι επιστήμονες νομίζουν ότι το εγκλώβισαν με τα δίχτυα των αριθμών

αναπτύσσονται όλες οι μεγάλες κοινωνικές ομάδες συμφερόντων. Οι αντιθέσεις μεταξύ των τελευταίων, συχνά ακραίες, δεν εκπορεύονται μόνο από τους μεταξύ τους ανταγωνισμούς, αλλά και από την απ' ευθείας σχέση τους με το Κράτος.

Δεν πρέπει να ξεχνούμε άλλωστε ότι το κράτος αποτελεί πεδίο σχέσεων, αλλά και ενεργό υποκείμενο.

Η δεύτερη ιδιαιτερότητα είναι η ακόμα πιο γνώριμη σε όλους μας πολλαπλότητα των κοινωνικών ρόλων.

Ο καθηγητής μέσης εκπαίδευσης, ο οποίος το απόγευμα κάνει ιδιαίτερα στους μαθητές του. Ο τμηματάρχης δημόσιας υπηρεσίας, που δουλεύει περιστασιακά ως γκαρσόνι πολυτελείας στα events εφοπλιστών. Ο άνεργος, κατά δήλωσίν του, που εισπράττει ως «ασθενέστερος» όλα τα προνοιακά επιδόματα και κουπόνια (αντιστοιχούν μηνιαίως σε λίγο παραπάνω από ένα βασικό μισθό), αλλά τυγχάνει και ιδιοκτήτης 2-3 διαμερισμάτων, τα οποία νοικιάζει σε άλλους «μεσαίους». «Μαύρα» φυσικά ή στο όνομα της συζύγου του.

Συχνά τυχαίνει να είναι πολύ απαιτητικός και ανεβάζει διαρκώς το ενοίκιο, αλλά οι νοικάρηδες του τον πληρώνουν με το ίδιο νόμισμα: Καθυστερούν πολύ την καταβολή των ενοικίων ή δεν τον πληρώνουν καθόλου. Πολλές φορές δουλεύει και «μαύρα». Εάν βάλει έστω και ένα ένσημο, διακόπτονται αυτομάτως τα επιδόματα. Και τί τον νοιάζει η σύνταξη; Ο φίλος μας δεν συμμερίζεται καθόλου τις αξίες των παλιών για σκληρή εργασία με ανταμοιβή μια καλή σύνταξη. Έχει άδικο;

Η αναρχική θεώρηση πολύ πιο διορατική και αντικειμενική από τα εισαγόμενα μαρξιστικά δόγματα, που αναζητούσαν ανύπαρκτα «προλεταριάτα» για να τα χρίσουν σώνει και ντε ως περιούσιο λαό ενάντια σε έναν εξ ίσου χιμαιρικό «καπιταλισμό», είχε από πολύ νωρίς επισημάνει αυτή την έντονη κοινωνική διάχυση, αυτή τη σύμμειξη του κράτους με την κοινωνία. Αυτή η σχέση αποτυπώνεται και χωρικά, σε ένα ενιαίο, αξεδιάλυτο χώρο, οποίος δεν είναι ούτε καθαρά δημόσιος, ούτε ιδιωτικός, αλλά «ιδιωτικοδημόσιος».

Όπως πίνουμε τον καφέ μας, δεν έχουμε παρά να παρατηρήσουμε με άλλο μάτι αυτό το τόσο οικείο φαινόμενο με τα τραπεζάκια στην πλατεία. Βολεύει και ο καιρός, βλέπετε, τον περισσότερο καιρό έχει ηλιοφάνεια.

λαγή εκλαμβάνουν ως δεδομένο ότι οι μελλοντικές αλλαγές –εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αύξηση της θερμοκρασίας και συνέπειες όπως η άνοδος της θερμοκρασίας– θα συμβαίνουν αναλογικά. Μια δεδομένη ποσότητα αερίων του θερμοκηπίου θα οδηγεί σε μια ευθέως ανάλογη άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Ωστόσο στο γεωλογικό ιστορικό για το κλίμα καταγράφονται περιπτώσεις στις οποίες μια σχετικά μικρή μεταβολή σε μια παράμετρο του κλίματος οδηγεί σε απότομες μεταβολές σε ολόκληρο το σύστημα. Με άλλα λόγια, η αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας πάνω από ένα όριο μπορεί να πυροδοτήσει απότομες, απρόβλεπτες και δυνητικά μη αναστρέψιμες μεταβολές, οι οποίες θα έχουν εκτεταμένες αποδιοργανωτικές και μεγάλης κλίμακας επιπτώσεις. Στο σημείο αυτό, ακόμα κι αν δεν προσθέσουμε επιπλέον CO_2 στην ατμόσφαιρα, δρομολογούνται δυνητικά αναπότρεπτες διαδικασίες. Θα μπορούσαμε να παραλληλίσουμε την κατάσταση με ένα αυτοκίνητο, που δεν λειτουργούν τα φρένα και το τιμόνι του, με αποτέλεσμα να μην είμαστε πλέον σε θέση να ελέγξουμε το πρόβλημα και τις συνέπειές του».

Εάν πάρουμε στα σοβαρά τις ως άνω επισημάνσεις, ο πλανήτης είναι ένα αυτοκίνητο που έχει βλάβη στα φρένα και το τιμόνι και το μόνο που μένει να διαπιστώσουμε σίγουρα με επώδυνο τρόπο είναι το μέγεθος των συνεπειών της επικείμενης αναπόδραστης σύγκρουσης, η οποία σαφώς θα καθοριστεί από την ταχύτητα με την οποία κινούμαστε. Η ταχύτητα είναι υπολογίσιμη, είναι μικρή και διαχειρίσιμη όσον αφορά τα αποτελέσματά της ή είναι μεγάλη αλλά σταθερή ή διαρκώς αυξανόμενη και εντελώς ανεξέλεγκτη; Θα πρέπει πρώτα απ' όλα να ξεκαθαρίσουμε ότι ο όρος «κλιματική αλλαγή» από μόνος του αδυνατεί να περιγράψει την καταστροφή που, ήδη, έχει επέλθει αλλά και αυτή που επίκειται και οφείλεται στην όχι γενικά και αόριστα ανθρώπινη παρέμβαση, αλλά στις δραστηριοποιήσεις των κάθε είδους συμμετόχων στο παγκόσμιο πλέγμα κυριαρχίας. Η αποδοχή αυτής της πραγματικότητας είναι ιδιαίτερα λειτουργική όχι για να αποκρύψει το μερίδιο της ευθύνης, όποιο και αν είναι το μέγεθός του, κάθε μεμονωμένου ατόμου, αλλά για να ανοίξει διάπλατα τον δρόμο μιας βαθύτερης κατανόησης του προβλήματος. Ειδικά σε μια «στιγμή», που εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι σ' ολόκληρο τον πλανήτη, μεταξύ τους πλήθος μαθητών, κινητοποιούνται έχοντας επίγνωση, όπως φαίνεται, ότι ο πλανήτης έχει ήδη αρχίσει να «σκοτεινιάζει».

Η επισήμανση αυτή ταιριάζει, πιστεύουμε, και με τα λόγια της Ρεμπέκα Τάρμπστον, εκτελεστικής διευθύντριας του Δικτύου Δράσης για τα Τροπικά δάση, κατά την οποία «πρέπει να θυμόμαστε ότι η πρόκληση της εποχής μας είναι μεγαλύτερη από την κλιματική αλλαγή. Πρέπει να βλέπουμε πιο μακριά και σε μεγαλύτερο

ΤΗΣ «ΜΕΣΑΙΑΣ ΤΑΞΗΣ» ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ...

Μερικές φορές χρειάζονται χρόνια για να καταλάβουμε απλά πράγματα.

Απλά πράγματα, καθημερινά, καθησυχαστικά και επαναλαμβανόμενα, που σχεδόν δεν τα προσέχουμε, όπως τον καφέ, που μας αρέσει να απολαμβάνουμε σε διάφορα κομψά καφενεία της πόλης. Και τί πιο ήσυχο, φιλειρηνικό και βαρετό από τη λεγόμενη «μεσαία τάξη», που ξαφνικά τη θυμήθηκαν όλοι και έγινε ξανά η «πολύφερνος νύφη»!

Μα τι υποτιμητικός όρος! Προσδιορίζεται, όχι ως αυτό που είναι, αλλά ως κάτι που βρίσκεται ανάμεσα σε μια ανώτερη και μια κατώτερη κάστα.

Και ποιος παρακαλώ θέλει να λέγεται μεσαίος; Σε ποιούς αρέσει η αισθητική και η μετριοπάθεια του «νοικοκυραίου»;

Ας σηκώσει το χέρι! Τα «άκρα» είναι επικά, έχουν πάντα πολύ πάθος, είναι αγεφύρωτα, έχουν φανατικούς εχθρούς και φίλους, έχουν τραγουδηθεί, έχουν γίνει αντικείμενο μυθοπλασιών και σεναρίων για τον κινηματογράφο.

Αντίθετα, τα λίγα τραγούδια, που γράφτηκαν για τους «μεσαίους» είναι μόνο κοροϊδευτικά. Και πόσο εύκολο είναι να κοροϊδέψεις αυτή την κοινωνική κατηγορία-μη κατηγορία, που υπάρχει για να γεφυρώνει, για να συγκρατεί το κρατικό οικοδόμημα!

Οι μέντορες της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης (και της κοινωνιολογίας σε μεγάλο βαθμό) έχουν τόση ανασφάλεια, που αισθάνονται υποχρεωμένοι να αποδείξουν την κάθε αυθαιρεσία τους με νούμερα. Στο φρούδο κυνήγι της χίμαιρας, που λέγεται «κοινωνική τάξη», η λεγόμενη μεσαία τάξη αποτελεί το δυσκολότερο και πιο πολύτιμο θήραμα και αυτοί οι επιστήμονες νομίζουν ότι τη εγκλώβισαν με τα δίχτυα των αριθμών και των ποσοστών.

«Από 70-150% του μέσου διάμεσου εισοδήματος», λέει. Φέξε μου και γλίστρησα. Ο υδραυλικός και ο καθηγητής πανεπιστημίου, ο μπακάλης και ο Ζήκος, ο κρατικός υπάλληλος και ο ιδιοκτήτης ταβέρνας, όλοι μαζί στη «μεσαία τάξη».

Βλακεία, ε; Αφού δεν σας άρεσε το σόφισμά μας, έχουμε κι άλλο, να την υποδιαιρέσουμε σε «υποτάξεις». Να κόψουμε σε τρία κομμάτια τον Μορμόλη;

Και δεν τον κόβουμε! Τρεις οι Μορμόληδες! Να και οι μικρομεσαίοι, να και η ανώτερη μεσαία τάξη κλπ.

Σταματούμε για την ώρα εδώ, επειδή πρέπει, στοιχειωδώς, να διαφυλάξουμε το επιστημονικό κύρος των Επιδρομών...

«ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΗ»: «ΘΑΝΑΤΟΣ» ΚΑΙ «ΝΕΚΡΑΝΑΣΤΑΣΗ»...

όλους μας πολλαπλότητα των κοινωνικών ρόλων.

Ο καθηγητής μέσης εκπαίδευσης, ο οποίος το απόγευμα κάνει ιδιαίτερα στους μαθητές του. Ο τμηματάρχης δημόσιας υπηρεσίας, που δουλεύει περιστασιακά ως γκαρσόνι πολυτελείας στα events εφοπλιστών. Ο άνεργος, κατά δήλωσίν του, που εισπράττει ως «ασθενέστερος» όλα τα προνοιακά επιδόματα και κουπόνια (αντιστοιχούν μηνιαίως σε λίγο παραπάνω από ένα βασικό μισθό), αλλά τυγχάνει και ιδιοκτήτης 2-3 διαμερισμάτων, τα οποία νοικιάζει σε άλλους «μεσαίους». «Μαύρα» φυσικά ή στο όνομα της συζύγου του.

Συχνά τυχαίνει να είναι πολύ απαιτητικός και ανεβάζει διαρκώς το ενοίκιο, αλλά οι νοικάρηδες του τον πληρώνουν με το ίδιο νόμισμα: Καθυστερούν πολύ την καταβολή των ενοικίων ή δεν τον πληρώνουν καθόλου. Πολλές φορές δουλεύει και «μαύρα». Εάν βάλει έστω και ένα ένσημο, διακόπτονται αυτομάτως τα επιδόματα. Και τί τον νοιάζει η σύνταξη; Ο φίλος μας δεν συμμερίζεται καθόλου τις αξίες των παλιών για σκληρή εργασία με ανταμοιβή μια καλή σύνταξη. Έχει άδικο;

Η αναρχική θεώρηση πολύ πιο διορατική και αντικειμενική από τα εισαγόμενα μαρξιστικά δόγματα, που αναζητούσαν ανύπαρκτα «προλεταριάτα» για να τα χρίσουν σώνει και ντε ως περιούσιο λαό ενάντια σε έναν εξ ίσου χιμαιρικό «καπιταλισμό», είχε από πολύ νωρίς επισημάνει αυτή την έντονη κοινωνική διάχυση, αυτή τη σύμμειξη του κράτους με την κοινωνία. Αυτή η σχέση αποτυπώνεται και χωρικά, σε ένα ενιαίο, αξεδιάλυτο χώρο, οποίος δεν είναι ούτε καθαρά δημόσιος, ούτε ιδιωτικός, αλλά «ιδιωτικοδημόσιος».

Όπως πίνουμε τον καφέ μας, δεν έχουμε παρά να παρατηρήσουμε με άλλο μάτι αυτό το τόσο οικείο φαινόμενο με τα τραπεζάκια στην πλατεία. Βολεύει και ο καιρός, βλέπετε, τον περισσότερο καιρό έχει ηλιοφάνεια.

Παντοδυναμία του Κράτους σημαίνει φυσικά και παντοδυναμία της πολιτικής.

Αυτή η ιδιότυπη κατάσταση συνοψίζεται χαρακτηριστικά στην γνωστή φράση του Χαρίλαου Τρικούπη «εν Ελλάδι, εάν δεν πολιτεύεται τις, ουδέν δύναται να πράξη».

Η ανθεκτικότητα αυτής συνθήκης είναι μάλλον αυταπόδεικτη.

Επέζησε ενός Διχασμού, δυο παγκόσμιων πολέμων, αλλεπάλληλων πτωχεύσεων, καταστροφών, δικτατοριών και εμφυλίων. Το εκάστοτε κυβερνών κόμμα δεν ασκεί μια πολιτική εξουσία, αλλά κατ' ουσίαν διαχειρίζεται το όλο σύστημα εκτροφής των διαφόρων ομάδων εξουσίας και γι' αυτό η κατάκτησή της έχει τόσο μεγάλη σημασία για τους πολιτευόμενους.

Η διαχρονική προτίμηση των εμπλεκόμενων μερών στην ανοιχτή αντιπαράθεση και στην τακτική της «εφό-

που δεν λειτουργούν τα φρένα και το τιμόνι του, με αποτέλεσμα να μην είμαστε πλέον σε θέση να ελέγξουμε το πρόβλημα και τις συνέπειές του».

Εάν πάρουμε στα σοβαρά τις ως άνω επισημάνσεις, ο πλανήτης είναι ένα αυτοκίνητο που έχει βλάβη στα φρένα και το τιμόνι και το μόνο που μένει να διαπιστώσουμε σίγουρα με επώδυνο τρόπο είναι το μέγεθος των συνεπειών της επικείμενης αναπόδραστης σύγκρουσης, η οποία σαφώς θα καθοριστεί από την ταχύτητα με την οποία κινούμαστε. Η ταχύτητα είναι υπολογίσιμη, είναι μικρή και διαχειρίσιμη όσον αφορά τα αποτελέσματά της ή είναι μεγάλη αλλά σταθερή ή διαρκώς αυξανόμενη και εντελώς ανεξέλεγκτη; Θα πρέπει πρώτα απ' όλα να ξεκαθαρίσουμε ότι ο όρος «κλιματική αλλαγή» από μόνος του αδυνατεί να περιγράψει την καταστροφή που, ήδη, έχει επέλθει αλλά και αυτή που επίκειται και οφείλεται στην όχι γενικά και αόριστα ανθρώπινη παρέμβαση, αλλά στις δραστηριοποιήσεις των κάθε είδους συμμετόχων στο παγκόσμιο πλέγμα κυριαρχίας. Η αποδοχή αυτής της πραγματικότητας είναι ιδιαίτερα λειτουργική όχι για να αποκρύψει το μερίδιο της ευθύνης, όποιο και αν είναι το μέγεθος του, κάθε μεμονωμένου ατόμου, αλλά για να ανοίξει διάπλατα τον δρόμο μιας βαθύτερης κατανόησης του προβλήματος. Ειδικά σε μια «στιγμή», που εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι σ' ολόκληρο τον πλανήτη, μεταξύ τους πλήθος μαθητών, κινητοποιούνται έχοντας επίγνωση, όπως φαίνεται, ότι ο πλανήτης έχει ήδη αρχίσει να «σκοτεινιάζει».

Η επισήμανση αυτή ταιριάζει, πιστεύουμε, και με τα λόγια της Ρεμπέκα Τάρμπστον, εκτελεστικής διευθύντριας του Δικτύου Δράσης για τα Τροπικά δάση, κατά την οποία «πρέπει να θυμόμαστε ότι η πρόκληση της εποχής μας είναι μεγαλύτερη από την κλιματική αλλαγή. Πρέπει να βλέπουμε πιο μακριά και σε μεγαλύτερο βαθμό. Αυτό για το οποίο μιλάμε, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς με τον εαυτό μας, είναι η ριζική αλλαγή όλων όσων έχουν να κάνουν με τον τρόπο ζωής μας πάνω σ' αυτόν τον πλανήτη».

Φθάνει τα πνεύματα να είναι έτοιμα να κινηθούν στην κατεύθυνση αυτής της ριζικής αλλαγής παραμερίζοντας πλήθος εμποδίων τα οποία δυστυχώς φαντάζουν ακόμη όπως ένα αμετακίνητο βουνό. Ένα βουνό, όμως, που μπορούμε να το μετακινήσουμε όλοι μαζί, φθάνει να το θελήσουμε χωρίς υποχωρήσεις και συμβιβασμούς.

Οκτώβριος 2019

... είναι αγεφύρωτα, έχουν φανατικούς εχθρούς και φίλους, έχουν τραγουδηθεί, έχουν γίνει αντικείμενο μυθοπλασιών και σεναρίων για τον κινηματογράφο.

Αντίθετα, τα λίγα τραγούδια, που γράφτηκαν για τους «μεσαίους» είναι μόνο κοροϊδευτικά. Και πόσο εύκολο είναι να κοροϊδέψεις αυτή την κοινωνική κατηγορία-μη κατηγορία, που υπάρχει για να γεφυρώνει, για να συγκρατεί το κρατικό οικοδόμημα!

Οι μέντορες της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης (και της κοινωνιολογίας σε μεγάλο βαθμό) έχουν τόση ανασφάλεια, που αισθάνονται υποχρεωμένοι να αποδείξουν την κάθε αυθαιρεσία τους με νούμερα. Στο φρούδο κυνήγι της χίμαιρας, που λέγεται «κοινωνική τάξη», η λεγόμενη μεσαία τάξη αποτελεί το δυσκολότερο και πιο πολύτιμο θήραμα και αυτοί οι επιστήμονες νομίζουν ότι το εγκλώβισαν με τα δίχτυα των αριθμών και των ποσοστών.

«Από 70-150% του μέσου διάμεσου εισοδήματος», λέει. Φέξε μου και γλίστρησα. Ο υδραυλικός και ο καθηγητής πανεπιστημίου, ο μπακάλης και ο Ζήκος, ο κρατικός υπάλληλος και ο ιδιοκτήτης ταβέρνας, όλοι μαζί στη «μεσαία τάξη».

Βλακεία, ε; Αφού δεν σας άρεσε το σόφισμά μας, έχουμε κι άλλο, να την υποδιαιρέσουμε σε «υποτάξεις». Να κόψουμε σε τρία κομμάτια τον Μορμόλη;

Και δεν τον κόβουμε! Τρεις οι Μορμόληδες! Να και οι μικρομεσαίοι, να και η ανώτερη μεσαία τάξη κλπ.

Σταματούμε για την ώρα εδώ, επειδή πρέπει, στοιχειωδώς, να διαφυλάξουμε το επιστημονικό κύρος των Επιδρομών...

«ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΗ»: «ΘΑΝΑΤΟΣ» ΚΑΙ «ΝΕΚΡΑΝΑΣΤΑΣΗ»...

Να σημειώσουμε, πως τα παραπάνω (βλ. Της «μεσαίας τάξης» τα παθήματα...) δεν αφορούν ειδικώς τον ελλαδικό χώρο, καθώς η αναζήτηση αυτού του Ιερού Γκράαλ έχει εισαχθεί, όπως και πολλές άλλες ιδέες, από την Εσπερία. Στον ελλαδικό χώρο, όμως, το φαινόμενο αποκτά άλλη διάσταση, καθώς συνοδεύεται από δύο βασικές ιδιαιτερότητες.

Η πρώτη αφορά την γνώριμη παντοδυναμία του Κράτους υπό την ευρεία έννοια: πολιτικοί, διοικητικοί, εκπαιδευτικοί, ιδεολογικοί μηχανισμοί, αποτελούν τον προνομιακό χώρο πάνω στον οποίο εκτρέφονται και

... ο φίλος μας δεν συμμερίζεται καθόλου τις αξίες των παλιών για σκληρή εργασία με ανταμοιβή μια καλή σύνταξη. Έχει άδικο;

Η αναρχική θεώρηση πολύ πιο διορατική και αντικειμενική από τα εισαγόμενα μαρξιστικά δόγματα, που αναζητούσαν ανύπαρκτα «προλεταριάτα» για να τα χρίσουν σώνει και ντε ως περιούσιο λαό ενάντια σε έναν εξ ίσου χιμαιρικό «καπιταλισμό», είχε από πολύ νωρίς επισημάνει αυτή την έντονη κοινωνική διάχυση, αυτή τη σύμμειξη του κράτους με την κοινωνία. Αυτή η σχέση αποτυπώνεται και χωρικά, σε ένα ενιαίο, αξεδιάλυτο χώρο, οποίος δεν είναι ούτε καθαρά δημόσιος, ούτε ιδιωτικός, αλλά «ιδιωτικοδημόσιος».

Όπως πίνουμε τον καφέ μας, δεν έχουμε παρά να παρατηρήσουμε με άλλο μάτι αυτό το τόσο οικείο φαινόμενο με τα τραπεζάκια στην πλατεία. Βολεύει και ο καιρός, βλέπετε, τον περισσότερο καιρό έχει ηλιοφάνεια.

Παντοδυναμία του Κράτους σημαίνει φυσικά και παντοδυναμία της πολιτικής.

Αυτή η ιδιότυπη κατάσταση συνοψίζεται χαρακτηριστικά στην γνωστή φράση του Χαρίλαου Τρικούπη «εν Ελλάδι, εάν δεν πολιτεύεται τις, ουδέν δύναται να πράξη».

Η ανθεκτικότητα αυτής συνθήκης είναι μάλλον αυταπόδεικτη.

Επέζησε ενός Διχασμού, δυο παγκόσμιων πολέμων, αλλεπάλληλων πτωχεύσεων, καταστροφών, δικτατοριών και εμφυλίων. Το εκάστοτε κυβερνών κόμμα δεν ασκεί μια πολιτική εξουσία, αλλά κατ' ουσίαν διαχειρίζεται το όλο σύστημα εκτροφής των διαφόρων ομάδων εξουσίας και γι' αυτό η κατάκτησή της έχει τόσο μεγάλη σημασία για τους πολιτευόμενους.

Η διαχρονική προτίμηση των εμπλεκόμενων μερών στην ανοιχτή αντιπαράθεση και στην τακτική της «εφόδου» από τις (πολύ πιο σύνθετες) διαδικασίες διαλόγου, είναι θεμελιακό στοιχείο της γενικότερης συγκρουσιακής κουλτούρας για τη νομή της εξουσίας.

Καρπός αυτής της σύμμειξης κράτους-κοινωνίας θεωρείται από πολλούς, τόσο η λεγόμενη μεσαία τάξη, όσο και τα «ρετιρέ» της οικονομικής εξουσίας. Η διάχυση προνομίων, παροχών, κανονιστικών διευκολύνσεων, τυπικών ή άτυπων δεν αποτελεί ασφαλώς μια περιστασιακή πρακτική, αλλά μια απαραίτητη δομική προϋπόθεση τόσο για την διόγκωση των πολυπληθών ομάδων συμ-

συνέχεια στη σελ. 4

Ασκήσεις Ενσωμάτωσης της Κινηματικής Εξουσίας ή αλλιώς Δύσκολοι καιροί για «πρίγκιπες»

Συχνά διαπιστώσεις, που εκκινούν από κινηματικές αφετηρίες, αποδεικνύονται απλουστευτικές με αποτέλεσμα την αδυναμία συμβολής, έστω και στο ελάχιστο, στην κατανόηση τόσο της κοινωνικής πραγματικότητας ευρύτερα, όσο και των εμποδίων, που φράζουν αποτελεσματικά, δυστυχώς, τους απελευθερωτικούς δρόμους.

Χειρότερα όμως, ή μάλλον πιο επώδυνα, αποδεικνύονται τα αποτέλεσμα εκείνων των διαπιστώσεων ή και προταγμάτων, που επιλέγονται αποκλειστικά λόγω της κινηματικής εντρύφησης στην πολιτική και συνειδητά κινούνται στην κατεύθυνση της απόκρυψης της πραγματικότητας. Οι λογικές αυτές εμφανίζονται και καλλιεργούνται σε διάφορες συνθήκες είτε κινηματικής ευμάρειας, είτε κινηματικής κάμψης, για διαφορετικούς λόγους, αλλά απολύτως αλληλοεξαρτώμενους.

Στις περιπτώσεις που καταγράφεται έντονα η λεγόμενη κινηματική κάμψη ή αδράνεια, οι εξηγήσεις που δίνονται είναι γενικόλογες, είτε έχουν να κάνουν αόριστα με την δυνατότητα της αριστεράς να αφομοιώνει τους κοινωνικούς αγώνες ή το ίδιο αόριστα με την απουσία ενός ανατρεπτικού κινήματος. Ο τραγέλαφος εδώ είναι άλλωστε ολοφάνερος αφού το «κίνημα» χωρούσε, χωρά και εξακολουθεί να χωρά και να αποτελείται από κάθε λογής αριστερούς και κομμουνιστές, από κομματίδια μέχρι τις γνωστές συνιστώσες του Σύριζα. Η εξαπάτηση, ίδιον της πολιτικής, μ' άλλα λόγια, είναι τόσο φανερή που πραγματικά σε άλλες συνθήκες το μόνο που θα άξιζε να κάνουμε είναι να προσπεράσουμε ζητήματα, που για εμάς είναι προ καιρού καταγεγραμμένα και μάλιστα με τον πλέον διεξοδικό τρόπο.

Έχουμε επίσης στο παρελθόν μιλήσει για την ικανότητα της εξουσίας, ιδιαίτερα της αριστερής εκδοχής της, να παραχωρεί κινηματικούς πόρους, να συνδέεται με τα κινήματα ιδιαίτερα τις δύσκολες στιγμές για την κυριαρχία και στο τέλος να εισπράττει τα δέοντα εκλογικά ή άλλα οφέλη.

Θα θυμίσουμε σ' αυτό το σημείο ότι μόλις ανέλαβε ο Σύριζα την διαχείριση των εξουσιαστικών υποθέσεων το

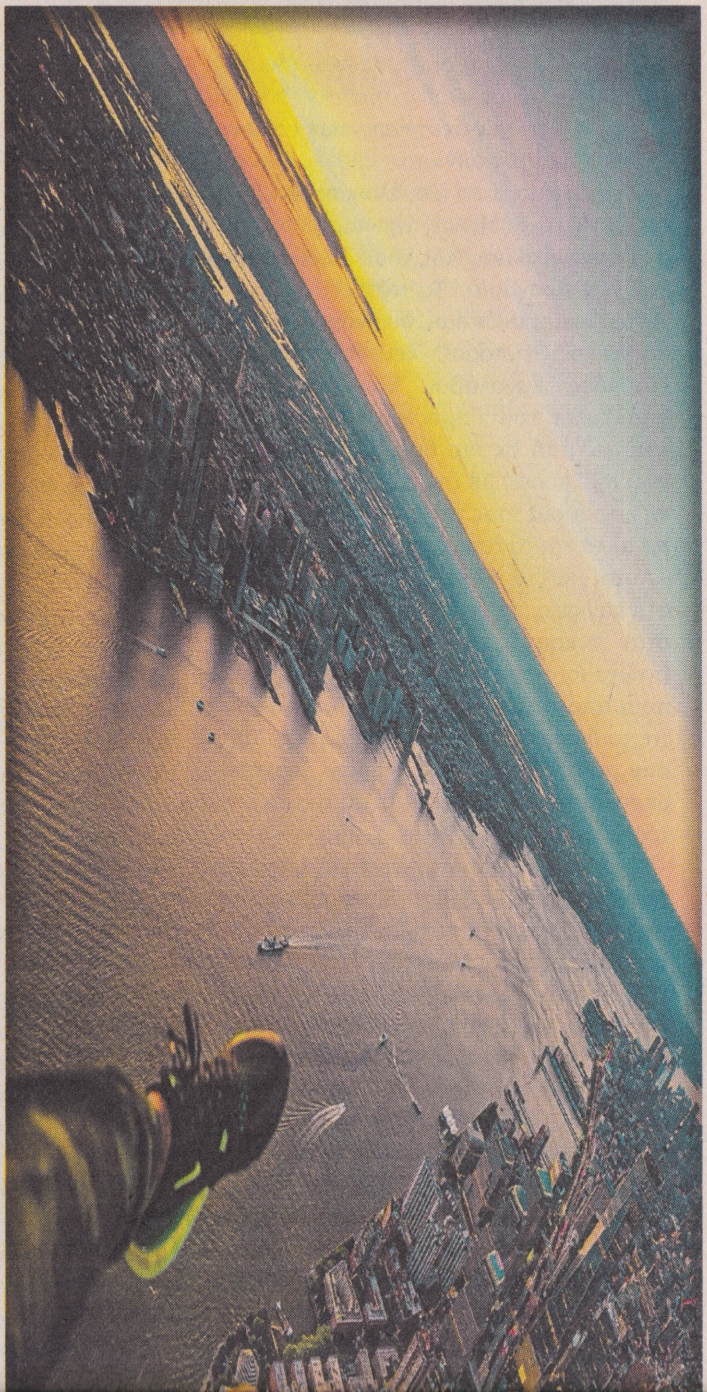
μική, ρευστή και επηρεαζόμενη από διάφορους παράγοντες. Μ' άλλα λόγια η κάθε είδους ρύθμιση από την πλευρά του κράτους δεν κλείνει το «ζήτημα» δια παντός, δεν οριστικοποιεί το αποτέλεσμα μιας διαμάχης ή μιας αντίθεσης, που συχνά οδηγεί ακόμα και σε πόλεμο τους εμπλεκόμενους.

Το κράτος σ' αυτές τις περιπτώσεις μπορεί με την ίδια ευκολία να ευνοεί μια μερίδα από τους εμπλεκόμενους την μια στιγμή και μια άλλη μερίδα στη συνέχεια, εφ' όσον αυτό ορίζουν τα συμφέροντά του. Εδώ όμως μιλάμε για συμμετέχοντες σ' ένα πλέγμα εξουσίας, έστω και αν το μερίδιο που αφορά τους εμπλεκόμενους σχετίζεται με την πρόσκαιρη μικροεξουσία σε μια περιοχή (διακίνηση ναρκωτικών, προστασίες από ντόπιους ή αλλοδαπούς) ή στο πεδίο των κινητοποιήσεων με διάφορες αφορμές ή στον χώρο των φυλακών.

Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι συνομαδώσεις, κοινωνικά δίκτυα, κινήματα, οικολογικά ή άλλα, πολιτικές ομάδες, ριζοσπαστικές ή μη, συμμετέχοντες στην Κοινωνία των Πολιτών, όπου συμπεριλαμβάνονται βεβαίως και οι ΜΚΟ, διεκδικούν ιστορικά έμμεσα ή άμεσα μια θέση στο εκάστοτε πλέγμα εξουσίας, έστω και αν πρόκειται για την αναζήτηση της κατοχύρωσης, όπως μιας μικροεξουσίας, αμελητέας με μια πρώτη ματιά. Η διείσδυση αυτή διαφέρει και δεν ταυτίζεται με την αντίστοιχη, που επιχειρείται μέσω των γνωστών πελατειακών δικτύων.

Η προσχώρηση, λοιπόν, σε ένα συγκεκριμένο πλέγμα εξουσίας πραγματοποιείται με πολλούς τρόπους και παρ' ότι μπορεί να φαίνεται στα πρώτα στάδια αμελητέα, στην συνέχεια τα πράγματα αποδεικνύονται πολύ διαφορετικά, όπως καταγράφηκε στην παραχώρηση εξουσίας σε κινηματικούς «παίκτες» της δυνατότητας διαχείρισης εκατοντάδων ή και χιλιάδων προσφύγων συνολικά.

Αυτή η δυνατότητα, αυτή η εκχώρηση πρώτον δεν αποτέλεσε μια στατική κατάσταση, όσον αφορά τους ανταγωνισμούς όπου δημιούργησε σε αλληλοσυγκρουόμενα κινηματικά συμφέροντα, και δεύτερον δεν θα μπορούσε

ευρύτερα, όσο και των εμποδίων, που φράζουν αποτελεσματικά, δυστυχώς, τους απελευθερωτικούς δρόμους.

Χειρότερα όμως, ή μάλλον πιο επώδυνα, αποδεικνύονται τα αποτέλεσμα εκείνων των διαπιστώσεων ή και προταγμάτων, που επιλέγονται αποκλειστικά λόγω της κινηματικής εντρύφησης στην πολιτική και συνειδητά κινούνται στην κατεύθυνση της απόκρυψης της πραγματικότητας. Οι λογικές αυτές εμφανίζονται και καλλιεργούνται σε διάφορες συνθήκες είτε κινηματικής ευμάρειας, είτε κινηματικής κάμψης, για διαφορετικούς λόγους, αλλά απολύτως αλληλοεξαρτώμενους.

Στις περιπτώσεις που καταγράφεται έντονα η λεγόμενη κινηματική κάμψη ή αδράνεια, οι εξηγήσεις που δίνονται είναι γενικόλογες, είτε έχουν να κάνουν αόριστα με την δυνατότητα της αριστεράς να αφομοιώνει τους κοινωνικούς αγώνες ή το ίδιο αόριστα με την απουσία ενός ανατρεπτικού κινήματος. Ο τραγέλαφος εδώ είναι άλλωστε ολοφάνερος αφού το «κίνημα» χωρούσε, χωρά και εξακολουθεί να χωρά και να αποτελείται από κάθε λογής αριστερούς και κομμουνιστές, από κομματίδια μέχρι τις γνωστές συνιστώσες του Σύριζα. Η εξαπάτηση, ίδιον της πολιτικής, μ' άλλα λόγια, είναι τόσο φανερή που πραγματικά σε άλλες συνθήκες το μόνο που θα άξιζε να κάνουμε είναι να προσπεράσουμε ζητήματα, που για εμάς είναι προ καιρού καταγεγραμμένα και μάλιστα με τον πλέον διεξοδικό τρόπο.

Έχουμε επίσης στο παρελθόν μιλήσει για την ικανότητα της εξουσίας, ιδιαίτερα της αριστερής εκδοχής της, να παραχωρεί κινηματικούς πόρους, να συνδέεται με τα κινήματα ιδιαίτερα τις δύσκολες στιγμές για την κυριαρχία και στο τέλος να εισπράττει τα δέοντα εκλογικά ή άλλα οφέλη.

Θα θυμίσουμε σ' αυτό το σημείο ότι μόλις ανέλαβε ο Συριζα την διαχείριση των εξουσιαστικών υποθέσεων το Γενάρη του 2015, επιφανή στελέχη του προέτρεπαν δημόσια ή μη το κίνημα, όχι μόνο να προχωρήσει σε καταλήψεις, αλλά να αποφύγει την αδράνεια προχωρώντας με κάθε τρόπο σε αντιπολιτευτικές κινήσεις. Όπερ και εγένετο. Και καταλήψεις για την στέγαση προσφύγων πραγματοποιήθηκαν με την ανοικτά ενεργή συμμετοχή συνιστωσών του κυβερνώντος κόμματος και με τις δημόσιες δηλώσεις στήριξης γνωστών βουλευτών του. Και θα ρωτήσει κάποιος, και εσείς γιατί ενοχλείστε; Δεν ενοχλούμαστε στο ελάχιστο. Απλά καταγράφουμε μια πραγματικότητα: θεωρούμε το κράτος ενιαίο και με αδιάλειπτη συνέχεια και, θεωρούμε ότι κάθε εκδοχή του, με τα όποια ιδεολογικά χαρακτηριστικά, αλληλοσυμπληρώνεται από τις υπόλοιπες, ανεξάρτητα από τις αντιθέσεις και τους ανταγωνισμούς που χαρακτηρίζουν τις μεταξύ τους σχέσεις.

Ας δούμε, όμως, και ορισμένα ζητήματα ακόμη, τα οποία θα μας βοηθήσουν στην μεγαλύτερη κατανόηση

αντίθεσης, που συχνά οδηγεί ακόμα και σε πόλεμο τους εμπλεκόμενους.

Το κράτος σ' αυτές τις περιπτώσεις μπορεί με την ίδια ευκολία να ευνοεί μια μερίδα από τους εμπλεκόμενους την μια στιγμή και μια άλλη μερίδα στη συνέχεια, εφ' όσον αυτό ορίζουν τα συμφέροντά του. Εδώ όμως μιλάμε για συμμετέχοντες σ' ένα πλέγμα εξουσίας, έστω και αν το μερίδιο που αφορά τους εμπλεκόμενους σχετίζεται με την πρόσκαιρη μικροεξουσία σε μια περιοχή (διακίνηση ναρκωτικών, προστασίες από ντόπιους ή αλλοδαπούς) ή στο πεδίο των κινητοποιήσεων με διάφορες αφορμές ή στον χώρο των φυλακών.

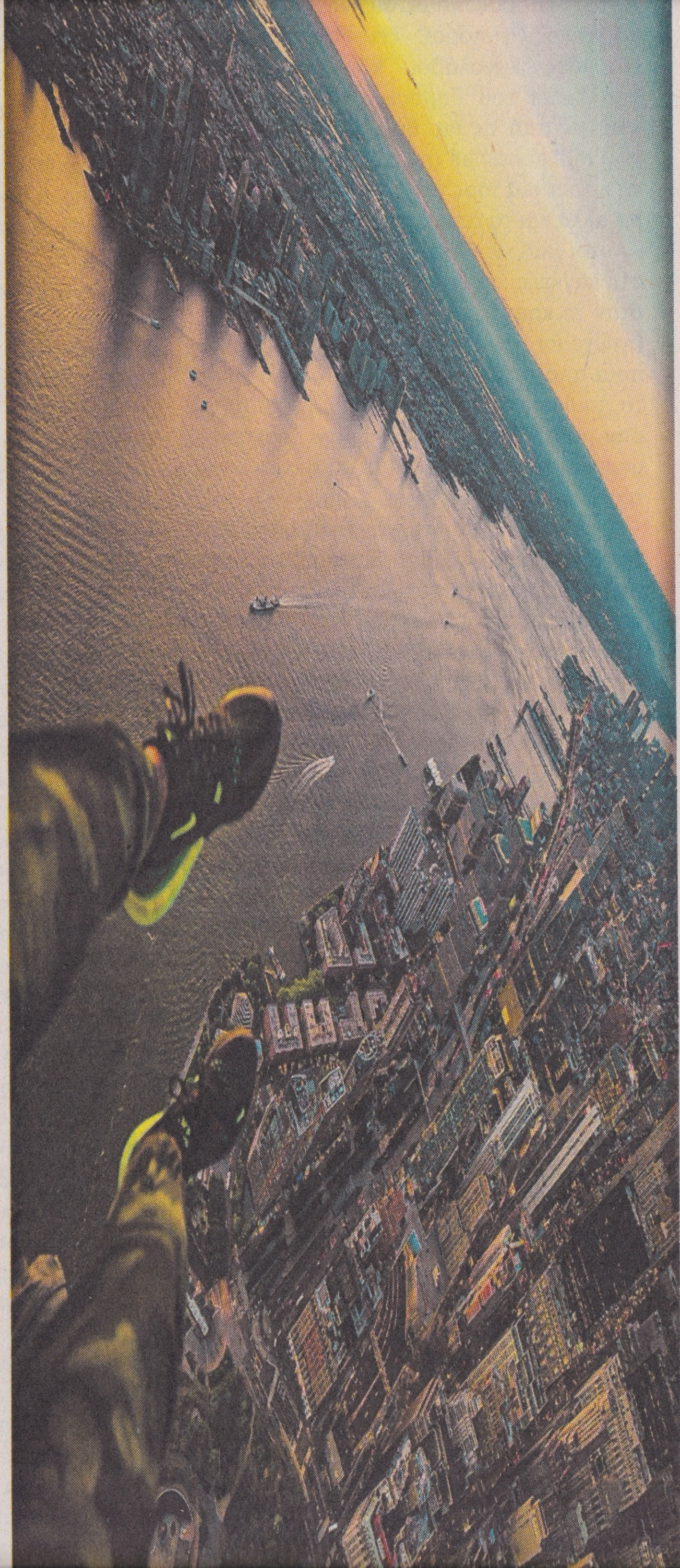
Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι συνομαδώσεις, κοινωνικά δίκτυα, κινήματα, οικολογικά ή άλλα, πολιτικές ομάδες, ριζοσπαστικές ή μη, συμμετέχοντες στην Κοινωνία των Πολιτών, όπου συμπεριλαμβάνονται βεβαίως και οι ΜΚΟ, διεκδικούν ιστορικά έμμεσα ή άμεσα μια θέση στο εκάστοτε πλέγμα εξουσίας, έστω και αν πρόκειται για την αναζήτηση της κατοχύρωσης, όπως μιας μικροεξουσίας, αμελητέας με μια πρώτη ματιά. Η διείσδυση αυτή διαφέρει και δεν ταυτίζεται με την αντίστοιχη, που επιχειρείται μέσω των γνωστών πελατειακών δικτύων.

Η προσχώρηση, λοιπόν, σε ένα συγκεκριμένο πλέγμα εξουσίας πραγματοποιείται με πολλούς τρόπους και παρ' ότι μπορεί να φαίνεται στα πρώτα στάδια αμελητέα, στην συνέχεια τα πράγματα αποδεικνύονται πολύ διαφορετικά, όπως καταγράφηκε στην παραχώρηση εξουσίας σε κινηματικούς «παίκτες» της δυνατότητας διαχείρισης εκατοντάδων ή και χιλιάδων προσφύγων συνολικά.

Αυτή η δυνατότητα, αυτή η εκχώρηση πρώτον δεν αποτέλεσε μια στατική κατάσταση, όσον αφορά τους ανταγωνισμούς όπου δημιούργησε σε αλληλοσυγκρουόμενα κινηματικά συμφέροντα, και δεύτερον δεν θα μπορούσε να διαρκεί για πάντα.

Άλλωστε η διάρκεια αυτών των καταστάσεων είναι τόσο ρευστή όσο και οι συσχετισμοί που αλληλοανατρέπονται από την στιγμή, που ορισμένοι εμπλεκόμενοι θεωρούν ότι θα μπορέσουν αφ' ενός να διατηρήσουν την όποια ισχύ τους και την «επόμενη ημέρα», ενώ άλλοι γνωρίζουν ότι η συμμετοχή τους στο πλέγμα εξουσίας είναι πρόσκαιρη και αμελητέα. Οι τελευταίοι ενίοτε αποδεικνύονται και πιο «καυγατζήδες» στα λόγια ή κάπως ανεξέλεγκτοι, καθώς μοιάζουν πολύ με τους νεόπλουτους.

Η άσκηση, όμως, εξουσίας, όπως είπαμε, γίνεται τόσο με συμβιβασμούς όσο και με πολεμική, η οποία όχι μόνο σκοπεύει στην μείωση της εξουσίας ορισμένων εταίρων, αλλά και στην εκδίωξή τους από το πλέγμα εξουσίας σε μια ιστορική στιγμή, γεγονός που δεν αναιρεί την δυνατότητά τους, και βασικά την επιθυμία τους να ξανακερδίσουν την χαμένη τους ισχύ σε μια διαφορετική συνθήκη

άλλωστε ολοφάνερος αφού το «κίνημα» χωρούσε, χωρά και εξακολουθεί να χωρά και να αποτελείται από κάθε λογής αριστερούς και κομμουνιστές, από κομματίδια μέχρι τις γνωστές συνιστώσες του Σύριζα. Η εξαπάτηση, ίδιον της πολιτικής, μ' άλλα λόγια, είναι τόσο φανερή που πραγματικά σε άλλες συνθήκες το μόνο που θα άξιζε να κάνουμε είναι να προσπεράσουμε ζητήματα, που για εμάς είναι προ καιρού καταγεγραμμένα και μάλιστα με τον πλέον διεξοδικό τρόπο.

Έχουμε επίσης στο παρελθόν μιλήσει για την ικανότητα της εξουσίας, ιδιαίτερα της αριστερής εκδοχής της, να παραχωρεί κινηματικούς πόρους, να συνδέεται με τα κινήματα ιδιαίτερα τις δύσκολες στιγμές για την κυριαρχία και στο τέλος να εισπράττει τα δέοντα εκλογικά ή άλλα οφέλη.

Θα θυμίσουμε σ' αυτό το σημείο ότι μόλις ανέλαβε ο Συριζα την διαχείριση των εξουσιαστικών υποθέσεων το Γενάρη του 2015, επιφανή στελέχη του προέτρεπαν δημόσια ή μη το κίνημα, όχι μόνο να προχωρήσει σε καταλήψεις, αλλά να αποφύγει την αδράνεια προχωρώντας με κάθε τρόπο σε αντιπολιτευτικές κινήσεις. Όπερ και εγένετο. Και καταλήψεις για την στέγαση προσφύγων πραγματοποιήθηκαν με την ανοικτά ενεργή συμμετοχή συνιστωσών του κυβερνώντος κόμματος και με τις δημόσιες δηλώσεις στήριξης γνωστών βουλευτών του. Και θα ρωτήσει κάποιος, και εσείς γιατί ενοχλείστε; Δεν ενοχλούμαστε στο ελάχιστο. Απλά καταγράφουμε μια πραγματικότητα: θεωρούμε το κράτος ενιαίο και με αδιάλειπτη συνέχεια και, θεωρούμε ότι κάθε εκδοχή του, με τα όποια ιδεολογικά χαρακτηριστικά, αλληλοσυμπληρώνεται από τις υπόλοιπες, ανεξάρτητα από τις αντιθέσεις και τους ανταγωνισμούς που χαρακτηρίζουν τις μεταξύ τους σχέσεις.

Ας δούμε, όμως, και ορισμένα ζητήματα ακόμη, τα οποία θα μας βοηθήσουν στην μεγαλύτερη κατανόηση όσων μάς προβληματίζουν.

Τα κοινωνικά υποκείμενα βρίσκονται σε μια διαρκή, ρευστή σχέση μεταξύ τους, αλλά και με το κράτος. Όταν προσπαθούν να μεταβάλλουν την σχέση τους μετέρχονται σε «στιγμές» πολέμου, αλλά και ειρήνευσης. Η διαμεσολάβηση του κράτους είναι δεδομένη, αφού τελικά το κράτος είναι εκείνο που πιστοποιεί την υπάρχουσα σχέση μεταξύ τους, αλλά και επεμβαίνει για να επιβεβαιώσει και τους μεταξύ τους συμβιβασμούς.

Αυτή ακριβώς η διαδικασία όχι μόνο δεν είναι στατική, κλειστή και δεδομένη, αλλά αντίθετα ιδιαίτερα δυναστο εκάστοτε πλέγμα εξουσίας, έστω και αν πρόκειται για την αναζήτηση της κατοχύρωσης, όπως μιας μικροεξουσίας, αμελητέας με μια πρώτη ματιά. Η διείσδυση αυτή διαφέρει και δεν ταυτίζεται με την αντίστοιχη, που επιχειρείται μέσω των γνωστών πελατειακών δικτύων.

Η προσχώρηση, λοιπόν, σε ένα συγκεκριμένο πλέγμα εξουσίας πραγματοποιείται με πολλούς τρόπους και παρ' ότι μπορεί να φαίνεται στα πρώτα στάδια αμελητέα, στην συνέχεια τα πράγματα αποδεικνύονται πολύ διαφορετικά, όπως καταγράφηκε στην παραχώρηση εξουσίας σε κινηματικούς «παίκτες» της δυνατότητας διαχείρισης εκατοντάδων ή και χιλιάδων προσφύγων συνολικά.

Αυτή η δυνατότητα, αυτή η εκχώρηση πρώτον δεν αποτέλεσε μια στατική κατάσταση, όσον αφορά τους ανταγωνισμούς όπου δημιούργησε σε αλληλοσυγκρουόμενα κινηματικά συμφέροντα, και δεύτερον δεν θα μπορούσε να διαρκεί για πάντα.

Άλλωστε η διάρκεια αυτών των καταστάσεων είναι τόσο ρευστή όσο και οι συσχετισμοί που αλληλοανατρέπονται από την στιγμή, που ορισμένοι εμπλεκόμενοι θεωρούν ότι θα μπορέσουν αφ' ενός να διατηρήσουν την όποια ισχύ τους και την «επόμενη ημέρα», ενώ άλλοι γνωρίζουν ότι η συμμετοχή τους στο πλέγμα εξουσίας είναι πρόσκαιρη και αμελητέα. Οι τελευταίοι ενίοτε αποδεικνύονται και πιο «καυγατζήδες» στα λόγια ή κάπως ανεξέλεγκτοι, καθώς μοιάζουν πολύ με τους νεόπλουτους.

Η άσκηση, όμως, εξουσίας, όπως είπαμε, γίνεται τόσο με συμβιβασμούς όσο και με πολεμική, η οποία όχι μόνο σκοπεύει στην μείωση της εξουσίας ορισμένων εταίρων, αλλά και στην εκδίωξή τους από το πλέγμα εξουσίας σε μια ιστορική στιγμή, γεγονός που δεν αναιρεί την δυνατότητά τους, και βασικά την επιθυμία τους να ξανακερδίσουν την χαμένη τους ισχύ σε μια διαφορετική συνθήκη στον ζωτικό, όπως τον χαρακτηρίζουν χώρο, χωρίς αυτό να εξασφαλίζεται με σιγουριά.

Μόνο που οι διεργασίες στα πλαίσια του κοινωνικού ανταγωνισμού ποτέ δεν ήταν γραμμικές, και ευτυχώς, ολοένα και περισσότεροι «καθαροί» άνθρωποι και αγωνιστές όχι μόνο το κατανοούν αλλά και έχουν κατορθώσει να μείνουν σε ασφαλή απόσταση από τον κινηματικό βούρκο.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο οι δρόμοι παραμένουν ανοικτοί...

Συσπείρωση Αναρχικών

συνέχεια από τη σελ. 2

φερόντων, που χαρακτηρίζονται από τους εχθρούς τους ως «νοικοκυραίοι», όσο και τη γιγάντωση των δεύτερων, των «οικονομικών πρωταθλητών».

Και μάλιστα όσο μεγάλωναν αυτές οι ομάδες και εδραίωναν την παρουσία τους στο κοινωνικό παιχνίδι, τόσο διεκδικούσαν και νέα προνόμια. Ταξιτζήδες, φορτηγατζήδες, φαρμακοποιοί, δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί, έμποροι, ξενοδόχοι, ταβερνιάρηδες, εργολάβοι, καταπατητές και υπάλληλοι του δημοσίου, αποτελούσαν κάποιες από τις πιο θορυβώδεις ομάδες, που σμίλευσαν με την συχνά καταστροφική παρουσία τους την συλλογική κουλτούρα αλλά και το τοπίο.

Αυτοί μαζί με άλλους και άλλους βγήκαν στα κάγκελα και έγιναν «αγανακτισμένοι», όταν το κράτος για συγκυριακούς λόγους (πτώχευση) χρειάστηκε να περικόψει κάποια από τα προνόμιά τους. Τα υπόλοιπα τα πριόνισε η οικονομική κρίση. Μούτζωσαν με την ψυχή τους, έβρισαν, έστησαν μερικοί και χάρτινες κρεμάλες για το κράτος, που τους πούλησε.

Ο ευφυής και αδίστακτος πολιτικός Θεόδωρος Πάγκαλος δεν δίστασε να τους χλευάσει μπροστά στα μούτρα τους: Μαζί τα φάγαμε πουλάκια μου μην καμώνεστε, πως δεν καταλαβαίνετε ότι εμείς οι *statesmen* αποφασίζαμε να μην σας ελέγχουμε φορολογικά, να σας νομιμοποιούμε τα αυθαίρετα, να σας διορίζουμε τα παιδιά σας στις ΔΕΚΟ όπως στην εποχή του Δηλιγιάννη.

Αγανάκτησαν κι άλλο, όπως ήταν φυσικό, και αποφάσισαν να ψηφίσουν τον σατανικό Αλέξη, τον πραγματικό «Ρασπούτιν» της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Τους υποσχέθηκε ότι θα σκίσει τα μνημόνια με ένα άρθρο σε ένα νόμο. Το πίστεψαν, γιατί έτσι είχαν μάθει να κάνουν πάντα. Να ψη-

Ο ΣΥΡΙΖΑΪΚΟΣ ΚΑΥΓΑΣ ΓΙΑ ΤΟ «ΠΑΠΛΩΜΑ» ΤΗΣ ΕΡΤ: ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΟΣΚΥΛΑ ΓΑΥΓΙΖΟΥΝ, ΤΟ ΚΑΡΑΒΑΝΙ ΠΡΟΧΩΡΑ… Αυτός είναι ο σταλινικός νόμος!

Δύσκολο να 'ναι κανείς κομμουνιστής.
Θα πρέπει να το μάθει.
Να είμαστε άνθρωποι κομμουνιστές
είναι ακόμα δυσκολότερο,
και πρέπει να το μάθουμε απ' τον Στάλιν,
από την ήρεμή του δύναμη,
από την μπετονένια διαύγειά του,
την περιφρόνησή του
στα φληναφήματα,
στην κούφια αφηρημένη αρθρογραφία.
Αυτός επήγε κατευθείαν
στο ψαχνό
την ίσια δείχνοντας
ξεκάθαρη γραμμή,
μπαίνοντας στα προβλήματα
χωρίς τα λόγια εκείνα που κρύβουν
την κενότητα,
στο αδύναμο το κέντρο ακριβώς,
που θα διορθώσουμε με το δικό μας τον
αγώνα,
κλαδεύοντας τ' αγριόχορτα,
κάνοντας να φανεί το σχήμα των καρπών.
(Πάμπλο Νερούδα, Ωδή στον Στάλιν)

Μεγάλην εντύπωσιν έκανε για μιαν ακόμη φορά ο πρώην υπουργός Οικονομικών, Ευκλείδης Τσακαλώτο με τα σοφά λεγόμενά του σε εκδήλωση του Σεπτεμβρίου, παρουσία της πρώην υπουργού Εργασίας Έφης Αχτσιόγλου και του ευρωβουλευτή Στέλιου Κούλογλου, όπου αναφερόμενος στα κομμουνιστικά «λάθη», που έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ ως κυβέρνηση, έκανε ιδιαίτερη μνεία και στην κατάσταση στην ΕΡΤ:

«Το όραμά μου για τη δημόσια ραδιοτηλεόραση δεν είναι να έχουμε έναν αριστερό Μπάμπη Παπαδημητρίου και έναν αριστε-

Καψώχα και Ακριβοπούλου, οι οποίοι απολύθηκαν λίγο πριν από τις εκλογές λόγω *«αναδιάρθρωσης του ενημερωτικού τομέα». Τέτοια αγνωμοσύνη για την προσφορά τους στο κόμμα, τέτοια αχαριστία για το έργο αυτών των ακάματων εργατών της πρώτη φορά αριστερά κυβέρνησης.*

Είπε, όμως, και άλλα τρομακτικά και ανησυχητικά το Τσακαλώτο και ισχυρίστηκε ότι πρέπει να ξεχωρίζει η είδηση από την άποψη και «να ξέρουν όλοι, δεξιοί, αριστεροί, κεντρώοι, ότι στη δική τους τηλεόραση, στη δημόσια τηλεόραση, θα μάθεις την είδηση, ασχέτως αν θα μάθεις μετά το σχόλιο».

Αϊ στο καλό, δηλαδή υπονοεί ότι στα επαναστατικά κομμουνιστικά κρατικά δελτία «ειδήσεων» δεν μαθαίναμε καν την είδηση, αλλά τα φερέφωνα προχωρούσαν απ' ευθείας στα σχόλια; Και που είναι το κακό, γιατί να χρειάζεται να μαθαίνουμε πρώτα τις «ειδήσεις» και να χάνουμε χρόνο να σκεφτόμαστε; Και ποιες «ειδήσεις»;

Άντε ρε, αποκλείεται, εμείς δεν παρατηρήσαμε ποτέ κάτι τέτοιο, δεν μας πέρασε ουδέποτε από το μυαλό ότι υπήρχαν «ειδήσεις» επί συριζα, αφού και μόνο που νιώθαμε την έγνοια του πατερούλη Αλεξέι Τσίπροβιτς για τον λαό του, και μόνο που τον βλέπαμε μονίμως να χαζογελάει με αυτό το ηλίθιο βλέμμα, είμαστεν σίγουροι ότι όλα πηγαίνουν αριστερά, ότι ζούμε σ' ένα κομμουνιστικό κέλυφος, που η πραγματικότητα έχει χαθεί μέσα σε μια παράζάλη αρλούμπας, σε ένα νέφος από ψεύδη τόσο τερατώδη, όσο και η φυσικότητα με την οποία εκστομίζονταν.

Η κατάφωρη αυτή αδικία έκανε την Ακριβοπούλου να φουντώσει, να εκραγεί από το δίκιο της, να αγανακτήσει από την «συντροφική» επίθεση του Τσακαλώτου και από τα ανεξιχνίαστα οράματά του.

«Ε, όχι και αυτοκριτική παιδιά! Αυτοκριτική θα ήταν να εξηγήσει, γιατί ήταν από

χρόνια έστηναν τρόπαια στις κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ και ΝΔ. Ας επιλέξει ο Ευκλείδης την υποκριτική και βολική αστική ευγένεια από τη δημοσιογραφία των ρήξεων και της κριτικής. Και επιτέλους, ας μας ενημερώσει όλους εμάς *–μπας και το μάθουμε–* πώς αντιλαμβάνεται ο Ευκλείδης τη δική του Αριστερά που θα είναι αρεστή και στους δεξιούς και πόσο ισχυρή αριστεροσύνη είχε μέσα της η δική του διαπραγμάτευση με τους δανειστές».

Πέστα ρε Σωτήρη Καψώχα, να τελειώνουμε πια οριστικά με τις αστικές ευγένειες, και την ψεύτικη αριστεροσύνη μερικών μερικών, που δήθεν διαπραγματεύονταν με τους δανειστές ενώ στην πραγματικότητα τα είχαν κάνει πλακάκια μαζί τους. Και η ΕΡΤ, όμως ρε Καψώχα που ήταν επί των ημερών σου να τον κατακεραυνώσει στην ώρα του, τώρα είναι αργά Σωτηράκη Καψώχα, είναι αργά για εκκαθαρίσεις, είναι και αυτά τα μοσχάρια της ανανεωτικής αριστεράς, αυτοί οι ντντίδες που μού είναι μή μου άπτου ακόμα και στις απλές διαγραφές. Αλλά θα διορθωθούν όλα στην ώρα τους, ο Μεγάλος θα κάνει αυτό που πρέπει…

Αλλά, βέβαια, το Τσακαλώτο είχε κάνει ήδη κρυφές συμφωνίες με τον «εχθρό» γι' αυτό τα βάζει μαζί σου, γιατί τόλμησες να πεις τις αλήθειες σου πριν από ένα χρόνο τον Σεπτέμβρη του 2018 στην εκπομπή «Δεύτερη Ματιά» της ΕΡΤ1 με αφορμή την ομιλία του Μητσοτάκη στην ΔΕΘ: «Ήταν στιγμές που νόμιζα ότι άκουγα τον θεωρητικό του φασισμού, τον Σέρτζιο Πανούτσιο, *ο οποίος εισήγαγε στοιχεία εθνικισμού στην Ιταλία του Μουσολίνι*». Τι λες τώρα θέλει και δεύτερη ματιά, με την πρώτη το καταλαβαίνεις ότι ο Μητσοτάκης είναι θεωρητικός του φασισμού…

Με την Ακριβοπούλου, όμως, τα έβαλε και ο Κραουνάκης. Πρώην κολλητάρια, κατά δήλωσιν του έτσι, δεν είμαστε και

τζήδες, φαρμακοποιοί, δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί, έμποροι, ξενοδόχοι, ταβερνιάρηδες, εργολάβοι, καταπατητές και υπάλληλοι του δημοσίου, αποτελούσαν κάποιες από τις πιο θορυβώδεις ομάδες, που σμίλευσαν με την συχνά καταστροφική παρουσία τους την συλλογική κουλτούρα αλλά και το τοπίο.

Αυτοί μαζί με άλλους και άλλους βγήκαν στα κάγκελα και έγιναν «αγανακτισμένοι», όταν το κράτος για συγκυριακούς λόγους (πτώχευση) χρειάστηκε να περικόψει κάποια από τα προνόμια τους. Τα υπόλοιπα τα πριόνισε η οικονομική κρίση. Μούτζωσαν με την ψυχή τους, έβρισαν, έστησαν μερικοί και χάρτινες κρεμάλες για το κράτος, που τους πούλησε.

Ο ευφυής και αδίστακτος πολιτικός Θεόδωρος Πάγκαλος δεν δίστασε να τους χλευάσει μπροστά στα μούτρα τους: Μαζί τα φάγαμε πουλάκια μου μην καμώνεστε, πως δεν καταλαβαίνετε ότι εμείς οι *statesmen* αποφασίζαμε να μην σας ελέγχουμε φορολογικά, να σας νομιμοποιούμε τα αυθαίρετα, να σας διορίζουμε τα παιδιά σας στις ΔΕΚΟ όπως στην εποχή του Δηλιγιάννη.

Αγανάκτησαν κι άλλο, όπως ήταν φυσικό, και αποφάσισαν να ψηφίσουν τον σατανικό Αλέξη, τον πραγματικό «Ρασπούτιν» της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Τους υποσχέθηκε ότι θα σκίσει τα μνημόνια με ένα άρθρο σε ένα νόμο. Το πίστεψαν, γιατί έτσι είχαν μάθει να κάνουν πάντα. Να ψηφίζουν και να περιμένουν μια νομοθετική ρύθμιση προς διευκόλυνσή τους.

Ήταν όλοι ίδιοι; Μπορούμε να τους χώσουμε όλους στο ίδιο τσουβάλι; Δεν υπήρχε δίπλα στον αδίστακτο γιατρό και ο γιατρός, ο οποίος θεωρούσε πως έκανε λειτούργημα; Δεν υπήρχαν και τίμιοι έμποροι, που έτρεμαν μήπως βρεθούν να χρωστάνε και να μην έχουν «κούτελο»; Δεν υπήρχαν σκληρά εργαζόμενοι άνθρωποι, που ακολούθησαν με ευλάβεια το άγραφο ιερό τρίπτυχο: Μορφώνομαι ίσον ανεβαίνω κοινωνικά, δουλεύω σκληρά ίσον πετυχαίνω, πετυχαίνω εγώ και πετυχαίνει μαζί μου και η χώρα, επενδύοντας όλη τους στη ζωή σε αυτό τον τόπο;

Υπήρχαν και μάλιστα πάρα πολλοί, ίσως

είναι ακόμα δυσκολότερο,
και πρέπει να το μάθουμε απ' τον Στάλιν,
από την ήρεμή του δύναμη,
από την μπετονένια διαύγειά του,
την περιφρόνησή του
στα φληναφήματα,
στην κούφια αφηρημένη αρθρογραφία.
Αυτός επήγε κατευθείαν
στο ψαχνό
την ίσια δείχνοντας
ξεκάθαρη γραμμή,
μπαίνοντας στα προβλήματα
χωρίς τα λόγια εκείνα που κρύβουν
την κενότητα,
στο αδύναμο το κέντρο ακριβώς,
που θα διορθώσουμε με το δικό μας τον
αγώνα,
κλαδεύοντας τ' αγριόχορτα,
κάνοντας να φανεί το σχήμα των καρπών.

(Πάμπλο Νερούδα, Ωδή στον Στάλιν)

Μεγάλην εντύπωσιν έκανε για μιαν ακόμη φορά ο πρώην υπουργός Οικονομικών, Ευκλείδης Τσακαλώτο με τα σοφά λεγόμενά του σε εκδήλωση του Σεπτεμβρίου, παρουσία της πρώην υπουργού Εργασίας Έφης Αχτσιόγλου και του ευρωβουλευτή Στέλιου Κούλογλου, όπου αναφερόμενος στα κομμουνιστικά «λάθη», που έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ ως κυβέρνηση, έκανε ιδιαίτερη μνεία και στην κατάσταση στην ΕΡΤ:

«Το όραμά μου για τη δημόσια ραδιοτηλεόραση δεν είναι να έχουμε έναν αριστερό Μπάμπη Παπαδημητρίου και έναν αριστερό Άρη Πορτοσάλτε. Θέλουμε μία δημόσια ραδιοτηλεόραση αντικειμενική και εκεί δεν τα πήγαμε καλά».

Μην γελάτε καθόλου, και μην μας μουντζώνετε, γιατί δεν ασχολούμαστε με κάτι πιο σοβαροφανές. Το Τσακαλώτο και τα αριστερά οράματά του δεν είναι αστεία πράγματα, δεν είναι της πλάκας, οφείλεις να σταθείς με περίσκεψη να αναλογιστείς τις συνέπειές τους, αφού ο καμένος φυσάει και το γιαούρτι (το πιάσατε το υπονοούμενο;). Θα ρωτήσει κάποιος, τώρα θυμήθηκε το όραμά του για την ΕΡΤ το Τσακαλώτο; Ε, δεν καταλαβαίνετε τώρα, οι προετοιμασίες για το συνέδριο, τα εσωκομματικά μαχαιρώματα και η μάχη για την εσωκομματική εξουσία έχουν ορισμένες ιδιαίτερες απαι-

απόψη και «να ξέρουν όλοι, δεξιοί, αριστεροί, κεντρώοι, ότι στη δική τους τηλεόραση, στη δημόσια τηλεόραση, θα μάθεις την είδηση, ασχέτως αν θα μάθεις μετά το σχόλιο».

Αϊ στο καλό, δηλαδή υπονοεί ότι στα επαναστατικά κομμουνιστικά κρατικά δελτία «ειδήσεων» δεν μαθαίναμε καν την είδηση, αλλά τα φερέφωνα προχωρούσαν απ' ευθείας στα σχόλια; Και που είναι το κακό, γιατί να χρειάζεται να μαθαίνουμε πρώτα τις «ειδήσεις» και να χάνουμε χρόνο να σκεφτόμαστε; Και ποιες «ειδήσεις»;

Άντε ρε, αποκλείεται, εμείς δεν παρατηρήσαμε ποτέ κάτι τέτοιο, δεν μας πέρασε ουδέποτε από το μυαλό ότι υπήρχαν «ειδήσεις» επί συριζα, αφού και μόνο που νιώθαμε την έγνοια του πατερούλη Αλεξέι Τσίπροβιτς για τον λαό του, και μόνο που τον βλέπαμε μονίμως να χαζογελάει με αυτό το ηλίθιο βλέμμα, είμασταν σίγουροι ότι όλα πηγαίνουν αριστερά, ότι ζούμε σ' ένα κομμουνιστικό κέλυφος, που η πραγματικότητα έχει χαθεί μέσα σε μια παράζαλη αρλούμπας, σε ένα νέφος από ψεύδη τόσο τερατώδη, όσο και η φυσικότητα με την οποία εκστομίζονταν.

Η κατάφωρη αυτή αδικία έκανε την Ακριβοπούλου να φουντώσει, να εκραγεί από το δίκιο της, να αγανακτήσει από την «συντροφική» επίθεση του Τσακαλώτου και από τα ανεξιχνίαστα οράματά του.

«Ε, όχι και αυτοκριτική παιδιά! Αυτοκριτική θα ήταν να εξηγήσει, γιατί ήταν από τους ελάχιστους υπουργούς που έχαιρε μιας... ανεξήγητης ασυλίας από το σύνολο των ΜΜΕ, την ίδια ώρα που λυσσομανούσαν συντεταγμένα εναντίον συγκεκριμένων υπουργών. Πρόκειται, λοιπόν, για απροκάλυπτη και χολερική κριτική στο γεγονός ότι η «συριζαϊκή» ΕΡΤ είχε το... θράσος να έχει μία και μοναδική εκπομπή με αριστερούς δημοσιογράφους, που εκφράζουμε τις ίδιες προσωπικές –και όχι εντεταλμένες– απόψεις καμιά τριανταριά χρόνια τώρα, σε όποια ΜΜΕ και αν βρεθήκαμε. Αν του χαλάσαμε το όραμα πρόβλημα του. Αυτά προς το παρόν...».

Γιατί μόνο αυτά προς το παρόν; Όχι, να τα πει όλα για τον ύποπτο και χολερικό ρόλο του Τσακαλώτο, αυτού του βαλτού,

τευση με τους δανειστές».

Πέστα ρε Σωτήρη Καψώχα, να τελειώνουμε πια οριστικά με τις αστικές ευγένειες, και την ψεύτικη αριστεροσύνη μερικών μερικών, που δήθεν διαπραγματεύονταν με τους δανειστές ενώ στην πραγματικότητα τα είχαν κάνει πλακάκια μαζί τους. Και η ΕΡΤ, όμως ρε Καψώχα που ήταν επί των ημερών σου να τον κατακεραυνώσει στην ώρα του, τώρα είναι αργά Σωτηράκη Καψώχα, είναι αργά για εκκαθαρίσεις, είναι και αυτά τα μοσχάρια της ανανεωτικής αριστεράς, αυτοί οι ντιντίδες που μού είναι μη άπτου ακόμα και στις απλές διαγραφές. Αλλά θα διορθωθούν όλα στην ώρα τους, ο Μεγάλος θα κάνει αυτό που πρέπει...

Αλλά, βέβαια, το Τσακαλώτο είχε κάνει ήδη κρυφές συμφωνίες με τον «εχθρό» γι' αυτό τα βάζει μαζί σου, γιατί τόλμησες να πεις τις αλήθειες σου πριν από ένα χρόνο τον Σεπτέμβρη του 2018 στην εκπομπή «Δεύτερη Ματιά» της ΕΡΤ1 με αφορμή την ομιλία του Μητσοτάκη στην ΔΕΘ: «Ήταν στιγμές που νόμιζα ότι άκουγα τον θεωρητικό του φασισμού, τον Σέρτζιο Πανούτσιο, *ο οποίος εισήγαγε στοιχεία εθνικισμού στην Ιταλία του Μουσολίνι*». Τι λες τώρα θέλει και δεύτερη ματιά, με την πρώτη το καταλαβαίνεις ότι ο Μητσοτάκης είναι θεωρητικός του φασισμού...

Με την Ακριβοπούλου, όμως, τα έβαλε και ο Κραουνάκης. Πρώην κολλητάρια, κατά δήλωσιν του έτσι, δεν είμαστε και κουτσομπόληδες, αλλά μετά η Ακριβοπουλίτσα τον έκοψε, γιατί δεν ήθελε να κριτικάρει, γιατί ήθελε να κάνει κακή τηλεόραση «σαν το έσχατο κομματόσκυλο, πρόσβαλε και το μέσο και το κόμμα, οφείλει να κάνει σιωπή».

Τα πληροφορήθηκε όλα αυτά, όμως, το λιοντάρι της Κρήτης, ο κέρβερος της πάλαι ποτέ πρώτης φοράς αριστερής κυβέρνησης, ο ουχί κουραδόμαγκας Πολάκης, που ουδέποτε το παίξε μπουχέσας, ούτε τραχανάς σε κάτι τέτοια και άστραψε και βρόντηξε και τους πήρε όλους και τους σήκωσε:

«Κόφτε το για την ΕΡΤ!!! Κάποιοι σφίγγουμε τα δόντια για να μη μιλήσουμε δημόσια! Θα μιλήσουμε εκεί που πρέπει και θα πράξουμε αυτά που πρέπει!! ΤΕΛΟΣ.

Ο ευφυής και αδίστακτος πολιτικός Θεόδωρος Πάγκαλος δεν δίστασε να τους χλευάσει μπροστά στα μούτρα τους: Μαζί τα φάγαμε πουλάκια μου μην καμώνεστε, πως δεν καταλαβαίνετε ότι εμείς οι *statesmen* αποφασίζαμε να μην σας ελέγχουμε φορολογικά, να σας νομιμοποιούμε τα αυθαίρετα, να σας διορίζουμε τα παιδιά σας στις ΔΕΚΟ όπως στην εποχή του Δηλιγιάννη.

Αγανάκτησαν κι άλλο, όπως ήταν φυσικό, και αποφάσισαν να ψηφίσουν τον σατανικό Αλέξη, τον πραγματικό «Ρασπούτιν» της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Τους υποσχέθηκε ότι θα σκίσει τα μνημόνια με ένα άρθρο σε ένα νόμο. Το πίστεψαν, γιατί έτσι είχαν μάθει να κάνουν πάντα. Να ψηφίζουν και να περιμένουν μια νομοθετική ρύθμιση προς διευκόλυνσή τους.

Ήταν όλοι ίδιοι; Μπορούμε να τους χώσουμε όλους στο ίδιο τσουβάλι; Δεν υπήρχε δίπλα στον αδίστακτο γιατρό και ο γιατρός, ο οποίος θεωρούσε πως έκανε λειτούργημα; Δεν υπήρχαν και τίμιοι έμποροι, που έτρεμαν μήπως βρεθούν να χρωστάνε και να μην έχουν «κούτελο»; Δεν υπήρχαν σκληρά εργαζόμενοι άνθρωποι, που ακολούθησαν με ευλάβεια το άγραφο ιερό τρίπτυχο: Μορφώνομαι ίσον ανεβαίνω κοινωνικά, δουλεύω σκληρά ίσον πετυχαίνω, πετυχαίνω εγώ και πετυχαίνει μαζί μου και η χώρα, επενδύοντας όλη τους στη ζωή σε αυτό τον τόπο;

Υπήρχαν και μάλιστα πάρα πολλοί, ίσως οι περισσότεροι.

Αυτοί οι άνθρωποι δεν μπορούν να διακτινιστούν, όπως τα κεφάλαια των *offshore* και των τραπεζών του εξωτερικού με το πάτημα ενός κουμπιού.

Είναι βαθιά ριζωμένοι εδώ και τι παράξενο!

Περιμένουν καρτερικά τη νεκρανάσταση τους από το Κράτος, το έτερον τους ήμισυ, που τους πούλησε ένα ωραίο πρωί εκείνο το «μοιραίο» έτος, το 2010...

αγώνα,
κλαδεύοντας τ' αγριόχορτα,
κάνοντας να φανεί το σχήμα των καρπών.
(Πάμπλο Νερούδα, Ωδή στον Στάλιν)

Μεγάλην εντύπωσιν έκανε για μιαν ακόμη φορά ο πρώην υπουργός Οικονομικών, Ευκλείδης Τσακαλώτο με τα σοφά λεγόμενά του σε εκδήλωση του Σεπτεμβρίου, παρουσία της πρώην υπουργού Εργασίας Έφης Αχτσιόγλου και του ευρωβουλευτή Στέλιου Κούλογλου, όπου αναφερόμενος στα κομμουνιστικά «λάθη», που έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ ως κυβέρνηση, έκανε ιδιαίτερη μνεία και στην κατάσταση στην ΕΡΤ:

«Το όραμά μου για τη δημόσια ραδιοτηλεόραση δεν είναι να έχουμε έναν αριστερό Μπάμπη Παπαδημητρίου και έναν αριστερό Άρη Πορτοσάλτε. Θέλουμε μία δημόσια ραδιοτηλεόραση αντικειμενική και εκεί δεν τα πήγαμε καλά».

Μην γελάτε καθόλου, και μην μας μουντζώνετε, γιατί δεν ασχολούμαστε με κάτι πιο σοβαροφανές. Το Τσακαλώτο και τα αριστερά οράματά του δεν είναι αστεία πράγματα, δεν είναι της πλάκας, οφείλεις να σταθείς με περίσκεψη να αναλογιστείς τις συνέπειές τους, αφού ο καμένος φυσάει και το γιαούρτι (το πιάσατε το υπονοούμενο;). Θα ρωτήσει κάποιος, τώρα θυμήθηκε το όραμά του για την ΕΡΤ το Τσακαλώτο; Ε, δεν καταλαβαίνετε τώρα, οι προετοιμασίες για το συνέδριο, τα εσωκομματικά μαχαιρώματα και η μάχη για την εσωκομματική εξουσία έχουν ορισμένες ιδιαίτερες απαιτήσεις.

Ώστε, λοιπόν, απλά δεν τα πήγανε καλά, δηλαδή τα πήγανε μέτρια, ίσως καλούτσικα, δηλαδή μωρέ περίπου καλά, όχι όπως θα έπρεπε, κάπως έτσι, διόλου ικανοποιητικά, κάτω του κανονικού, συντηρητικά και όχι ριζοσπαστικά. Μάλιστα, μάλιστα, μάλιστα. Οι μπηχτές, όπως καταλαβαίνετε, στρέφονται ενάντια στους ογκόλιθους της έγκυρης ενημέρωσης τους κομισάριους των κρατικών (κομμουνιστικών) ειδήσεων

δηθείς» επί ΣΥΡΙΖΑ, αφού και μόνο που νιώθαμε την έγνοια του πατερούλη Αλεξέι Τσίπροβιτς για τον λαό του, και μόνο που τον βλέπαμε μονίμως να χαζογελάει με αυτό το ηλίθιο βλέμμα, είμασταν σίγουροι ότι όλα πηγαίνουν αριστερά, ότι ζούμε σ' ένα κομμουνιστικό κέλυφος, που η πραγματικότητα έχει χαθεί μέσα σε μια παραζάλη αρλούμπας, σε ένα νέφος από ψεύδη τόσο τερατώδη, όσο και η φυσικότητα με την οποία εκστομίζονταν.

Η κατάφωρη αυτή αδικία έκανε την Ακριβοπούλου να φουντώσει, να εκραγεί από το δίκιο της, να αγανακτήσει από την «συντροφική» επίθεση του Τσακαλώτου και από τα ανεξιχνίαστα οράματά του.

«Ε, όχι και αυτοκριτική παιδιά! Αυτοκριτική θα ήταν να εξηγήσει, γιατί ήταν από τους ελάχιστους υπουργούς που έχαιρε μιας... ανεξήγητης ασυλίας από το σύνολο των ΜΜΕ, την ίδια ώρα που λυσσομανούσαν συντεταγμένα εναντίον συγκεκριμένων υπουργών. Πρόκειται, λοιπόν, για απροκάλυπτη και χολερική κριτική στο γεγονός ότι η «συριζαϊκή» ΕΡΤ είχε το... θράσος να έχει μία και μοναδική εκπομπή με αριστερούς δημοσιογράφους, που εκφράζουμε τις ίδιες προσωπικές –και όχι εντεταλμένες– απόψεις καμιά τριανταριά χρόνια τώρα, σε όποια ΜΜΕ και αν βρεθήκαμε. Αν του χαλάσαμε το όραμα πρόβλημα του. Αυτά προς το παρόν...».

Γιατί μόνο αυτά προς το παρόν; Όχι, να τα πει όλα για τον ύποπτο και χολερικό ρόλο του Τσακαλώτο, αυτού του βαλτού, του υποχείριου της αντίδρασης και των δανειστών, που του σφούγγιζαν τον πωπό όλα τα ΜΜΕ. Αέρα, αέρα να φύγει η εσωκομματική χολέρα...

Αλλά και ο Καψώχας (τι όνομα και αυτό) εξ ίσου πιστότατο κομματόσκυλο, επίσης, άστραψε και βρόντηξε για τα λεγόμενα αυτής της γαλιάντρας, του Τσακαλώτου:

«Αφού δεν άρεσε στον ευφυή Ευκλείδη η Συριζαϊκή ΕΡΤ, ας πάει στην ΕΡΤ του υπερκομματικού Ζούλα και όλων αυτών που

πρέπει...

Αλλά, βέβαια, το Τσακαλώτο είχε κάνει ήδη κρυφές συμφωνίες με τον «εχθρό» γι' αυτό τα βάζει μαζί σου, γιατί τόλμησες να πεις τις αλήθειες σου πριν από ένα χρόνο τον Σεπτέμβρη του 2018 στην εκπομπή «Δεύτερη Ματιά» της ΕΡΤ1 με αφορμή την ομιλία του Μητσοτάκη στην ΔΕΘ: «Ήταν στιγμές που νόμιζα ότι άκουγα τον θεωρητικό του φασισμού, τον Σέρτζιο Πανούτσιο, *ο οποίος εισήγαγε στοιχεία εθνικισμού στην Ιταλία του Μουσολίνι*». Τι λες τώρα θέλει και δεύτερη ματιά, με την πρώτη το καταλαβαίνεις ότι ο Μητσοτάκης είναι θεωρητικός του φασισμού...

Με την Ακριβοπούλου, όμως, τα έβαλε και ο Κραουνάκης. Πρώην κολλητάρια, κατά δήλωσιν του έτσι, δεν είμαστε και κουτσομπόληδες, αλλά μετά η Ακριβοπουλίτσα τον έκοψε, γιατί δεν ήθελε να κριτικάρει, γιατί ήθελε να κάνει κακή τηλεόραση «σαν το έσχατο κομματόσκυλο, πρόσβαλε και το μέσο και το κόμμα, οφείλει να κάνει σιωπή».

Τα πληροφορήθηκε όλα αυτά, όμως, το λιοντάρι της Κρήτης, ο κέρβερος της πάλαι ποτέ πρώτης φοράς αριστερής κυβέρνησης, ο ουχί κουραδόμαγκας Πολάκης, που ουδέποτε το παίξε μπουχέσας, ούτε τραχανάς σε κάτι τέτοια και άστραψε και βρόντηξε και τους πήρε όλους και τους σήκωσε:

«Κόφτε το για την ΕΡΤ!!! Κάποιοι σφίγγουμε τα δόντια για να μη μιλήσουμε δημόσια! Θα μιλήσουμε εκεί που πρέπει και θα πράξουμε αυτά που πρέπει!! ΤΕΛΟΣ. Δε θέλω σχόλια, που αναπαράγουν την επιθυμητή από κάποιους κλαψουροσυζήτηση εσωστρέφειας. Ο εχθρός είναι απέναντι και καραδοκεί και ο λαός περιμένει και απαιτεί να αναμετρηθούμε με αυτόν!!! Υ.Γ. Κατερίνα και Σωτήρη ευχαριστούμε για αυτά που προσφέρατε και βέβαια πληρώσατε.....Η επόμενη φορά θα είναι ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΣΤΑ ΠΑΝΤΑ .....».

Τα ακούσατε κλαψουρόμαγκες, κόφτε το γιατί θα πέσουν κεφάλια, εκεί που πρέπει

και όταν πρέπει, ο Παυλάρας δε θέλει σχόλια, ο λαός περιμένει την μεγάλη αναμέτρηση και τότε θα δείτε, τίποτα δεν θα είναι ίδιο, όλα θα είναι διαφορετικά, το Κόμμα θα συντρίψει τους εχθρούς, και ο μεγάλος μας Ηγέτης ο Αλεξέι ο Τσίπροβιτς θα πνίξει τα φίδια που έχουμε στον κόρφο μας, που θα κλαδέψει τα αγριόχορτα, με ξεκάθαρη γραμμή, με την μπετονένια διαύγεια του... Ζούμε μόνο και μόνο για αυτήν την ημέρα...

Η «ΣΥΡΙΖΟΠΟΙΗΣΗ» ΤΟΥ ΚΙΝΑΛ ΚΑΙ Η «ΠΑΣΟΚΟΠΟΙΗΣΗ» ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ Ή αλλιώς πιάσε το αυγό και κούρεφτο

Θα το πούμε και θα το ξαναπούμε το χούι μας.

Είμαστε άσχημα αγκιστρωμένοι με τα τεκταινόμενα, που αφορούν τόσο τον μεγάλο ηγέτη Αλεξέι Τσίπροβιτς όσο και με τον Συριζα και τις περίφημες διαδικασίες «μετεξέλιξής» του σε τέτοιο σημείο, που «χάνουμε» τον Μητσοτάκη, ο οποίος για την ώρα μας μοιάζει αφάνταστα μονότονος, πληκτικός και όλα τα συναφή. Θα μας περάσει εντάξει, δεν υπάρχει θέμα.

Αλλά πώς να το κάνουμε αυτή η αφίσα του ΚΙΝΑΛ, που αποσύρθηκε και αντικαταστάθηκε με άλλην, δεν μπορεί να περάσει στο ντούκου, όχι δεν γίνεται.

«Πάγωσε η τσιμινιέρα» και πρόβαλλε η γροθιά του ανυπότακτου εργάτη, με ένα ξεκάθαρο μήνυμα αγωνιστικής ετοιμότητας: η κυβέρνηση θα μας βρει απέναντι μέσα και έξω από την βουλή. Η Φώφη η πασιονάρια, η Φωφάρα, η Φωφίκο βγήκε και αυτή στο κλαρί μετά τον καπετάν Κουτσούμπα. Τα πράγματα δεν είναι αστεία όσο και αν θέλουν να προβάλλουν μια τέτοια εικόνα οι εχθροί του Κινήματος Αλλαγής, οι οποίοι και έλαβαν μια «πληρωμένη» απάντηση, την οποία ακόμα προσπαθούν να καταπιούν.

«Η άγρια επίθεση από τα παπαγαλάκια του Μαξίμου κατά του Κινήματος Αλλαγής, ένα πράγμα αποκαλύπτει. Τον πανικό τους, γιατί αποκαλύψαμε την αντεργατική πολιτική τους. Την αποδόμηση των συλλογικών συμβάσεων και την αφαίρεση βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, που προωθούν με τις διατάξεις του δήθεν αναπτυξιακού νομοσχεδί-

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

αυτά ο Αλεξέι Τσίπροβιτς εγκαλείται για το γεγονός ότι κάνει «χλιαρή» αντιπολίτευση και έχει τον νου του στην «μετεξέλιξη» του κόμματος. Προσέξτε λίγο τις λεπτομέρειες γιατί κάνουν την διαφορά. Η «μετεξέλιξη» προϋποθέτει «εξέλιξη» έτσι για να μην ξεχνιόμαστε, δηλαδή ο Συριζα έχει κατοχυρώσει την «εξέλιξη» και τώρα πάει για την «μετεξέλιξη».

Ποιοι φοβούνται, όμως, όλα αυτά που θα γίνουν (το πιάσατε το υπονοούμενο ότι όλα είναι κανονισμένα). Το φως ρίχνει για μιαν ακόμη φορά ο ίδιος ο Αλεξέι: «Να μη φοβηθούμε να ανοίξουμε, να μεγαλώσουμε, να αλλάξουμε *[...]* η Αριστερά δεν βρίσκεται στις κλειστές πόρτες των συνεδριάσεων των "πεφωτισμένων", αλλά στους πολλούς, λαϊκούς, καθημερινούς ανθρώπους *[...]*«ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει ιδιοκτήτες, παρά μόνο αυτούς που τον στηρίζουν»».

κόμενο, σύμφωνα με τις καταθέσεις μαρτύρων και του αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Αγγελή, «Ρασπούτιν»-Παπαγγελόπουλο, όχι όμως και για τον ίδιο τον Τσίπρα για ηθική αυτουργία.

Ο διπλά «δειλός» Μητσοτάκης, απλά καταρχήν δεν είναι ηλίθιος, ώστε να συσπειρώσει το συριζαίικο συνάφι, που ήδη ψιλομαλλιοτραβιέται εν όψει Συνεδρίου και συγκρότησης των μετεκλογικών εσωκομματικών συσχετισμών. Άλλωστε τον συμφέρει μια χαρά να έχει απέναντί του τον Τσίπρα, τον οποίο έχει ήδη υποχρεώσει σε δυο εκλογικές ήττες. Τα πράγματα όμως είναι όπως συνήθως περισσότερο «μπερδεμένα».

Ο Παπαγγελόπουλος παρέμεινε αμετακίνητος στην θέση παρ' ότι η κυβέρνηση Συριζα-Ανελ άλλαξε τρείς υπουργούς δικαιοσύνης, τον Παρασκευόπουλο, τον Κοντονή και τέλος τον Καλογήρου. Ο «Ρασπούτιν», όμως, όπως είναι γνωστό, είχε διατελέσει εκτός από εισαγγελέας, υπεύθυνος για την «τρομοκρατία» και επικεφαλής της ΕΥΠ. Μ' άλλα λόγια ένας πρώην επικεφαλής της ΕΥΠ μ' ότι αυτό συνεπαγέται, βρίσκεται αυτή τη στιγμή υπό δίωξη. Δεν χρειάζεται ούτε πολύ μυαλό ούτε ειδικές γνώσεις για να αντιληφθεί κάποιος ότι όσο και να το «παράκανε» ο Παπαγγελόπουλος με τις διώξεις των πολιτικών αντιπάλων, ο συμβιβασμός θα έρθει με τέτοιο τρόπο ώστε να ικανοποιηθούν τα εμπλεκόμενα μέλη. Ένας τέως επικεφαλής της ΕΥΠ δίχως αμφιβολία έχει τον «τρόπο» του δηλαδή τις «ειδικές γνώσεις» να εκβιάσει κάθε πολιτική πλευρά εάν το θελήσει και μάλιστα δίχως να βγει ο ίδιος στην σέντρα και αυτό το γνωρίζουν καλά οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ.

Στον συμβιβασμό αυτό φυσικά θα ληφθεί υπ' όψιν και μάλιστα σοβαρά η πολιτική ισχύς εκείνων που απαιτούν να αποκαλυ-

γραμμή, με την μπετονένια διαύγεια του... Ζούμε μόνο και μόνο για αυτήν την ημέρα...

Η «ΣΥΡΙΖΟΠΟΙΗΣΗ» ΤΟΥ ΚΙΝΑΛ ΚΑΙ Η «ΠΑΣΟΚΟΠΟΙΗΣΗ» ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ
Ή αλλιώς πιάσε το αυγό και κούρεφτο

Θα το πούμε και θα το ξαναπούμε το χούι μας.

Είμαστε άσχημα αγκιστρωμένοι με τα τεκταινόμενα, που αφορούν τόσο τον μεγάλο ηγέτη Αλεξέι Τσίπροβιτς όσο και με τον Συριζα και τις περίφημες διαδικασίες «μετεξέλιξής» του σε τέτοιο σημείο, που «χάνουμε» τον Μητσοτάκη, ο οποίος για την ώρα μας μοιάζει αφάνταστα μονότονος, πληκτικός και όλα τα συναφή. Θα μας περάσει εντάξει, δεν υπάρχει θέμα.

Αλλά πώς να το κάνουμε αυτή η αφίσα του ΚΙΝΑΛ, που αποσύρθηκε και αντικαταστάθηκε με άλλην, δεν μπορεί να περάσει στο ντούκου, όχι δεν γίνεται.

«Πάγωσε η τσιμινιέρα» και πρόβαλλε η γροθιά του ανυπότακτου εργάτη, με ένα ξεκάθαρο μήνυμα αγωνιστικής ετοιμότητας:

στο κλαρί μετά τον καπετάν Κουτσούμπα. Τα πράγματα δεν είναι αστεία όσο και αν θέλουν να προβάλλουν μια τέτοια εικόνα οι εχθροί του Κινήματος Αλλαγής, οι οποίοι και έλαβαν μια «πληρωμένη» απάντηση, την οποία ακόμα προσπαθούν να καταπιούν.

«Η άγρια επίθεση από τα παπαγαλάκια του Μαξίμου κατά του Κινήματος Αλλαγής, ένα πράγμα αποκαλύπτει. Τον πανικό τους, γιατί αποκαλύψαμε την αντεργατική πολιτική τους. Την αποδόμηση των συλλογικών συμβάσεων και την αφαίρεση βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, που προωθούν με τις διατάξεις του δήθεν αναπτυξιακού νομοσχεδίου τους. Και το επαναλαμβάνουμε, θα μας βρουν απέναντι μέσα και έξω από την Βουλή».

Μπερδευτήκαμε, βέβαια, λίγο με την τακτική προφανώς υποχώρηση που εκφράσθηκε με την άρον άρον αλλαγή του χρώματος της αφίσας και με την αντικατάσταση του εργοστασιακού φόντου και της επίδειξης της εργατικής δύναμης με ένα έδρανο, που στολίζεται με ένα μικρόφωνο. Κλάφτα Χαράλαμπε. Αλλά ας είναι. Πρόκειται σίγουρα απλά για μια τακτική υποχώρηση πάντα όμως στα πλαίσια του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας κόμματος. Προσέξτε λίγο τις λεπτομέρειες γιατί κάνουν την διαφορά. Η «μετεξέλιξη» προϋποθέτει «εξέλιξη» έτσι για να μην ξεχνιόμαστε, δηλαδή ο Συριζα έχει κατοχυρώσει την «εξέλιξη» και τώρα πάει για την «μετεξέλιξη».

Ποιοι φοβούνται, όμως, όλα αυτά που θα γίνουν (το πιάσατε το υπονοούμενο ότι όλα είναι κανονισμένα). Το φως ρίχνει για μιαν ακόμη φορά ο ίδιος ο Αλεξέι: «Να μη φοβηθούμε να ανοίξουμε, να μεγαλώσουμε, να αλλάξουμε *[...]* η Αριστερά δεν βρίσκεται στις κλειστές πόρτες των συνεδριάσεων των "πεφωτισμένων", αλλά στους πολλούς, λαϊκούς, καθημερινούς ανθρώπους *[...]*«ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει ιδιοκτήτες, παρά μόνο αυτούς που τον στηρίζουν»».

Το παιδί του κομματικού σωλήνα μιλάει για κομματική νομενκλατούρα, ο ευνοούμενος του κομματικού μηχανισμού μιλάει για «πόρτες κλειστών συνεδριάσεων»; Πιπέρι στο στόμα των ασεβών. Άλαλα να παραμείνουν τα χείλη τους. Τουλάχιστον μέχρι να τελειώσει το συνέδριο... Και βλέπουμε...

Η ΝΟΒΑΡΤΙΣ, Ο «ΡΑΣΠΟΥΤΙΝ» ΚΑΙ Ο «ΔΕΙΛΟΣ» ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ...

«Με λίγα λόγια, ο κ. Μητσοτάκης είναι διπλά δειλός. Και απέναντι στον πολιτικό του αντίπαλο και απέναντι στον εσωκομματικό του εφιάλτη. Τον καλούμε εκ νέου,

φιλομαλλιοπραγείται εν όψει συνεδρίου και συγκρότησης των μετεκλογικών εσωκομματικών συσχετισμών. Άλλωστε τον συμφέρει μια χαρά να έχει απέναντί του τον Τσίπρα, τον οποίο έχει ήδη υποχρεώσει σε δυο εκλογικές ήττες. Τα πράγματα όμως είναι όπως συνήθως περισσότερο «μπερδεμένα».

Ο Παπαγγελόπουλος παρέμεινε αμετακίνητος στην θέση παρ' ότι η κυβέρνηση Συριζα-Ανελ άλλαξε τρείς υπουργούς δικαιοσύνης, τον Παρασκευόπουλο, τον Κοντονή και τέλος τον Καλογήρου. Ο «Ρασπούτιν», όμως, όπως είναι γνωστό, είχε διατελέσει εκτός από εισαγγελέας, υπεύθυνος για την «τρομοκρατία» και επικεφαλής της ΕΥΠ. Μ' άλλα λόγια ένας πρώην επικεφαλής της ΕΥΠ μ' ότι αυτό συνεπαγεται, βρίσκεται αυτή τη στιγμή υπό δίωξη. Δεν χρειάζεται ούτε πολύ μυαλό ούτε ειδικές γνώσεις για να αντιληφθεί κάποιος ότι όσο και να το «παράκανε» ο Παπαγγελόπουλος με τις διώξεις των πολιτικών αντιπάλων, ο συμβιβασμός θα έρθει με τέτοιο τρόπο ώστε να ικανοποιοηθούν τα εμπλεκόμενα μέλη. Ένας τέως επικεφαλής της ΕΥΠ δίχως αμφιβολία έχει τον «τρόπο» του δηλαδή τις «ειδικές γνώσεις» να εκβιάσει κάθε πολιτική πλευρά εάν το θελήσει και μάλιστα δίχως να βγει ο ίδιος στην σέντρα και αυτό το γνωρίζουν καλά οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ.

Στον συμβιβασμό αυτό φυσικά θα ληφθεί υπ' όψιν και μάλιστα σοβαρά η πολιτική ισχύς εκείνων που απαιτούν να αποκαλυφθεί η «σκευωρία» Παπαγγελόπουλου και να στιγματισθεί ο τελευταίος ως τέτοιος, δηλαδή «σκευωρός». Κατ' επέκτασιν θα στιγματισθεί και ο ίδιος ο Τσίπρας.

Άλλωστε, στην παραδοχή ότι ο Τσίπρας γνώριζε απόλυτα τους χειρισμούς τού πρώην αναπληρωτή υπουργού Δικαιοσύνης Δημήτρη Παπαγγελόπουλου στην υπόθεση Novartis, προχώρησε η βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Θεανώ Φωτίου είτε σε μια κρίση ειλικρίνειας (πράγμα απίθανο), είτε λόγω αστοχίας και περιορισμένης ικανότητας να αποφύγει μια ακόμη γκάφα. «Ο Παπαγγελόπουλος είναι δυνατόν να τα έκανε αυτά χωρίς να είναι ενήμερος ο Τσίπρας;» αναρωτήθηκε χαρακτηριστικά η βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ όταν οι δημοσιογράφοι στην συγκεκριμένη εκπομπή

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
ΧΡΟΝΟΣ 18ος, Φύλλο 197
Οκτώβριος 2019
ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
Τηλέφωνο: 69 73 79 92 07
Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος
Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με κατάθεση του αντίστοιχο ποσού στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα)

μας μοιάζει αφάνταστα μονότονος, πλη-κτικός και όλα τα συναφή. Θα μας περάσει εντάξει, δεν υπάρχει θέμα.

Αλλά πώς να το κάνουμε αυτή η αφίσα του ΚΙΝΑΛ, που αποσύρθηκε και αντικαταστάθηκε με άλλην, δεν μπορεί να περάσει στο ντούκου, όχι δεν γίνεται.

«Πάγωσε η τσιμινιέρα» και πρόβαλλε η γροθιά του ανυπότακτου εργάτη, με ένα ξεκάθαρο μήνυμα αγωνιστικής ετοιμότητας:

στο κλαρί μετά τον καπετάν Κουτσούμπα. Τα πράγματα δεν είναι αστεία όσο και αν θέλουν να προβάλλουν μια τέτοια εικόνα οι εχθροί του Κινήματος Αλλαγής, οι οποίοι και έλαβαν μια «πληρωμένη» απάντηση, την οποία ακόμα προσπαθούν να καταπιούν.

«Η άγρια επίθεση από τα παπαγαλάκια του Μαξίμου κατά του Κινήματος Αλλαγής, ένα πράγμα αποκαλύπτει. Τον πανικό τους, γιατί αποκαλύψαμε την αντεργατική πολιτική τους. Την αποδόμηση των συλλογικών συμβάσεων και την αφαίρεση βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, που προωθούν με τις διατάξεις του δήθεν αναπτυξιακού νομοσχεδίου τους. Και το επαναλαμβάνουμε, θα μας βρουν απέναντι μέσα και έξω από την Βουλή».

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 18ος, Φύλλο 197
Οκτώβριος 2019

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
Τηλέφωνο: 69 73 79 92 07
Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με κατάθεση του αντίστοιχο ποσού στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα)
116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA

Σε περίπτωση συνδρομής είναι απαραίτητη η αποστολή των στοιχείων σας (Ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας, τηλέφωνο) μέσω του ταχυδομείου (ηλεκτρονικού ή κανονικού) ή τηλεφωνικά.
Επίσης συστημένες επιστολές και δέματα θα πρέπει να στέλλονται προς:
Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο
Σαριπόλου 8, Αθήνα, Τ.Κ. 106 82

Μπερδευτήκαμε, βέβαια, λίγο με την τακτική προφανώς υποχώρηση που εκφράσθηκε με την άρον άρον αλλαγή του χρώματος της αφίσας και με την αντικατάσταση του εργοστασιακού φόντου και της επίδειξης της εργατικής δύναμης με ένα έδρανο, που στολίζεται με ένα μικρόφωνο. Κλάφτα Χαράλαμπε. Αλλά ας είναι. Πρόκειται σίγουρα απλά για μια τακτική υποχώρηση πάντα όμως στα πλαίσια του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας στην γραμμή που χάραξε ο πράσινος ήλιος του Πασοκ και ο αείμνηστος Ανδρέας Παπανδρέου, να είναι καλά εκεί που τώρα βρίσκεται και τον ευχαριστούμε θερμά που μας άφησε τον Γιωργάκη τον γιόκα του για να τον θυμόμαστε. Πάντως η αντεργατική κυβερνητική πολιτική αποκαλύφθηκε και τώρα ο Μητσοτάκης τρέμει σύγκορμος.

Ενώ συμβαίνουν, όμως, όλα κόμματος. Προσέξτε λίγο τις λεπτομέρειες γιατί κάνουν την διαφορά. Η «μετεξέλιξη» προϋποθέτει «εξέλιξη» έτσι για να μην ξεχνιόμαστε, δηλαδή ο Συριζα έχει κατοχυρώσει την «εξέλιξη» και τώρα πάει για την «μετεξέλιξη».

Ποιοι φοβούνται, όμως, όλα αυτά που θα γίνουν (το πιάσατε το υπονοούμενο ότι όλα είναι κανονισμένα). Το φως ρίχνει για μιαν ακόμη φορά ο ίδιος ο Αλεξέι: «Να μη φοβηθούμε να ανοίξουμε, να μεγαλώσουμε, να αλλάξουμε *[...]* η Αριστερά δεν βρίσκεται στις κλειστές πόρτες των συνεδριάσεων των "πεφωτισμένων", αλλά στους πολλούς, λαϊκούς, καθημερινούς ανθρώπους *[...]*«ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει ιδιοκτήτες, παρά μόνο αυτούς που τον στηρίζουν»».

Το παιδί του κομματικού σωλήνα μιλάει για κομματική νομενκλατούρα, ο ευνοούμενος του κομματικού μηχανισμού μιλάει για «πόρτες κλειστών συνεδριάσεων»; Πιπέρι στο στόμα των ασεβών. Άλαλα να παραμείνουν τα χείλη τους. Τουλάχιστον μέχρι να τελειώσει το συνέδριο... Και βλέπουμε...

Η ΝΟΒΑΡΤΙΣ, Ο «ΡΑΣΠΟΥΤΙΝ» ΚΑΙ Ο «ΔΕΙΛΟΣ» ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ...

«Με λίγα λόγια, ο κ. Μητσοτάκης είναι διπλά δειλός. Και απέναντι στον πολιτικό του αντίπαλο και απέναντι στον εσωκομματικό του εφιάλτη. Τον καλούμε εκ νέου, αν έχει το θάρρος, να προχωρήσει είτε σε εξεταστική είτε σε προανακριτική για όλους όσους κατονομάζει ο κ. Σαμαράς στη μήνυσή του και να μην ψάχνει τερτίπια για να ξεφύγει. Για να μάθει και ο τελευταίος Έλληνας ποιο είναι το σκάνδαλο και ποια η σκευωρία».

Μ' αυτό το απόσπασμα της σχετικής δήλωσης της Κουμουνδούρου αποτυπώνεται η «αντίδραση» του Σύριζα στην απόφαση της κυβέρνησης να ζητήσει τη σύσταση προανακριτικής επιτροπής για τον εμπλεται αυτή τη στιγμή υπό δίωξη. Δεν χρειάζεται ούτε πολύ μυαλό ούτε ειδικές γνώσεις για να αντιληφθεί κάποιος ότι όσο και να το «παράκανε» ο Παπαγγελόπουλος με τις διώξεις των πολιτικών αντιπάλων, ο συμβιβασμός θα έρθει με τέτοιο τρόπο ώστε να ικανοποιηθούν τα εμπλεκόμενα μέλη. Ένας τέως επικεφαλής της ΕΥΠ δίχως αμφιβολία έχει τον «τρόπο» του δηλαδή τις «ειδικές γνώσεις» να εκβιάσει κάθε πολιτική πλευρά εάν το θελήσει και μάλιστα δίχως να βγει ο ίδιος στην σέντρα και αυτό το γνωρίζουν καλά οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ.

Στον συμβιβασμό αυτό φυσικά θα ληφθεί υπ' όψιν και μάλιστα σοβαρά η πολιτική ισχύς εκείνων που απαιτούν να αποκαλυφθεί η «σκευωρία» Παπαγγελόπουλου και να στιγματισθεί ο τελευταίος ως τέτοιος, δηλαδή «σκευωρός». Κατ' επέκτασιν θα στιγματισθεί και ο ίδιος ο Τσίπρας.

Άλλωστε, στην παραδοχή ότι ο Τσίπρας γνώριζε απόλυτα τους χειρισμούς τού πρώην αναπληρωτή υπουργού Δικαιοσύνης Δημήτρη Παπαγγελόπουλου στην υπόθεση Novartis, προχώρησε η βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Θεανώ Φωτίου είτε σε μια κρίση ειλικρίνειας (πράγμα απίθανο), είτε λόγω αστοχίας και περιορισμένης ικανότητας να αποφύγει μια ακόμη γκάφα. «Ο Παπαγγελόπουλος είναι δυνατόν να τα έκανε αυτά χωρίς να είναι ενήμερος ο Τσίπρας;» αναρωτήθηκε χαρακτηριστικά η βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ όταν οι δημοσιογράφοι στην συγκεκριμένη εκπομπή του ΣΚΑΪ απάντησαν «όχι», η πρώην υπουργός των κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ εκστόμισε ένα μεγαλοπρεπές «άρα;».

Άρα πάρε την Φωτίου στο γάμο σου Τσίπρα να σου πει και του χρόνου....

Λεόν

Τὸ ΚΚΕ καὶ ἡ Μικρασιατικὴ Ἐκστρατεία

Ὅπως ἔχει ἤδη γραφῆ, τὰ βήματα, μὲ τὰ ὁποῖα τὸ ΚΚΕ μετεβλήθη σὲ ὑποχείριο τῆς πλέον μοχθηρῆς ἐξουσιαστικῆς ὁμάδας τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς περιόδου ποὺ ἄκουγε στὸ ὄνομα μπολσεβῖκοι, ὑπῆρξαν γοργά. Ἡ διαδικασία ἦταν, ἐπίσης, πολύπλευρη. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀποστολὴ καθοδηγητῶν, σημαντικὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ αποστολὴ μελῶν τοῦ κόμματος στὴν Ρωσσία πρὸς ἐκπαίδευσιν. Γιὰ κάποιους ἀπὸ αὐτοὺς ἡ ἐπίσκεψις στὴν «σοβιετικὴ πατρίδα» ἦταν ἡ τελευταία, ἐπειδὴ «τοὺς ἔτρωγε τὸ μαῦρο σκοτάδι» εἴτε λόγω διαφωνιῶν τους μὲ τὴν μπολσεβικικὴ γραμμή, εἴτε καὶ μὲ τὴν ὑποψία ὅτι θὰ παρεξέκλιναν.

Παρὰ τὴν προσχώρησι στὴν Κομμουνιστικὴ Διεθνῆ ἡ κατάστασις ἐντὸς τοῦ κόμματος παρέμενε ἀσταθὴς καὶ οἱ διαμάχες συνεχεῖς. Η φαντασίωσις περὶ τῆς δῆθεν ὑπάρξεως προεπαναστατικῶν συνθηκῶν καθὼς συναντοῦσε τὴν πραγματικὴν κατάστασιν ὠθοῦσε σὲ ἀναγκαστικὴ προσγείωσι.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ οἱ ἀνάγκες γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς[1] προϋπέθεταν τὴν ὕπαρξιν προεπαναστατικῶν ἢ καὶ ἐπαναστατικῶν ἀκόμη συνθηκῶν. Ἐφ' ὅσον, βεβαίως, αυτὲς δὲν ὑπῆρχαν ἔπρεπε νὰ κατασκευασθοῦν καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὰ μυαλὰ ὅσων ἐμπιστεύονταν καὶ ἀκολουθοῦσαν τὶς κατευθύνσεις τῆς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας. Κάτι τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε προκειμένου νὰ υπηρετηθοῦν τὰ συμφέροντα τοῦ Σοβιετικτοῦ καθεστῶτος. Ἔτσι, μ' ὅλον ὅτι δὲν ὑπῆρχε ἡ στοιχειώδης αντικειμενικὴ ἢ ὑποκειμενικὴ βάσις, καλιεργήθηκε ἡ ψευδαίσθησις ὅτι στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο ἐπικρατοῦν προεπαναστατικές συνθῆκες. Μόνο μὲ ἕνα τέτοιου εἴδους αἰωρούμενο κατασκεύασμα θὰ ἐδικαιολογεῖτο, σὲ ὁρισμένο βαθμό, ἡ ὑπονόμευσις τοῦ στρατεύματος στὴν Μ. Ἀσία.

Τὸ δεδομένο εἶναι ὅτι ἐν ὄψει τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1920 τὸ εκλογικὸ πρόγραμμα τοῦ κόμματος, ἐκτὸς ἀπὸ ἀντιπολεμικές γενικολογίες, δὲν τοποθετήθηκε μὲ σαφήνεια σὲ σχέσι μὲ τὴν μικρασιατικὴ ἐκστρατεία[2]. Τὸ αὐτὸ διαπιστώνεται καὶ στὴν προκήρυξη πρὸς τοὺς στρατιῶτες, ὅπου γίνεται ἀναφορὰ στὴν ὀκταετία 1912-1920 κατὰ τὴν ὁποία οἱ στρατιῶτες σέρνονται «ἀπὸ ράχη σὲ ράχη καὶ ἀπὸ ρεματιὰ σὲ ρεματιά». Χαρακτηριστικὰ αναφέρεται: «Εἶναι ὀκτὼ τώρα χρόνια ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε στέγη, ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε ἡσυχία, ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε ἀνάπαυση»[3]. Καὶ ἐδῶ, ἐπίσης, ὑπάρχει ἀπουσία συγκεκριμένης θέσεως γιὰ τὴν μικρασιατικὴ ἐκστρατεία, ἐνῶ τίθενται σὲ κοινὸ παρονομαστὴ οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι[4] μὲ τὴν ἐξαναγκαστικὴ συμμετοχὴ στὸ πλευρὸ τῆς Ἀντάντ. Ἡ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα διακήρυσσε τὴν πτυξιν τοῦ κομμουνισμοῦ ἀλλὰ στὸ ἀντιβενιζελικὸ κλῖμα τὸ ὁποῖο ἐπικρατοῦσε σὲ μεγάλη μερίδα τοῦ ἑλλαδικοῦ πληθυσμοῦ. Χαρακτηριστικό, ἐπίσης, εἶναι ὅτι σύμφωνα μὲ τὸ πλειοψηφικὸ ἐκλογικὸ σύστημα καὶ τὸ σφαιρίδιο, μὲ ξεχωριστὴ κάλπη γιὰ τὸν κάθε ὑποψήφιο, δεκάδες χιλιάδες αντιβενιζελικοὶ ἐδιπλοψήφιζαν (τόσον τὴν Ἑνωμένη Ἀντιπολίτευσιν ὅσον καὶ το ΚΚΕ) μὲ τὴν σκέψιν ὅτι ἐὰν δὲν ἐπιτύχῃ ἡ Ἑνωμένη Ἀντιπολίτευσις νὰ ἐπιτύχουν οἱ κομμουνισταὶ οἱ ὁποῖοι ἦταν, ἐν προκειμένω, ἀντιβενιζελικοὶ ἔχοντες καὶ κοινὸ σύνθημα τὸ «Κάτω ὁ πόλεμος». Τὸ διπλὸ ψήφισμα σὲ ὡρισμένες περιοχὲς συνοδευόταν ἀπὸ τὸ σύνθημα: Σφυρὶ-δρεπάνι, κι' ἐλιά[5] στεφάνι!!!

Μεσούσης τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας ἡ στάσις τοῦ ΚΚΕ, ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι γενικόλογα ἀντιπολεμικὴ καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀντιπολεμικὴ στάσι στὰ μετόπισθεν κινήθηκε ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς νομιμότητος περιοριζόμενο σὲ ἀπεργιακὲς κινητοποιήσεις οἱ ὁποῖες, ὅμως, ἀντιμετωπίσθηκαν μὲ αὐξημένη καταστολὴ ποὺ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εξασθένισιν τόσον τῶν ἐργατῶν ὅσον καὶ τοῦ Κόμματος.

Παρ' ὅλα αὐτά, σὰν ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως ποὺ ἐπικρατοῦσε καὶ σύμφωνα μὲ τὶς θέσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς[6], ὅπου ἐκαθορίζοντο μὲ λεπτομέρειες οἱ κατευθύνσεις τῆς ἀντιπολεμικης καὶ ἀντιϊμπεριαλιστικῆς δράσεως τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων, τὸ ΚΚΕ ἀκολούθησε μὲ ἕναν συγκεκριμένο τρόπο διττὴ πορεία σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν Μικρασιατικὴ ἐκστρατεία μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑπάρχῃ ἀναντιστοιχία μεταξὺ τῶν δραστηριοτήτων στὸ μέτωπο καὶ αὐτῶν στὰ μετόπισθεν.

Θὰ πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ μνημονευθῆ ὅτι ἡ μόνη ἀξιόλογος ἀντιπολεμικοῦ χαρακτῆρος δράσις ἔγινε τὴν πρώτη Μαΐου 1921 στὴν Θεσσαλονίκη. Ὁ Ἄγις Στίνας περιγράφει τὰ συμβάντα:[7]

«Ἡ Ἀστυνομία μὲ τὸ πρόσχημα τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν ἀπαγορεύει τὶς Πρωτομαγιάτικες συγκεντρώσεις. Ἐμεῖς (Ἐργατικὸ Κέντρο καὶ κόμμα), ἀποφασίσαμε νὰ γιορτάσουμε τὴν διεθνῆ Πρωτομαγιά, ἀγνοώντας καὶ τὸ Πάσχα τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἀπαγόρευση τῆς Ἀστυνομίας.

Τὴ Μεγάλη Παρασκευή, ἐνῶ περιφέρονταν οἱ ἐπιτάφιοι, κυκλοφοροῦν χιλιάδες προκηρύξεις ποὺ καλοῦν τοὺς ἐργάτες σὲ συγκεντρώσεις καὶ διαδηλώσεις γιὰ τὴν Κυριακή, δηλαδὴ τὸ Πάσχα. Τὸ Μεγάλο Σάββατο κυκλοφορεῖ ἡ «Φωνὴ τοῦ Ἐργάτη», πανηγυρικὴ κόκκινη καὶ μὲ τὴν προκήρυξη στὴν πρώτη σελίδα ποὺ καλοῦσε τοὺς ἐργάτες στοὺς δρόμους.

Τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ συλλαμβάνεται ὁ Ἀρ. Δημητρᾶτος, γραμματέας τῆς Κομμουνιστικῆς Νεολαίας. Τὸ Μεγάλο Σάβ-

μένη κοινωνικὴ πραγματικότητα στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο, ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ συγκάλεσε Συνδιάσκεψιν τὴν 6η Φεβρουαρίου τοῦ 1922. Ἡ συνδιάσκεψις ἔγινε λόγω ἀδυναμίας συγκλήσεως συνεδρίου γιὰ τὸ ὁποῖον τὸ καταστατικὸ ἔθετε ὁρισμένες προϋποθέσεις, οἱ ὁποῖες δὲν ὑπῆρχαν.

Ἡ Συνδιάσκεψις κατέληξε στὸ ὅτι:[8]

α) Οἱ ἀποφάσεις τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ἔχουν γιὰ τὸ κόμμα τὴν σημασίαν «δοκουμέντων ἱστορικῆς σημασίας» καὶ ὄχι πρακτικὴν ἀξίαν.

β) Οἱ υποχρεώσεις τοῦ ΚΚΕ ἔναντι τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γιὰ τὴν δημιουργία παρανόμου ὀργανώσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τηρηθοῦν διότι εἶναι κόμμα νεαρὸν καὶ ἔχει ἀνάγκη «μακρᾶς νομίμου ὑπάρξεως».

γ) Ἡ «ὀξύτης τῆς ἐπιθετικότητος τοῦ Κόμματος δὲν δύναται νὰ υπερβῆ τὰ ὅρια τῆς πολιτικῆς ἀνοχῆς τῆς ἐργατικῆς τάξεως καὶ τῆς ὅλης ἱκανότητος τοῦ κινήματος εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν» καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ ἐπαναστατικὰ συνθήματα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς.

Παρ' ὅλα αὐτὰ καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς δὲν ἤθελε νὰ διακόψῃ τὶς σχέσεις μὲ τὴν Διεθνῆ, τὸ Κόμμα ἀπέστειλε τὸν Μάϊον τοῦ 1922 τὸν Πετσόπουλο σὲ συνδιάσκεψη στὸ Βερολίνο καὶ ὡς ἀντιπρόσωπο στὸ συνέδριο τοῦ ΚΚΕ Βουλγαρίας καὶ στὸ γραφεῖο τῆς Βαλκανικῆς Κομμουνιστικῆς Ὁμοσπονδίας, ἡ ὁποία περιελάμβανε τὰ κόμματα τῆς Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Γιουγκοσλαυίας, Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Παρὰ τὶς ἀνωτέρω ἀποφάσεις, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1922 εντάθηκε ἡ ἀντιπολεμικὴ προπαγάνδα τοῦ ΚΚΕ ἀλλὰ κυρίως μέσω δημοσιεύσεων ἄρθρων καὶ ἀποφάσεων στὸν Ριζοσπάστη. Κατόπιν αὐτοῦ ἡ κυβέρνησις Γούναρη συνέλαβε ὁλόκληρη τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς ἐσχάτης προδοσίας.

Ἡ ὑπονόμευσις τοῦ στρατεύματος στὸ μέτωπο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας

Τὸ κράτος ἔχει συνέχεια ὅπως καὶ ἡ Τάξις καὶ ἑπομένως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλέσῃ ἔκπληξιν τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ κομμουνιστικὸ καθεστὼς τῶν μπολσεβίκων ἐσυνέχισε τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ τσαρικοῦ καθεστῶτος, τῆς ὁποίας καίρια θέσις ἦταν ἡ ἔξοδος πρὸς Νότον καὶ τὴν Μεσόγειον. Ἡ ισχυροποίησις καὶ ἐπέκτασις τοῦ ἑλλαδικοῦ κράτους τὸ οποῖον τελοῦσε ὑπὸ τὴν ἰσχυρὴ ἐπίδρασιν τῶν Αγγλο-Γαλλικῶν δυνάμεων θὰ καθιστοῦσε ἀπόμακρον ὄνειρον τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ Ρωσσικοῦ κράτους. Ὁ Λένιν τάχθηκε ὁλοψύ-

ἀφώνων τους μὲ τὴν μπολσεβικικὴ γραμμή, εἴτε καὶ μὲ τὴν ὑποψία ὅτι θὰ παρεξέκλιναν.

Παρὰ τὴν προσχώρησι στὴν Κομμουνιστικὴ Διεθνῆ ἡ κατάστασις ἐντὸς τοῦ κόμματος παρέμενε ἀσταθὴς καὶ οἱ διαμάχες συνεχεῖς. Ἡ φαντασίωσις περὶ τῆς δῆθεν ὑπάρξεως προεπαναστατικῶν συνθηκῶν καθὼς συναντοῦσε τὴν πραγματικὴν κατάστασιν ὠθοῦσε σὲ ἀναγκαστικὴ προσγείωσι.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ οἱ ἀνάγκες γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς[1] προϋπέθεταν τὴν ὕπαρξιν προεπαναστατικῶν ἢ καὶ ἐπαναστατικῶν ἀκόμη συνθηκῶν. Ἐφ᾽ ὅσον, βεβαίως, αυτὲς δὲν ὑπῆρχαν ἔπρεπε νὰ κατασκευασθοῦν καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὰ μυαλὰ ὅσων ἐμπιστεύονταν καὶ ἀκολουθοῦσαν τὶς κατευθύνσεις τῆς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας. Κάτι τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε προκειμένου νὰ υπηρετηθοῦν τὰ συμφέροντα τοῦ Σοβιετικτοῦ καθεστῶτος. Ἔτσι, μ᾽ ὅλον ὅτι δὲν ὑπῆρχε ἡ στοιχειώδης αντικειμενικὴ ἢ ὑποκειμενικὴ βάσις, καλλιεργήθηκε ἡ ψευδαίσθησις ὅτι στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο ἐπικρατοῦν προεπαναστατικές συνθῆκες. Μόνο μὲ ἕνα τέτοιου εἴδους αἰωρούμενο κατασκεύασμα θὰ ἐδικαιολογεῖτο, σὲ ὁρισμένο βαθμό, ἡ ὑπονόμευσις τοῦ στρατεύματος στὴν Μ. Ἀσία.

Τὸ δεδομένο εἶναι ὅτι ἐν ὄψει τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1920 τὸ ἐκλογικὸ πρόγραμμα τοῦ κόμματος, ἐκτὸς ἀπὸ ἀντιπολεμικές γενικολογίες, δὲν τοποθετήθηκε μὲ σαφήνεια σὲ σχέσι μὲ τὴν μικρασιατικὴ ἐκστρατεία[2]. Τὸ αὐτὸ διαπιστώνεται καὶ στὴν προκήρυξη πρὸς τοὺς στρατιῶτες, ὅπου γίνεται ἀναφορὰ στὴν ὀκταετία 1912-1920 κατὰ τὴν ὁποία οἱ στρατιῶτες σέρνονται «ἀπὸ ράχη σὲ ράχη καὶ ἀπὸ ρεματιὰ σὲ ρεματιὰ». Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρεται: «Εἶναι ὀκτὼ τώρα χρόνια ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε στέγη, ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε ἡσυχία, ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε ἀνάπαυση»[3]. Καὶ ἐδῶ, ἐπίσης, ὑπάρχει ἀπουσία συγκεκριμένης θέσεως γιὰ τὴν μικρασιατικὴ ἐκστρατεία, ἐνῶ τίθενται σὲ κοινὸ παρονομαστὴ οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι[4] μὲ τὴν ἐξαναγκαστικὴ συμμετοχὴ στὸ πλευρὸ τῆς Ἀντάντ. Ἡ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα διακήρυσσε τὴν μὴ ἐπέκτασιν τοῦ χαρακτηριζόμενου ὡς ἀστικοῦ κράτους ἀλλὰ τὴν ἴδια χρονικὴ στιγμὴ τὰ στρατεύματα τῶν μπολσεβίκων προσαρτοῦσαν διάφορες περιοχὲς στὴν ἐπικράτειά τους. Γιὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστὲς ὅλα αὐτὰ ἦταν –καὶ εἶναι– «ψιλὰ γράμματα» ἢ κατὰ τὴν προσφιλῆ τους φράσι: «ψέμματα τῆς αστικῆς τάξεως καὶ τῶν ἰμπεριαλιστῶν».

Στὶς ἐκλογὲς τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920, το ΚΚΕ ἔλαβε περὶ τὶς 100.000 ψήφους ἀλλὰ δὲν ἐξέλεξε βουλευτή. Ὁ δὲ μεγάλος ἀριθμὸς ψήφων δὲν ὀφείλεται σὲ κάποια ραγδαῖαν ἀνά-

1. Στὴν πραγματικότητα ἐπρόκειτο γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν θελήσεων τῆς ἐξουσιαστικῆς ὁμάδος τῶν μπολσεβίκων.

2. Ἐργατικὸς Ἀγών, 11 τοῦ Ὀκτώβρη 1920.

3. Τὸ ΚΚΕ. Ἐπίσημα κείμενα 1918-1924, τόμος 1ος, ἐκδ. Σύγχρονη Ἐποχή, 1974, σελ. 152.

4. Τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖο, ἐν προκειμένῳ, τίθεται εὐθέως σὲ σχέσι μὲ αὐτὴν τὴν τοποθέτησιν τοῦ κόμματος εἶναι κατὰ πόσον οἱ

κοινὸ σύνθημα τὸ «Κάτω ὁ πόλεμος». Τὸ διπλὸ ψήφισμα σὲ ὡρισμένες περιοχές συνοδευόταν από τὸ σύνθημα: Σφυρὶ-δρεπάνι, κι᾽ ἐλιὰ[5] στεφάνι!!!

Μεσούσης τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας ἡ στάσις τοῦ ΚΚΕ, ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι γενικόλογα ἀντιπολεμικὴ καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀντιπολεμικὴ στάσι στὰ μετόπισθεν κινήθηκε ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς νομιμότητος περιοριζόμενο σὲ ἀπεργιακὲς κινητοποιήσεις οἱ ὁποῖες, ὅμως, ἀντιμετωπίσθηκαν μὲ αὐξημένη καταστολὴ ποὺ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξασθένισιν τόσον τῶν ἐργατῶν ὅσον καὶ τοῦ Κόμματος.

Παρ᾽ ὅλα αὐτά, σὰν ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως ποὺ ἐπικρατοῦσε καὶ σύμφωνα μὲ τὶς θέσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς[6], ὅπου ἐκαθορίζοντο μὲ λεπτομέρειες οἱ κατευθύνσεις τῆς ἀντιπολεμικης καὶ ἀντιϊμπεριαλιστικῆς δράσεως τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων, τὸ ΚΚΕ ἀκολούθησε μὲ ἕναν συγκεκριμένο τρόπο διττὴ πορεία σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν Μικρασιατικὴ ἐκστρατεία μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑπάρχη ἀναντιστοιχία μεταξὺ τῶν δραστηριοτήτων στὸ μέτωπο καὶ αὐτῶν στὰ μετόπισθεν.

Θὰ πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ μνημονευθῆ ὅτι ἡ μόνη ἀξιόλογος ἀντιπολεμικοῦ χαρακτῆρος δρᾶσις ἔγινε τὴν πρώτη Μαΐου 1921 στὴν Θεσσαλονίκη. Ὁ Ἄγις Στίνας περιγράφει τὰ συμβάντα:[7]

«Ἡ Ἀστυνομία μὲ τὸ πρόσχημα τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν ἀπαγορεύει τὶς Πρωτομαγιάτικες συγκεντρώσεις. Ἐμεῖς (Ἐργατικὸ Κέντρο καὶ κόμμα), ἀποφασίσαμε νὰ γιορτάσουμε τὴν διεθνὴ Πρωτομαγιά, ἀγνοώντας καὶ τὸ Πάσχα τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἀπαγόρευση τῆς Ἀστυνομίας.

Τὴ Μεγάλη Παρασκευή, ἐνῶ περιφέρονταν οἱ ἐπιτάφιοι, κυκλοφοροῦν χιλιάδες προκηρύξεις ποὺ καλοῦν τοὺς ἐργάτες σὲ συγκεντρώσεις καὶ διαδηλώσεις γιὰ τὴν Κυριακή, δηλαδὴ τὸ Πάσχα. Τὸ Μεγάλο Σάββατο κυκλοφορεῖ ἡ «Φωνὴ τοῦ Ἐργάτη», πανηγυρικὴ κόκκινη καὶ μὲ τὴν προκήρυξη στὴν πρώτη σελίδα ποὺ καλοῦσε τοὺς ἐργάτες στοὺς δρόμους.

Τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ συλλαμβάνεται ὁ Ἀρ. Δημητρᾶτος, γραμματέας τῆς Κομμουνιστικῆς Νεολαίας. Τὸ Μεγάλο Σάββατο τὸ μεσημέρι συλλαμβάνομαι ἐγώ. Τὸ ἴδιο βράδυ ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ κρατητηρίου γιὰ νὰ μπεῖ μέσα ὁ Χ. Τζάλλας, γραμματέας τῶν ἀρτεργατῶν καὶ μέλος τῆς Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος. Καὶ τὸ πρωὶ τοῦ Πάσχα μᾶς φέρνουν τὸν Α. Παπαδόπουλο, γραμματέα τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης.

Ἡ Ἀστυνομία καὶ ἡ στρατιωτικὴ διοίκηση, πῆραν ἔκτακτα μέτρα γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὶς ἐκδηλώσεις τῶν ἐργατῶν. Παρ᾽ ὅλα ὅμως αὐτὰ τὰ μέτρα, συγκεντρώσεις καὶ διαδηλώσεις συγκροτοῦνται σὲ διάφορες συνοικίες τῆς πόλης, κόκκινες σημαῖες κυματίζουν, φωνὲς «κάτω ὁ πόλεμος», «συναδέλφωση τῶν λαῶν πάνω ἀπὸ τὰ σύνορα καὶ τὶς πατρίδες» τραντάζουν ὁλόκληρη τὴν πόλη, συγκρούσεις μὲ τὴν ἔφιππο χωροφυλακὴ στὸ Κουλὲ Καφέ, στὸ Τσινάρ, στοὺς ἑβραϊκοὺς συνοικισμοὺς καὶ τὸ σημαντικότερο, μία ἀποστολὴ στρατιωτῶν γιὰ τὴ Μικρὰ Ἀσία, ἀρνεῖται νὰ ἐπιβιβαστεῖ στὰ πλοῖα, στασιάζει, σκίζει τὶς εἰκόνες τοῦ βασιλιᾶ, συνενώνεται καὶ συναδελφώνεται μὲ τοὺς ἐργάτες. Τὴν ἴδια μέρα κηρύσσεται ὁ στρατιωτικὸς

β) Οἱ ὑποχρεώσεις τοῦ ΚΚΕ ἔναντι τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γιὰ τὴν δημιουργία παρανόμου ὀργανώσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τηρηθοῦν διότι εἶναι κόμμα νεαρὸν καὶ ἔχει ἀνάγκη «μακρᾶς νομίμου ὑπάρξεως».

γ) Ἡ «ὀξύτης τῆς ἐπιθετικότητος τοῦ Κόμματος δὲν δύναται νὰ υπερβῆ τὰ ὅρια τῆς πολιτικῆς ἀνοχῆς τῆς ἐργατικῆς τάξεως καὶ τῆς ὅλης ἱκανότητος τοῦ κινήματος εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν» καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ ἐπαναστατικὰ συνθήματα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς.

Παρ᾽ ὅλα αὐτὰ καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς δὲν ἤθελε νὰ διακόψη τὶς σχέσεις μὲ τὴν Διεθνῆ, τὸ Κόμμα ἀπέστειλε τὸν Μάϊον τοῦ 1922 τὸν Πετσόπουλο σὲ συνδιάσκεψη στὸ Βερολῖνο καὶ ὡς ἀντιπρόσωπο στὸ συνέδριο τοῦ ΚΚΕ Βουλγαρίας καὶ στὸ γραφεῖο τῆς Βαλκανικῆς Κομμουνιστικῆς Ὁμοσπονδίας, ἡ ὁποία περιελάμβανε τὰ κόμματα τῆς Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Γιουγκοσλαυίας, Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Παρὰ τὶς ἀνωτέρω ἀποφάσεις, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1922 εντάθηκε ἡ ἀντιπολεμικὴ προπαγάνδα τοῦ ΚΚΕ ἀλλὰ κυρίως μέσω δημοσιεύσεων ἄρθρων καὶ ἀποφάσεων στὸν Ριζοσπάστη. Κατόπιν αὐτοῦ ἡ κυβέρνησις Γούναρη συνέλαβε ὁλόκληρη τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς ἐσχάτης προδοσίας.

Ἡ ὑπονόμευσις τοῦ στρατεύματος στὸ μέτωπο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας

Τὸ κράτος ἔχει συνέχεια ὅπως καὶ ἡ Τάξις καὶ ἑπομένως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλέσῃ ἔκπληξιν τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ κομμουνιστικὸ καθεστὼς τῶν μπολσεβίκων ἐσυνέχισε τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ τσαρικοῦ καθεστῶτος, τῆς ὁποίας καίρια θέσις ἦταν ἡ ἔξοδος πρὸς Νότον καὶ τὴν Μεσόγειον. Ἡ ισχυροποίησις καὶ ἐπέκτασις τοῦ ἑλλαδικοῦ κράτους τὸ οποῖον τελοῦσε ὑπὸ τὴν ἰσχυρὴ ἐπίδρασιν τῶν Αγγλο-Γαλλικῶν δυνάμεων θὰ καθιστοῦσε ἀπόμακρον ὄνειρον τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ Ρωσσικοῦ κράτους. Ὁ Λένιν τάχθηκε ὁλοψύχως ὑπὲρ τοῦ σφαγέα Κεμὰλ γιὰ ἕναν ἐπιπρόσθετο λόγο, ὁ ὁποῖος εἶχε σχέσι μὲ τὸν ἐξευμενισμὸ τῶν πολυάριθμων μουσουλμανικῶν καὶ τουρκογενῶν πληθυσμῶν τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ κατασκευὴ ποὺ χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν υποστήριξιν τῶν «Νεοτούρκων» ἦταν «τὸ δικαίωμα των ἐθνῶν γιὰ αὐτοδιάθεσιν» καὶ ὅτι οἱ μὲ τὸν Κεμὰλ συνεργαζόμενοι ἐξουσιαστὲς διεξήγαγαν «εθνικοαπελευθερωτικὸν ἀγῶνα».

Ὅμως, στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπῆρξε κάποιος ἀγὼν τέτοιου εἴδους. Ἡ Ὀθωμανικὴ αυτοκρατορία, ἕνας διαχρονικὰ βάρβαρος ἐξουσιαστικὸς μηχανισμὸς ἐπέβαλε διὰ πυρός, σιδήρου καὶ αἵματος τὴν κυριαρχίαν του ἐπὶ τῶν ὑποδούλων πληθυσμῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας συνολικῶς, τῆς Συρίας, τοῦ Λιβάνου κ.ο.κ., ἀλλὰ δὲν κατόρθωσε νὰ ἀναδείξῃ καὶ νὰ συγκροτήσῃ μίαν συνέχειαν τῆς Τάξεως οὔτε καὶ μὲ τοὺς ὅρους ποὺ προδιαγράφονται ἀπὸ τὴν Μαρξιστική-Λενινιστικὴ ἰδεολογία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία γιὰ νὰ υπάρξη ἐθνι-

ψευδαίσθησις ὅτι στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο ἐπικρατοῦν προεπαναστατικές συνθῆκες. Μόνο μὲ ἕνα τέτοιου εἴδους αἰωρούμενο κατασκεύασμα θὰ ἐδικαιολογεῖτο, σὲ ὁρισμένο βαθμό, ἡ ὑπονόμευσις τοῦ στρατεύματος στὴν Μ. Ἀσία.

Τὸ δεδομένο εἶναι ὅτι ἐν ὄψει τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1920 τὸ ἐκλογικὸ πρόγραμμα τοῦ κόμματος, ἐκτὸς ἀπὸ ἀντιπολεμικές γενικολογίες, δὲν τοποθετήθηκε μὲ σαφήνεια σὲ σχέσι μὲ τὴν μικρασιατικὴ ἐκστρατεία[2]. Τὸ αὐτὸ διαπιστώνεται καὶ στὴν προκήρυξη πρὸς τοὺς στρατιῶτες, ὅπου γίνεται ἀναφορὰ στὴν ὀκταετία 1912-1920 κατὰ τὴν ὁποία οἱ στρατιῶτες σέρνονται «ἀπὸ ράχη σὲ ράχη καὶ ἀπὸ ρεματιὰ σὲ ρεματιά». Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρεται: «Εἶναι ὀκτὼ τώρα χρόνια ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε στέγη, ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε ἡσυχία, ποὺ δὲν ἐγνωρίσατε ἀνάπαυση»[3]. Καὶ ἐδῶ, ἐπίσης, ὑπάρχει ἀπουσία συγκεκριμένης θέσεως γιὰ τὴν μικρασιατικὴ ἐκστρατεία, ἐνῶ τίθενται σὲ κοινὸ παρονομαστὴ οἱ Βαλκανικοί πόλεμοι[4] μὲ τὴν ἐξαναγκαστικὴ συμμετοχὴ στὸ πλευρὸ τῆς Ἀντάντ. Ἡ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα διακήρυσσε τὴν μὴ ἐπέκτασιν τοῦ χαρακτηριζόμενου ὡς ἀστικοῦ κράτους ἀλλὰ τὴν ἴδια χρονικὴ στιγμὴ τὰ στρατεύματα τῶν μπολσεβίκων προσαρτοῦσαν διάφορες περιοχὲς στὴν ἐπικράτειά τους. Γιὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστὲς ὅλα αὐτὰ ἦταν –καὶ εἶναι– «ψιλὰ γράμματα» ἢ κατὰ τὴν προσφιλῆ τους φράσι: «ψέμματα τῆς αστικῆς τάξεως καὶ τῶν ἰμπεριαλιστῶν».

Στὶς ἐκλογὲς τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920, το ΚΚΕ ἔλαβε περὶ τὶς 100.000 ψήφους ἀλλὰ δὲν ἐξέλεξε βουλευτή. Ὁ δὲ μεγάλος ἀριθμὸς ψήφων δὲν ὀφείλεται σὲ κάποια ραγδαίαν ἀνάτωπο καὶ αὐτῶν στὰ μετόπισθεν.

Θὰ πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ μνημονευθῆ ὅτι ἡ μόνη ἀξιόλογος ἀντιπολεμικοῦ χαρακτῆρος δρᾶσις ἔγινε τὴν πρώτη Μαΐου 1921 στὴν Θεσσαλονίκη. Ὁ Ἄγις Στίνας περιγράφει τὰ συμβάντα:[7]

«Ἡ Ἀστυνομία μὲ τὸ πρόσχημα τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν ἀπαγορεύει τὶς Πρωτομαγιάτικες συγκεντρώσεις. Ἐμεῖς (Ἐργατικὸ Κέντρο καὶ κόμμα), ἀποφασίσαμε νὰ γιορτάσουμε τὴν διεθνῆ Πρωτομαγιά, ἀγνοώντας καὶ τὸ Πάσχα τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἀπαγόρευση τῆς Ἀστυνομίας.

Τὴ Μεγάλη Παρασκευή, ἐνῶ περιφέρονταν οἱ ἐπιτάφιοι, κυκλοφοροῦν χιλιάδες προκηρύξεις ποὺ καλοῦν τοὺς ἐργάτες σὲ συγκεντρώσεις καὶ διαδηλώσεις γιὰ τὴν Κυριακή, δηλαδὴ τὸ Πάσχα. Τὸ Μεγάλο Σάββατο κυκλοφορεῖ ἡ «Φωνὴ τοῦ Ἐργάτη», πανηγυρικὴ κόκκινη καὶ μὲ τὴν προκήρυξη στὴν πρώτη σελίδα ποὺ καλοῦσε τοὺς ἐργάτες στοὺς δρόμους.

Τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ συλλαμβάνεται ὁ Ἀρ. Δημητρᾶτος, γραμματέας τῆς Κομμουνιστικῆς Νεολαίας. Τὸ Μεγάλο Σάββατο τὸ μεσημέρι συλλαμβάνομαι ἐγώ. Τὸ ἴδιο βράδυ ἀνοίγει ἡ πόρτα τοῦ κρατητηρίου γιὰ νὰ μπεῖ μέσα ὁ Χ. Τζάλλας, γραμματέας τῶν ἀρτεργατῶν καὶ μέλος τῆς Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος. Καὶ τὸ πρωὶ τοῦ Πάσχα μᾶς φέρνουν τὸν Α. Παπαδόπουλο, γραμματέα τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης.

Ἡ Ἀστυνομία καὶ ἡ στρατιωτικὴ διοίκηση, πῆραν ἔκτακτα μέτρα γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὶς ἐκδηλώσεις τῶν ἐργατῶν. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ τὰ μέτρα, συγκεντρώσεις καὶ διαδηλώσεις συγκροτοῦνται σὲ διάφορες συνοικίες τῆς πόλης, κόκκινες σημαῖες κυματίζουν, φωνὲς «κάτω ὁ πόλεμος», «συναδέλφωση τῶν λαῶν πάνω ἀπὸ τὰ σύνορα καὶ τὶς πατρίδες» τραντάζουν ὁλόκληρη τὴν πόλη, συγκρούσεις μὲ τὴν ἔφιππο χωροφυλακὴ στὸ Κουλὲ Καφέ, στὸ Τσινάρ, στοὺς ἑβραϊκοὺς συνοικισμοὺς καὶ τὸ σημαντικότερο, μία ἀποστολὴ στρατιωτῶν γιὰ τὴ Μικρὰ Ἀσία, ἀρνεῖται νὰ ἐπιβιβαστεῖ στὰ πλοῖα, στασιάζει, σκίζει τὶς εἰκόνες τοῦ βασιλιᾶ, συνενώνεται καὶ συναδελφώνεται μὲ τοὺς ἐργάτες. Τὴν ἴδια μέρα κηρύσσεται ὁ στρατιωτικὸς νόμος.»

Θὰ πρέπει, ἐπίσης, νὰ σημειωθῆ ὅτι ὡς ἀποτέλεσμα τῶν πολλαπλῶν ἀντιφάσεων τόσον ἐντὸς τοῦ κόμματος οἱ ὁποῖοι ἔχουν σχέσι μὲ τὸν προκαθορισμένο ἀπὸ τὴν Τάξη ρόλο του, ὅσον καὶ τῆς στάσεώς του ἀναφορικὰ μὲ τὴν μικρασιατικὴ ἐκστρατεία, ἀλλὰ καὶ σὲ σχέσι μὲ τὴν ὑφιστα-ντάθηκε ἡ ἀντιπολεμικὴ προπαγάνδα τοῦ ΚΚΕ ἀλλὰ κυρίως μέσω δημοσιεύσεων ἄρθρων καὶ ἀποφάσεων στὸν Ριζοσπάστη. Κατόπιν αὐτοῦ ἡ κυβέρνησις Γούναρη συνέλαβε ὁλόκληρη τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς ἐσχάτης προδοσίας.

Ἡ ὑπονόμευσις τοῦ στρατεύματος στὸ μέτωπο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας

Τὸ κράτος ἔχει συνέχεια ὅπως καὶ ἡ Τάξις καὶ ἑπομένως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ προκαλέσῃ ἔκπληξιν τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ κομμουνιστικὸ καθεστὼς τῶν μπολσεβίκων ἐσυνέχισε τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ τσαρικοῦ καθεστῶτος, τῆς ὁποίας καίρια θέσις ἦταν ἡ ἔξοδος πρὸς Νότον καὶ τὴν Μεσόγειον. Ἡ ισχυροποίησις καὶ ἐπέκτασις τοῦ ἑλλαδικοῦ κράτους τὸ ὁποῖον τελοῦσε ὑπὸ τὴν ἰσχυρὴ ἐπίδρασιν τῶν Αγγλο-Γαλλικῶν δυνάμεων θὰ καθιστοῦσε ἀπόμακρον ὄνειρον τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ Ρωσσικοῦ κράτους. Ὁ Λένιν τάχθηκε ὁλοψύχως ὑπὲρ τοῦ σφαγέα Κεμὰλ γιὰ ἕναν ἐπιπρόσθετο λόγο, ὁ ὁποῖος εἶχε σχέσι μὲ τὸν ἐξευμενισμὸ τῶν πολυάριθμων μουσουλμανικῶν καὶ τουρκογενῶν πληθυσμῶν τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ κατασκευὴ ποὺ χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν υποστήριξιν τῶν «Νεοτούρκων» ἦταν «τὸ δικαίωμα των ἐθνῶν γιὰ αὐτοδιάθεσιν» καὶ ὅτι οἱ μὲ τὸν Κεμὰλ συνεργαζόμενοι ἐξουσιαστὲς διεξήγαγαν «εθνικοαπελευθερωτικὸν ἀγῶνα».

Ὅμως, στὴν πραγματικότητα δὲν ὑπῆρξε κάποιος ἀγὼν τέτοιου εἴδους. Ἡ Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία, ἕνας διαχρονικὰ βάρβαρος ἐξουσιαστικὸς μηχανισμὸς ἐπέβαλε διὰ πυρός, σιδήρου καὶ αἵματος τὴν κυριαρχίαν του ἐπὶ τῶν ὑποδούλων πληθυσμῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας συνολικῶς, τῆς Συρίας, τοῦ Λιβάνου κ.ο.κ., ἀλλὰ δὲν κατόρθωσε νὰ ἀναδείξῃ καὶ νὰ συγκροτήσῃ μίαν συνέχειαν τῆς Τάξεως οὔτε καὶ μὲ τοὺς ὅρους ποὺ προδιαγράφονται ἀπὸ τὴν Μαρξιστικὴ-Λενινιστικὴ ἰδεολογία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία γιὰ νὰ υπάρξῃ ἐθνικοαπελευθερωτικὸς ἀγὼν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ συγκρότησις ἀστικῆς τάξεως.

Ἐν προκειμένῳ, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀναζητηθῇ ἀστικὴ τάξις αὐτὴ εὑρίσκετο στὸ γεγονὸς ὅτι *«ὅλες τὶς ἐπιχειρήσεις*

1. Στὴν πραγματικότητα ἐπρόκειτο γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν θελήσεων τῆς ἐξουσιαστικῆς ὁμάδος τῶν μπολσεβίκων.
2. Ἐργατικὸς Ἀγών, 11 τοῦ Ὀκτώβρη 1920.
3. Τὸ ΚΚΕ. Ἐπίσημα κείμενα 1918-1924, τόμος 1ος, ἐκδ. Σύγχρονη Ἐποχή, 1974, σελ. 152.
4. Τὸ ἐρώτημα τὸ ὁποῖο, ἐν προκειμένῳ, τίθεται εὐθέως σὲ σχέσι μὲ αὐτὴν τὴν τοποθέτησιν τοῦ κόμματος εἶναι κατὰ πόσον οἱ πέραν τῆς Θεσσαλίας πληθυσμοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ παραμείνουν ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸ ζυγὸ ἢ νὰ ἀφεθοῦν στὴν κατοχὴ τῶν Βουλγαρικῶν ἢ τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων, ἐφ' ὅσον αὐτὰ θα ἐπικρατοῦσαν στὸν πόλεμο ἐναντίον τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους. Οἱ αντιπολεμικὲς ἀκρότητες, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν προβολὴ ἀνούσιων τοποθετήσεων χάριν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων, εἶναι δυνατὸν νὰ πείσουν ἀδαεῖς καὶ εὐάλωτους συναισθηματικά, ἐφ' ὅσον εἶναι δεδομένον ὅτι ἡ πολιτικὴ προπαγάνδα ἀποσκοπεῖ στὴν διέγερσιν συγκεκριμένων συναισθημάτων, αὐτῶν πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνεται καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὴν λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν καταστάσεων, ἀλλὰ καθίσταται ἀνεπαρκὴς γιὰ ὅσους διατηροῦν τὴν ικανότητα σκέψεως, κρίσεως καὶ διακρίσεως.
5. Ἡ Ἐλιὰ ἦταν τὸ σύμβολο τῶν φιλοβασιλικῶν.
6. Εἶχαν ἀποσταλῆ στὸ κόμμα στὴν Γερμανικὴ γλῶσσα (Thesen und Resolutionen des zweites Weltkongresses des Kommunistischen lnternationalen).
7. Ἄγις Στίνας, Ἀναμνήσεις, τόμος Α΄, σελ. 52-53.
8. Οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς ἀνατράπηκαν ἀπὸ τὸ ἔκτακτο Συνέδριο ποὺ συγκλήθηκε τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1922, ἡ δὲ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ καθαιρέθηκε. Τὸ Συνέδριο ἐξέλεξε γραμματέα τοῦ κόμματος τον Ν. Σαργολόγο, ὁ ὁποῖος κατεχράσθη 7.500 δολάρια ποὺ τοῦ ἐμπιστεύθηκε ἡ Κομμουνιστικὴ Διεθνὴς γιὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κόμματος. Τρία χρόνια ἀργότερα, μετὰ ἀπὸ ἄδεια ποὺ τοῦ παρέσχον οἱ κρατικὲς ἀρχές, μετέβη στὴν Ἀμερική.

στὴν Τουρκία τότε τὶς εἶχαν Ἕλληνες, Ἀρμένηδες καὶ Ἑβραῖοι. Αὐτοὶ ἦταν ἡ ἀστικὴ τάξη. Ἀλλὰ αὐτὴ τὴν ἀστικὴ τάξη ὁ Κεμὰλ τὴν περνοῦσε διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Μὲ τὸ νικηφόρο τέρμα τοῦ κινήματός του οὔτε ἴχνος ἀπὸ αὐτοὺς δὲν θὰ ἔμενε στὸ ἔδαφος τῆς Τουρκίας…»[9]

Στὴν πραγματικότητα ἡ κίνηση τοῦ Κεμὰλ ἦταν προϊὸν μιᾶς ἀκραίας ἐθνικιστικοῦ χαρακτῆρα συνάξεως ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τῆς ἐμφανίσεώς της καὶ μέχρι τὸ 1923, ὁπότε συγκροτήθηκε τὸ τουρκικὸ κράτος, ἀποδύθηκε σὲ ἕνα ὄργιο ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν, ἐθνοκαθάρσεων, σφαγῶν καὶ γενοκτονιῶν (Ἀρμενίων, Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, Ἀσσυρίων κ.λπ.).

Παρ' ὅλα αὐτά, τὴν 16ην Μαρτίου 1921 ὑπογράφηκε σοβιετο-τουρκικὴ συνθήκη ἡ ὁποία εἶχεν ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν ἐνίσχυσιν τῶν τούρκων μὲ 16 ἑκατομμύρια ρούβλια, ἄφθονο πολεμικὸ υλικό, ὅπλα καὶ ειδικοὺς συμβούλους[10]. Ἀκολούθως, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1921, ἐπεσκέφθη τὴν Τουρκία καὶ ὁ Μιχαὴλ Φροῦντζε, μία ἀπὸ τὶς σημαντικώτερες προσωπικότητες τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος, ὡς πρεσβευτὴς τῆς Σοβιετικῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκραΐνίας. Μὲ τὴν ἐπίσκεψι αὐτή, ἐπισφραγίσθηκαν οἱ Τουρκο-Σοβιετικὲς σχέσεις.[11]

Τὸ κομμουνιστικὸ καθεστὼς τῆς Ρωσσίας γιὰ τοὺς ἰδιοτελεῖς σκοποὺς του δὲν ἤθελε νὰ ἀποδεχθῆ τὴν πραγματικότητα ποὺ ὑπῆρχε σὲ ὅλη τὴν Μικρὰ Ἀσία. Χρειάσθηκε νὰ ὑπογραφοῦν οἱ συμφωνίες ἀνάμεσα στὸν Κεμὰλ καὶ τὴν Ἀγγλία γιὰ νὰ ἀναγνωρίση, τὴν ἄνοιξη τοῦ 1922, τὸ Σοβιετικὸ καθεστὼς ἕνα μέρος τῆς μεγάλης ἀλήθειας τμῆμα τῆς ὁποίας ἐμφανίσθηκε σὰν μικρασιατικὸ πρόβλημα καὶ νὰ ζητήση (καὶ πάλι μὲ ἰδιοτελεῖς προθέσεις) ὅπως μεσολαβήση γιὰ τὴν διασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἑλλήνων τῆς Δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μὲ τὴν δημιουργία μιᾶς αὐτόνομης ζώνης.

Γίνεται λόγος γιὰ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς ἀφοῦ εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ συμφωνίες τοῦ Κεμὰλ μὲ τὸ Λονδῖνο[12] ἀνέτρεπαν τὴν προηγουμένως προνομιακὴ θέσιν τῶν Μπολσεβίκων. Μὲ αὐτὴν τὴν κίνησι οἱ μπολσεβῖκοι ἐπεδίωκαν νὰ κερδηθῆ τὸ χαμένο ἔδαφος καὶ νὰ ἔρθουν πάλι στὸ προσκήνιο. Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη, ἀλλὰ καὶ νὰ γινόταν ἀποδεκτή, τὰ πράγματα δὲν θὰ ἄλλαζαν τὴν γενικώτερη κατάστασι. Πάντως, τὸ ΚΚΕ μετὰ τὴν καταστροφὴν προσπαθοῦσε νὰ παρουσιάση σὰν ἕνα σπουδαῖο θέμα αὐτὴν τὴν πρότασι.

Ἄς ἔλθωμεν, ὅμως, στὴν δράσιν τοῦ ΚΚΕ στὸ μικρασιατικὸ μέτωπο, στὰ καταστροφικὰ ἀποτελέσματα ποὺ ἐπέφερε καὶ στὶς ἀνιστόρητες, ἐγκληματικές, ἐξωπραγματικὲς καὶ ἀνόητες

Β) Τὸ ἑπόμενο ἐπιχείρημα ἦταν ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ ἐπεκτατικὴ πρακτικὴ τῆς ἐν ἑλλάδι «ἀστικῆς τάξεως» καὶ ὄχι μία πρᾶξις ἀπελευθερώσεως ὑποδουλωμένων ἀδελφῶν. Καὶ ἐδῶ ἡ ἀλήθεια εἶναι μισή, ἐπειδὴ τὸ κατακτητικὸ στοιχεῖο ὑπάρχει ὅταν γίνεται ὑπέρβασις τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀναγκῶν καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίστατο ἀγὼν τῶν καταπιεσμένων ἐναντίον τῶν ἐγκληματικῶν δραστηριοτήτων τῶν «Νεοτούρκων» (ὅπως ἡ Ποντιακὴ ἀντίστασις). Ἐν προκειμένῳ ὑπάρχει μὲν ἡ ὑπέρβασις (προέλασις σὲ βάθος μὲ κατεύθυνσιν τὴν Ἄγκυρα) ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπελευθερωτικὸς παράγων καὶ συγκεκριμένα τῶν ἑλλήνων τοῦ Πόντου καὶ αὐτῶν τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, οἱ ὁποῖοι ὑποδέχθηκαν τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα ὡς ἀπελευθερωτές.

Γ) Ἡ ἀντιπολεμικὴ δρᾶσις εἶναι χρήσιμη καὶ ἀποδεκτὴ ὅταν ἐπιχειρῆ νὰ ἀποτρέψη ἕναν πόλεμο. Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου ἡ δρᾶσις αὐτὴ ἐνεργεῖ πρὸς ὄφελος τῶν ἀντιπάλων ἐξουσιαστικῶν δυνάμεων (ἐν προκειμένῳ τῶν δυνάμεων τοῦ Κεμὰλ) καὶ στὴν περίπτωσιν τῆς Μικρασιατικῆς ἐκστρατείας ἐπέφερε τὴν ἐξόντωσιν ἑκατοντάδων χιλιάδων ἀνθρώπων.

Δ) Ἡ προπαγάνδα τοῦ ΚΚΕ ἀγνοεῖ τὸ καθοριστικὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Μικρὰ Ἀσία τελεῖ ὑπὸ κατοχὴ γιὰ τέσσερις αἰῶνες καὶ ταυτοχρόνως ἀκυρώνει τόσον τοὺς Βαλκανικοὺς ἀποδεσμευτικοὺς ἀγῶνες, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἀφοῦ καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσι ἐξυπηρετοῦντο τὰ συμφέροντα μεγάλων ἐξουσιαστικῶν δυνάμεων.

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ δεδομένα, τὸ ΚΚΕ προέβη σὲ μία ἐγκληματικὴ πρακτικὴ εἰς βάρος τῶν πληθυσμῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ὄχι σὲ βάρος τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἢ τῶν «ἀστικοτσιφλικάδων» ὅπως ἐκαυχᾶτο ἀργότερα ὁ Ζαχαριάδης,[13] ἀφοῦ ἦταν δεδομένη ἡ συμπεριφορὰ τῶν πραγματικῶν κατακτητῶν καὶ τῶν συνεχιστῶν τους, τῶν ἐθνικιστικῶν ἀποβρασμάτων τοῦ Κεμάλ, οἱ ὁποῖοι ἀκόμη καὶ αὐτοὺς ποὺ τοὺς ἐβοήθησαν νὰ νικήσουν, τοὺς ἔστειλαν σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Χαρακτηριστὸ εἶναι τὸ ἀκόλουθο γεγονός:

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ μετώπου οἱ εὑρισκόμενοι στὶς φυλακὲς τῆς Σμύρνης ἀπέδρασαν. Ἀνάμεσά τους ἦταν καὶ 22 κομμουνιστὲς στρατιῶτες καταδικασμένοι γιὰ τὴν ὑπονομευτική τους δρᾶσι. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ 15 ἀποφάσισαν νὰ μείνουν στὴν Σμύρνη ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι συντάχθηκαν μὲ ἕνα μέρος τῶν ὑποχωρούντων στρατιωτῶν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Σμύρνης καὶ τὴν ἐκκένωσή της, οἱ 15 παρουσιάσθηκαν στὸν στρατηγὸ Νουρεντὶν πασᾶ ὁ ὁποῖος εἶχε καταλάβει τὴν Σμύρνη καὶ μὲ γραπτὸ ὑπόμνημα

Ὡς ἀποτέλεσμα, λοιπόν, μιᾶς σειρᾶς διαδικασιῶν, τὸν Μάϊο τοῦ 1921 ἱδρύθηκε ἀπὸ τὸ Κόμμα μία εἰδικὴ τριμελὴς Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Κομμουνιστῶν Στρατιωτῶν τοῦ Μετώπου, μὲ σκοπὸν τὸν συντονισμὸν τῶν ἀντιπολεμικῶν ἐνεργειῶν. Στὸ μέτωπο –καὶ ἰδιαιτέρως στὸ Νότιο Συγκρότημα τοῦ στρατεύματος– ἀναπτύχθηκε συστηματικὴ δουλειά. Ὡς ἀποτέλεσμα αὐτῆς, στοὺς λόχους καὶ τὰ συντάγματα σχηματίσθηκαν πολυάριθμες ὁμάδες στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι τελοῦσαν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν κομμουνιστῶν, σὲ τέτοιο μάλιστα βαθμὸ ὥστε ἦταν πρόθυμοι νὰ ὑπακούσουν σὲ κάθε ἐντολὴ τοῦ κόμματος. Ἐκτὸς τῶν στρατιωτῶν πολλοὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ εἶχαν μυηθεῖ στὸν κομμουνισμό.

Ἐκεῖνο, ὅμως, ποὺ ἔδωσε φτερὰ στὴν ὑπονομευτικὴ δραστηριότητα τοῦ κόμματος ἦταν ἡ ἄμεση ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ὁμάδων αυτῶν. Αὐτὴ κατέστη δυνατὸν νὰ ὑλοποιηθεῖ μὲ τὸν ἔλεγχο τῶν ἐπικοινωνιῶν ὅλων τῶν κατὰ περιοχὲς τηλεφωνικῶν κέντρων, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ὀφείλεται στὴν χρῆσιν πολλαπλῶν τρόπων μέχρις ὅτου καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐγκατάστασις μελῶν καὶ ὀπαδῶν τοῦ κόμματος σὲ αὐτὸν τὸν ζωτικῆς σημασίας μηχανισμό.

Μεγάλη βοήθεια, ἐπίσης, στὸ ὑπονομευτικὸ ἔργο τῶν κομμουνιστῶν ἀποτέλεσαν τὰ ἐπακολουθήσαντα μετὰ τὴν κήρυξιν ἀπεργίας στοὺς Σιδηροδρόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (ΣΕΚ) μὲ μισθολογικὰ καὶ οἰκονομικὰ αἰτήματα, ἡ ὁποία ἀντιμετωπίσθηκε ἀπὸ τὸ κράτος μὲ διάταγμα ἐπιστρατεύσεως τῶν ἀπεργῶν.

Ὅταν, παρὰ τὸ διάταγμα πολλοὶ ἦταν αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν παρουσιάσθηκαν στὸν χῶρο ἐργασίας τους, συνελήφθησαν τριακόσιοι ἀπὸ αὐτοὺς (ἀνάμεσά τους ἦταν ἀρκετοὶ κομμουνιστές, οἱ ὁποῖοι εἶχαν πρωτοστατήσει στὴν ἀπεργιακὴ κινητοποίησι) καὶ στάλθηκαν στὸ μέτωπο, στοὺς σιδηροδρόμους τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς μετὰ τὴν ἀποστολή τους στὸ μέτωπο ἀπὸ ἀγανάκτησι γιὰ τὴν τιμωρία ποὺ τοὺς ἐπιβλήθηκε ἀσπάσθηκαν τὸν κομμουνισμὸ καὶ ἄλλοι ἐτάχθησαν στὸ πλευρὸν τῶν κομμουνιστῶν.

Αὐτοί, λοιπόν, ἔγιναν ἄριστοι σύνδεσμοι μεταξὺ τῶν κομμουνιστικῶν ὁμάδων τοῦ μετώπου, μετέφεραν προπαγανδιστικὸν ὑλικόν, παρεῖχαν βοήθεια σὲ λιποτάκτες, διευκόλυναν τὴν παράνομη μετακίνησιν κομμουνιστικῶν στελεχῶν μεταξὺ τῶν μονάδων ἢ στὴν Σμύρνη. Αὐτούς, εἴτε τοὺς ἔκρυβαν σὲ βαγόνια εἴτε τοὺς ἔντυναν μὲ στολὲς

κε σὲ ἕνα ὄργιο ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν, ἐθνοκαθάρσεων, σφαγῶν καὶ γενοκτονιῶν (Ἀρμενίων,Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, Ἀσσυρίων κ.λπ.).

Παρ' ὅλα αὐτά, τὴν 16ην Μαρτίου 1921 ὑπογράφηκε σοβιετο-τουρκικὴ συνθήκη ἡ ὁποία εἶχεν ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν ἐνίσχυσιν τῶν τούρκων μὲ 16 ἑκατομμύρια ρούβλια, ἄφθονο πολεμικὸ υλικό, ὅπλα καὶ ειδικούς συμβούλους[10]. Ἀκολούθως, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1921, ἐπεσκέφθη τὴν Τουρκία καὶ ὁ Μιχαὴλ Φροῦντζε, μία ἀπὸ τὶς σημαντικώτερες προσωπικότητες τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος, ὡς πρεσβευτὴς τῆς Σοβιετικῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκραΐνίας. Μὲ τὴν ἐπίσκεψι αὐτή, ἐπισφραγίσθηκαν οἱ Τουρκο-Σοβιετικὲς σχέσεις.[11]

Τὸ κομμουνιστικὸ καθεστὼς τῆς Ρωσσίας γιὰ τοὺς ἰδιοτελεῖς σκοπούς του δὲν ἤθελε νὰ ἀποδεχθῆ τὴν πραγματικότητα ποὺ ὑπῆρχε σὲ ὅλη τὴν Μικρὰ Ἀσία. Χρειάσθηκε νὰ ὑπογραφοῦν οἱ συμφωνίες ἀνάμεσα στὸν Κεμὰλ καὶ τὴν Ἀγγλία γιὰ νὰ ἀναγνωρίσῃ, τὴν ἄνοιξη τοῦ 1922, τὸ Σοβιετικὸ καθεστὼς ἕνα μέρος τῆς μεγάλης ἀλήθειας τμῆμα τῆς ὁποίας ἐμφανίσθηκε σὰν μικρασιατικὸ πρόβλημα καὶ νὰ ζητήσῃ (καὶ πάλι μὲ ἰδιοτελεῖς προθέσεις) ὅπως μεσολαβήσῃ γιὰ τὴν διασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἑλλήνων τῆς Δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μὲ τὴν δημιουργία μιᾶς αὐτόνομης ζώνης.

Γίνεται λόγος γιὰ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς ἀφοῦ εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ συμφωνίες τοῦ Κεμὰλ μὲ τὸ Λονδίνο[12] ἀνέτρεπαν τὴν προηγουμένως προνομιακὴ θέσιν τῶν Μπολσεβίκων. Μὲ αὐτὴν τὴν κίνησι οἱ μπολσεβῖκοι ἐπεδίωκαν νὰ κερδηθῆ τὸ χαμένο ἔδαφος καὶ νὰ ἔρθουν πάλι στὸ προσκήνιο. Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη, ἀλλὰ καὶ νὰ γινόταν ἀποδεκτή, τὰ πράγματα δὲν θὰ ἄλλαζαν τὴν γενικώτερη κατάστασι. Πάντως, τὸ ΚΚΕ μετὰ τὴν καταστροφὴν προσπαθοῦσε νὰ παρουσιάσῃ σὰν ἕνα σπουδαῖο θέμα αὐτὴν τὴν πρότασι.

Ἂς ἔλθωμεν, ὅμως, στὴν δρᾶσιν τοῦ ΚΚΕ στὸ μικρασιατικὸ μέτωπο, στὰ καταστροφικὰ ἀποτελέσματα ποὺ ἐπέφερε καὶ στὶς ἀνιστόρητες, ἐγκληματικές, ἐξωπραγματικὲς καὶ ἀνόητες κατασκευὲς πάνω στὶς ὁποῖες στηρίχθηκε ἡ προπαγάνδα του.

Α) Μέσω τῆς προπαγάνδας ὑποστηρίχθηκε ὅτι ἡ Μικρασιατικὴ ἐκστρατεία ἦταν μία ἰμπεριαλιστικὴ ἐπέμβασις μὲ σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῶν ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων (εἶναι παγκοίνως γνωστὴ ἡ καραμέλα γιὰ τὰ πετρέλαια τῆς Μοσούλης). Αὐτὴ εἶναι ἡ μισὴ ἀλήθεια. Ἡ ὑπόλοιπη βρίσκεται στὸ γεγονὸς ὅτι μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ πολέμου καὶ τὶς συμφωνίες ποὺ ὑπογράφηκαν ἡ ἡττηθεῖσα πρώην Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία εἶχε συρρικνωθεῖ καὶ κατ' οὐσίαν δὲν ὑφίστατο οὔτε αὐτοκρατορία ἀλλὰ οὔτε καὶ τουρκικὸ κράτος.

Ἡ ἀδιάψευστη πραγματικότητα εἶναι, ἐπίσης, ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Μικρὰς Ἀσίας ἐκατοικεῖτο ἀπὸ ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς (μόνον κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν, ἡ ὁποία ἀκολούθησε τὴν Μικρασιατικὴ καταστροφή, οἱ καταμετρηθέντες πρόσφυγες ἦσαν τουλάχιστον ἑνάμισυ ἑκατομμύριο), σιν τὴν Ἄγκυρα) ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπελευθερωτικὸς παράγων καὶ συγκεκριμένα τῶν ἑλλήνων τοῦ Πόντου καὶ αὐτῶν τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, οἱ ὁποῖοι ὑποδέχθηκαν τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα ὡς ἀπελευθερωτές.

Γ) Ἡ ἀντιπολεμικὴ δρᾶσις εἶναι χρήσιμη καὶ ἀποδεκτὴ ὅταν ἐπιχειρῇ νὰ ἀποτρέψῃ ἕναν πόλεμο. Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου ἡ δρᾶσις αὐτὴ ἐνεργεῖ πρὸς ὄφελος τῶν ἀντιπάλων ἐξουσιαστικῶν δυνάμεων (ἐν προκειμένῳ τῶν δυνάμεων τοῦ Κεμὰλ) καὶ στὴν περίπτωσιν τῆς Μικρασιατικῆς ἐκστρατείας ἐπέφερε τὴν ἐξόντωσιν ἑκατοντάδων χιλιάδων ἀνθρώπων.

Δ) Ἡ προπαγάνδα τοῦ ΚΚΕ ἀγνοεῖ τὸ καθοριστικὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Μικρὰ Ἀσία τελεῖ ὑπὸ κατοχὴ γιὰ τέσσερις αἰῶνες καὶ ταυτοχρόνως ἀκυρώνει τόσον τοὺς Βαλκανικοὺς ἀποδεσμευτικοὺς ἀγῶνες, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἀφοῦ καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσι ἐξυπηρετοῦντο τὰ συμφέροντα μεγάλων ἐξουσιαστικῶν δυνάμεων.

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ δεδομένα, τὸ ΚΚΕ προέβη σὲ μία ἐγκληματικὴ πρακτικὴ εἰς βάρος τῶν πληθυσμῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ὄχι σὲ βάρος τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἢ τῶν «ἀστικοτσιφλικάδων» ὅπως ἐκαυχᾶτο ἀργότερα ὁ Ζαχαριάδης,[13] ἀφοῦ ἦταν δεδομένη ἡ συμπεριφορὰ τῶν πραγματικῶν κατακτητῶν καὶ τῶν συνεχιστῶν τους, τῶν ἐθνικιστικῶν ἀποβρασμάτων τοῦ Κεμάλ, οἱ ὁποῖοι ἀκόμη καὶ αὐτοὺς ποὺ τοὺς ἐβοήθησαν νὰ νικήσουν, τοὺς ἔστειλαν σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Χαρακτηριστὸ εἶναι τὸ ἀκόλουθο γεγονός:

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ μετώπου οἱ εὑρισκόμενοι στὶς φυλακὲς τῆς Σμύρνης ἀπέδρασαν. Ἀνάμεσά τους ἦταν καὶ 22 κομμουνιστὲς στρατιῶτες καταδικασμένοι γιὰ τὴν ὑπονομευτική τους δρᾶσι. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ 15 ἀποφάσισαν νὰ μείνουν στὴν Σμύρνη ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι συντάχθηκαν μὲ ἕνα μέρος τῶν ὑποχωρούντων στρατιωτῶν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Σμύρνης καὶ τὴν ἐκκένωσή της, οἱ 15 παρουσιάσθηκαν στὸν στρατηγὸ Νουρεντὶν πασᾶ ὁ ὁποῖος εἶχε καταλάβει τὴν Σμύρνη καὶ μὲ γραπτὸ ὑπόμνημα ἀλλὰ καὶ προφορικὰ τοῦ ἐξέθεσαν τὶς ἀπόψεις τους ἐπισημαίνοντες καὶ τὸν ἰδιαίτερο ρόλο ποὺ διεδραμάτισαν στὴν ὑπονόμευσιν τοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος καὶ ζητοῦντες νὰ μεταβοῦν στὴν Ρωσία μέσω τῆς διαμεσολαβήσεως τοῦ ρώσσου πρεσβευτὴ στὴν Ἄγκυρα, τοῦ Ἀράλωφ.

Ὁ Νουρεντίν, ὅμως, τοὺς ἔστειλε σὲ στρατόπεδο συγκεντρώσεως μαζὶ μὲ ἄλλους αἰχμαλώτους στρατιῶτες. Παρὰ τὰ ἐπανειλημμένα διαβήματα πρὸς τὴν Μόσχα, τὸν πρεσβευτὴ Ἀράλωφ καὶ τὴν Κομμουνιστικὴ Διεθνή, ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ, δὲν ἔγινε τὸ παραμικρὸ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν τους. Ἡ μοίρα τῶν ἀναλώσιμων ὑλικῶν εἶναι ἰδεδομένη![14]

13. «Ἂν δὲν νικιόμασταν στὴ Μικρασία, ἡ Τουρκία θὰ 'τανε σήμερα πεθαμένη καὶ μεῖς Μεγάλη Ἑλλάδα. Τὴ «λευτεριά»μας θὰ τὴν στηρίζαμε στὴν ὑποδούλωση τοῦ Τούρκικου λαοῦ. Αὐτὸ ἐμεῖς δὲν τὸ δεχόμαστε. Τὸ ἀποκρούουμε κατηγορηματικά. Ἡ ἀστικο-

σὲ τέτοιο μάλιστα βαθμὸ ὥστε ἦταν πρόθυμοι νὰ ὑπακούσουν σὲ κάθε ἐντολὴ τοῦ κόμματος. Ἐκτὸς τῶν στρατιωτῶν πολλοὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ εἶχαν μυηθεῖ στὸν κομμουνισμό.

Ἐκεῖνο, ὅμως, ποὺ ἔδωσε φτερὰ στὴν ὑπονομευτικὴ δραστηριότητα τοῦ κόμματος ἦταν ἡ ἄμεση ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ὁμάδων αὐτῶν. Αὐτὴ κατέστη δυνατὸν νὰ ὑλοποιηθεῖ μὲ τὸν ἔλεγχο τῶν ἐπικοινωνιῶν ὅλων τῶν κατὰ περιοχὲς τηλεφωνικῶν κέντρων, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ὀφείλεται στὴν χρῆσιν πολλαπλῶν τρόπων μέχρις ὅτου καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐγκατάστασις μελῶν καὶ ὀπαδῶν τοῦ κόμματος σὲ αὐτὸν τὸν ζωτικῆς σημασίας μηχανισμό.

Μεγάλη βοήθεια, ἐπίσης, στὸ ὑπονομευτικὸ ἔργο τῶν κομμουνιστῶν ἀποτέλεσαν τὰ ἐπακολουθήσαντα μετὰ τὴν κήρυξιν ἀπεργίας στοὺς Σιδηροδρόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (ΣΕΚ) μὲ μισθολογικὰ καὶ οἰκονομικὰ αἰτήματα, ἡ ὁποία ἀντιμετωπίσθηκε ἀπὸ τὸ κράτος μὲ διάταγμα ἐπιστρατεύσεως τῶν ἀπεργῶν.

Ὅταν, παρὰ τὸ διάταγμα πολλοὶ ἦταν αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν παρουσιάσθηκαν στὸν χῶρο ἐργασίας τους, συνελήφθησαν τριακόσιοι ἀπὸ αὐτοὺς (ἀνάμεσά τους ἦταν ἀρκετοὶ κομμουνιστές, οἱ ὁποῖοι εἶχαν πρωτοστατήσει στὴν ἀπεργιακὴ κινητοποίησι) καὶ στάλθηκαν στὸ μέτωπο, στοὺς σιδηροδρόμους τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς μετὰ τὴν ἀποστολή τους στὸ μέτωπο ἀπὸ ἀγανάκτησι γιὰ τὴν τιμωρία ποὺ τοὺς ἐπιβλήθηκε ἀσπάσθηκαν τὸν κομμουνισμὸ καὶ ἄλλοι ἐτάχθησαν στὸ πλευρὸν τῶν κομμουνιστῶν.

Αὐτοί, λοιπόν, ἔγιναν ἄριστοι σύνδεσμοι μεταξὺ τῶν κομμουνιστικῶν ὁμάδων τοῦ μετώπου, μετέφεραν προπαγανδιστικὸν ὑλικόν, παρεῖχαν βοήθεια σὲ λιποτάκτες, διευκόλυναν τὴν παράνομη μετακίνησιν κομμουνιστικῶν στελεχῶν μεταξὺ τῶν μονάδων ἢ στὴν Σμύρνη. Αὐτούς, εἴτε τοὺς ἔκρυβαν σὲ βαγόνια εἴτε τοὺς ἔντυναν μὲ στολὲς σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο περνοῦσαν ἀπὸ τοὺς ἐλέγχους τῶν κατὰ τόπους φρουραρχείων. Ἡ διευκόλυνσις τῶν λιποτακτῶν εἶχε ἐξελιχθεῖ σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε ἡ στρατιὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας νὰ ἀριθμῆ στὶς καταστάσεις της 60 χιλιάδες λιποτάκτες, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχαν ἤδη ἐπιστρέψη στὰ σπίτια τους μὲ ἐπίτακτα πλοῖα στὰ ὁποῖα υπῆρχαν ναῦτες κομμουνιστές. Ἡ πεμπτουσία τῆς ὑπονομεύσεως! Μόνον κάποιος ἀφελὴς ἢ συνειδητὸς ψεύτης θὰ μποροῦσε νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι ἐπιδίωξις τῆς πολύπλευρης δράσεως τοῦ ΚΚΕ δὲν ἦταν ἡ ἧττα τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων πρὸς ὄφελος τῆς Τουρκίας καὶ ὅτι ἐπρόκειτο ἁπλῶς γιὰ μία προσπάθεια νὰ σταματήσῃ ὁ πόλεμος καὶ νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ εἰρήνη.

Τὸ γεγονὸς τῆς καταρρεύσεως τοῦ Νοτίου Συγκροτήματος τοῦ μετώπου καὶ ὄχι τοῦ Βορείου, εἶναι ἔργον τῆς ἐντατικῆς δράσεως του ΚΚΕ σὲ αὐτὸ τὸ Συγκρότημα. Η επικράτησις τῶν ὀρδῶν τοῦ Κεμὰλ δὲν ἐπῆλθε ὡς ἀποτέλεσμα μιᾶς

γλια για να αναγνωρίση, την άνοιξη του 1922, το Σοβιετικό καθεστὼς ἕνα μέρος τῆς μεγάλης ἀλήθειας τμήμα τῆς ὁποίας ἐμφανίσθηκε σὰν μικρασιατικὸ πρὸβλημα καὶ νὰ ζητήση (καὶ πάλι μὲ ἰδιοτελεῖς προθέσεις) ὅπως μεσολαβήση γιὰ τὴν διασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἑλλήνων τῆς Δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μὲ τὴν δημιουργία μιᾶς αὐτόνομης ζώνης.

Γίνεται λὸγος γιὰ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς ἀφοῦ εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ συμφωνίες τοῦ Κεμὰλ μὲ τὸ Λονδῖνο[12] ἀνέτρεπαν τὴν προηγουμένως προνομιακὴ θέσιν τῶν Μπολσεβίκων. Μὲ αὐτὴν τὴν κίνησι οἱ μπολσεβῖκοι ἐπεδίωκαν νὰ κερδηθῆ τὸ χαμένο ἔδαφος καὶ νὰ ἔρθουν πάλι στὸ προσκήνιο. Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη, ἀλλὰ καὶ νὰ γινόταν ἀποδεκτή, τὰ πράγματα δὲν θὰ ἄλλαζαν τὴν γενικώτερη κατάστασι. Πάντως, τὸ ΚΚΕ μετὰ τὴν καταστροφὴν προσπαθοῦσε νὰ παρουσιάση σὰν ἕνα σπουδαῖο θέμα αὐτὴν τὴν πρότασι.

Ἃς ἔλθωμεν, ὅμως, στὴν δρᾶσιν τοῦ ΚΚΕ στὸ μικρασιατικὸ μέτωπο, στὰ καταστροφικὰ ἀποτελέσματα ποὺ ἐπέφερε καὶ στὶς ἀνιστόρητες, ἐγκληματικές, ἐξωπραγματικὲς καὶ ἀνόητες κατασκευὲς πάνω στὶς ὁποίες στηρίχθηκε ἡ προπαγάνδα του.

Α) Μέσω τῆς προπαγάνδας ὑποστηρίχθηκε ὅτι ἡ Μικρασιατικὴ ἐκστρατεία ἦταν μία ἰμπεριαλιστικὴ ἐπέμβασις μὲ σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῶν ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων (εἶναι παγκοίνως γνωστὴ ἡ καραμέλα γιὰ τὰ πετρέλαια τῆς Μοσούλης). Αὐτὴ εἶναι ἡ μισὴ ἀλήθεια. Ἡ ὑπόλοιπη βρίσκεται στὸ γεγονὸς ὅτι μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ πολέμου καὶ τὶς συμφωνίες ποὺ ὑπογράφηκαν ἡ ἡττηθεῖσα πρώην Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία εἶχε συρρικνωθεῖ καὶ κατ' οὐσίαν δὲν ὑφίστατο οὔτε αὐτοκρατορία ἀλλὰ οὔτε καὶ τουρκικὸ κράτος.

Ἡ ἀδιάψευστη πραγματικότητα εἶναι, ἐπίσης, ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐκατοικεῖτο ἀπὸ ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς (μόνον κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν, ἡ ὁποία ἀκολούθησε τὴν Μικρασιατικὴ καταστροφή, οἱ καταμετρηθέντες πρόσφυγες ἦσαν τουλάχιστον ἑνάμισυ ἑκατομμύριο).

9. Βλάσης Αγτζίδης, Αριστερά και Μικρά Ασία, περιοδικό Άρδην. τ. 38-39.

10. Σημειωτέον ὅτι καὶ πρὶν ἀπὸ αὐτὴν τὴν συμφωνία οἱ μπολσεβῖκοι παρεῖχαν βοήθεια σὲ χρήματα καὶ ὁπλισμὸ στὸν Κεμάλ.

11. Ὁ Κεμὰλ γιὰ νὰ τὸν τιμήση ὡς σύμμαχο καὶ φίλο ἔστησε ἄγαλμα τοῦ Φρούνζε στὸ Μνημεῖο τῆς Δημοκρατίας, στὴν πλατεία Ταξὶμ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

12. Ἕνα χρόνο περίπου μετὰ τὴν υπογραφὴ τῆς σοβιετοτουρκικῆς συνθήκης φιλίας, στὴν 18η συνεδρίασιν τοῦ 4ου Συνεδρίου της, ἡ Κομμουνιστικὴ Διεθνὴς κατήγγειλε τὴν Κεμαλικὴ κυβέρνησι: «Μετὰ τὶς συνθῆκες τοῦ Λονδίνου, ἡ κυβέρνησις τῆς Ἀγκύρας εἶναι κυβέρνησις προδοτική».

Παρ' όλα αυτά τα δεδομένα, το ΚΚΕ προέβη σε μία εγκληματικὴ πρακτικὴ εἰς βάρος τῶν πληθυσμῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ὄχι σὲ βάρος τῶν ἰμπεριαλιστῶν ἢ τῶν «ἀστικοτσιφλικάδων» ὅπως ἐκαυχᾶτο ἀργότερα ὁ Ζαχαριάδης,[13] ἀφοῦ ἦταν δεδομένη ἡ συμπεριφορὰ τῶν πραγματικῶν κατακτητῶν καὶ τῶν συνεχιστῶν τους, τῶν ἐθνικιστικῶν ἀποβρασμάτων τοῦ Κεμάλ, οἱ ὁποῖοι ἀκόμη καὶ αὐτοὺς ποὺ τοὺς ἐβοήθησαν νὰ νικήσουν, τοὺς ἔστειλαν σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Χαρακτηριστὸ εἶναι τὸ ἀκόλουθο γεγονός:

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ μετώπου οἱ εὑρισκόμενοι στὶς φυλακὲς τῆς Σμύρνης ἀπέδρασαν. Ἀνάμεσά τους ἦταν καὶ 22 κομμουνιστὲς στρατιῶτες καταδικασμένοι γιὰ τὴν ὑπονομευτικὴ τους δρᾶσι. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ 15 ἀποφάσισαν νὰ μείνουν στὴν Σμύρνη ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι συντάχθηκαν μὲ ἕνα μέρος τῶν ὑποχωρούντων στρατιωτῶν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Σμύρνης καὶ τὴν ἐκκένωσή της, οἱ 15 παρουσιάσθηκαν στὸν στρατηγὸ Νουρεντὶν πασᾶ ὁ ὁποῖος εἶχε καταλάβει τὴν Σμύρνη καὶ μὲ γραπτὸ ὑπόμνημα ἀλλὰ καὶ προφορικὰ τοῦ ἐξέθεσαν τὶς ἀπόψεις τους ἐπισημαίνοντες καὶ τὸν ἰδιαίτερο ρόλο ποὺ διεδραμάτισαν στὴν ὑπονόμευσιν τοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος καὶ ζητοῦντες νὰ μεταβοῦν στὴν Ρωσία μέσω τῆς διαμεσολαβήσεως τοῦ ρώσσου πρεσβευτῆ στὴν Ἄγκυρα, τοῦ Ἀράλωφ.

Ὁ Νουρεντίν, ὅμως, τοὺς ἔστειλε σὲ στρατόπεδο συγκεντρώσεως μαζὶ μὲ ἄλλους αἰχμαλώτους στρατιῶτες. Παρὰ τὰ ἐπανειλημμένα διαβήματα πρὸς τὴν Μόσχα, τὸν πρεσβευτὴ Ἀράλωφ καὶ τὴν Κομμουνιστικὴ Διεθνή, ἀπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ, δὲν ἔγινε τὸ παραμικρὸ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν τους. Ἡ μοίρα τῶν ἀναλώσιμων ὑλικῶν εἶναι ιδεδομένη![14]

13. «Ἂν δὲν νικιόμασταν στὴ Μικρασία, ἡ Τουρκία θά 'τανε σήμερα πεθαμένη καὶ μεῖς Μεγάλη Ἑλλάδα. Τὴ «λευτεριά»μας θὰ τὴν στηρίζαμε στὴν ὑποδούλωση τοῦ Τούρκικου λαοῦ. Αὐτὸ ἐμεῖς δὲν τὸ δεχόμαστε. Τὸ ἀποκρούουμε κατηγορηματικά. Ἡ ἀστικοτσιφλικάδικη Ἑλλάδα στὴ Μ. Ἀσία πῆγε ὄχι σὰν ἐθνικὸς ἀπελευθερωτὴς μὰ σὰν ἰμπεριαλιστικὴ δύναμη, ὄργανο τῶν Ἐγγλέζων μεγαλοκαρχαριῶν. Πήγαινε αὐτοῦ ὄχι μόνο γιὰ νὰ διαιωνίση τὴν ξενικὴ κυριαρχία πάνω στὸν Τούρκικο λαὸ μὰ καὶ νὰ κάνει τὴν Τουρκία ἀντισοβιετικὸ ὁρμητήριο. [...]Η Μικρασιατικὴ Ἐκστρατεία δὲν χτυποῦσε μόνο τὴ νέα Τουρκία, μὰ στρεφότανε καὶ ἐνάντια στὰ ζωτικότατα συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ μεῖς, ὄχι μόνο δὲν λυπηθήκαμε γιὰ τὴν ἀστικοτσιφλικάδικη ἥττα στὴ Μικρασία μὰ καὶ τὴν ἐπιδιώξαμε."(Ἀπὸ τὸ ἄρθρο «Μιὰ Ἐπιφύλαξη», τοῦ Ν. Ζαχαριάδη στὸν Ριζοσπάστη τῆς 12ης Ἰουλίου 1935)

14. Ἐλευθέριος Σταυρίδης, Τὰ παρασκήνια τοῦ ΚΚΕ, σσ. 91-92 καὶ 105.

στρατεύσεως τῶν ἀπεργῶν.

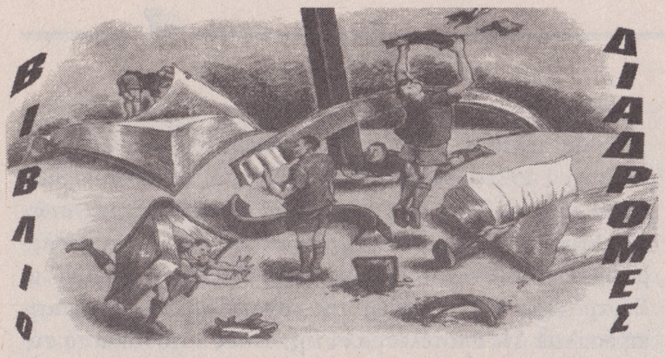
Ὅταν, παρὰ τὸ διάταγμα πολλοὶ ἦταν αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν παρουσιάσθηκαν στὸν χῶρο ἐργασίας τους, συνελήφθησαν τριακόσιοι ἀπὸ αὐτοὺς (ἀνάμεσά τους ἦταν ἀρκετοὶ κομμουνιστές, οἱ ὁποῖοι εἶχαν πρωτοστατήσει στὴν ἀπεργιακὴ κινητοποίησι) καὶ στάλθηκαν στὸ μέτωπο, στοὺς σιδηροδρόμους τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς μετὰ τὴν ἀποστολή τους στὸ μέτωπο ἀπὸ ἀγανάκτησι γιὰ τὴν τιμωρία ποὺ τοὺς ἐπιβλήθηκε ἀσπάσθηκαν τὸν κομμουνισμὸ καὶ ἄλλοι ἐτάχθησαν στὸ πλευρὸν τῶν κομμουνιστῶν.

Αὐτοί, λοιπόν, ἔγιναν ἄριστοι σύνδεσμοι μεταξὺ τῶν κομμουνιστικῶν ὁμάδων τοῦ μετώπου, μετέφεραν προπαγανδιστικὸν ὑλικόν, παρεῖχαν βοήθεια σὲ λιποτάκτες, διευκόλυναν τὴν παράνομη μετακίνησιν κομμουνιστικῶν στελεχῶν μεταξὺ τῶν μονάδων ἢ στὴν Σμύρνη. Αὐτούς, εἴτε τοὺς ἔκρυβαν σὲ βαγόνια εἴτε τοὺς ἔντυναν μὲ στολὲς σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων καὶ μὲ αυτὸν τὸν τρόπο περνοῦσαν ἀπὸ τοὺς ἐλέγχους τῶν κατὰ τόπους φρουραρχείων. Ἡ διευκόλυνσις τῶν λιποτακτῶν εἶχε ἐξελιχθεῖ σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε ἡ στρατιὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας νὰ ἀριθμῆ στὶς καταστάσεις της 60 χιλιάδες λιποτάκτες, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχαν ἤδη ἐπιστρέψη στὰ σπίτια τους μὲ ἐπίτακτα πλοῖα στὰ ὁποῖα υπῆρχαν ναῦτες κομμουνιστές. Ἡ πεμπτουσία τῆς ὑπονομεύσεως! Μόνον κάποιος ἀφελὴς ἢ συνειδητὸς ψεύτης θὰ μποροῦσε νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι ἐπιδίωξις τῆς πολύπλευρης δράσεως τοῦ ΚΚΕ δὲν ἦταν ἡ ἧττα τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων πρὸς ὄφελος τῆς Τουρκίας καὶ ὅτι ἐπρόκειτο ἁπλῶς γιὰ μία προσπάθεια νὰ σταματήση ὁ πόλεμος καὶ νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ εἰρήνη.

Τὸ γεγονὸς τῆς καταρρεύσεως τοῦ Νοτίου Συγκροτήματος τοῦ μετώπου καὶ ὄχι τοῦ Βορείου, εἶναι ἔργον τῆς ἐντατικῆς δράσεως του ΚΚΕ σὲ αὐτὸ τὸ Συγκρότημα. Η επικράτησις τῶν ὀρδῶν τοῦ Κεμὰλ δὲν ἐπῆλθε ὡς ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀκεραίας στρατιωτικῆς νίκης ἀλλὰ λόγω μιᾶς στρατιωτικῆς ἀπεργίας ἐν ὥρᾳ μάχης μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διαλυθῆ τὸ μέτωπο.

Χωρὶς νὰ παραγνωρισθῆ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ διαμάχες βενιζελικῶν και αντιβενιζελικῶν στὸ στράτευμα (ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ) ἐπέδρασαν στὴν ἐπελθοῦσα καταστροφὴ καὶ σφαγιασμὸ τῶν πληθυσμῶν τῆς Μ. Ἀσίας, το ΚΚΕ κατέχει τὴν «τιμητική» διάκρισι ὅτι ἔδρασε πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσι ὀργανωμένα, συστηματικὰ καὶ μὲ τὴν ψυχρότητα ἑνὸς ἀδίστακτου καταστροφέα, μὲ ὅ,τι αυτό συνεπάγετο...

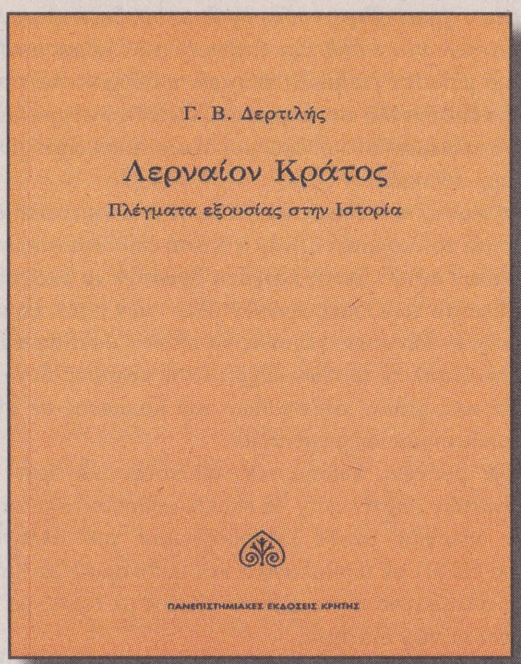
Συσπείρωση Αναρχικών

Λερναίον Κράτος

Πλέγματα εξουσίας στην Ιστορία

Γ.Β. ΔΕΡΤΙΛΗΣ

Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
Ιούλιος 2019 / σελ. 191

Το βιβλίο αυτό είναι ένα δοκίμιο με όλες τις σημασίες της λέξης: δοκίμιο - δοκιμή· ερμηνεία - δοκίμιο· δοκίμιο - αίρεση.

Περιγράφει επτά μορφές του κράτους, όσες μπόρεσα να διακρίνω στην μεγάλη διάρκεια της Ιστορίας. Είναι οι μορφές με τις οποίες μπορούμε σήμερα πλέον να σκεφτούμε το κράτος: οργανισμός που ασκεί εξουσία σε μια εδαφική επικράτεια· ενεργό υποκείμενο της ιστορίας και του βίου μιας κοινωνίας· σύστημα σχέσεων μέσα στην κοινωνία αυτή· πεδίο πολέμου εσωτερικού και εξωτερικού· επίκεντρο του πλέγματος εξουσίας, που εκάστοτε κυβερνά· μήλον της έριδος ανάμεσα στους μετόχους του πλέγ-

αυτή η παράνοια ουδόλως εμποδίζει την κρατική ενότητα και συνοχή, αλλά αντίθετα την δυναμώνει, την ενισχύει, καθώς «η παρανοϊκή σκέψη, μέσα στον δικό της περίκλειστο κόσμο, είναι ενιαία και συνεκτική».

Αυτήν ακριβώς την ενότητα και την συνοχή του κράτους ευνοεί η σχέση του κράτους με τα άτομα που το υπηρετούν, έχοντας ταυτόχρονα μαζί του μια σχέση εξάρτησης, αλλά και συμμετοχής στην εξουσία του. Και αυτή ακριβώς η σχέση εξάρτησης, όπως εξηγεί ο συγγραφέας, ουδέποτε ήταν απλώς μια σχέση ιεραρχική και γραφειοκρατική, αλλά βαθύτερη και πολυπλοκότερη, καθώς αναπτύσσεται σε κάθε περίπτωση μια ψυχολογική και ιδεολογική ταύτισή τους με το κράτος.

Με άλλα λόγια, τα άτομα που υπηρετούν το κράτος, δεν αρκούνται στο να πειθαρχούν ή να εισπράττουν απλά το μισθό τους, αλλά έχουν επίσης ως σκοπό να διατηρήσουν και αυξήσουν την κρατική ισχύ: «Από την άλλη πλευρά η ιδεολογία, η ειδική νοοτροπία του κρατικού οργάνου, ωθεί τα άτομα αυτά να αισθάνονται ένα με το κράτος· ασχέτως αν το χρησιμοποιούν προς ιδίον όφελος, αν το εκμεταλλεύονται, ακόμη και αν το καταδολιεύουν ή το κατακλέβουν. Δεν είναι τυχαίος ο όρος «κρατικό όργανο»: τα άτομα αυτά αισθάνονται οργανικά μέρη του κράτους, ταυτίζονται μαζί του, με τρόπο συνειδητό ή υποσυνείδητο. Βαθιά μέσα τους, πιστεύουν ότι το κράτος είναι κτήμα τους (γι' αυτό, άλλωστε, το κλέβουν με ελαφρά σχετικώς συνείδηση)».

Όπως παρατηρεί ο συγγραφέας, όταν αναφέρεται στο κράτος ως πεδίο κοινωνικού πολέμου και ως τόπο συμβιβασμού, αυτές οι δύο ιδιότητες όχι μόνον συνυπάρχουν αλλά αλληλοεξαρτώνται, καθώς οδηγούν η μία στην άλλην και τανάπαλιν:

«Οι διαπραγματεύσεις και οι συγκρούσεις επιφέρουν ορισμένες κοινωνικές μεταβολές· καταλήγουν, επίσης, σε νέες σχέσεις· και καταλήγουν εκεί με νέες κρατικές

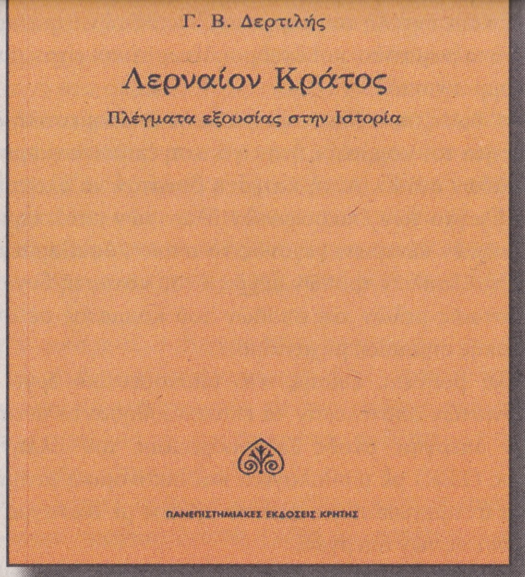
παραμένει το ίδιο το κράτος, ακόμα και όταν εμφανίζεται αποδυναμωμένο, διότι το κράτος είναι εξ ορισμού αναγκαίο για την άσκηση της εξουσίας, όσον αφορά δε την ιεραρχική θέση των λοιπών εταίρων, αυτή εξαρτάται από τον εκάστοτε συσχετισμό δυνάμεων, έτσι όπως αυτός διαμορφώνεται στην δεδομένη ιστορική στιγμή.

Στις εποχές κόπωσης και κάμψης της ισχύος των υπόλοιπων εταίρων ή στις περιόδους σφοδρής μεταξύ τους σύγκρουσης, αυτός ο εξουσιαστικός μηχανισμός, που είναι το κράτος, όπως περιγράφει ο συγγραφέας, επισκιάζει κάθε άλλη δύναμη, υποτάσσοντας στην βούληση του πολιτικές παρατάξεις και κοινωνικές ομάδες, οδηγώντας σε νέους συμβιβασμούς, προετοιμάζοντας νέους συσχετισμούς δυνάμεων, έως ότου έλθει και πάλι η «κρίσιμη στιγμή» της μεταβολής, ίσως και μια νέα ιστορική εποχή, όπου το κράτος θα χάσει την ηγεμονία του και το πλέγμα εξουσίας θα αλλάξει και πάλι μορφή και σύνθεση.

«Μπορεί να είναι η στιγμή του Αρμόδιου και του Αριστογείτονος, του Κάσσιου και του Βρούτου, του Βατερλώ και της εξορίας. Μπορεί να είναι η στιγμή που ο ίδιος ο Αυτοκράτωρ ή ο δικτάτωρ επέλεξε για να παραιτηθεί, αυτός και το κράτος «του», από την ηγεμονία του πλέγματος, διατηρώντας μια απλή πρωτοκαθεδρία και προάγοντας στην ιεραρχία άλλους εταίρους, ευνοούμενους και μη. Μπορεί να είναι, τέλος, η στιγμή του θανάτου ή της τύχης. Ένα είναι βέβαιο: ότι, έστω και με βραδύτατους ρυθμούς, η εξουσία μετατοπίζεται, η ιστορία κινείται».

Στην συνέχεια, ο Δερτιλής ασχολείται με την επόμενη μορφή: το κράτος μήλον έριδος. Εδώ ο συγγραφέας περιγράφει έναν αδυσώπητο πόλεμο μεταξύ εκείνων που ερίζουν αδιάκοπα μεταξύ τους, όσων φαντάζονται βασίμως ή παραλόγως ότι μπορούν να κατακτήσουν και να διατηρήσουν μια θέση στο πλέγμα εξουσίας ξεχωρίζοντας από την μάζα των υπηκόων.

Αυτή η προσπάθεια οδηγεί στην άλωση του κράτους σε

Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
Ιούλιος 2019 / σελ. 191

Το βιβλίο αυτό είναι ένα δοκίμιο με όλες τις σημασίες της λέξης: δοκίμιο - δοκιμή· ερμηνεία - δοκίμιο· δοκίμιο - αίρεση.

Περιγράφει επτά μορφές του κράτους, όσες μπόρεσα να διακρίνω στην μεγάλη διάρκεια της Ιστορίας. Είναι οι μορφές με τις οποίες μπορούμε σήμερα πλέον να σκεφτούμε το κράτος: οργανισμός που ασκεί εξουσία σε μια εδαφική επικράτεια· ενεργό υποκείμενο της ιστορίας και του βίου μιας κοινωνίας· σύστημα σχέσεων μέσα στην κοινωνία αυτή· πεδίο πολέμου εσωτερικού και εξωτερικού· επίκεντρο του πλέγματος εξουσίας, που εκάστοτε κυβερνά· μήλον της έριδος ανάμεσα στους μετόχους του πλέγματος εξουσίας· κέντρο πολιτικής νομιμότητας και φύλαξ κοινωνικής ηθικής.

Αυτές οι μορφές είναι στατικές· είναι σαν στιγμιαίες «φωτογραφίες»· αν τις σκεφθούμε δυναμικά, η συνεχής εναλλαγή τους μάς φαίνεται φυσική. Κλείνουμε έτσι έναν κύκλο: είναι ο κύκλος του χρόνου, της Ιστορίας. Για μας το κράτος είναι πλέον ένας χαμαιλέων ή μια Λερναία Ύδρα με επτά κεφαλές.

(Απόσπασμα από την Εισαγωγή του βιβλίου)

Ο 80χρονος συγγραφέας με ιδιαίτερη οξύνοια, μ' αυτή την μικρής έκτασης συγγραφή (δοκίμιο), επιχειρεί και το κατορθώνει, να παρουσιάσει, αλλά και να «φωτογραφίσει» με μεγάλη ευκρίνεια τις επτά μορφές του κράτους, που ο ίδιος διακρίνει να προβάλλουν στην μεγάλης διάρκειας Ιστορία, αποδεικνύοντας περίτρανα το γεγονός ότι όταν κάποιος έχει κατανοήσει πραγματικά ένα ζήτημα

και συνοχή, αλλά αντίθετα την δυναμώνει, την ενισχύει, καθώς «η παρανοϊκή σκέψη, μέσα στον δικό της περίκλειστο κόσμο, είναι ενιαία και συνεκτική».

Αυτήν ακριβώς την ενότητα και την συνοχή του κράτους ευνοεί η σχέση του κράτους με τα άτομα που το υπηρετούν, έχοντας ταυτόχρονα μαζί του μια σχέση εξάρτησης, αλλά και συμμετοχής στην εξουσία του. Και αυτή ακριβώς η σχέση εξάρτησης, όπως εξηγεί ο συγγραφέας, ουδέποτε ήταν απλώς μια σχέση ιεραρχική και γραφειοκρατική, αλλά βαθύτερη και πολυπλοκότερη, καθώς αναπτύσσεται σε κάθε περίπτωση μια ψυχολογική και ιδεολογική ταύτιση τους με το κράτος.

Με άλλα λόγια, τα άτομα που υπηρετούν το κράτος, δεν αρκούνται στο να πειθαρχούν ή να εισπράττουν απλά το μισθό τους, αλλά έχουν επίσης ως σκοπό να διατηρήσουν και αυξήσουν την κρατική ισχύ: «Από την άλλη πλευρά η ιδεολογία, η ειδική νοοτροπία του κρατικού οργάνου, ωθεί τα άτομα αυτά να αισθάνονται ένα με το κράτος· ασχέτως αν το χρησιμοποιούν προς ίδιον όφελος, αν το εκμεταλλεύονται, ακόμη και αν το καταδολιεύουν ή το κατακλέβουν. Δεν είναι τυχαίος ο όρος «κρατικό όργανο»: τα άτομα αυτά αισθάνονται οργανικά μέρη του κράτους, ταυτίζονται μαζί του, με τρόπο συνειδητό ή υποσυνείδητο. Βαθιά μέσα τους, πιστεύουν ότι το κράτος είναι κτήμα τους (γι' αυτό, άλλωστε, το κλέβουν με ελαφρά σχετικώς συνείδηση)».

Όπως παρατηρεί ο συγγραφέας, όταν αναφέρεται στο κράτος ως πεδίο κοινωνικού πολέμου και ως τόπο συμβιβασμού, αυτές οι δύο ιδιότητες όχι μόνον συνυπάρχουν αλλά αλληλοεξαρτώνται, καθώς οδηγούν η μία στην άλλην και τανάπαλιν:

«Οι διαπραγματεύσεις και οι συγκρούσεις επιφέρουν ορισμένες κοινωνικές μεταβολές· καταλήγουν, επίσης, σε νέες σχέσεις· και καταλήγουν εκεί με νέες κρατικές ρυθμίσεις με τις οποίες οι «νικητές» ανατρέπουν τις σχέσεις που είχαν μέχρι τότε με τους κοινωνικούς τους αντιπάλους επιβάλλοντας νέες. Έτσι, τα αντιμαχόμενα μέρη επιστρέφουν στο κράτος ως πεδίο σχέσεων: για να επιζητήσουν πάλι (ή να υποστούν) την διαμεσολάβηση του κράτους ως εξουσιαστικού οργανισμού που θα επικυρώσει τις νέες σχέσεις και θα τις πιστοποιήσει. Αλλά οι νέες σχέσεις ανοίγουν πάλι τον κύκλο των διαφωνιών, των αναδιαπραγματεύσεων, της διαμάχης ανάμεσα στα ίδια αυτά κοινωνικά υποκείμενα, έτοιμα να ανοίξουν έναν νέο κύκλο διαπραγματεύσεων, αντιθέσεων και συγκρούσεων, έτοιμων να μεταφερθούν και πάλι στο κράτος-πεδίο σχέσεων στο κράτος-πεδίο πολέμου».

Ο Δερτιλής εξηγεί, επίσης με εξαιρετική σαφήνεια, τί θεωρεί ότι είναι ένα πλέγμα εξουσίας, αναφέρεται στο Στρατιωτικό-βιομηχανικό πλέγμα, στο Κατεστημένο και στα Διαπλεκόμενα, στις Εξουσιαστικές ιεραρχίες, την

αποδυναμωμένο, διότι το κράτος είναι εξ ορισμού αναγκαίο για την άσκηση της εξουσίας, όσον αφορά δε την ιεραρχική θέση των λοιπών εταίρων, αυτή εξαρτάται από τον εκάστοτε συσχετισμό δυνάμεων, έτσι όπως αυτός διαμορφώνεται στην δεδομένη ιστορική στιγμή.

Στις εποχές κόπωσης και κάμψης της ισχύος των υπόλοιπων εταίρων ή στις περιόδους σφοδρής μεταξύ τους σύγκρουσης, αυτός ο εξουσιαστικός μηχανισμός, που είναι το κράτος, όπως περιγράφει ο συγγραφέας, επισκιάζει κάθε άλλη δύναμη, υποτάσσοντας στην βούληση του πολιτικές παρατάξεις και κοινωνικές ομάδες, οδηγώντας σε νέους συμβιβασμούς, προετοιμάζοντας νέους συσχετισμούς δυνάμεων, έως ότου έλθει και πάλι η «κρίσιμη στιγμή» της μεταβολής, ίσως και μια νέα ιστορική εποχή, όπου το κράτος θα χάσει την ηγεμονία του και το πλέγμα εξουσίας θα αλλάξει και πάλι μορφή και σύνθεση.

«Μπορεί να είναι η στιγμή του Αρμόδιου και του Αριστογείτονος, του Κάσσιου και του Βρούτου, του Βατερλώ και της εξορίας. Μπορεί να είναι η στιγμή που ο ίδιος ο Αυτοκράτωρ ή ο δικτάτωρ επέλεξε για να παραιτηθεί, αυτός και το κράτος «του», από την ηγεμονία του πλέγματος, διατηρώντας μια απλή πρωτοκαθεδρία και προάγοντας στην ιεραρχία άλλους εταίρους, ευνοούμενους και μη. Μπορεί να είναι, τέλος, η στιγμή του θανάτου ή της τύχης. Ένα είναι βέβαιο: ότι, έστω και με βραδύτατους ρυθμούς, η εξουσία μετατοπίζεται, η ιστορία κινείται».

Στην συνέχεια, ο Δερτιλής ασχολείται με την επόμενη μορφή: το κράτος μήλον έριδος. Εδώ ο συγγραφέας περιγράφει έναν αδυσώπητο πόλεμο μεταξύ εκείνων που ερίζουν αδιάκοπα μεταξύ τους, όσων φαντάζονται βασίμως ή παραλόγως ότι μπορούν να κατακτήσουν και να διατηρήσουν μια θέση στο πλέγμα εξουσίας ξεχωρίζοντας από την μάζα των υπηκόων.

Αυτή η προσπάθεια οδηγεί στην άλωση του κράτους σε μια συγκεκριμένη φάση με συγκεκριμένα αποτελέσματα, που οδηγεί σε μια σχετική ισορροπία και «ειρήνη» για να ακολουθήσει η επόμενη σφοδρή διαμάχη, με τις συμμαχίες να εναλλάσσονται· ο πόλεμος μπορεί να είναι είτε ψυχρός είτε θερμός, όμως οι εμπλεκόμενοι δεν παύουν να επιδιώκουν την εκδίωξη των αντιπάλων και την ολοκληρωτική κατάκτηση της εξουσίας. Ένας στόχος, παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με τον συγγραφέα ανέφικτος, μάταιος, μια χίμαιρα, καθώς ουδέποτε κατά την γνώμη του μέχρι σήμερα στην ανθρώπινη ιστορία επικράτησε απόλυτα και ολοκληρωτικά κάποιος σ' αυτούς τους πολέμους.

Το ίδιο συμβαίνει, ισχυρίζεται ο Δερτιλής, και στην περίπτωση των λεγόμενων ολοκληρωτικών καθεστώτων, αφού και σ' αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει και λειτουργεί ένα πλέγμα εξουσίας, με αποτέλεσμα να αρκεί ο συνασπισμός δύο ή περισσοτέρων εταίρων για να πραγματοποιηθεί η ανατροπή ενός δικτάτορα ή να επέλθει η συμφωνία για

Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
Ιούλιος 2019 / σελ. 191

Το βιβλίο αυτό είναι ένα δοκίμιο με όλες τις σημασίες της λέξης: δοκίμιο - δοκιμή· ερμηνεία - δοκίμιο· δοκίμιο - αίρεση.

Περιγράφει επτά μορφές του κράτους, όσες μπόρεσα να διακρίνω στην μεγάλη διάρκεια της Ιστορίας. Είναι οι μορφές με τις οποίες μπορούμε σήμερα πλέον να σκεφτούμε το κράτος: οργανισμός που ασκεί εξουσία σε μια εδαφική επικράτεια· ενεργό υποκείμενο της ιστορίας και του βίου μιας κοινωνίας· σύστημα σχέσεων μέσα στην κοινωνία αυτή· πεδίο πολέμου εσωτερικού και εξωτερικού· επίκεντρο του πλέγματος εξουσίας, που εκάστοτε κυβερνά· μήλον της έριδος ανάμεσα στους μετόχους του πλέγματος εξουσίας· κέντρο πολιτικής νομιμότητας και φύλαξ κοινωνικής ηθικής.

Αυτές οι μορφές είναι στατικές· είναι σαν στιγμιαίες «φωτογραφίες»· αν τις σκεφθούμε δυναμικά, η συνεχής εναλλαγή τους μάς φαίνεται φυσική. Κλείνουμε έτσι έναν κύκλο: είναι ο κύκλος του χρόνου, της Ιστορίας. Για μας το κράτος είναι πλέον ένας χαμαιλέων ή μια Λερναία Ύδρα με επτά κεφαλές.

(Απόσπασμα από την Εισαγωγή του βιβλίου)

Ο 80χρονος συγγραφέας με ιδιαίτερη οξύνοια, μ' αυτή την μικρής έκτασης συγγραφή (δοκίμιο), επιχειρεί και το κατορθώνει, να παρουσιάσει, αλλά και να «φωτογραφίσει» με μεγάλη ευκρίνεια τις επτά μορφές του κράτους, που ο ίδιος διακρίνει να προβάλλουν στην μεγάλης διάρκειας Ιστορία, αποδεικνύοντας περίτρανα το γεγονός ότι όταν κάποιος έχει κατανοήσει πραγματικά ένα ζήτημα μπορεί με ευκολία να μεταδίδει αυτή του την γνώση περιφρονώντας τις ανούσιες επιδείξεις επιστημονικότητας, τους κουραστικούς βερμπαλισμούς και την κουτοπόνηρη «ουδετερότητα» των «ειδικών».

Όπως καταγράφει εξ αρχής ο **Γ. Δερτιλής**, η λογική του κράτους εμπεριέχει την λογική της βίας: «Η ιδέα γεννιέται στην κοσμογονική αρχαιοελληνική μυθολογία –η Βία και το Κράτος είναι αδέλφια– και κρυσταλλώνεται στις παγερές σελίδες του Κάφκα, οδηγώντας στην παράνοια τόσο τον ψυχικώς εξουθενωμένο υπήκοο όσο και το τερατώδες κράτος». Όμως, όπως εύστοχα παρατηρεί ο συγγραφέας, η ιδεολογία, η ειδική νοοτροπία του κρατικού οργάνου, ωθεί τα άτομα αυτά να αισθάνονται ένα με το κράτος· ασχέτως αν το χρησιμοποιούν προς ιδίον όφελος, αν το εκμεταλλεύονται, ακόμη και αν το καταδολιεύουν ή το κατακλέβουν. Δεν είναι τυχαίος ο όρος «κρατικό όργανο»: τα άτομα αυτά αισθάνονται οργανικά μέρη του κράτους, ταυτίζονται μαζί του, με τρόπο συνειδητό ή υποσυνείδητο. Βαθιά μέσα τους, πιστεύουν ότι το κράτος είναι κτήμα τους (γι' αυτό, άλλωστε, το κλέβουν με ελαφρά σχετικώς συνείδηση)».

Όπως παρατηρεί ο συγγραφέας, όταν αναφέρεται στο κράτος ως πεδίο κοινωνικού πολέμου και ως τόπο συμβιβασμού, αυτές οι δύο ιδιότητες όχι μόνον συνυπάρχουν αλλά αλληλοεξαρτώνται, καθώς οδηγούν η μία στην άλλην και τανάπαλιν:

«Οι διαπραγματεύσεις και οι συγκρούσεις επιφέρουν ορισμένες κοινωνικές μεταβολές· καταλήγουν, επίσης, σε νέες σχέσεις· και καταλήγουν εκεί με νέες κρατικές ρυθμίσεις με τις οποίες οι «νικητές» ανατρέπουν τις σχέσεις που είχαν μέχρι τότε με τους κοινωνικούς τους αντιπάλους επιβάλλοντας νέες. Έτσι, τα αντιμαχόμενα μέρη επιστρέφουν στο κράτος ως πεδίο σχέσεων: για να επιζητήσουν πάλι (ή να υποστούν) την διαμεσολάβηση του κράτους ως εξουσιαστικού οργανισμού που θα επικυρώσει τις νέες σχέσεις και θα τις πιστοποιήσει. Αλλά οι νέες σχέσεις ανοίγουν πάλι τον κύκλο των διαφωνιών, των αναδιαπραγματεύσεων, της διαμάχης ανάμεσα στα ίδια αυτά κοινωνικά υποκείμενα, έτοιμα να ανοίξουν έναν νέο κύκλο διαπραγματεύσεων, αντιθέσεων και συγκρούσεων, έτοιμων να μεταφερθούν και πάλι στο κράτος-πεδίο σχέσεων στο κράτος-πεδίο πολέμου».

Ο Δερτιλής εξηγεί, επίσης με εξαιρετική σαφήνεια, τί θεωρεί ότι είναι ένα πλέγμα εξουσίας, αναφέρεται στο Στρατιωτικό-βιομηχανικό πλέγμα, στο Κατεστημένο και στα Διαπλεκόμενα, στις Εξουσιαστικές ιεραρχίες, την θέση των Ξένων δυνάμεων στο πλέγμα εξουσίας, αλλά και στο Κράτος ως επίκεντρο και εταίρο του πλέγματος εξουσίας.

Ο συγγραφέας θεωρεί ότι παρ' ότι το πλέγμα εξουσίας δεν είναι υπαρκτός θεσμός, παρ' όλα αυτά είναι ένα σχήμα και μια μεθοδολογική σύμβαση, που μας βοηθά να κατανοήσουμε και να ερμηνεύσουμε διαφορετικές ιστορικές καταστάσεις.

Πρόκειται, λοιπόν, για ένα πλέγμα κοινωνικών υποκειμένων, που αλλάζει συνεχώς μορφή ανάλογα με τις ιστορικές συνθήκες. Όμως, ο μόνος σταθερός εταίρος

«Μπορεί να είναι η στιγμή του Αρμόδιου και του Αριστογείτονος, του Κάσσιου και του Βρούτου, του Βατερλώ και της εξορίας. Μπορεί να είναι η στιγμή που ο ίδιος ο Αυτοκράτωρ ή ο δικτάτωρ επέλεξε για να παραιτηθεί, αυτός και το κράτος «του», από την ηγεμονία του πλέγματος, διατηρώντας μια απλή πρωτοκαθεδρία και προάγοντας στην ιεραρχία άλλους εταίρους, ευνοούμενους και μη. Μπορεί να είναι, τέλος, η στιγμή του θανάτου ή της τύχης. Ένα είναι βέβαιο: ότι, έστω και με βραδύτατους ρυθμούς, η εξουσία μετατοπίζεται, η ιστορία κινείται».

Στην συνέχεια, ο Δερτιλής ασχολείται με την επόμενη μορφή: το κράτος μήλον έριδος. Εδώ ο συγγραφέας περιγράφει έναν αδυσώπητο πόλεμο μεταξύ εκείνων που ερίζουν αδιάκοπα μεταξύ τους, όσων φαντάζονται βασίμως ή παραλόγως ότι μπορούν να κατακτήσουν και να διατηρήσουν μια θέση στο πλέγμα εξουσίας ξεχωρίζοντας από την μάζα των υπηκόων.

Αυτή η προσπάθεια οδηγεί στην άλωση του κράτους σε μια συγκεκριμένη φάση με συγκεκριμένα αποτελέσματα, που οδηγεί σε μια σχετική ισορροπία και «ειρήνη» για να ακολουθήσει η επόμενη σφοδρή διαμάχη, με τις συμμαχίες να εναλλάσσονται· ο πόλεμος μπορεί να είναι είτε ψυχρός είτε θερμός, όμως οι εμπλεκόμενοι δεν παύουν να επιδιώκουν την εκδίωξη των αντιπάλων και την ολοκληρωτική κατάκτηση της εξουσίας. Ένας στόχος, παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με τον συγγραφέα ανέφικτος, μάταιος, μια χίμαιρα, καθώς ουδέποτε κατά την γνώμη του μέχρι σήμερα στην ανθρώπινη ιστορία επικράτησε απόλυτα και ολοκληρωτικά κάποιος σ' αυτούς τους πολέμους.

Το ίδιο συμβαίνει, ισχυρίζεται ο Δερτιλής, και στην περίπτωση των λεγόμενων ολοκληρωτικών καθεστώτων, αφού και σ' αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει και λειτουργεί ένα πλέγμα εξουσίας, με αποτέλεσμα να αρκεί ο συνασπισμός δύο ή περισσοτέρων εταίρων για να πραγματοποιηθεί η ανατροπή ενός δικτάτορα ή να επέλθει η συμφωνία για την αλλαγή της ολοκληρωτικής πολιτικής ενός κόμματος.

Αναφερόμενος ο συγγραφέας στην σχέση των κοινωνικών δικτύων και της Κοινωνίας των Πολιτών με το πλέγμα εξουσίας, επιχειρηματολογεί εκτενώς για να εκφράσει την αντίθεσή του στην άποψη που υποστηρίζει ότι οι στόχοι τους, αλλά και η λειτουργία τους δεν έχουν σχέση με την κρατική εξουσία: «Οι θεσμοί της κοινωνίας πολιτών δεν είναι αυτοφυείς· προέρχονται εκ γενετής από ευρύτερα κοινωνικά δίκτυα με τα οποία και συνδέονται στενά, όταν δεν αποτελούν απλά τμήματά τους. Αλλά τα κοινωνικά δίκτυα, εξ ορισμού, δεν περιορίζονται μόνον στον υποτι-

θέμενο «χώρο» της κοινωνίας πολιτών· επεκτείνονται και στον δημόσιο χώρο. Άρα, συνδέουν εμμέσως με τον δημόσιο χώρο ή εξαρτούν από αυτόν και τους θεσμούς της κοινωνίας πολιτών».

Ο Δερτιλής φθάνει τελικά στην έβδομη μορφή: Το κράτος ως κέντρον νομιμότητος και φύλαξ ηθικής.

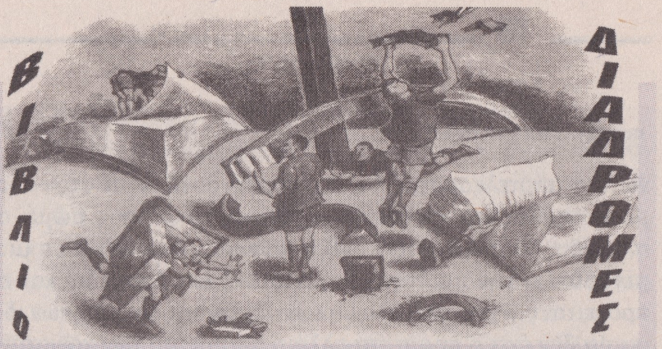
Εδώ ο συγγραφέας παρατηρεί αρχικά, ότι οι επαναστάτες επιδιώκουν την εξουσία του κράτους και όταν το καταλάβουν αποκτούν τα μέσα αναπαραγωγής της πρώην επαναστατικής εξουσίας τους χρησιμοποιώντας την νόμιμη πλέον βία του νέου μεταλλαγμένου κράτους, στηριζόμενοι στην νέα επαναστατική ηθική.

Στην συνέχεια, ο Δερτιλής αναφέρεται στο Κράτος δικαίου, Κράτος αδικίας, παραθέτοντας ένα σημαντικό πρόβλημα, κατά την γνώμη του, της δημοκρατίας: «είναι οι τυραννικές δυνατότητες που παρέχει η πλειοψηφία σε μια διεφθαρμένη κυβέρνηση, φέρνοντάς την στην εξουσία και δίνοντάς της ταυτοχρόνως, φυσικά, την κοινοβουλευτική πλειοψηφία».

Ο συγγραφέας υποστηρίζει, σ' αυτό το σημείο, ότι η Δικαιοσύνη προϋποθέτει εξ ορισμού την αμεροληψία, όμως ούτε το κράτος είναι αμερόληπτο ούτε αμερόληπτα νομοθετεί το Δίκαιο που επιβάλλει στους υπηκόους του ούτε αμερόληπτα δικάζει. Γιατί; Γιατί πολύ απλά οι διαμάχες γύρω από το πλέγμα εξουσίας οδηγούν σε συνεχείς εναλλαγές των εταίρων και επειδή το κράτος συμμετέχει με τον πλέον έντονο τρόπο σε αυτές και μάλιστα ως κορυφαίος και ενίοτε ηγεμονικός εταίρος, συντασσόμενο συχνότερα με τους εκάστοτε ισχυρούς:

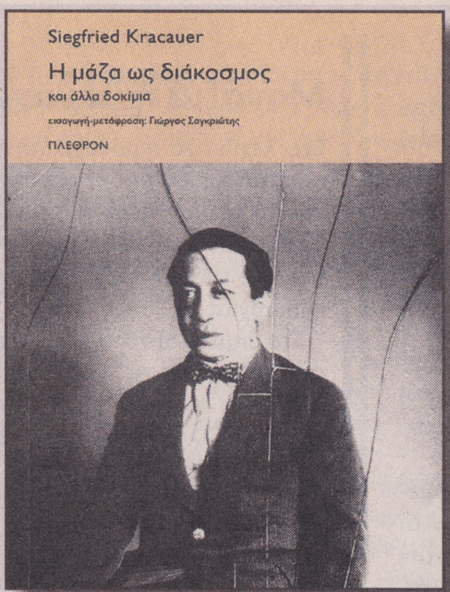
«Ουδέποτε το κράτος ήταν αμερόληπτο σε όλα ανεξαιρέτως τα σημαντικά θέματα, μια υπεράνω όλων και υπέρ όλων εξουσία, που παραμένει στο ύψος της αποστολής της, πάνω από κάθε οικονομική και ταξική διαμάχη. Ο διαχωρισμός του κράτους από την κοινωνία που αυτό το ίδιο εξουσιάζει, από την οικονομία της και την πολιτική της, είναι πλάνη πραγματολογική: μια πλάνη ως προς τα πραγματικά εμπειρικά, ιστορικά στοιχεία. Ωστόσο, η πλάνη αυτή είναι διαδεδομένη, σχεδόν καθολική».

Και όσον αφορά την σχέση Θρησκείας, Ηθικής, Νόμου και Κράτους πρόκειται για έναν κύκλο φαύλο ή αγαθό; Η απάντηση του συγγραφέα ξεκινά με την υπενθύμιση ότι το κράτος εκ γενετής είναι ή προσποιείται ότι είναι ο θεματοφύλακας της ηθικής που κυριαρχεί στην κοινωνία, ανεξαρτήτως ποια είναι αυτή η ηθική, η βουδιστική, η χριστιανική ή η κανιβαλική και όχι φυσικά επειδή εκείνη που κυριαρχεί είναι η καλύτερη, αλλά επειδή σ' αυτήν προσχωρεί και υποτάσσεται η πλειονότητα της κοινωνίας. Το κράτος, βέβαια, στηρίζεται στην υλική βία αλλά και δεν υποτιμά διόλου την αναγκαιότητα της χρήσης και της ψυχολογικής βίας η οποία εν πολλοίς στηρίζεται σε ιδεολογικά θεμέλια. Η θεμελίωση αυτή είναι βαθύτατη, ιστορική και ενέχει την ύπαρξη πολλών στρωμάτων που προστίθενται στο πέρασμα του χρόνου, ενώ ένα από τα βαθύτερα παραμένει η θρησκεία και οι κανόνες της και επάνω σ' αυτό το

Η Μάζα ως διάκοσμος

Siegfried Kracauer

Εισαγωγή-μετάφραση:
Γιώργος Σαγκριώτης
Εκδόσεις Πλέθρον / Σελ. 209
Για την ελληνική γλώσσα 2018

[...] Την περίοδο 1921-1933 ο Κρακάουερ θα συντάξει εκατοντάδες κείμενα ποικίλης έκτασης –ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα αποτελούν τα δοκίμια του παρόντος τόμου– και θα συμμετάσχει ενεργά στις διανοητικές ζυμώσεις που λάμβαναν χώρα στη μεσοπολεμική Γερμανία, ιδιαίτερα στους κύκλους των εβραϊκής καταγωγής διανοούμενων της Φραγκφούρτης. Η πλούσια αυτή πνευματική εμπειρία θα αποτυπωθεί στη θεματολογία του, αλλά και στην ιδιαιτερότητα του συγγραφικού του ύφους, που αποτελεί μοναδικό μείγμα πολεμικού δοκιμίου, κοινωνιολογικής μελέτης και φιλοσοφικής πραγματείας, όπου διασταυρώνονται μεταξύ άλλων οι παραδόσεις του νεοκαντιανισμού, της φαινομενολογίας, του υπαρξισμού και της κριτικής θεωρίας [...] Στην κοινωνία του μεσοπολέμου η μεσαία τάξη αποτελεί ένα από τα κεντρικότερα θέματα της κοινωνιολογίας του Κρακάουερ. Η κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει τα χρόνια εκείνα λόγω της συγκεντροποίησης του κεφαλαίου και

ιδεών, 3. Ανία, 4. Η σάλα του ξενοδοχείου, 5. Το ταξίδι και ο χορός, 6. Λατρεία της περίσπασης, 7. Η μάζα ως διάκοσμος, 8. Η φωτογραφία, 9. Για τα επιτυχημένα βιβλία και το κοινό τους και 10. Η εξέγερση των μεσαίων στρωμάτων. Μια αναμέτρηση με τον κύκλο της «Πράξης».

Θα σταθούμε, όσον αφορά την συγκεκριμένη έκδοση, στο δοκίμιο με τον τίτλο Η Ομάδα ως φορέας ιδεών.

Σύμφωνα με τον Κρακάουερ, ο πνευματικός κόσμος σφύζει από αναρίθμητες πνευματικές δυνάμεις ή οντότητες, τις οποίες μπορούμε εν συντομία να ονομάσουμε ιδέες και οι οποίες ταξιδεύουν για να διαπεράσουν το Είναι και να πραγματωθούν, να επιδράσουν στον κοινωνικό κόσμο τον οποίο αναταράσσουν, λυτρώνοντάς τον από την ακαμψία του:

«Όπως μια πέτρα που ρίχνεται στο νερό σχηματίζει κυκλικά κύματα, το είδος και το μέγεθος των οποίων δεν συνδέεται τόσο με το ιδιαίτερο μέγεθος και τη σύσταση της όσο με τη δύναμη και την κατεύθυνση της ρίψης, έτσι και κάθε ιδέα που ανακλάται στο κοινωνικό Είναι προκαλεί μια διέγερση, η πορεία της οποίας εξαρτάται από γενικούς παράγοντες».

Ο συγγραφέας θεωρεί ότι ακόμα και αν οι κοι-

νίας την νόμιμη πλέον βία του νέου μεταλλαγμένου κράτους, στηριζόμενοι στην νέα επαναστατική ηθική.

Στην συνέχεια, ο Δερτιλής αναφέρεται στο Κράτος δικαίου, Κράτος αδικίας, παραθέτοντας ένα σημαντικό πρόβλημα, κατά την γνώμη του, της δημοκρατίας: «είναι οι τυραννικές δυνατότητες που παρέχει η πλειοψηφία σε μια διεφθαρμένη κυβέρνηση, φέρνοντάς την στην εξουσία και δίνοντάς της ταυτοχρόνως, φυσικά, την κοινοβουλευτική πλειοψηφία».

Ο συγγραφέας υποστηρίζει, σ' αυτό το σημείο, ότι η Δικαιοσύνη προϋποθέτει εξ ορισμού την αμεροληψία, όμως ούτε το κράτος είναι αμερόληπτο ούτε αμερόληπτα νομοθετεί το Δίκαιο που επιβάλλει στους υπηκόους του ούτε αμερόληπτα δικάζει. Γιατί; Γιατί πολύ απλά οι διαμάχες γύρω από το πλέγμα εξουσίας οδηγούν σε συνεχείς εναλλαγές των εταίρων και επειδή το κράτος συμμετέχει με τον πλέον έντονο τρόπο σε αυτές και μάλιστα ως κορυφαίος και ενίοτε ηγεμονικός εταίρος, συντασσόμενο συχνότερα με τους εκάστοτε ισχυρούς:

«Ουδέποτε το κράτος ήταν αμερόληπτο σε όλα ανεξαιρέτως τα σημαντικά θέματα, μια υπεράνω όλων και υπέρ όλων εξουσία, που παραμένει στο ύψος της αποστολής της, πάνω από κάθε οικονομική και ταξική διαμάχη. Ο διαχωρισμός του κράτους από την κοινωνία που αυτό το ίδιο εξουσιάζει, από την οικονομία της και την πολιτική της, είναι πλάνη πραγματολογική: μια πλάνη ως προς τα πραγματικά εμπειρικά, ιστορικά στοιχεία. Ωστόσο, η πλάνη αυτή είναι διαδεδομένη, σχεδόν καθολική».

Και όσον αφορά την σχέση Θρησκείας, Ηθικής, Νόμου και Κράτους πρόκειται για έναν κύκλο φαύλο ή αγαθό; Η απάντηση του συγγραφέα ξεκινά με την υπενθύμιση ότι το κράτος εκ γενετής είναι ή προσποιείται ότι είναι ο θεματοφύλακας της ηθικής που κυριαρχεί στην κοινωνία, ανεξαρτήτως ποια είναι αυτή η ηθική, η βουδιστική, η χριστιανική ή η κανιβαλική και όχι φυσικά επειδή εκείνη που κυριαρχεί είναι η καλύτερη, αλλά επειδή σ' αυτήν προσχωρεί και υποτάσσεται η πλειονότητα της κοινωνίας. Το κράτος, βέβαια, στηρίζεται στην υλική βία αλλά και δεν υποτιμά διόλου την αναγκαιότητα της χρήσης και της ψυχολογικής βίας η οποία εν πολλοίς στηρίζεται σε ιδεολογικά θεμέλια. Η θεμελίωση αυτή είναι βαθύτατη, ιστορική και ενέχει την ύπαρξη πολλών στρωμάτων που προστίθενται στο πέρασμα του χρόνου, ενώ ένα από τα βαθύτερα παραμένει η θρησκεία και οι κανόνες της και επάνω σ' αυτό το στρώμα στηρίζεται το επόμενο: ο νόμος.

«[...] επάνω στον νόμο του Θεού στηρίζεται πρωταρχικά στην Ιστορία ο νόμος των ανθρώπων, καθώς και το κύρος, η αυθεντία και η νομιμότητα όσων εκφράζουν και εφαρμόζουν τον Νόμο: των ιερέων, των πραιτόρων, των αρχόντων, των βασιλέων, των δικαστών, του κράτους. Επάνω στο θεμέλιο της αυθεντίας, επάνω σ' αυτό το ψυχολογικό βίαιο ιδεολόγημα, στηρίζεται το επόμενο στρώμα θεμελίων, η νομιμοποίηση της υλικής, της σωματικής βίας· και σ' αυτήν επάνω οικοδομείται η εξουσία. Έτσι, σε όλα τα στάδια της ιστορίας, η ιστορική λάσπη που κολλάει το ένα στρώμα θεμελίων με το άλλο είναι η ψυχολογική βία. Ελάχιστοι την συνειδητοποιούν· η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων δεν την υποψιάζονται (ακόμη και στην εποχή μας, αφού την συγκαλύπτει καλά ένας νεωτερικός και ορθολογικός Νόμος, συνήθως ένα Κράτος Δικαίου)».

Άρα την νόμιμη βία την νομιμοποιεί εκ νέου το νέο ηθικό και αξιακό σύστημα το οποίο προστατεύει συντηρεί το ίδιο το κράτος.

Η Μάζα ως διάκοσμος

Siegfried Kracauer

Εισαγωγή-μετάφραση:
Γιώργος Σαγκριώτης
Εκδόσεις Πλέθρον / Σελ. 209
Για την ελληνική γλώσσα 2018

[...] Την περίοδο 1921-1933 ο Κρακάουερ θα συντάξει εκατοντάδες κείμενα ποικίλης έκτασης –ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα αποτελούν τα δοκίμια του παρόντος τόμου– και θα συμμετάσχει ενεργά στις διανοητικές ζυμώσεις που λάμβαναν χώρα στη μεσοπολεμική Γερμανία, ιδιαίτερα στους κύκλους των εβραϊκής καταγωγής διανοούμενων της Φραγκφούρτης. Η πλούσια αυτή πνευματική εμπειρία θα αποτυπωθεί στη θεματολογία του, αλλά και στην ιδιαιτερότητα του συγγραφικού του ύφους, που αποτελεί μοναδικό μείγμα πολεμικού δοκιμίου, κοινωνιολογικής μελέτης και φιλοσοφικής πραγματείας, όπου διασταυρώνονται μεταξύ άλλων οι παραδόσεις του νεοκαντιανισμού, της φαινομενολογίας, του υπαρξισμού και της κριτικής θεωρίας [...] Στην κοινωνία του μεσοπολέμου η μεσαία τάξη αποτελεί ένα από τα κεντρικότερα θέματα της κοινωνιολογίας του Κρακάουερ. Η κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει τα χρόνια εκείνα λόγω της συγκεντροποίησης του κεφαλαίου και της οικονομικής κρίσης την έχει φέρει στα όρια της ολοσχερούς προλεταριοποίησης, την οποία τα μέλη της θέλουν πάση θυσία να αποφύγουν. Ωστόσο, τα ιδεατά περιεχόμενα που επικαλούνται τα μεσαία στρώματα δεν έχουν πλέον έρεισμα στην πραγματικότητα· η πτώχευση των στρωμάτων αυτών είναι σύμπτωμα της έκθεσης τους στο «μένος του αποχαλινωμένου ορθού Λόγου», ενώπιον του οποίου ό,τι παραδοσιακά συνιστούσε την ταυτότητά τους έχει αποκαλυφθεί ως ψευδαίσθηση. Ο Κρακάουερ τις ανιχνεύει στις αναγνωστικές του προτιμήσεις αλλά και στην προσπάθεια εκμετάλλευσης της κοινωνικής δυσαρέσκειας από κύκλους διανοουμένων οι οποίοι στοχεύουν στην ανάπτυξη μιας «θετικής

ιδεών, 3. Ανία, 4. Η σάλα του ξενοδοχείου, 5. Το ταξίδι και ο χορός, 6. Λατρεία της περίσπασης, 7. Η μάζα ως διάκοσμος, 8. Η φωτογραφία, 9. Για τα επιτυχημένα βιβλία και το κοινό τους και 10. Η εξέγερση των μεσαίων στρωμάτων. Μια αναμέτρηση με τον κύκλο της «Πράξης».

Θα σταθούμε, όσον αφορά την συγκεκριμένη έκδοση, στο δοκίμιο με τον τίτλο Η Ομάδα ως φορέας ιδεών.

Σύμφωνα με τον Κρακάουερ, ο πνευματικός κόσμος σφύζει από αναρίθμητες πνευματικές δυνάμεις ή οντότητες, τις οποίες μπορούμε εν συντομία να ονομάσουμε ιδέες και οι οποίες ταξιδεύουν για να διαπεράσουν το Είναι και να πραγματωθούν, να επιδράσουν στον κοινωνικό κόσμο τον οποίο αναταράσσουν, λυτρώνοντάς τον από την ακαμψία του:

«*Όπως μια πέτρα που ρίχνεται στο νερό σχηματίζει κυκλικά κύματα, το είδος και το μέγεθος των οποίων δεν συνδέεται τόσο με το ιδιαίτερο μέγεθος και τη σύσταση της όσο με τη δύναμη και την κατεύθυνση της ρίψης, έτσι και κάθε ιδέα που ανακλάται στο κοινωνικό Είναι προκαλεί μια διέγερση, η πορεία της οποίας εξαρτάται από γενικούς παράγοντες*».

Ο συγγραφέας θεωρεί ότι ακόμα και αν οι κοι-

συνέχεια στη σελ. 10

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:
Η παρουσίαση των εκάστοτε βιβλίων γίνεται στην βάση επιλογών του Κύκλου Σύνταξης της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, χωρίς κάποια συνεννόηση με τον συγγραφέα ή τον εκδοτικό οίκο. Η επιλογή των βιβλίων αφορά την συμβολή στον εμπλουτισμό, τον προβληματισμό και την ανάπτυξη και εξέλιξη των απελευθε-

διαμάχη. Ο διαχωρισμός του κράτους από την κοινωνία που αυτό το ίδιο εξουσιάζει, από την οικονομία της και την πολιτική της, είναι πλάνη πραγματολογική: μια πλάνη ως προς τα πραγματικά εμπειρικά, ιστορικά στοιχεία. Ωστόσο, η πλάνη αυτή είναι διαδεδομένη, σχεδόν καθολική».

Και όσον αφορά την σχέση Θρησκείας, Ηθικής, Νόμου και Κράτους πρόκειται για έναν κύκλο φαύλο ή αγαθό; Η απάντηση του συγγραφέα ξεκινά με την υπενθύμιση ότι το κράτος εκ γενετής είναι ή προσποιείται ότι είναι ο θεματοφύλακας της ηθικής που κυριαρχεί στην κοινωνία, ανεξαρτήτως ποια είναι αυτή η ηθική, η βουδιστική, η χριστιανική ή η κανιβαλική και όχι φυσικά επειδή εκείνη που κυριαρχεί είναι η καλύτερη, αλλά επειδή σ' αυτήν προσχωρεί και υποτάσσεται η πλειονότητα της κοινωνίας. Το κράτος, βέβαια, στηρίζεται στην υλική βία αλλά και δεν υποτιμά διόλου την αναγκαιότητα της χρήσης και της ψυχολογικής βίας η οποία εν πολλοίς στηρίζεται σε ιδεολογικά θεμέλια. Η θεμελίωση αυτή είναι βαθύτατη, ιστορική και ενέχει την ύπαρξη πολλών στρωμάτων που προστίθενται στο πέρασμα του χρόνου, ενώ ένα από τα βαθύτερα παραμένει η θρησκεία και οι κανόνες της και επάνω σ' αυτό το στρώμα στηρίζεται το επόμενο: ο νόμος.

«[...] επάνω στον νόμο του Θεού στηρίζεται πρωταρχικά στην Ιστορία ο νόμος των ανθρώπων, καθώς και το κύρος, η αυθεντία και η νομιμότητα όσων εκφράζουν και εφαρμόζουν τον Νόμο: των ιερέων, των πραιτόρων, των αρχόντων, των βασιλέων, των δικαστών, του κράτους. Επάνω στο θεμέλιο της αυθεντίας, επάνω σ' αυτό το ψυχολογικό βίαιο ιδεολόγημα, στηρίζεται το επόμενο στρώμα θεμελίων, η νομιμοποίηση της υλικής, της σωματικής βίας· και σ' αυτήν επάνω οικοδομείται η εξουσία. Έτσι, σε όλα τα στάδια της ιστορίας, η ιστορική λάσπη που κολλάει το ένα στρώμα θεμελίων με το άλλο είναι η ψυχολογική βία. Ελάχιστοι την συνειδητοποιούν· η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων δεν την υποψιάζονται (ακόμη και στην εποχή μας, αφού την συγκαλύπτει καλά ένας νεωτερικός και ορθολογικός Νόμος, συνήθως ένα Κράτος Δικαίου)».

Άρα την νόμιμη βία την νομιμοποιεί εκ νέου το νέο ηθικό και αξιακό σύστημα το οποίο προστατεύει συντηρεί το ίδιο το κράτος.

Και ο συγγραφέας καταλήγει σ' αυτό το σημείο:

«Παραμένει το θεμελιακό ερώτημα που θέτει ο αναρχισμός: η ηθική αυτό-νομιμοποιείται, φυσικά, όπως όλες οι ηθικές· έστω ότι συμφωνούμε με αυτήν· αλλά εν συνεχεία νομιμοποιεί μια βία που βιαίως την προφυλάσσει· άραγε και με αυτό συμφωνούμε; Και τότε για τί να μην ανακηρύξουμε και την βία σε αυτούσια αξία και σε ηθικό κανόνα, δίχως περίπλοκες υπεκφυγές περί δήθεν «νόμιμης βίας»; Και γιατί να μη υιοθετήσουμε το αναρχικό σύνθημα «Βία ενάντια στην βία του κράτους»; Ό,τι και να απαντήσουμε, έχουμε αγγίξει τα όρια του εαυτού από τον έτερο, τα όρια του ανθρωπισμού, ίσως και τα όρια της ανθρώπινης νόησης. Υπάρχουν διλήμματα άλυτα, ερωτήματα που θα παραμείνουν εσαεί αναπάντητα».

του παρόντος τόμου– και θα συμμετάσχει ενεργά στις διανοητικές ζυμώσεις που λάμβαναν χώρα στη μεσοπολεμική Γερμανία, ιδιαίτερα στους κύκλους των εβραϊκής καταγωγής διανοούμενων της Φραγκφούρτης. Η πλούσια αυτή πνευματική εμπειρία θα αποτυπωθεί στη θεματολογία του, αλλά και στην ιδιαιτερότητα του συγγραφικού του ύφους, που αποτελεί μοναδικό μείγμα πολεμικού δοκιμίου, κοινωνιολογικής μελέτης και φιλοσοφικής πραγματείας, όπου διασταυρώνονται μεταξύ άλλων οι παραδόσεις του νεοκαντιανισμού, της φαινομενολογίας, του υπαρξισμού και της κριτικής θεωρίας [...] Στην κοινωνία του μεσοπολέμου η μεσαία τάξη αποτελεί ένα από τα κεντρικότερα θέματα της κοινωνιολογίας του Κρακάουερ. Η κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει τα χρόνια εκείνα λόγω της συγκεντροποίησης του κεφαλαίου και της οικονομικής κρίσης την έχει φέρει στα όρια της ολοσχερούς προλεταριοποίησης, την οποία τα μέλη της θέλουν πάση θυσία να αποφύγουν. Ωστόσο, τα ιδεατά περιεχόμενα που επικαλούνται τα μεσαία στρώματα δεν έχουν πλέον έρεισμα στην πραγματικότητα· η πτώχευση των στρωμάτων αυτών είναι σύμπτωμα της έκθεσης τους στο «μένος του αποχαλινωμένου ορθού Λόγου», ενώπιον του οποίου ό,τι παραδοσιακά συνιστούσε την ταυτότητά τους έχει αποκαλυφθεί ως ψευδαίσθηση. Ο Κρακάουερ τις ανιχνεύει στις αναγνωστικές του προτιμήσεις αλλά και στην προσπάθεια εκμετάλλευσης της κοινωνικής δυσαρέσκειας από κύκλους διανοουμένων οι οποίοι στοχεύουν στην ανάπτυξη μιας «θετικής πολιτικής της μεσαίας τάξης», η οποία ερωτοτροπεί επικίνδυνα με τον ανορθολογισμό και τη βία και κυοφορεί τον εθνικοσοσιαλισμό.

Γιώργος Σαγκριώτης, Απόσπασμα από την Εισαγωγή (οπισθόφυλλο της έκδοσης)

Η παρούσα έκδοση περιλαμβάνει μια σειρά δοκιμίων, όπως αναφέρεται και στην Εισαγωγή της, με τους τίτλους: 1. Οι άνθρωποι που περιμένουν, 2. Η ομάδα ως φορέας

Σύμφωνα με τον Κρακάουερ, ο πνευματικός κόσμος σφύζει από αναρίθμητες πνευματικές δυνάμεις ή οντότητες, τις οποίες μπορούμε εν συντομία να ονομάσουμε ιδέες και οι οποίες ταξιδεύουν για να διαπεράσουν το Είναι και να πραγματωθούν, να επιδράσουν στον κοινωνικό κόσμο τον οποίο αναταράσσουν, λυτρώνοντάς τον από την ακαμψία του:

«Όπως μια πέτρα που ρίχνεται στο νερό σχηματίζει κυκλικά κύματα, το είδος και το μέγεθος των οποίων δεν συνδέεται τόσο με το ιδιαίτερο μέγεθος και τη σύσταση της όσο με τη δύναμη και την κατεύθυνση της ρίψης, έτσι και κάθε ιδέα που ανακλάται στο κοινωνικό Είναι προκαλεί μια διέγερση, η πορεία της οποίας εξαρτάται από γενικούς παράγοντες».

Ο συγγραφέας θεωρεί ότι ακόμα και αν οι κοι-

συνέχεια στη σελ. 10

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:
Η παρουσίαση των εκάστοτε βιβλίων γίνεται στην βάση επιλογών του Κύκλου Σύνταξης της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, χωρίς κάποια συνεννόηση με τον συγγραφέα ή τον εκδοτικό οίκο. Η επιλογή των βιβλίων αφορά την συμβολή στον εμπλουτισμό, τον προβληματισμό και την ανάπτυξη και εξέλιξη των απελευθερωτικών ιδεών. Είναι προφανές ότι τα βιβλία αυτά μπορεί να τα προμηθεύεται κάποιος, εφ' όσον το επιθυμεί, από τους εκδοτικούς οίκους και τα βιβλιοπωλεία και ΟΧΙ από την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ, όπου διατίθενται ΜΟΝΟΝ ΟΙ ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ.

συνέχεια από τη σελ. 9

νωνικά αποτελεσματικές ιδέες εκσφενδονίζονται στον κόσμο από μεμονωμένες προσωπικότητες, πραγματικό τους σώμα αποτελεί η ομάδα. Το πλήθος των ανθρώπων που ενώνονται σε μια ομάδα μεταβάλλει την ποιότητα της ομάδας, ωστόσο, εδώ και εφ' όσον πρόκειται για την ανακάλυψη των νόμων της κίνησης των ιδεών, σημασία δεν έχει η ποσότητα αλλά η απόσπαση των κοινοτήτων ζωής από τις ομάδες που αποτελούν φορείς ιδεών.

«Υπό τον όρο κοινότητες ζωής και πεπρωμένου θα πρέπει να εννοηθούν όλες εκείνες οι ομάδες τα μέλη των οποίων ζουν με ακατάλυτους δεσμούς και δεν έχουν συγκολληθεί μεταξύ τους μέσω ιδεών ή τυχαίων αρχών. Η οικογένεια, για παράδειγμα ή ακόμα και το έθνος, ανήκουν στα μορφώματα αυτού του είδους».

Αντίθετα, πιστεύει ο Κρακάουερ, οι ομάδες των οποίων το θεμέλιο της ενότητας αποτελεί μια ιδέα γεννιούνται και παρέρχονται μαζί της, μ' άλλα λόγια η ομάδα και η ιδέα είναι στενά συνυφασμένες μεταξύ τους, η μεν αναπαριστά την δε με αποτέλεσμα να μην μπορεί κάποιος να συλλάβει την ουσία μιας ιδέας δίχως να προσδιορίσει την ουσία της ομαδικής ατομικότητας που έχει δημιουργήσει η ιδέα.

Στην συνέχεια, ο συγγραφέας περιγράφει την θεωρία που ισχυρίζεται ότι η απολύτως κυρίαρχη ιδέα αναπτύσσεται σε μια σφαίρα στην οποία δεν εισχωρούν κανενός είδους ατομικές δονήσεις, ενώ επίσης η θέληση του μεμονωμένου ανθρώπου δεν παίζει, σε σχέση με την ιδέα, κάποιο ρόλο.

«Η εκάστοτε ανθρωπότητα είναι, τρόπον τινά, μόνον η ύλη με την οποία πραγματώνεται η ιδέα του κράτους, μια ύλη παθητική, η οποία πρέπει να τύχει διαμόρφωσης, ενώ η ίδια μένει χωρίς επιρροή στην μορφή της ιδέας. Οι εντολές του κράτους είναι συνεπώς ιερές, όσο θεμελιωμένη και αν είναι η όποια ατομική κριτική, το ισχύον δίκαιο είναι ένα καταστατικό, το οποίο από τη στιγμή που θα θεσπιστεί, έχει την πηγή του σ' ένα επέκεινα όλων των εμπειρικών σταθμίσεων, και για τον λόγο αυτό παρά την όποια έλλειψη ταύτισης με την στιγμιαία συνείδηση δικαίου, δεν μπορεί κατ' αρχήν να αρθεί».

Στον αντίποδα αυτής της θεωρίας βρίσκεται η ατομικιστική, σύμφωνα με την οποία κάθε ιδέα που κυριεύει μια ομάδα είναι απόρροια του πνεύματος όλων των ατόμων από τα οποία απαρτίζεται η ομάδα, δηλαδή στην περίπτωση αυτή υπάρχουν μόνο μεμονωμένοι άνθρωποι, ενώ απορρίπτεται η υπόθεση μιας ομαδικής ατομικότητας «προικισμένης με το δικό της Είναι, αισθανόμενης και σκεπτόμενης ενιαία». Πρακτικά αυτή η άποψη διατρανώνει την πεποίθησή της ότι το κράτος υπάρχει για τους ανθρώπους και όχι οι άνθρωποι για το κράτος, δηλαδή οι ιδέες στην περίπτωση αυτή μετατρέπονται

Μοναξιά ή μοναχικότητα;

Έχει λεχθεί ότι η μοναχικότητα γίνεται μονόδρομος, όταν ο άνθρωπος επικυρώνει με λόγια και έργα την ουσιαστική επί γης παρουσία του, ώστε να απόσχει από την άβουλη, υποκινούμενη μάζα. Μια μοναχικότητα που αντιμετωπίζεται από το κράτος και τη μάζα ποικιλοτρόπως κατασταλτικά. Ωστόσο, διαφέρει εκ βάθρων από τη δυσβάστακτη συνθήκη της μοναξιάς, ιδιαίτερα όπως αυτή λαμβάνει χώρα μέσα στα πλαίσια της σύγχρονης απάνθρωπης καθημερινότητας στις σύγχρονες μητροπόλεις της ενοποιημένης κυριαρχίας.

Στο σημείο αυτό, θεωρούμε σημαντικό να διαχωρίσουμε την μοναχικότητα από τη μοναξιά. Η μοναξιά, σε αντίθεση με τη μοναχικότητα, που αποτελεί συνειδητή επιλογή, είναι μια κατάσταση που συμβαίνει δίχως να αποτελεί δική μας επιλογή, αλλά επιβάλλεται, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο.

Το ατομικό και το συλλογικό:

Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον (ή ευστοχότερα κοινοτικό/συντροφικό ον) νιώθει συντρι-

βή, όταν η αταβιστικού χαρακτήρα επιθυμία του για συναναστροφή ματαιώνεται. Αυτό, αν μη τι άλλο, γεννά αισθήματα αποξένωσης, απομόνωσης, περιθωριοποίησης· με άλλα λόγια, το άτομο βιώνει την έλλειψη συντροφιάς ως αποτέλεσμα του άξονα επιθυμία-ματαίωση-ρήξη, που προκαλεί έντονα το συναίσθημα εσωτερικής ήττας. Αντιθέτως, η μοναχικότητα, μια πλήρως συνειδητή επιλογή, όταν αυτό-βελτιώνει το άτομο, όταν του προσφέρει ουσιαστικές διεξόδους από την αλλοτρίωση της μαζικής μεγα-κοι-

ήσουν όλες εκείνες οι ομάδες τα μέλη των οποίων ζουν με ακατάλυ-τους δεσμούς και δεν έχουν συγκολληθεί μεταξύ τους μέσω ιδεών ή τυχαίων αρχών. Η οικογένεια, για παράδειγμα ή ακόμα και το έθνος, ανήκουν στα μορφώματα αυτού του είδους».

Αντίθετα, πιστεύει ο Κρακάουερ, οι ομάδες των οποίων το θεμέλιο της ενότητας αποτελεί μια ιδέα γεννιούνται και παρέρχονται μαζί της, μ' άλλα λόγια η ομάδα και η ιδέα είναι στενά συνυφασμένες μεταξύ τους, η μεν αναπαριστά την δε με αποτέλεσμα να μην μπορεί κάποιος να συλλάβει την ουσία μιας ιδέας δίχως να προσδιορίσει την ουσία της ομαδικής ατομικότητας που έχει δημιουργήσει η ιδέα.

Στην συνέχεια, ο συγγραφέας περιγράφει την θεωρία που ισχυρίζεται ότι η απολύτως κυρίαρχη ιδέα αναπτύσσεται σε μια σφαίρα στην οποία δεν εισχωρούν κανενός είδους ατομικές δονήσεις, ενώ επίσης η θέληση του μεμονωμένου ανθρώπου δεν παίζει, σε σχέση με την ιδέα, κάποιο ρόλο.

«Η εκάστοτε ανθρωπότητα είναι, τρόπον τινά, μόνον η ύλη με την οποία πραγματώνεται η ιδέα του κράτους, μια ύλη παθητική, η οποία πρέπει να τύχει διαμόρφωσης, ενώ η ίδια μένει χωρίς επιρροή στην μορφή της ιδέας. Οι εντολές του κράτους είναι συνεπώς ιερές, όσο θεμελιωμένη και αν είναι η όποια ατομική κριτική, το ισχύον δίκαιο είναι ένα καταστατικό, το οποίο από τη στιγμή που θα θεσπιστεί, έχει την πηγή του σ' ένα επέκεινα όλων των εμπειρικών σταθμίσεων, και για τον λόγο αυτό παρά την όποια έλλειψη ταύτισης με την στιγμιαία συνείδηση δικαίου, δεν μπορεί κατ' αρχήν να αρθεί».

Στον αντίποδα αυτής της θεωρίας βρίσκεται η ατομικιστική, σύμφωνα με την οποία κάθε ιδέα που κυριεύει μια ομάδα είναι απόρροια του πνεύματος όλων των ατόμων από τα οποία απαρτίζεται η ομάδα, δηλαδή στην περίπτωση αυτή υπάρχουν μόνο μεμονωμένοι άνθρωποι, ενώ απορρίπτεται η υπόθεση μιας ομαδικής ατομικότητας «προικισμένης με το δικό της Είναι, αισθανόμενης και σκεπτόμενης ενιαία». Πρακτικά αυτή η άποψη διατρανώνει την πεποίθησή της ότι το κράτος υπάρχει για τους ανθρώπους και όχι οι άνθρωποι για το κράτος, δηλαδή οι ιδέες στην περίπτωση αυτή μετατρέπονται σε έκφραση της ευμετάβλητης θέλησης ενός πλήθους ανθρώπων και έχουν δικαίωμα ύπαρξης μόνον όταν αυτά έχουν την τάση να το παραχωρούν.

Στην συνέχεια ο Κρακάουερ προχωρεί σε μια σημαντική διαπίστωση:

«Η ομάδα –όπως θα πρέπει να πούμε κατ' αρχάς εδώ– δεν είναι παρά η αναγκαία συνένωση ανθρώπων της ίδιας πνευματικής συγκρότησης με σκοπό την πραγμάτωση της ιδέας και όχι η σύνδεση τυχαίων, πνευματικά απροσδιόριστων ακόμη ατόμων. Αποτελεί συλλογικό ον στο βαθμό, που οι συνειδησιακές εκδηλώσεις όλων των μελών της ορμώνται από την ίδια βάση δηλαδή από το θεμέλιο των ιδεών, και για τον λόγο αυτό καταλήγουν υποχρεωτικά σε ενιαίες δράσεις».

Σύμφωνα με τον Κρακάουερ, ένας ιδιαίτερος τύπος ομάδων που εμφανίζονται ως φορείς ιδεών είναι εκείνες για τις οποίες η ιδέα αποτελεί εξ αρχής ένα πρόσχημα προκειμένου να πετύχουν στην πραγματικότητα εντελώς διαφορετικούς στόχους από εκείνους τους οποίους διακηρύσσουν.

Το ατομικό και το συλλογικό:

σε αντίθεση με τη μοναχικότητα, που αποτελεί συνειδητή επιλογή, είναι μια κατάσταση που συμβαίνει δίχως να αποτελεί δική μας επιλογή, αλλά επιβάλλεται, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο.

Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον (ή ευστοχότερα κοινοτικό/συντροφικό ον) νιώθει συντρι-

βή, όταν η αταβιστικού χαρακτήρα επιθυμία του για συναναστροφή ματαιώνεται. Αυτό, αν μη τι άλλο, γεννά αισθήματα αποξένωσης, απομόνωσης, περιθωριοποίησης˙ με άλλα λόγια, το άτομο βιώνει την έλλειψη συντροφιάς ως αποτέλεσμα του άξονα επιθυμία-ματαίωση-ρήξη, που προκαλεί έντονα το συναίσθημα εσωτερικής ήττας. Αντιθέτως, η μοναχικότητα, μια πλήρως συνειδητή επιλογή, όταν αυτό-βελτιώνει το άτομο, όταν του προσφέρει ουσιαστικές διεξόδους από την αλλοτρίωση της μαζικής μεγα-κοινωνίας, (όπου η όποια «διαφορετικότητα» είναι ήδη προγραμμένη, ελεγχόμενη και, κυρίως, αήθως προσοδοφόρα) αποτελεί λύση και όχι πρόβλημα.

Κι ασφαλώς δεν θα ήταν υπερβολή να αναφέρουμε ότι οι αυθεντικές συντροφιές, αυτές που βασίζονται σε ανυστεροβουλία, μεγαθυμία, άρνηση κάθε μορφής εξαπάτησης στις μεταξύ των συντρόφων σχέσεις, σχηματίζονται από ελεύθερες μοναχικότητες. Ειδάλλως δεν θα μπορούσαν να αποτελούν και συντροφιές. Διότι το άτομο-υπήκοος, που ελέγχεται πλήρως από το κράτος (ως επί μέρους ομοιόμορφο στοιχείο της μαζικής κοινωνίας), δεν μπορεί να είναι σύν-τροφος κανενός. Απλούστατα, δεν επιλέγει την τροφή του, σωματική και (κυρίως) πνευματική, αλλά το κάνει η εξουσία για λογαριασμό του. Εν ολίγοις, ο μαζάνθρωπος δεν επιλέγει, αλλά υποκινείται μονίμως και οι όποιες «συνειδητές» επιλογές του είναι ήδη προγραμμένες και απόλυτα κατευθυνόμενες.

Στον αντίποδα, ο μοναχικός, αυτός που επιλέγει την αυτο-απομόνωση, στις περιπτώσεις εκείνες που δεν διαθέτει άμεσα ανθρώπους να τον συντροφεύσουν στο μονοπάτι όπου εν συνειδήσει έχει επιλέξει, διαθέτει χρόνο για ουσιαστικές αναζητήσεις. Και διαθέτοντας χρόνο για κάτι τόσο σημαντικό, μπορεί να ψάξει για εκείνα τα πολιτισμικά (αλλά και μη πολιτισμικά) στοιχεία, που διαχρονικά εξυψώνουν τον άνθρωπο, του δίνουν επί της ουσίας ανθρώπινη υπόσταση, τον διαχωρίζουν από τα άβουλα ανδράποδα-υπηκόους[1]. Και τούτα μπορούν να αναζητηθούν στις επιστήμες, στις τέχνες[2], στο να αφουγκραζόμαστε τις βαθύτερες επιθυμίες κι ανάγκες μας πραγματικά.

την οποία πραγματώνεται η ιδέα του κράτους, μια ύλη παθητική, η οποία πρέπει να τύχει διαμόρφωσης, ενώ η ίδια μένει χωρίς επιρροή στην μορφή της ιδέας. Οι εντολές του κράτους είναι συνεπώς ιερές, όσο θεμελιωμένη και αν είναι η όποια ατομική κριτική, το ισχύον δίκαιο είναι ένα καταστατικό, το οποίο από τη στιγμή που θα θεσπιστεί, έχει την πηγή του σ' ένα επέκεινα όλων των εμπειρικών σταθμίσεων, και για τον λόγο αυτό παρά την όποια έλλειψη ταύτισης με την στιγμιαία συνείδηση δικαίου, δεν μπορεί κατ' αρχήν να αρθεί».

Στον αντίποδα αυτής της θεωρίας βρίσκεται η ατομικιστική, σύμφωνα με την οποία κάθε ιδέα που κυριεύει μια ομάδα είναι απόρροια του πνεύματος όλων των ατόμων από τα οποία απαρτίζεται η ομάδα, δηλαδή στην περίπτωση αυτή υπάρχουν μόνο μεμονωμένοι άνθρωποι, ενώ απορρίπτεται η υπόθεση μιας ομαδικής ατομικότητας «προικισμένης με το δικό της Είναι, αισθανόμενης και σκεπτόμενης ενιαία». Πρακτικά αυτή η άποψη διατρανώνει την πεποίθησή της ότι το κράτος υπάρχει για τους ανθρώπους και όχι οι άνθρωποι για το κράτος, δηλαδή οι ιδέες στην περίπτωση αυτή μετατρέπονται σε έκφραση της ευμετάβλητης θέλησης ενός πλήθους ανθρώπων και έχουν δικαίωμα ύπαρξης μόνον όταν αυτά έχουν την τάση να το παραχωρούν.

Στην συνέχεια ο Κρακάουερ προχωρεί σε μια σημαντική διαπίστωση:

«Η ομάδα –όπως θα πρέπει να πούμε κατ' αρχάς εδώ– δεν είναι παρά η αναγκαία συνένωση ανθρώπων της ίδιας πνευματικής συγκρότησης με σκοπό την πραγμάτωση της ιδέας και όχι η σύνδεση τυχαίων, πνευματικά απροσδιόριστων ακόμη ατόμων. Αποτελεί συλλογικό ον στο βαθμό, που οι συνειδησιακές εκδηλώσεις όλων των μελών της ορμώνται από την ίδια βάση δηλαδή από το θεμέλιο των ιδεών, και για τον λόγο αυτό καταλήγουν υποχρεωτικά σε ενιαίες δράσεις».

Σύμφωνα με τον Κρακάουερ, ένας ιδιαίτερος τύπος ομάδων που εμφανίζονται ως φορείς ιδεών είναι εκείνες για τις οποίες η ιδέα αποτελεί εξ αρχής ένα πρόσχημα προκειμένου να πετύχουν στην πραγματικότητα εντελώς διαφορετικούς στόχους από εκείνους τους οποίους διακηρύσσουν.

«Οι εν λόγω ομάδες παίρνουν σαν κανονικοί πειρατές όμηρο μια ιδέα που ταιριάζει άριστα στους σκοπούς τους και τη χρησιμοποιούν ως υποζύγιο στο άρμα, όπου βρίσκονται. Για παράδειγμα, κάποιες καπιταλιστικές ομάδες συμφερόντων υπερασπίζονται την κουλτούρα της προσωπικότητας, κάποιες κρατικές οντότητες πεινασμένες για αποικίες παριστάνουν τους υπερασπιστές του «πολιτισμού», ενώ κάποια πολιτικά κόμματα που επιδιώκουν εξουσία και επιρροή κάνουν κατάσχεση σ' ένα τυχαίο ιδεώδες που κυκλοφορεί, το οποίο μέσω αυτής της πράξης κατάσχεσης, μετατρέπεται αμέσως σε ιδεολογία».

Συσπείρωση Αναρχικών

βή, όταν η αταβιστικού χαρακτήρα επιθυμία του για συναναστροφή ματαιώνεται. Αυτό, αν μη τι άλλο, γεννά αισθήματα αποξένωσης, απομόνωσης, περιθωριοποίησης· με άλλα λόγια, το άτομο βιώνει την έλλειψη συντροφιάς ως αποτέλεσμα του άξονα επιθυμία-ματαίωση-ρήξη, που προκαλεί έντονα το συναίσθημα εσωτερικής ήττας. Αντιθέτως, η μοναχικότητα, μια πλήρως συνειδητή επιλογή, όταν αυτό-βελτιώνει το άτομο, όταν του προσφέρει ουσιαστικές διεξόδους από την αλλοτρίωση της μαζικής μεγα-κοινωνίας, (όπου η όποια «διαφορετικότητα» είναι ήδη προγραμμένη, ελεγχόμενη και, κυρίως, αήθως προσοδοφόρα) αποτελεί λύση και όχι πρόβλημα.

Κι ασφαλώς δεν θα ήταν υπερβολή να αναφέρουμε ότι οι αυθεντικές συντροφιές, αυτές που βασίζονται σε ανυστεροβουλία, μεγαθυμία, άρνηση κάθε μορφής εξαπάτησης στις μεταξύ των συντρόφων σχέσεις, σχηματίζονται από ελεύθερες μοναχικότητες. Ειδάλλως δεν θα μπορούσαν να αποτελούν και συντροφιές. Διότι το άτομο-υπήκοος, που ελέγχεται πλήρως από το κράτος (ως επί μέρους ομοιόμορφο στοιχείο της μαζικής κοινωνίας), δεν μπορεί να είναι σύν-τροφος κανενός. Απλούστατα, δεν επιλέγει την τροφή του, σωματική και (κυρίως) πνευματική, αλλά το κάνει η εξουσία για λογαριασμό του. Εν ολίγοις, ο μαζάνθρωπος δεν επιλέγει, αλλά υποκινείται μονίμως και οι όποιες «συνειδητές» επιλογές του είναι ήδη προγραμμένες και απόλυτα κατευθυνόμενες.

Στον αντίποδα, ο μοναχικός, αυτός που επιλέγει την αυτο-απομόνωση, στις περιπτώσεις εκείνες που δεν διαθέτει άμεσα ανθρώπους να τον συντροφεύσουν στο μονοπάτι όπου εν συνειδήσει έχει επιλέξει, διαθέτει χρόνο για ουσιαστικές αναζητήσεις. Και διαθέτοντας χρόνο για κάτι τόσο σημαντικό, μπορεί να ψάξει για εκείνα τα πολιτισμικά (αλλά και μη πολιτισμικά) στοιχεία, που διαχρονικά εξυψώνουν τον άνθρωπο, του δίνουν επί της ουσίας ανθρώπινη υπόσταση, τον διαχωρίζουν από τα άβουλα ανδράποδα-υπηκόους[1]. Και τούτα μπορούν να αναζητηθούν στις επιστήμες, στις τέχνες[2], στο να αφουγκραζόμαστε τις βαθύτερες επιθυμίες κι ανάγκες μας πραγματικά.

Το άτομο και η συλλογικότητα στις Ινδιάνικες κοινότητες

Παρ' όλα αυτά, υπήρξαν κάποτε ελεύθερες ομαδοποιήσεις ανθρώπων, σε εποχές μάλιστα που η συντριπτική πλειονότητα της ανθρωπότητας είχε ήδη ζήσει χιλιάδες χρόνια πολιτισμού, όπου η μοναξιά ήταν

---

1. Ας αναφέρουμε, για άλλη μια φορά, ότι υπήκοος είναι εκείνος που υπακούει, που δέχεται τη βούληση της εξουσίας επάνω του δίχως διάθεση για οποιαδήποτε μορφή αγώνα. Αντιθέτως, σκλάβος ή εξουσιαζόμενος είναι ένα ανθρώπινο ον, που έχει μερική ή πλήρη εικόνα των δεσμών του και με πολύμορφους τρόπους προσπαθεί να ξεφύγει από αυτά.

2. Ασφαλώς, με δεδομένο ότι η κατανόηση ενός γνωσιακού αντικειμένου δεν θα γεννήσει αυτό-νομιζόμενες «αυθεντίες».

Το παράδειγμα της Apache Lozen

κάτι άγνωστο, αλλά και η μοναχικότητα είχε απόλυτα συγκεκριμένο, ιερό χαρακτήρα. Τέτοιες υπήρξαν και οι κοινότητες των Ινδιάνων της Β. Αμερικής, προτού το χέρι του αμερικανικού κράτους συντρίψει τον τρόπο ζωής τους, πριν απαλλοτριώσει την πατρίδα τους, για να την εκφυλίσει σε ιδιοκτησία.

Η ζωή τους λειτουργούσε συλλογικά. Κι εδώ ο όρος «συλλογικά» δεν έχει (ευτυχώς) την εκφυλισμένη μορφή που οι αριστεροί/κομμουνιστές τού έχουν δώσει. Αντιθέτως, πρόκειται για μία κατάσταση όπου το άτομο αυτοβελτιώνεται διαρκώς μέσα στο σύνολο, δίχως να καταπιέζεται η ατομικότητα του, αλλά, επιπροσθέτως, οι συλλογικές επιθυμίες να είναι κατά βάση και ατομικές. Πώς όμως συμβαίνει αυτό; Ο φυσικός τρόπος ζωής, η ελεύθερη, ανυστερόβουλη σχέση του ανθρώπου με τα φυτά και τα ζώα δίνει ουσιαστικότερη, πιο καθαρή μορφή στην έννοια της ανάγκης. Κι αυτή με τη σειρά της προσδιορίζει το σημαντικό και το περιττό.

Οι Ινδιάνοι, όπως κι όλοι οι λαοί που έζησαν σε μη πολιτισμικό πλαίσιο, δεν ήταν «δούλοι των αναγκών τους», όπως με μπακαλίστικο ντετερμινισμό θέλησαν οι Μαρξ-Ένγκελς να μας τους παρουσιάσουν. Αντιθέτως, όπως εύστοχα έγραψε ο Λ. Μάμφορντ, «ζούσαν τη χαρά της καθαρής απόλαυσης» στην πληρότητά της. Δεν υπήρχε λοιπόν μοναξιά, διότι δεν υπήρχε κάποιος εκ των παραγόντων που την προκαλεί. Τόσο απλά. Αλλά και η μοναχικότητα είχε μια αρκετά διαφορετική λειτουρ-

ανάμεσα σε αυτή την κατάσταση μοναχικότητας και την σημερινή. Ασφαλώς, οι διαφορές είναι έντονες και πολυάριθμες.

Μια τέτοια συλλογική ζωή, με τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, ζούσαν και οι Ινδιάνοι Apache Chiricahua. Η πατρίδα τους αποτελούνταν κυρίως από ορεινά, πετρώδη, εδάφη κι ως εκ τούτου είχαν αναγάγει την πενία σε υψηλή τέχνη. Ωστόσο, δεν τους ήταν ξένη ούτε η κλοπή, είτε τα κλοπιμαία προέρχονταν από άλλες φυλές είτε από

μη Ινδιάνους. Ας αναφερθεί, επίσης, ότι η μελέτη των Ινδιάνικων φυλών, όπως και η εν γένει μελέτη κάθε τρόπου ζωής έξω από τον σημερινό καταστροφικό, γίνεται με καθαρά κριτική διάθεση. Έτοιμες «λύσεις» δεν υπάρχουν πουθενά.

Ακολουθεί μια μικρή παρουσίαση της

όνομά σου, θα μπορούσε να πάρει την ουσία σου, την ψυχή σου.

Όσο ήταν μικρή, δεν ενδιαφερόταν για τα παιγνίδια και τα καθήκοντα που ο λαός της ανέθετε σε γυναίκες. Προτιμούσε την ανεμελιά του παιχνιδιού και να εκπαιδεύεται στην τέχνη του πολέμου από τον αδερφό της. Μετά από επτά χρόνια, είχε ήδη γίνει μια επιδέξια οδηγός-ανιχνεύτρια.

Μετά την εφηβεία, η Lozen έπρεπε να περάσει το τελετουργικό της ενηλικίωσης, όπως όλοι οι νέοι Apaches. Αυτή η τελετουργία προσέδιδε μια αρετή ή ικανότητα σε κάθε νεαρό άνδρα: στην περίπτωσή της, η Lozen διέθετε την ικανότητα να αντιλαμβάνεται το πόσο είχαν πλησιάσει οι εχθροί. Φαίνεται ότι ακόμη και μόνη σε μια έρημο, με τεντωμένα χέρια, τις παλάμες ψηλά και τραγουδώντας λικνιζόμενη μια προσευχή, κατάφερνε να εντοπίσει από πού θα εμφανίζονταν οι εχθροί.

Εξ όσων είναι γνωστά, δεν παντρεύτηκε ποτέ, αλλά ντυνόταν σαν οποιοσδήποτε

Ένας μάρτυρας της εποχής, ο Kaywaykla, είδε τη Lozen να οδηγεί μια ομάδα γυναικών και των παιδιών τους, καθώς διέσχιζαν το Rio Grande και μέχρι να βεβαιωθεί ότι όλοι τους ήταν ασφαλείς στην άλλη πλευρά, δεν επέστρεψε με τους υπόλοιπους πολεμιστές για να πολεμήσει.

Σε άλλη περίπτωση, συνόδευσε μια εγκυμονούσα γυναίκα από το Mescalero στο Νέο Μεξικό. Η γυναίκα γέννησε πάνω στο άλογο και η Lozen τους κράτησε και τους δύο ασφαλείς.

Κυνηγούσε με μαχαίρι, γιατί αν πυροβολούσε με τουφέκι, τα μεξικάνικα στρατεύματα ή το αμερικάνικο ιππικό μπορούσαν να εντοπίσουν την παρουσία της. Κατασκεύαζε παγούρια από έντερο βοδιού. Κάποτε, έκλεψε δύο άλογα, για να μπορέσει να κινηθεί γρηγορότερα και ακόμη να σκοτώσει έναν στρατιώτη που πλησίασε πολύ κοντά στο σημείο που κρύβονταν οι δύο γυναίκες με το μωρό.

Τελικά, έφτασαν στη Sierra Madre, στα βορειοανατολικά του Chihuahua. Εκεί έμαθε για τον θάνατο του αδερφού της, με την εντολή του Jacinto Terrazas. Έτσι, λοιπόν, η επόμενη αποστολή της Lozen ήταν να βρει τους επιζώντες συντρόφους του αδερφού της, που τώρα καθοδηγούνταν από τον γέροντα Nana.

Μετά τον θάνατο του Victorio το 1880, η Lozen ηγήθηκε μιας μικρής ομάδας πολεμιστών, που αδημονώντας για εκδίκηση, λεηλάτησαν μέρος της Αριζόνα και του Νέου Μεξικό. Σε μερικές από αυτές τις λεηλασίες εντάχθηκαν ο Geronimo και οι πολεμιστές του, αλλά μετά την παράδοσή του η Lozen και ο λαός της επέστρεψαν και μεταφέρθηκαν πρώτα στη Φλόριντα και

χώς) την εκφυλισμένη μορφή που οι αρι-

Το παράδειγμα της Apache Lozen

στεροί/κομμουνιστές τού έχουν δώσει. Αντιθέτως, πρόκειται για μία κατάσταση όπου το άτομο αυτοβελτιώνεται διαρκώς μέσα στο σύνολο, δίχως να καταπιέζεται η ατομικότητα του, αλλά, επιπροσθέτως, οι συλλογικές επιθυμίες να είναι κατά βάση και ατομικές. Πώς όμως συμβαίνει αυτό; Ο φυσικός τρόπος ζωής, η ελεύθερη, ανυστερόβουλη σχέση του ανθρώπου με τα φυτά και τα ζώα δίνει ουσιαστικότερη, πιο καθαρή μορφή στην έννοια της ανάγκης. Κι αυτή με τη σειρά της προσδιορίζει το σημαντικό και το περιττό.

Οι Ινδιάνοι, όπως κι όλοι οι λαοί που έζησαν σε μη πολιτισμικό πλαίσιο, δεν ήταν «δούλοι των αναγκών τους», όπως με μπακαλίστικο ντετερμινισμό θέλησαν οι Μαρξ-Ένγκελς να μας τους παρουσιάσουν. Αντιθέτως, όπως εύστοχα έγραψε ο Λ. Μάμφορντ, «ζούσαν τη χαρά της καθαρής απόλαυσης» στην πληρότητά της. Δεν υπήρχε λοιπόν μοναξιά, διότι δεν υπήρχε κάποιος εκ των παραγόντων που την προκαλεί. Τόσο απλά. Αλλά και η μοναχικότητα είχε μια αρκετά διαφορετική λειτουργία, με κάποια στοιχεία, ωστόσο, κοινά με την αντίστοιχη σημερινή.

Η μοναχικότητα αφορούσε, κυρίως, εκείνους τους συμμετέχοντες της κοινής συλλογικής ζωής, που επιθυμούσαν, μέσα από επί πλέον ατομική προσπάθεια, να γίνουν ακόμη καλύτεροι, σε διάφορους τομείς, πρωτίστως για το καλό του συνόλου. Ένας σαμάνος, επί παραδείγματι, ως πνευματικός οδηγός, χρειαζόταν άπειρες ώρες ατομικής, εσωτερικής προσπάθειας, ώστε να βελτιώσει τις ικανότητες του, από τη συλλογή βοτάνων έως την ανάγνωση εκείνων των επίγειων και ουράνιων σημαδιών, που θα τον βοηθούσαν στην ορθή πρόγνωση των καιρικών φαινομένων. Το ίδιο ίσχυε, ασφαλώς, και για έναν κυνηγό, που

προέρχονταν από άλλες φυλές είτε από

μη Ινδιάνους. Ας αναφερθεί, επίσης, ότι η μελέτη των Ινδιάνικων φυλών, όπως και η εν γένει μελέτη κάθε τρόπου ζωής έξω από τον σημερινό καταστροφικό, γίνεται με καθαρά κριτική διάθεση. Έτοιμες «λύσεις» δεν υπάρχουν πουθενά.

Ακολουθεί μια μικρή παρουσίαση της Lozen, που έδωσε τα πάντα για τη συλλογική ζωή της κοινότητάς της, αυτής των Apache Chiricahua, ένα φωτεινό παράδειγμα για όσους αγωνίζονται για την ελευθερία, έξω από την πολιτική και τις σκοπιμότητες που αυτή γεννά.

Lozen: Η πολεμίστρια Apache

Η Lozen ήταν αγωνίστρια και πνευματική αρχηγός των Apache Chiricahua.

Η μορφή των γυναικών στην ιστορία των Ιθαγενών της Αμερικής φαίνεται να υποβιβάζεται, σε ένα δεύτερο πιο σιωπηρό ρόλο, στην επικράτεια των οικιακών δραστηριοτήτων. Ωστόσο, κάποιες λίγες φο-

τρία.

Μετά την εφηβεία, η Lozen έπρεπε να περάσει το τελετουργικό της ενηλικίωσης, όπως όλοι οι νέοι Apaches. Αυτή η τελετουργία προσέδιδε μια αρετή ή ικανότητα σε κάθε νεαρό άνδρα: στην περίπτωσή της, η Lozen διέθετε την ικανότητα να αντιλαμβάνεται το πόσο είχαν πλησιάσει οι εχθροί. Φαίνεται ότι ακόμη και μόνη σε μια έρημο, με τεντωμένα χέρια, τις παλάμες ψηλά και τραγουδώντας λικνιζόμενη μια προσευχή, κατάφερνε να εντοπίσει από πού θα εμφανίζονταν οι εχθροί.

Εξ όσων είναι γνωστά, δεν παντρεύτηκε ποτέ, αλλά ντυνόταν σαν οποιοσδήποτε άλλος πολεμιστής και έγινε αποδεκτή ως ίση ανάμεσά τους, δεδομένου ότι είχε συμμετάσχει σε αρκετές μάχες των πολέμων των Apache, μαζί με άλλους ηγέτες, όπως ο Geronimo ή ο Cochise εναντίον Λευκών και Μεξικανών. Λόγω των θεραπευτικών ικανοτήτων της και της επιδεξιότητάς της στο σημάδι, ήταν συνήθως στην οπισθοφυλακή, δεδομένου ότι οι επιθέσεις των Apaches κατά κανόνα είχαν τη μορφή ανταρτοπόλεμου.

Στα είκοσί της ήταν ειδική στην κλοπή αλόγων, τη σκοποβολή ή τον στρατηγικό σχεδιασμό του πολέμου. Αγωνιζόταν μαζί με τον αδερφό της Victorio, ο οποίος έλεγε: «Η Lozen είναι το δεξί μου χέρι...δυνατή σαν άνδρας, γενναία, καθώς είναι πιο

στο Νέο Μεξικό. Η γυναίκα γέννησε πάνω στο άλογο και η Lozen τους κράτησε και τους δύο ασφαλείς.

Κυνηγούσε με μαχαίρι, γιατί αν πυροβολούσε με τουφέκι, τα μεξικάνικα στρατεύματα ή το αμερικάνικο ιππικό μπορούσαν να εντοπίσουν την παρουσία της. Κατασκεύαζε παγούρια από έντερο βοδιού. Κάποτε, έκλεψε δύο άλογα, για να μπορέσει να κινηθεί γρηγορότερα και ακόμη να σκοτώσει έναν στρατιώτη που πλησίασε πολύ κοντά στο σημείο που κρύβονταν οι δύο γυναίκες με το μωρό.

Τελικά, έφτασαν στη Sierra Madre, στα βορειοανατολικά του Chihuahua. Εκεί έμαθε για τον θάνατο του αδερφού της, με την εντολή του Jacinto Terrazas. Έτσι, λοιπόν, η επόμενη αποστολή της Lozen ήταν να βρει τους επιζώντες συντρόφους του αδερφού της, που τώρα καθοδηγούνταν από τον γέροντα Nana.

Μετά τον θάνατο του Victorio το 1880, η Lozen ηγήθηκε μιας μικρής ομάδας πολεμιστών, που αδημονώντας για εκδίκηση, λεηλάτησαν μέρος της Αριζόνα και του Νέου Μεξικό. Σε μερικές από αυτές τις λεηλασίες εντάχθηκαν ο Geronimo και οι πολεμιστές του, αλλά μετά την παράδοσή του η Lozen και ο λαός της επέστρεψαν και μεταφέρθηκαν πρώτα στη Φλόριντα και στη συνέχεια στην Αλαμπάμα.

Δυστυχώς, οι αλλαγές στο κλίμα προκάλεσαν πολλούς θανάτους από ασθένειες. Η Lozen ήταν μία από αυτούς που πέθαναν στην αιχμαλωσία στις 17 Ιουνίου 1889 κατέληξε από φυματίωση και θάφτηκε στο Mount Vernon της Αλαμπάμα με το όνομα Isspyelzosen.

Η ιστορία της Lozen μας δείχνει έναν άλλο ξεχωριστό και μοναχικό δρόμο, που δεν χωράει σε κινήματα ψευδεπίγραφης αναγνώρισης της απελευθέρωσης των γυναικών, όπως τα σημερινά. Δηλώνει ξεκάθαρα ότι όποιος θέλει να απελευθερωθεί, ακολουθεί τον δρόμο του, αντιμετωπίζοντας πολλές δυσκολίες, χωρίς να νοιάζεται

στερόβουλη σχέση του ανθρώπου με τα φυτά και τα ζώα δίνει ουσιαστικότερη, πιο καθαρή μορφή στην έννοια της ανάγκης. Κι αυτή με τη σειρά της προσδιορίζει το σημαντικό και το περιττό.

Οι Ινδιάνοι, όπως κι όλοι οι λαοί που έζησαν σε μη πολιτισμικό πλαίσιο, δεν ήταν «δούλοι των αναγκών τους», όπως με μπακαλίστικο ντετερμινισμό θέλησαν οι Μαρξ-Ένγκελς να μας τους παρουσιάσουν. Αντιθέτως, όπως εύστοχα έγραψε ο Λ. Μάμφορντ, «ζούσαν τη χαρά της καθαρής απόλαυσης» στην πληρότητά της. Δεν υπήρχε λοιπόν μοναξιά, διότι δεν υπήρχε κάποιος εκ των παραγόντων που την προκαλεί. Τόσο απλά. Αλλά και η μοναχικότητα είχε μια αρκετά διαφορετική λειτουργία, με κάποια στοιχεία, ωστόσο, κοινά με την αντίστοιχη σημερινή.

Η μοναχικότητα αφορούσε, κυρίως, εκείνους τους συμμετέχοντες της κοινής συλλογικής ζωής, που επιθυμούσαν, μέσα από επί πλέον ατομική προσπάθεια, να γίνουν ακόμη καλύτεροι, σε διάφορους τομείς, πρωτίστως για το καλό του συνόλου. Ένας σαμάνος, επί παραδείγματι, ως πνευματικός οδηγός, χρειαζόταν άπειρες ώρες ατομικής, εσωτερικής προσπάθειας, ώστε να βελτιώσει τις ικανότητες του, από τη συλλογή βοτάνων έως την ανάγνωση εκείνων των επίγειων και ουράνιων σημαδιών, που θα τον βοηθούσαν στην ορθή πρόγνωση των καιρικών φαινομένων. Το ίδιο ίσχυε, ασφαλώς, και για έναν κυνηγό, που ήθελε να βελτιώσει επί πλέον την τεχνική της κατασκευής των τόξων, δεδομένου ότι θα ήταν ο μόνος που διέθετε την εν λόγω ικανότητα στο σύνολο.

Η μοναχικότητα αυτή διέθετε κάτι το ιερό. Ο χρόνος που της αφιέρωναν διαπνεόταν από ένα έντονο αίσθημα ιερότητας, μιας και, μέσα από αυτή την διαδικασία, που διαθέτει, αν θέλετε, και ακούσια τελετουργικά στοιχεία, άτομο και σύνολο γίνονταν αδιαχώριστα. Αυτός είναι, τηρουμένων των αναλογιών, ο σύνδεσμος

μη Ινδιάνους. Ας αναφερθεί, επίσης, ότι η μελέτη των Ινδιάνικων φυλών, όπως και η εν γένει μελέτη κάθε τρόπου ζωής έξω από τον σημερινό καταστροφικό, γίνεται με καθαρά κριτική διάθεση. Έτοιμες «λύσεις» δεν υπάρχουν πουθενά.

Ακολουθεί μια μικρή παρουσίαση της Lozen, που έδωσε τα πάντα για τη συλλογική ζωή της κοινότητάς της, αυτής των Apache Chiricahua, ένα φωτεινό παράδειγμα για όσους αγωνίζονται για την ελευθερία, έξω από την πολιτική και τις σκοπιμότητες που αυτή γεννά.

Lozen: Η πολεμίστρια Apache

Η Lozen ήταν αγωνίστρια και πνευματική αρχηγός των Apache Chiricahua.

Η μορφή των γυναικών στην ιστορία των Ιθαγενών της Αμερικής φαίνεται να υποβιβάζεται, σε ένα δεύτερο πιο σιωπηρό ρόλο, στην επικράτεια των οικιακών δραστηριοτήτων. Ωστόσο, κάποιες λίγες φορές βγαίνει από την αφάνεια με ξεχωριστό τρόπο. Μία τέτοια ήταν και η περίπτωση της Lozen (Περ. 1840-1889), μιας πολεμίστριας Apache Chiricahua και αδελφής του αρχηγού Victorio, ο οποίος έγινε πνευματικός ηγέτης του λαού του.

Το όνομα Lozen ήταν στην πραγματικότητα ένα ψευδώνυμο, προς χρήση σε περιόδους πολέμου. Το πραγματικό της όνομα το χρησιμοποιούσε στην κανονική της ζωή. Αυτό συνέβαινε συνήθως, λόγω της πεποίθησης ότι εάν ο εχθρός ήξερε το γενέθλιο οι εχθροί. Φαίνεται ότι ακόμη και μόνη σε μια έρημο, με τεντωμένα χέρια, τις παλάμες ψηλά και τραγουδώντας λικνιζόμενη μια προσευχή, κατάφερνε να εντοπίσει από πού θα εμφανίζονταν οι εχθροί.

Εξ όσων είναι γνωστά, δεν παντρεύτηκε ποτέ, αλλά ντυνόταν σαν οποιοσδήποτε άλλος πολεμιστής και έγινε αποδεκτή ως ίση ανάμεσά τους, δεδομένου ότι είχε συμμετάσχει σε αρκετές μάχες των πολέμων των Apache, μαζί με άλλους ηγέτες, όπως ο Geronimo ή ο Cochise εναντίον Λευκών και Μεξικανών. Λόγω των θεραπευτικών ικανοτήτων της και της επιδεξιότητάς της στο σημάδι, ήταν συνήθως στην οπισθοφυλακή, δεδομένου ότι οι επιθέσεις των Apaches κατά κανόνα είχαν τη μορφή ανταρτοπόλεμου.

Στα είκοσί της ήταν ειδική στην κλοπή αλόγων, τη σκοποβολή ή τον στρατηγικό σχεδιασμό του πολέμου. Αγωνιζόταν μαζί με τον αδερφό της Victorio, ο οποίος έλεγε: «Η Lozen είναι το δεξί μου χέρι...δυνατή σαν άνδρας, γενναία, καθώς είναι πιο έξυπνη στη στρατηγική. Η Lozen είναι μια ασπίδα για το λαό της».

Το 1870 οι Apache εκδιώχθηκαν από τη γη τους, για να μπουν στα στρατόπεδα κράτησης του San Carlos (Αριζόνα), αλλά το 1877 διέφυγαν από αυτό, λόγω των συνθηκών διαβίωσης και προσπάθησαν να επιστρέψουν στα εδάφη τους. Αλλά αυτή η ελευθερία δεν διήρκεσε πολύ, αφού μεταφέρθηκαν βιαίως στα στρατόπεδα κράτησης του Mescalero, στο Νέο Μεξικό. Η Lozen και ο λαός της πολέμησαν και πάλι.

θε για τον θάνατο του αδερφού της, με την εντολή του Jacinto Terrazas. Έτσι, λοιπόν, η επόμενη αποστολή της Lozen ήταν να βρει τους επιζώντες συντρόφους του αδερφού της, που τώρα καθοδηγούνταν από τον γέροντα Nana.

Μετά τον θάνατο του Victorio το 1880, η Lozen ηγήθηκε μιας μικρής ομάδας πολεμιστών, που αδημονώντας για εκδίκηση, λεηλάτησαν μέρος της Αριζόνα και του Νέου Μεξικό. Σε μερικές από αυτές τις λεηλασίες εντάχθηκαν ο Geronimo και οι πολεμιστές του, αλλά μετά την παράδοσή του η Lozen και ο λαός της επέστρεψαν και μεταφέρθηκαν πρώτα στη Φλόριντα και στη συνέχεια στην Αλαμπάμα.

Δυστυχώς, οι αλλαγές στο κλίμα προκάλεσαν πολλούς θανάτους από ασθένειες. Η Lozen ήταν μία από αυτούς που πέθαναν στην αιχμαλωσία στις 17 Ιουνίου 1889 κατέληξε από φυματίωση και θάφτηκε στο Mount Vernon της Αλαμπάμα με το όνομα Isspyelzosen.

Η ιστορία της Lozen μας δείχνει έναν άλλο ξεχωριστό και μοναχικό δρόμο, που δεν χωράει σε κινήματα ψευδεπίγραφης αναγνώρισης της απελευθέρωσης των γυναικών, όπως τα σημερινά. Δηλώνει ξεκάθαρα ότι όποιος θέλει να απελευθερωθεί, ακολουθεί τον δρόμο του, αντιμετωπίζοντας πολλές δυσκολίες, χωρίς να νοιάζεται ποιος θα τον δει ή θα τον ακολουθήσει. Ο δρόμος του είναι η ζωή του και δεν μπορεί να κάνει αλλιώς.

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

Πηγή:
https://www.antrophistoria.com/2019/08/lozen-la-guerrera-apache.html

Μικρά και Μεγάλα

Το φοινικέλαιο και η εξόρυξη μαγγανίου εξαφανίζει την φυλή Batek, την τελευταία νομαδική κοινότητα της Μαλαισίας.

Η Μαλαισία είναι μία από τις μεγαλύτερες παραγούς χώρες παραγωγούς φοινικέλαιου παγκοσμίως. Το φοινικέλαιο χρησιμοποιείται σε βιοκαύσιμα, σε πάρα πολλές τυποποιημένες τροφές και προϊόντα ομορφιάς. Στη δεκαετία του 1980, η εκκαθάριση τεράστιων περιοχών ζούγκλας στο

ισπανικό κρατίδιο Sabah για την καλλιέργεια φοινικέλαιου οδήγησε στη μείωση της ζούγκλας από 51% σε 15%. Σύμφωνα με μελέτη του 2013, από το 1990 έως το 2008, 1.4 εκατομμύρια εκτάρια ζούγκλας στη Μαλαισία χάθηκαν από τις φυτείες φοινικέλαιου, προκαλώντας περιβαλλοντικές καταστροφές και καταστρέφοντας τους οικοτόπους ζώων, συμπεριλαμβανομένων των ουραγκουτάγκων και των τίγρεων. Επίσης, η Μαλαισία προσπαθεί να γίνει το μεγαλύτερο κέντρο εξαγωγής μαγγανίου στην Ασία, ώστε να προμηθεύει την Κίνα. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε περαιτέρω αποψίλωση ζούγκλας. Έχει ενθαρρύνει ενεργά τις ξένες επενδύσεις στη βιομηχανία μαγγανίου μέσω φορολογικών κινήτρων και αύξησε τον αριθμό των αδειών για ορυχεία μπαταρίες τηλεφώνου, στην κατασκευή ανοξείδωτου χάλυβα και σε πολλές άλλες εφαρμογές, έχει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία όταν καταναλώνεται σε υψηλά επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της χρόνιας βλάβης στον εγκέφαλο, στο ήπαρ, στην καρδιά και σε άλλα όργανα. Επίσης, συνδέεται με την υψηλή παιδική θνησιμότητα, ένα βασικό ζήτημα μέσα στη φυλή Batek. Τα άτομα της φυλής αρχικά παρουσιάζουν πυρετό, στη συνέχεια διογκώνεται ο λαιμός τους, σπάνε τα αιμοφόρα αγγεία των ματιών τους και έχουν έντονο βήχα.

Το περασμένο Μάιο, 15 μέλη της φυλής πέθαναν, ενώ περισσότερα από 100 άτομα νοσηλεύθηκαν. Μέχρι σήμερα, μόνο 20 περίπου από τους 186 ανθρώπους της φυλής που ζουν στον οικισμό έχουν μείνει χωρίς να αρρωστήσουν. Η φυλή, λοιπόν, διώχθηκε από τα προγονικά της εδάφη ώστε να δημιουργηθούν φυτείες φοινίκων για την εξαγωγή του φοινικέλαιου, ο υδροφόρος ορίζοντας μολύνθηκε εξ αιτίας των ορυχείων μαγγανίου, αφού όσοι αντιστάθηκαν στα παραπάνω, σκοτώθηκαν σε ένοπλες συμπλοκές. Επίσης, το κεντρικό ισλαμικό συμβούλιο της Μαλαισίας, έχει δηλώσει ότι στόχος του είναι να εξισλαμίσει όλες τις αυτόχθονες φυλές τα επόμενα 20 χρόνια.

Παρ' όλα αυτά, οι νομαδικοί τρόποι των Batek δεν έχουν εξαφανιστεί τελείως. Πολλοί ακόμα κάνουν ένα μηνιαίο ταξίδι στη ζούγκλα για να βρουν μικρές ποσότητες φαγητού και σανδαλόξυλο ώστε να το πουλήσουν. Αλλά το ταξίδι πλέον είναι μακρύτερο και η εξεύρεση τροφής όλο και πιο δύσκολη. Πριν από τρία χρόνια, η κρατική κυβέρνηση παρέδωσε γη της φυλής σε μια εταιρεία φοινικέλαιου, η οποία διέλυσε όλα τα φυτευμένα δέντρα της φυλής και κατέστρεψε έναν οικισμό της. Η εταιρεία υποσχέθηκε στη φυλή 10.000 ringgit (£ 2.000) ως αποζημίωση, αλλά τα χρήματα δεν έχουν ακόμη δωθεί. Βέβαια ακόμα και να δωθούν αυτό που έχασαν οι ιθαγενείς δεν θα το βρουν με κανένα χρηματικό ποσό, αφού θα τους είναι εντελώς άχρηστο στη μέση μιας αποψιλωμένης ζούγκλας. Επίσης το 2015 ξεκίνησε η εκκαθάριση περισσότερων από 1.000 στρεμμάτων για ορυχείο μαγγανίου.

Ο Johan Tahun, μέλος της κοινότητας Barek, βρισκόμενος σ'ένα καταφύγιο της φυλής μέσα στη ζούγκλα εξιστορεί: *«Αφού άρχισαν να καθαρίζουν τη ζούγκλα, ένας προς ένας, οι άνθρωποι άρχισαν να αρρωσταίνουν. Πλέον τα σώματά μας είναι πάντα ζεστά και το δέρμα μας καίει όταν αντικρύ-*

γη και πραγματοποιώντας διαπραγματεύσεις για τις πηγές με τις κυβερνήσεις, με αντάλλαγμα εσωτερικές επενδύσεις και «ανάπτυξη». Το παραπάνω γεγονός έχει συντελέσει τα μέγιστα στην αποψίλωση των δασών του Κονγκό.

Στη Βραζιλία, το ποσοστό απώλειας δασών μειώθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 2000, αλλά με την ανάληψη της διακυβέρνησης του Bolsonaro και της έγκρισης νόμων για τη γεωργική και κτηνοτροφική χρήση του Αμαζονίου, οδήγησε στις τεράστιες πυρκαγιές του καλοκαιριού.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, μεγάλο μέρος της οικονομικής πίεσης που οδηγεί στην αποψίλωση προέρχεται από τις ολοένα και πιο ανθυγιεινές διατροφικές συνήθειες των καταναλωτών. Η ζήτηση για κρέας οδηγεί στη ζήτηση για φτηνές ζωοτροφές και η σόγια που καλλιεργείται σε πρόσφατα αποψιλωμένη γη, αποτελεί βασικό μέρος της εντατικής καλλιέργειας των εργοστασίων.

Η αποψίλωση του Αμαζονίου υλοποιείται από εγκληματικά δίκτυα

Η αποψίλωση της ζούγκλας του Αμαζονίου της Βραζιλίας, είναι μια κερδοφόρα επιχείρηση που υλοποιείται απ' το κράτος σε συνεργασία με εγκληματικά δίκτυα που με την σειρά τους απειλούν και δολοφονούν υπερασπιστές των δασών, καθώς και αυτόχθονες ιθαγενείς που προσπαθούν να τους σταματήσουν. Το τελευταίο διάστημα, 28 φόνοι έχουν συνδεθεί με παράνομες αποψιλώσεις. Στα θύματα συγκαταλέγονται αρκετοί αυτόχθονες κάτοικοι και ακτιβιστές και μόνο δύο υποθέσεις υποβλήθηκαν σε δίκη. Την τελευταία δεκαετία περισσότερες από 300 δολοφονίες σημειώθηκαν στον Αμαζόνιο, εκ των οποίων μόλις 14 πήγαν στο δικαστήριο. Ο Bolsonaro πιστεύει ότι οι προηγούμενες χορηγήσεις γης στους ιθαγενείς ήταν υπερβολικές. Περίπου το 14% της Βραζιλίας είναι

αυτόχθονες περιοχές, υποστηρίζει ότι οι ιθαγενείς κα-

Το φοινικέλαιο και η εξόρυξη μαγγανίου εξαφανίζει την φυλή Batek, την τελευταία νομαδική κοινότητα της Μαλαισίας.

Η Μαλαισία είναι μία από τις μεγαλύτερες παραγούς χώρες παραγωγούς φοινικέλαιου παγκοσμίως. Το φοινικέλαιο χρησιμοποιείται σε βιοκαύσιμα, σε πάρα πολλές τυποποιημένες τροφές και προϊόντα ομορφιάς. Στη δεκαετία του 1980, η εκκαθάριση τεράστιων περιοχών ζούγκλας στο

ισπανικό κρατίδιο Sabah για την καλλιέργεια φοινικέλαιου οδήγησε στη μείωση της ζούγκλας από 51% σε 15%. Σύμφωνα με μελέτη του 2013, από το 1990 έως το 2008, 1.4 εκατομμύρια εκτάρια ζούγκλας στη Μαλαισία χάθηκαν από τις φυτείες φοινικέλαιου, προκαλώντας περιβαλλοντικές καταστροφές και καταστρέφοντας τους οικοτόπους ζώων, συμπεριλαμβανομένων των ουραγκουτάγκων και των τίγρεων. Επίσης, η Μαλαισία προσπαθεί να γίνει το μεγαλύτερο κέντρο εξαγωγής μαγγανίου στην Ασία, ώστε να προμηθεύει την Κίνα. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε περαιτέρω αποψίλωση ζούγκλας. Έχει ενθαρρύνει ενεργά τις ξένες επενδύσεις στη βιομηχανία μαγγανίου μέσω φορολογικών κινήτρων και αύξησε τον αριθμό των αδειών για ορυχεία μαγγανίου. Όλα τα παραπάνω έχουν καταστροφικές επιπτώσεις όχι μόνο για τα ζώα αλλά και σε ιθαγενείς κοινότητες, όπως η φυλή Batek.

Η φυλή Batek είναι η τελευταία νομαδική φυλή στη Μαλαισίας. Μέχρι το 2010, ο νομαδικός τρόπος ζωής της φυλής ήταν ριζωμένος στη ζούγκλα. Τα πράγματα άρχιζαν να αλλάζουν σταδιακά από το 2007, όπου τεράστιες εκτάσεις ζούγκλας άρχισαν να αποψιλώνονται ώστε να δημιουργηθούν καλλιεργούμενες εκτάσεις φοινίκων για την παραγωγή φοινικέλαιου. Οι ιθαγενείς διώχθηκαν απ' τα προγονικά τους εδάφη και όσοι αντιστάθηκαν σκοτώθηκαν σε ένοπλες συμπλοκές με τους καλλιεργητές. Ως αντάλλαγμα η κυβέρνηση τούς δώρισε προκατ σπίτια σε μια περιοχή που η ζούγκλα έχει αποψιλωθεί, ώστε να δημιουργήσουν μόνιμο οικισμό. Η ζούγκλα που για αιώνες τούς πρόσφερε αυτάρκεια και ελευθερία, δεν υπάρχει πια γύρω τους και έτσι ο οικισμός είναι ένας προθάλαμος θανάτου πλήρως εξαρτημένος απ' το κράτος. Η αποκοπή από τις προγονικές

ο λαιμός τους, σπάνε τα αιμοφόρα αγγεία των ματιών τους και έχουν έντονο βήχα. Το περασμένο Μάιο, 15 μέλη της φυλής πέθαναν, ενώ περισσότερα από 100 άτομα νοσηλεύθηκαν. Μέχρι σήμερα, μόνο 20 περίπου από τους 186 ανθρώπους της φυλής που ζουν στον οικισμό έχουν μείνει χωρίς να αρρωστήσουν. Η φυλή, λοιπόν, διώχθηκε από τα προγονικά της εδάφη ώστε να δημιουργηθούν φυτείες φοινίκων για την εξαγωγή του φοινικέλαιου, ο υδροφόρος ορίζοντας μολύνθηκε εξ αιτίας των ορυχείων μαγγανίου, αφού όσοι αντιστάθηκαν στα παραπάνω, σκοτώθηκαν σε ένοπλες συμπλοκές. Επίσης, το κεντρικό ισλαμικό συμβούλιο της Μαλαισίας, έχει δηλώσει ότι στόχος του είναι να εξισλαμίσει όλες τις αυτόχθονες φυλές τα επόμενα 20 χρόνια.

Παρ' όλα αυτά, οι νομαδικοί τρόποι των Batek δεν έχουν εξαφανιστεί τελείως. Πολλοί ακόμα κάνουν ένα μηνιαίο ταξίδι στη ζούγκλα για να βρουν μικρές ποσότητες φαγητού και σανδαλόξυλο ώστε να το πουλήσουν. Αλλά το ταξίδι πλέον είναι μακρύτερο και η εξεύρεση τροφής όλο και πιο δύσκολη. Πριν από τρία χρόνια, η κρατική κυβέρνηση παρέδωσε γη της φυλής σε μια εταιρεία φοινικέλαιου, η οποία διέλυσε όλα τα φυτευμένα δέντρα της φυλής και κατέστρεψε έναν οικισμό της. Η εταιρεία υποσχέθηκε στη φυλή 10.000 ringgit (£ 2.000) ως αποζημίωση, αλλά τα χρήματα δεν έχουν ακόμη δωθεί. Βέβαια ακόμα και να δωθούν αυτό που έχασαν οι ιθαγενείς δεν θα το βρουν με κανένα χρηματικό ποσό, αφού θα τους είναι εντελώς άχρηστο στη μέση μιας αποψιλωμένης ζούγκλας. Επίσης το 2015 ξεκίνησε η εκκαθάριση περισσότερων από 1.000 στρεμμάτων για ορυχείο μαγγανίου.

Ο Johan Tahun, μέλος της κοινότητας Barek, βρισκόμενος σ'ένα καταφύγιο της φυλής μέσα στη ζούγκλα εξιστορεί: *«Αφού άρχισαν να καθαρίζουν τη ζούγκλα, ένας προς ένας, οι άνθρωποι άρχισαν να αρρωσταίνουν. Πλέον τα σώματά μας είναι πάντα ζεστά και το δέρμα μας καίει όταν αντικρύσει τον ήλιο. Όταν η ζούγκλα ήταν άθικτη, οι άνθρωποι στη φυλή ζούσαν μέχρι 70 και 80 χρόνια. Τώρα, ούτε τα παιδιά μας δεν επιβιώνουν. Αισθανόμαστε χαμένοι. Έχουμε χάσει την ταυτότητά μας, τον τρόπο ζωής μας. Όλα χάθηκαν πολύ γρήγορα».*

Τα κράτη και όλα τα εξουσιαστικά συστήματα διαχείρισης δεν λογαριάζουν καμία μορφή ζωής στον πλανήτη. Όλα μεταφράζονται σε κέρδος και στο πως θα εδραιώσουν και θα αναπτύξουν την κυριαρχία τους. Δεν εξωραΐζονται και δεν πρόκειται να γίνουν καλύτερα, παρά μόνο καταστρέφονται.

Ο πλανήτης χάνει κάθε χρόνο δασικές εκτάσεις ίσες με το Ηνωμένο Βασίλειο

Η Δυτική Αφρική και η λεκάνη του Κονγκό, είναι δύο περιοχές που συγκαταλέγονται στις πρώτες σε απώλεια δασών, αλλά λαμβάνουν χαμηλότερη παγκόσμια προσοχή. Ο πλανήτης χάνει κάθε χρόνο δάσος στο μέγεθος του Ηνωμένου

ολοένα και πιο ανθυγιεινές διατροφικές συνήθειες των καταναλωτών. Η ζήτηση για κρέας οδηγεί στη ζήτηση για φτηνές ζωοτροφές και η σόγια που καλλιεργείται σε πρόσφατα αποψιλωμένη γη, αποτελεί βασικό μέρος της εντατικής καλλιέργειας των εργοστασίων.

Η αποψίλωση του Αμαζονίου υλοποιείται από εγκληματικά δίκτυα

Η αποψίλωση της ζούγκλας του Αμαζονίου της Βραζιλίας, είναι μια κερδοφόρα επιχείρηση που υλοποιείται απ' το κράτος σε συνεργασία με εγκληματικά δίκτυα που με την σειρά τους απειλούν και δολοφονούν υπερασπιστές των δασών, καθώς και αυτόχθονες ιθαγενείς που προσπαθούν να τους σταματήσουν. Το τελευταίο διάστημα, 28 φόνοι έχουν συνδεθεί με παράνομες αποψιλώσεις. Στα θύματα συγκαταλέγονται αρκετοί αυτόχθονες κάτοικοι και ακτιβιστές και μόνο δύο υποθέσεις υποβλήθηκαν σε δίκη. Την τελευταία δεκαετία περισσότερες από 300 δολοφονίες σημειώθηκαν στον Αμαζόνιο, εκ των οποίων μόλις 14 πήγαν στο δικαστήριο. Ο Bolsonaro πιστεύει ότι οι προηγούμενες χορηγήσεις γης στους ιθαγενείς ήταν υπερβολικές. Περίπου το 14% της Βραζιλίας είναι

αυτόχθονες περιοχές, υποστηρίζει ότι οι ιθαγενείς κατέχουν τεράστιες περιοχές ενώ αριθμητικά είναι λίγοι. Ήδη πολλές ιθαγενείς κοινότητες, προσπαθούν να βρουν τρόπο να αμυνθούν απέναντι στην καταστροφή της ζούγκλας. Οι άνδρες της αυτόχθονης κοινότητας Tembé, περιπολούν τις δασικές περιοχές τους οπλισμένοι με βέλη και βαμμένοι με τα πολεμικά χρώματα της φυλής τους. Σε μια τέτοια περιπολία εντόπισαν καταπατητές με αλυσοπρίονα, φορτηγά και τρακτέρ, με σκοπό να κόψουν δέντρα. Αφού έπιασαν τους καταπατητές, τους έκαψαν τα οχήματα και τους άφησαν να φύγουν. Οι Tembé είναι περήφανοι για το θρίαμβό τους, αλλά ανησυχούν για αντίποινα. *«Κάθε μέρα που περνάει, η εισβολή έρχεται πιο κοντά στο χωριό μας»*, δήλωσε ο αρχηγός, Sergio Muxi Tembé. *«Δεν θέλουμε να σκοτωθούμε με σφαίρες»*, είπε. *«Θέλουμε η ομοσπονδιακή κυβέρνηση να αναλάβει την ευθύνη της και να εγγυηθεί το δικαίωμα να ζήσουμε στις χώρες μας, να ζήσουμε ειρηνικά»*. Η πατρίδα τους, η περιοχή με την ονομασία Alto Rio Guama των 1.080 τετραγωνικών μιλίων (2.766 τετρα-

ισπανικό κρατίδιο Sabah για την καλλιέργεια φοινικέλαιου οδήγησε στη μείωση της ζούγκλας από 51% σε 15%. Σύμφωνα με μελέτη του 2013, από το 1990 έως το 2008, 1.4 εκατομμύρια εκτάρια ζούγκλας στη Μαλαισία χάθηκαν από τις φυτείες φοινικέλαιου, προκαλώντας περιβαλλοντικές καταστροφές και καταστρέφοντας τους οικοτόπους ζώων, συμπεριλαμβανομένων των ουραγκουτάγκων και των τίγρεων. Επίσης, η Μαλαισία προσπαθεί να γίνει το μεγαλύτερο κέντρο εξαγωγής μαγγανίου στην Ασία, ώστε να προμηθεύει την Κίνα. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε περαιτέρω αποψίλωση ζούγκλας. Έχει ενθαρρύνει ενεργά τις ξένες επενδύσεις στη βιομηχανία μαγγανίου μέσω φορολογικών κινήτρων και αύξησε τον αριθμό των αδειών για ορυχεία μαγγανίου. Όλα τα παραπάνω έχουν καταστροφικές επιπτώσεις όχι μόνο για τα ζώα αλλά και σε ιθαγενείς κοινότητες, όπως η φυλή Batek.

Η φυλή Batek είναι η τελευταία νομαδική φυλή στη Μαλαισίας. Μέχρι το 2010, ο νομαδικός τρόπος ζωής της φυλής ήταν ριζωμένος στη ζούγκλα. Τα πράγματα άρχιζαν να αλλάζουν σταδιακά από το 2007, όπου τεράστιες εκτάσεις ζούγκλας άρχισαν να αποψιλώνονται ώστε να δημιουργηθούν καλλιεργούμενες εκτάσεις φοινίκων για την παραγωγή φοινικέλαιου. Οι ιθαγενείς διώχθηκαν απ' τα προγονικά τους εδάφη και όσοι αντιστάθηκαν σκοτώθηκαν σε ένοπλες συμπλοκές με τους καλλιεργητές. Ως αντάλλαγμα η κυβέρνηση τούς δώρισε προκατ σπίτια σε μια περιοχή που η ζούγκλα έχει αποψιλωθεί, ώστε να δημιουργήσουν μόνιμο οικισμό. Η ζούγκλα που για αιώνες τούς πρόσφερε αυτάρκεια και ελευθερία, δεν υπάρχει πια γύρω τους και έτσι ο οικισμός είναι ένας προθάλαμος θανάτου πλήρως εξαρτημένος απ' το κράτος. Η αποκοπή από τις προγονικές συνήθειες της φυλής θα συντελέσει στην σταδιακή εξαφάνισή της και αυτό το γνωρίζει το κράτος της Μαλαισίας. Η φυλή πλέον είναι πλήρως εξαρτημένη από διάφορες οργανώσεις που τους πηγαίνουν φαγητό, αφού η γύρω περιοχή είναι νεκρή από ζωή.

Σαν να μην έφταναν τα παραπάνω, τα τελευταία χρόνια ο πληθυσμός της φυλής μειώνεται συνεχώς. Η αιτία βρίσκεται στο μολυσμένο νερό από τα απόβλητα των κοντινών ορυχείων του μαγγανίου, καθώς και από τα φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνται στις τεράστιες φυτείες φοινίκων. Το μαγγάνιο, ένα στοιχείο που χρησιμοποιείται ευρέως στις γήπου και σανδαλόξυλο ώστε να το πουλήσουν. Αλλά το ταξίδι πλέον είναι μακρύτερο και η εξεύρεση τροφής όλο και πιο δύσκολη. Πριν από τρία χρόνια, η κρατική κυβέρνηση παρέδωσε γη της φυλής σε μια εταιρεία φοινικέλαιου, η οποία διέλυσε όλα τα φυτευμένα δέντρα της φυλής και κατέστρεψε έναν οικισμό της. Η εταιρεία υποσχέθηκε στη φυλή 10.000 ringgit (£ 2.000) ως αποζημίωση, αλλά τα χρήματα δεν έχουν ακόμη δωθεί. Βέβαια ακόμα και να δωθούν αυτό που έχασαν οι ιθαγενείς δεν θα το βρουν με κανένα χρηματικό ποσό, αφού θα τους είναι εντελώς άχρηστο στη μέση μιας αποψιλωμένης ζούγκλας. Επίσης το 2015 ξεκίνησε η εκκαθάριση περισσότερων από 1.000 στρεμμάτων για ορυχείο μαγγανίου.

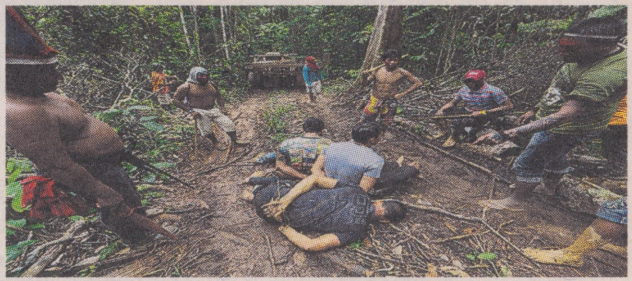
Ο Johan Tahun, μέλος της κοινότητας Barek, βρισκόμενος σ'ένα καταφύγιο της φυλής μέσα στη ζούγκλα εξιστορεί: *«Αφού άρχισαν να καθαρίζουν τη ζούγκλα, ένας προς ένας, οι άνθρωποι άρχισαν να αρρωσταίνουν. Πλέον τα σώματά μας είναι πάντα ζεστά και το δέρμα μας καίει όταν αντικρύσει τον ήλιο. Όταν η ζούγκλα ήταν άθικτη, οι άνθρωποι στη φυλή ζούσαν μέχρι 70 και 80 χρόνια. Τώρα, ούτε τα παιδιά μας δεν επιβιώνουν. Αισθανόμαστε χαμένοι. Έχουμε χάσει την ταυτότητά μας, τον τρόπο ζωής μας. Όλα χάθηκαν πολύ γρήγορα».*

Τα κράτη και όλα τα εξουσιαστικά συστήματα διαχείρισης δεν λογαριάζουν καμία μορφή ζωής στον πλανήτη. Όλα μεταφράζονται σε κέρδος και στο πως θα εδραιώσουν και θα αναπτύξουν την κυριαρχία τους. Δεν εξωραΐζονται και δεν πρόκειται να γίνουν καλύτερα, παρά μόνο καταστρέφονται.

Ο πλανήτης χάνει κάθε χρόνο δασικές εκτάσεις ίσες με το Ηνωμένο Βασίλειο

Η Δυτική Αφρική και η λεκάνη του Κονγκό, είναι δύο περιοχές που συγκαταλέγονται στις πρώτες σε απώλεια δασών, αλλά λαμβάνουν χαμηλότερη παγκόσμια προσοχή. Ο πλανήτης χάνει κάθε χρόνο δάσος στο μέγεθος του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ενώ οι μεγαλύτερες απώλειες δασών ανά περιοχή κατά τα έτη 2014-18 πραγματοποιήθηκαν στην τροπική Λατινική Αμερική, ο μεγαλύτερος ρυθμός αύξησης ήταν στην Αφρική, όπου τα ποσοστά αποδάσωσης αυξάνονταν από λιγότερο από δύο εκατομύρια εκτάρια ετησίως κατά μέσο όρο από το 2001 έως το 2013, τέσσερα εκατομμύρια το χρόνο από το 2014 έως το 2018. Στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό τα ποσοστά αποδάσωσης έχουν διπλασιαστεί τα τελευταία πέντε χρόνια. Στην Αφρική μεγάλο μέρος της ζήτησης για υλοτομία προέρχεται από την Κίνα, η οποία έχει στρατηγικό ενδιαφέρον για την ήπειρο, αγοράζοντας κοι και ακτιβιστές και μόνο δύο υποθέσεις υποβλήθηκαν σε δίκη. Την τελευταία δεκαετία περισσότερες από 300 δολοφονίες σημειώθηκαν στον Αμαζόνιο, εκ των οποίων μόλις 14 πήγαν στο δικαστήριο. Ο Bolsonaro πιστεύει ότι οι προηγούμενες χορηγήσεις γης στους ιθαγενείς ήταν υπερβολικές. Περίπου το 14% της Βραζιλίας είναι

αυτόχθονες περιοχές, υποστηρίζει ότι οι ιθαγενείς κατέχουν τεράστιες περιοχές ενώ αριθμητικά είναι λίγοι. Ήδη πολλές ιθαγενείς κοινότητες, προσπαθούν να βρουν τρόπο να αμυνθούν απέναντι στην καταστροφή της ζούγκλας. Οι άνδρες της αυτόχθονης κοινότητας Tembé, περιπολούν τις δασικές περιοχές τους οπλισμένοι με βέλη και βαμμένοι με τα πολεμικά χρώματα της φυλής τους. Σε μια τέτοια περιπολία εντόπισαν καταπατητές με αλυσοπρίονα, φορτηγά και τρακτέρ, με σκοπό να κόψουν δέντρα. Αφού έπιασαν τους καταπατητές, τους έκαψαν τα οχήματα και τους άφησαν να φύγουν. Οι Tembé είναι περήφανοι για το θρίαμβό τους, αλλά ανησυχούν για αντίποινα. *«Κάθε μέρα που περνάει, η εισβολή έρχεται πιο κοντά στο χωριό μας»*, δήλωσε ο αρχηγός, Sergio Muxi Tembé. *«Δεν θέλουμε να σκοτωθούμε με σφαίρες»*, είπε. *«Θέλουμε η ομοσπονδιακή κυβέρνηση να αναλάβει την ευθύνη της και να εγγυηθεί το δικαίωμα να ζήσουμε στις χώρες μας, να ζήσουμε ειρηνικά»*. Η πατρίδα τους, η περιοχή με την ονομασία Alto Rio Guama των 1.080 τετραγωνικών μιλίων (2.766 τετραγωνικά χιλιόμετρα) προστατεύεται επισήμως, αλλά στην πραγματικότητα, είναι υπό πολιορκία από καταπατητές και εμπόρους ξυλείας.

Οι γυναίκες της φυλής Tembé ανησυχούν ότι οι άνδρες τους θα χάσουν την ζωή τους αν έρθουν σε μάχη με καταπατητές που ενδέχεται να έχουν πυροβόλα όπλα. Το μόνο που ελπίζουν είναι κάποιος να μπορέσει να προσφέρει στους άνδρες τους αλεξίσφαιρα γιλέκα. *«Οι σύζυγοί μας περιπολούν μέσα και έξω από τα εδάφη μας και αυτό είναι το μόνο μας όπλο»*, δήλωσε η Anailde Tembé, σύζυγος του οπλαρχηγού.

Το πόσιμο νερό στις ΗΠΑ συνδέεται με 100.000 περιπτώσεις καρκίνου

Οι προσμείξεις στο νερό της βρύσης συνδέονται με 100.000 περιπτώσεις καρκίνου, σύμφωνα με αμερικανική μελέτη. Το μεγαλύτερο μέρος του κινδύνου για καρκίνο προέρχεται από το φυσικώς απαντώμενο αρσενικό, τα υποπροϊόντα των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την απολύμανση του νερού και των ραδιενεργών μολυντών, σύμφωνα με την ανάλυση, η οποία δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό Heylion. *«Θέλουμε οι άνθρωποι να συνειδητοποιήσουν ότι το νερό που πληροί τις νομικές προδιαγραφές μπορεί να εξακολουθεί να προκαλεί κινδύνους για την υγεία με βάση τις τελευταίες έρευνες»*, δήλωσε ο Sydney Evans, επικεφαλής της μελέτης. Ο αριθμός των περιπτώσεων καρκίνου από μόλυνση του νερού είναι μικρός σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό περιπτώσεων καρκίνου στις ΗΠΑ. Το 2018, η Αμερικανική Εταιρεία Καρκίνου ανέφερε περίπου 1,7 εκατομμύρια νέες περιπτώσεις καρκίνου. Επίσης, η Olga Naidenko, αντιπρόεδρος των επιστημονικών ερευνών ομάδας εργασίας για το περιβάλλον, τόνισε ότι η μόλυνση του νερού είναι υπεύθυνη για ένα υψηλό ποσοστό των περιπτώσεων καρκίνου που έχουν περιβαλλοντικές αιτίες.

Οι ερευνητές μελέτησαν τα προφίλ ποιότητας των υδάτων, σε περισσότερα από 48.000 συστήματα ύδρευσης και διαπίστωσαν ότι οι ΗΠΑ παρ' όλο έχουν καταφέρει να εξαλείψουν σε μεγάλο βαθμό τους βιολογικούς μολυσματικούς παράγοντες, όπως το βακτήριο E.coli, οι οποίοι είναι πιο συχνοί στις αναπτυσσόμενες χώρες, η αντιμετώπιση σε άλλες επικίνδυνες μολυσματικές ουσίες παραμένει προβληματική. Τα προβλήματα σε μικρές αγροτικές κοινότητες έχουν τεκμηριωθεί, αλλά η μελέτη σημειώνει, ότι οι μολυντές στο νερό σε μεγάλες κοινότητες συμβάλλουν, επίσης, σε σημαντικό ποσοστό του συνολικού κινδύνου καρκίνου που σχετίζεται με το πόσιμο νερό.

Εννέα χρόνια μετά την διαρροή της εξέδρας άντλησης πετρελαίου Deepwater Horizon το πετρέλαιο βρίσκεται ακόμα στις ακτές του κόλπου του Μεξικό

Περισσότερο από εννέα χρόνια μετά τη διαρροή της εξέδρας άντλησης πετρελαίου Deepwater Horizon, το πετρέλαιο μπορεί να βρεθεί ακόμα θαμμένο βαθιά στην άμμο κατά μήκος εκατοντάδων μιλίων από την ακτή του κόλπου του Μεξικό. Οι επιστήμονες έχουν ανακαλύψει ότι αυτές οι

δεν καταλήξει σε κάποια ακτή, θα χρειαστούν περισσότερο από τρεις δεκαετίες για να αφομοιωθεί απ'την θάλασσα. *«Η παραλία, που αναπνέει σε παλιρροϊκό ρυθμό, μπορεί να συγκριθεί με έναν μεγάλο οργανισμό που χωνεύει αερόβια την οργανική ύλη –συμπεριλαμβανομένου του πετρελαίου– εισπνέοντας οξυγόνο και διοχετεύοντας διοξείδιο του άνθρακα»*, δήλωσε ο Huettel. *«Η εμφανής καθαριότητα της άμμου που όλοι απολαμβάνουμε όταν πηγαίνουμε στην παραλία είναι μια αντανάκλαση της αποτελεσματικής διαδικασίας βιοκαταλυτικής αποσύνθεσης στην παραλία που αφαιρεί το αποικοδομήσιμο υλικό σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα»*.

Όλα τα παραπάνω δυστυχώς θα είναι μια εικόνα απ'το μέλλον στον ελλαδικό θαλάσσιο χώρο και καλό είναι να τα μαθαίνουν όσοι ακόμα είναι υπέρ των εξορύξεων υδρογονανθράκων, γιατί θα είναι συνυπεύθυνοι σε τέτοιου είδους καταστροφές.

Τα κράτη και η εξουσία: ένας πύρινος εφιάλτης

Για ακόμα ένα καλοκαίρι, φωτιά ή μάλλον φωτιές. Μεγάλες καταστροφές σε όλο τον πλανήτη που όλο και εντείνονται, δημιουργώντας μικρές και μεγάλες ειπωμένες ιστορίες και αμέτρητες άλλες που δεν θα μάθουμε ποτέ, γιατί αυτοί που τις έζησαν έμελε να ήταν και η τελευταία τους. Και πίσω απ'αυτές, διάφορες αιτίες που άλλοτε έχουν να κάνουν με αμέλεια, άλλοτε με προσωπικό δόλο που μπορεί να σχετίζεται με επέκταση καλλιεργούμενης γης ή περιπτώσεις πυρομανίας και άλλες με το κράτος και τα διάφορα επιχειρηματικά συμφέροντα που συνδέονται μ'αυτό και πίσω απ' όλα η πολιτική εκμετάλλευση των κομμάτων, που κοιτούν να κερδίσουν ένα ψηφαλάκι παραπάνω πατώντας σε καταστροφές. Πώς γίνεται, λοιπόν, το κράτος, ένας εκ των δημιουργών τέτοιων ζοφερών καταστάσεων να είναι και ο πυροσβέστης; Ας αναρωτηθούν τα παρακάτω, όσοι πιστεύουν το αντίθετο, βάζοντας την σκέψη μας αναγκαστικά σε επίπεδο κρατικής διαχείρισης: Εάν υπήρχε περίπτωση το κράτος να ενδιαφερόταν για το φυσικό περιβάλλον, θα είχε ως πρωτεύον μέλημα να προμηθεύεται τεχνικό υλικό, θα προσπαθούσε να εξοπλιστεί με πυροσβεστικά αεροπλάνα και πυροσβεστικά οχήματα και όχι με υποβρύχια και πολεμικά αεροπλάνα, θα προσελάμβανε δασοπυροσβέστες και όχι μπάτσους και θα έδινε κίνητρα σε ανθρώπους να ζήσουν στην ύπαιθρο, να ασχοληθούν με το δάσος και έτσι να το εποπτεύουν καλύτερα. Θα είχε

καπνούς που αγκαλιάζουν την πόλη και μεταμορφώνουν τον Ήλιο σε ένα τεράστιο λευκό χάπι. Τα χρώματα θα αλλάζουν, θα γίνονται κόκκινα και η κυρίαρχη μυρωδιά θα είναι αυτή του καπνού. Η θάλασσα θα κυματίζει στάχτες και κάρβουνο και θα τα εναποθέτει στην ακτή. Θα νιώθει τον πόνο χιλιάδων εγκλωβισμένων ζώων στη φωτιά, τη φύση να δοκιμάζεται. Θα τρέξει προς το βουνό, έχοντας την αίσθηση ότι αυτός ο μικρός άνθρωπος μπορεί να βοηθήσει το προαιώνιο και πανύψηλο βουνό που δοκιμάζεται. Η φωτιά όμως θα είναι δυνατή, ψηλή και αγέρωχη, θα περνάει ανίκητη γρήγορα από μπροστά του και θα φεύγει. Ο μικρός αυτός ασήμαντος άνθρωπος, θα σαστίζει απ' την δύναμη, θα χαμηλώσει το βλέμμα και μετά απ' αυτό θα έρθει η σιωπή, απέραντη βαθιά ησυχία, λες και βρίσκεται στα σπλάχνα της Γης. Θα κοιτά και θα βρίσκεται μπροστά σ' ένα πίνακα, που θα μπορούσε να τον είχε δημιουργήσει με το πινέλο του ο Δάντης. Μικρές εστίες να σιγοκαίνε, μαύροι κορμοί από δέντρα, μαύρο το χώμα και ένας δρόμος που στο τέλος του υπάρχει μια ανθρώπινη φιγούρα που θα περπατάει προς το μέρος του. Θα τρέξει να πλησιάσει, και αυτός ο άνθρωπος θα περπατάει και θα κλαίει. Θα είναι ένας παππούς, μουτζουρωμένος και αναψοκοκκινισμένος. Θα κλαίει για την καταστροφή του βουνού του, για τα ζώα που χάθηκαν και που προσπάθησε μάταια να τα σώσει. Θα του πει: *Χάθηκαν όλα, δεν μπορείς να τα βάλεις με το θηρίο της φωτιάς.* Τότε ο μικρός και ασήμαντος άνθρωπος, θα σκεφτεί πως όντως μπορεί να ήταν μάταιο να τα βάλει με τις φλόγες, αλλά ήταν εκεί σαν χρέος στον τόπο του. Γιατί η ζωή μπορεί να συνεχίζεται, αλλά οι πληγές μπορεί να είναι βαθύτερες όταν θα σκέφτεται ότι δεν έκανε τίποτα για να αποτρέψει αυτό τον όλεθρο. Έτσι, λοιπόν, μπορεί να μην μπορείς να τα βάλεις με την φωτιά, εσύ ο μικρός και ασήμαντος άνθρωπος, αλλά σίγουρα μπορείς να είσαι ενάντιος σε κράτη και εξουσία που ευθύνονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στην καταπάτηση της φύσης και την μετατροπή της σε μια ακόμα κερδοφόρα επιχείρηση.

Οι κυρίαρχοι παζαρεύουν την δυστυχία - Το αδιαχώρητο στη Μόρια

Από τη Δευτέρα 16/09 το πρωί έως την Παρασκευή 20/09 έφθασαν 2.292 πρόσφυγες και μετανάστες σε όλο το Βό-

επιστημονικό περιοδικό Heylion. *«Θέλουμε οι άνθρωποι να συνειδητοποιήσουν ότι το νερό που πληροί τις νομικές προδιαγραφές μπορεί να εξακολουθεί να προκαλεί κινδύνους για την υγεία με βάση τις τελευταίες έρευνες»*, δήλωσε ο Sydney Evans, επικεφαλής της μελέτης. Ο αριθμός των περιπτώσεων καρκίνου από μόλυνση του νερού είναι μικρός σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό περιπτώσεων καρκίνου στις ΗΠΑ. Το 2018, η Αμερικανική Εταιρεία Καρκίνου ανέφερε περίπου 1,7 εκατομμύρια νέες περιπτώσεις καρκίνου. Επίσης, η Olga Naidenko, αντιπρόεδρος των επιστημονικών ερευνών ομάδας εργασίας για το περιβάλλον, τόνισε ότι η μόλυνση του νερού είναι υπεύθυνη για ένα υψηλό ποσοστό των περιπτώσεων καρκίνου που έχουν περιβαλλοντικές αιτίες.

Οι ερευνητές μελέτησαν τα προφίλ ποιότητας των υδάτων, σε περισσότερα από 48.000 συστήματα ύδρευσης και διαπίστωσαν ότι οι ΗΠΑ παρ' όλο έχουν καταφέρει να εξαλείψουν σε μεγάλο βαθμό τους βιολογικούς μολυσματικούς παράγοντες, όπως το βακτήριο E.coli, οι οποίοι είναι πιο συχνοί στις αναπτυσσόμενες χώρες, η αντιμετώπιση σε άλλες επικίνδυνες μολυσματικές ουσίες παραμένει προβληματική. Τα προβλήματα σε μικρές αγροτικές κοινότητες έχουν τεκμηριωθεί, αλλά η μελέτη σημειώνει, ότι οι μολυντές στο νερό σε μεγάλες κοινότητες συμβάλλουν, επίσης, σε σημαντικό ποσοστό του συνολικού κινδύνου καρκίνου που σχετίζεται με το πόσιμο νερό.

Εννέα χρόνια μετά την διαρροή της εξέδρας άντλησης πετρελαίου Deepwater Horizon το πετρέλαιο βρίσκεται ακόμα στις ακτές του κόλπου του Μεξικό

Περισσότερο από εννέα χρόνια μετά τη διαρροή της εξέδρας άντλησης πετρελαίου Deepwater Horizon, το πετρέλαιο μπορεί να βρεθεί ακόμα θαμμένο βαθιά στην άμμο κατά μήκος εκατοντάδων μιλίων από την ακτή του κόλπου του Μεξικό. Οι επιστήμονες έχουν ανακαλύψει ότι αυτές οι συστάδες πετρελαίου και άμμου θα μπορούσαν να πάρουν τουλάχιστον 30 χρόνια για να αποσυντεθούν, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Scientific Reports.

Η έρευνα, στο Πανεπιστήμιο της Φλόριντα, διενήργησε τριετή μελέτη για το πετρέλαιο που θάφτηκε στη λευκή άμμο του Pensacola Beach στη βορειοδυτική Φλόριντα. Προηγούμενες μελέτες είχαν διαπιστώσει ότι μικρά σταγονίδια πετρελαίου στην ξηρά, αποσυντίθενται μέσα σε διάστημα

που αφαιρεί το αποικοδομήσιμο υλικό σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα».

Όλα τα παραπάνω δυστυχώς θα είναι μια εικόνα απ'το μέλλον στον ελλαδικό θαλάσσιο χώρο και καλό είναι να τα μαθαίνουν όσοι ακόμα είναι υπέρ των εξορύξεων υδρογονανθράκων, γιατί θα είναι συνυπεύθυνοι σε τέτοιου είδους καταστροφές.

Τα κράτη και η εξουσία: ένας πύρινος εφιάλτης

Για ακόμα ένα καλοκαίρι, φωτιά ή μάλλον φωτιές. Μεγάλες καταστροφές σε όλο τον πλανήτη που όλο και εντείνονται, δημιουργώντας μικρές και μεγάλες ειπωμένες ιστορίες και αμέτρητες άλλες που δεν θα μάθουμε ποτέ, γιατί αυτοί που τις έζησαν έμελε να ήταν και η τελευταία τους. Και πίσω απ'αυτές, διάφορες αιτίες που άλλοτε έχουν να κάνουν με αμέλεια, άλλοτε με προσωπικό δόλο που μπορεί να σχετίζεται με επέκταση καλλιεργούμενης γης ή περιπτώσεις πυρομανίας και άλλες με το κράτος και τα διάφορα επιχειρηματικά συμφέροντα που συνδέονται μ'αυτό και πίσω απ' όλα η πολιτική εκμετάλλευση των κομμάτων, που κοιτούν να κερδίσουν ένα ψηφαλάκι παραπάνω πατώντας σε καταστροφές. Πώς γίνεται, λοιπόν, το κράτος, ένας εκ των δημιουργών τέτοιων ζοφερών καταστάσεων να είναι και ο πυροσβέστης; Ας αναρωτηθούν τα παρακάτω, όσοι πιστεύουν το αντίθετο, βάζοντας την σκέψη μας αναγκαστικά σε επίπεδο κρατικής διαχείρισης: Εάν υπήρχε περίπτωση το κράτος να ενδιαφερόταν για το φυσικό περιβάλλον, θα είχε ως πρωτεύον μέλημα να προμηθεύεται τεχνικό υλικό, θα προσπαθούσε να εξοπλιστεί με πυροσβεστικά αεροπλάνα και πυροσβεστικά οχήματα και όχι με υποβρύχια και πολεμικά αεροπλάνα, θα προσελάμβανε δασοπυροσβέστες και όχι μπάτσους και θα έδινε κίνητρα σε ανθρώπους να ζήσουν στην ύπαιθρο, να ασχοληθούν με το δάσος και έτσι να το εποπτεύουν καλύτερα. Θα είχε καταργήσει τις χωματερές που ξεκινούν πολλές πυρκαγιές και θα διαχειριζόταν τα σκουπίδια με έναν παραγωγικό και ωφέλιμο τρόπο όπως συμβαίνει σε πολλές περιοχές του πλανήτη. Βέβαια, θα πει κάποιος ότι τα παραπάνω είναι ουτοπικά και πως δεν έχουν πρακτική εφαρμογή. Όσο, λοιπόν, τα παραπάνω δεν έχουν πρακτική εφαρμογή, τόσο αποδεικνύεται ότι το κράτος και οι εκάστοτε διαχειριστικές εξουσίες καίνε τα βουνά, τα δάση, τους ανθρώπους και τα ζώα για να εφαρμόσουν επιδιώξεις και σχεδιασμούς που είναι εξ ολοκλήρου ανταγωνιστικοί προς τη φύση. Ακόμα και οι διάφορες ταμπέλες που η ίδια η εξουσία έχει θεσπίσει, όπως οι περιοχές Natura, καταστρέφονται με επενδύσεις ή με φωτιά. Στην Ήπειρο σε περιοχές Natura τρυπάνε για υδρογονάνθρακες. Το δάσος στις Σκουριές ήταν η συνέχεια δάσους Natura. Έκταση του Costa Navarino είναι χαρακτηρισμένη Natura και τόσα πολλά άλλα παραδείγματα. Οι ταμπέλες είναι κρατικές και έτσι όπως στήνονται τόσο εύ-

φύση να δοκιμάζεται. Θα τρέξει προς το βουνό, έχοντας την αίσθηση ότι αυτός ο μικρός άνθρωπος μπορεί να βοηθήσει το προαιώνιο και πανύψηλο βουνό που δοκιμάζεται. Η φωτιά όμως θα είναι δυνατή, ψηλή και αγέρωχη, θα περνάει ανίκητη γρήγορα από μπροστά του και θα φεύγει. Ο μικρός αυτός ασήμαντος άνθρωπος, θα σαστίζει απ' την δύναμη, θα χαμηλώσει το βλέμμα και μετά απ' αυτό θα έρθει η σιωπή, απέραντη βαθιά ησυχία, λες και βρίσκεται στα σπλάχνα της Γης. Θα κοιτά και θα βρίσκεται μπροστά σ' ένα πίνακα, που θα μπορούσε να τον είχε δημιουργήσει με το πινέλο του ο Δάντης. Μικρές εστίες να σιγοκαίνε, μαύροι κορμοί από δέντρα, μαύρο το χώμα και ένας δρόμος που στο τέλος του υπάρχει μια ανθρώπινη φιγούρα που θα περπατάει προς το μέρος του. Θα τρέξει να πλησιάσει, και αυτός ο άνθρωπος θα περπατάει και θα κλαίει. Θα είναι ένας παππούς, μουτζουρωμένος και αναψοκοκκινισμένος. Θα κλαίει για την καταστροφή του βουνού του, για τα ζώα που χάθηκαν και που προσπάθησε μάταια να τα σώσει. Θα του πει: *Χάθηκαν όλα, δεν μπορείς να τα βάλεις με το θηρίο της φωτιάς*. Τότε ο μικρός και ασήμαντος άνθρωπος, θα σκεφτεί πως όντως μπορεί να ήταν μάταιο να τα βάλει με τις φλόγες, αλλά ήταν εκεί σαν χρέος στον τόπο του. Γιατί η ζωή μπορεί να συνεχίζεται, αλλά οι πληγές μπορεί να είναι βαθύτερες όταν θα σκέφτεται ότι δεν έκανε τίποτα για να αποτρέψει αυτό τον όλεθρο. Έτσι, λοιπόν, μπορεί να μην μπορείς να τα βάλεις με την φωτιά, εσύ ο μικρός και ασήμαντος άνθρωπος, αλλά σίγουρα μπορείς να είσαι ενάντιος σε κράτη και εξουσία που ευθύνονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στην καταπάτηση της φύσης και την μετατροπή της σε μια ακόμα κερδοφόρα επιχείρηση.

Οι κυρίαρχοι παζαρεύουν την δυστυχία - Το αδιαχώρητο στη Μόρια

Από τη Δευτέρα 16/09 το πρωί έως την Παρασκευή 20/09 έφθασαν 2.292 πρόσφυγες και μετανάστες σε όλο το Βόρειο Αιγαίο. Ο Ερντογάν παίζει σκληρό παιχνίδι με την Ε.Ε., στις πλάτες χιλιάδων προσφύγων και μεταναστών που τους χρησιμοποιεί σαν διαπραγματευτικό μέσο στα ανταλλάγματα και στις παραχωρήσεις που ζητάει. Η Ε.Ε. δείχνοντας με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο τον απάνθρωπο χαρακτήρα της, συνεχίζει να στριμώχνει σε κλουβιά στον ελλαδικό χώρο χιλιάδες ανθρώπους που η συντριπτική τους πλειοψηφία δεν θέλει να βρίσκεται εδώ. Τέλος, το υπάκουο σκυλάκι της Ε.Ε. εκτελεί πιστά τις άνωθεν εντολές με αντάλλαγμα τα περισσεύματα απ' τις διάφορες επιδοτήσεις που μοιράζονται μεταξύ κράτους και ΜΚΟ. Το στρατόπεδο προσφύγων και μεταναστών της Μόρια έχει αγγίξει τις 12.000 σε χώρο σχεδιασμένο για μόλις 3.000 άτομα. Η κατάσταση όσο πάει θα γίνεται δυσκολότερη, καθώς κάθε μέρα καταφθάνουν εκατοντάδες στο νησί της Μυτιλήνης και ο χειμώνας είναι κοντά.

Μέσα σ' όλα αυτά, ο Τραμπ απειλεί την Ε.Ε. ότι θα απε-

τικούς παράγοντες, όπως το βακτήριο E.coli, οι οποίοι είναι πιο συχνοί στις αναπτυσσόμενες χώρες, η αντιμετώπιση σε άλλες επικίνδυνες μολυσματικές ουσίες παραμένει προβληματική. Τα προβλήματα σε μικρές αγροτικές κοινότητες έχουν τεκμηριωθεί, αλλά η μελέτη σημειώνει, ότι οι μολυντές στο νερό σε μεγάλες κοινότητες συμβάλλουν, επίσης, σε σημαντικό ποσοστό του συνολικού κινδύνου καρκίνου που σχετίζεται με το πόσιμο νερό.

Εννέα χρόνια μετά την διαρροή της εξέδρας άντλησης πετρελαίου Deepwater Horizon το πετρέλαιο βρίσκεται ακόμα στις ακτές του κόλπου του Μεξικό

Περισσότερο από εννέα χρόνια μετά τη διαρροή της εξέδρας άντλησης πετρελαίου Deepwater Horizon, το πετρέλαιο μπορεί να βρεθεί ακόμα θαμμένο βαθιά στην άμμο κατά μήκος εκατοντάδων μιλίων από την ακτή του κόλπου του Μεξικό. Οι επιστήμονες έχουν ανακαλύψει ότι αυτές οι συστάδες πετρελαίου και άμμου θα μπορούσαν να πάρουν τουλάχιστον 30 χρόνια για να αποσυντεθούν, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Scientific Reports.

Η έρευνα, στο Πανεπιστήμιο της Φλόριντα, διενήργησε τριετή μελέτη για το πετρέλαιο που θάφτηκε στη λευκή άμμο του Pensacola Beach στη βορειοδυτική Φλόριντα. Προηγούμενες μελέτες είχαν διαπιστώσει ότι μικρά σταγονίδια πετρελαίου στην ξηρά, αποσυντίθενται μέσα σε διάστημα ενός χρόνου. Όμως, μεγαλύτερες, μάζες πετρελαίου, χρειάζονται περίπου τρεις δεκαετίες για να αποσυντεθούν πλήρως, σύμφωνα με τη νέα μελέτη. Ενώ οι ακόμα μεγαλύτερες συστάδες θα διαρκέσουν ακόμη περισσότερο, σύμφωνα με τους επιστήμονες.

Μετά τη διαρροή του Deepwater Horizon, βρέθηκαν ιζήματα πετρελαίου στην παραλία Pensacola που ήταν στο μέγεθος ενός εκτυπωτή γραφείου και ακόμη μεγαλύτερα, δήλωσε ο Markus Huettel καθηγητής στο πανεπιστήμιο της Φλόριντα. «Μετά την ταφή, αυτά θα παραμείνουν στην παραλία πολύ περισσότερο από τα συγκροτήματα μεγέθους μπάλας του γκολφ». Ο Huettel και οι συνάδελφοί του διαπίστωσαν ότι, παρόμοιο μέγεθος πετρελαιοκηλίδας εάν

ρεί να σχετίζεται με επέκταση καλλιεργούμενης γης ή περιπτώσεις πυρομανίας και άλλες με το κράτος και τα διάφορα επιχειρηματικά συμφέροντα που συνδέονται μ' αυτό και πίσω απ' όλα η πολιτική εκμετάλλευση των κομμάτων, που κοιτούν να κερδίσουν ένα ψηφαλάκι παραπάνω πατώντας σε καταστροφές. Πώς γίνεται, λοιπόν, το κράτος, ένας εκ των δημιουργών τέτοιων ζοφερών καταστάσεων να είναι και ο πυροσβέστης; Ας αναρωτηθούν τα παρακάτω, όσοι πιστεύουν το αντίθετο, βάζοντας την σκέψη μας αναγκαστικά σε επίπεδο κρατικής διαχείρισης: Εάν υπήρχε περίπτωση το κράτος να ενδιαφερόταν για το φυσικό περιβάλλον, θα είχε ως πρωτεύον μέλημα να προμηθεύεται τεχνικό υλικό, θα προσπαθούσε να εξοπλιστεί με πυροσβεστικά αεροπλάνα και πυροσβεστικά οχήματα και όχι με υποβρύχια και πολεμικά αεροπλάνα, θα προσελάμβανε δασοπυροσβέστες και όχι μπάτσους και θα έδινε κίνητρα σε ανθρώπους να ζήσουν στην ύπαιθρο, να ασχοληθούν με το δάσος και έτσι να το εποπτεύουν καλύτερα. Θα είχε καταργήσει τις χωματερές που ξεκινούν πολλές πυρκαγιές και θα διαχειριζόταν τα σκουπίδια με έναν παραγωγικό και ωφέλιμο τρόπο όπως συμβαίνει σε πολλές περιοχές του πλανήτη. Βέβαια, θα πει κάποιος ότι τα παραπάνω είναι ουτοπικά και πως δεν έχουν πρακτική εφαρμογή. Όσο, λοιπόν, τα παραπάνω δεν έχουν πρακτική εφαρμογή, τόσο αποδεικνύεται ότι το κράτος και οι εκάστοτε διαχειριστικές εξουσίες καίνε τα βουνά, τα δάση, τους ανθρώπους και τα ζώα για να εφαρμόσουν επιδιώξεις και σχεδιασμούς που είναι εξ ολοκλήρου ανταγωνιστικοί προς τη φύση. Ακόμα και οι διάφορες ταμπέλες που η ίδια η εξουσία έχει θεσπίσει, όπως οι περιοχές Natura, καταστρέφονται με επενδύσεις ή με φωτιά. Στην Ήπειρο σε περιοχές Natura τρυπάνε για υδρογονάνθρακες. Το δάσος στις Σκουριές ήταν η συνέχεια δάσους Natura. Έκταση του Costa Navarino είναι χαρακτηρισμένη Natura και τόσα πολλά άλλα παραδείγματα. Οι ταμπέλες είναι κρατικές και έτσι όπως στήνονται τόσο εύκολα αποκαθηλώνονται. Το αν μια περιοχή είναι χαρακτηρισμένη Natura, δεν λέει απολύτως τίποτα, καθώς «κράτος κερνάει κράτος πίνει». Το φυσικό περιβάλλον οφείλουμε να το βλέπουμε ενιαίο. Οι χαρακτηρισμοί και οι ταμπέλες είναι δοτοί απ' το κράτος και τις εκάστοτε εξουσίες και αφαιρούνται ή παραβλέπονται όταν θα το απαιτήσουν οι συνθήκες.

Όσο παραχωρούμε χώρο στην εξουσία, τόσο θα αφαιρείται ο δικός μας ζωτικός χώρος. Τόσο τα καλοκαίρια κανείς δεν θα μπορεί να κοιμάται ήσυχος γιατί μπορεί να ξυπνήσει απότομα απ' το μεσημεριανό του ύπνο, ακούγοντας τις φωνές των γειτόνων. Να κοιτάξει προς το βουνό και να δει πως έχει μετατραπεί σ'ένα τεράστιο φουγάρο, με πυκνούς

του πει: *Χάθηκαν όλα, δεν μπορείς να τα βάλεις με το θηρίο της φωτιάς.* Τότε ο μικρός και ασήμαντος άνθρωπος, θα σκεφτεί πως όντως μπορεί να ήταν μάταιο να τα βάλει με τις φλόγες, αλλά ήταν εκεί σαν χρέος στον τόπο του. Γιατί η ζωή μπορεί να συνεχίζεται, αλλά οι πληγές μπορεί να είναι βαθύτερες όταν θα σκέφτεται ότι δεν έκανε τίποτα για να αποτρέψει αυτό τον όλεθρο. Έτσι, λοιπόν, μπορεί να μην μπορείς να τα βάλεις με την φωτιά, εσύ ο μικρός και ασήμαντος άνθρωπος, αλλά σίγουρα μπορείς να είσαι ενάντιος σε κράτη και εξουσία που ευθύνονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στην καταπάτηση της φύσης και την μετατροπή της σε μια ακόμα κερδοφόρα επιχείρηση.

Οι κυρίαρχοι παζαρεύουν την δυστυχία - Το αδιαχώρητο στη Μόρια

Από τη Δευτέρα 16/09 το πρωί έως την Παρασκευή 20/09 έφθασαν 2.292 πρόσφυγες και μετανάστες σε όλο το Βόρειο Αιγαίο. Ο Ερντογάν παίζει σκληρό παιχνίδι με την Ε.Ε., στις πλάτες χιλιάδων προσφύγων και μεταναστών που τους χρησιμοποιεί σαν διαπραγματευτικό μέσο στα ανταλλάγματα και στις παραχωρήσεις που ζητάει. Η Ε.Ε. δείχνοντας με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο τον απάνθρωπο χαρακτήρα της, συνεχίζει να στριμώχνει σε κλουβιά στον ελλαδικό χώρο χιλιάδες ανθρώπους που η συντριπτική τους πλειοψηφία δεν θέλει να βρίσκεται εδώ. Τέλος, το υπάκουο σκυλάκι της Ε.Ε. εκτελεί πιστά τις άνωθεν εντολές με αντάλλαγμα τα περισσεύματα απ' τις διάφορες επιδοτήσεις που μοιράζονται μεταξύ κράτους και ΜΚΟ. Το στρατόπεδο προσφύγων και μεταναστών της Μόρια έχει αγγίξει τις 12.000 σε χώρο σχεδιασμένο για μόλις 3.000 άτομα. Η κατάσταση όσο πάει θα γίνεται δυσκολότερη, καθώς κάθε μέρα καταφθάνουν εκατοντάδες στο νησί της Μυτιλήνης και ο χειμώνας είναι κοντά.

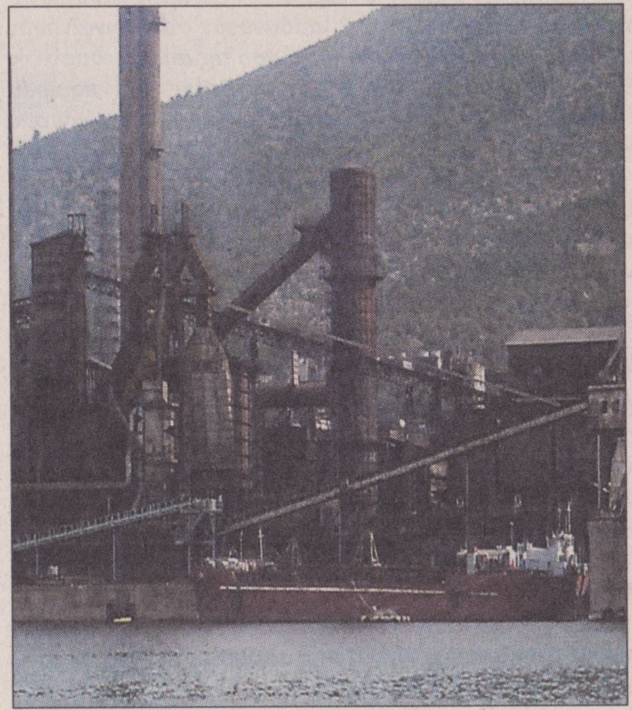
Μέσα σ' όλα αυτά, ο Τραμπ απειλεί την Ε.Ε. ότι θα απελευθερώσει χιλιάδες τζιχαντιστές στην Ευρώπη. Αναφερόμενος στη Γαλλία και τη Γερμανία είπε: «Επειδή οι ΗΠΑ δεν θα στείλουν χιλιάδες και χιλιάδες ανθρώπους στο Γκουαντάναμο, να τους κρατήσουμε στο Γκουαντάναμο για 50 χρόνια γιατί κάτι τέτοιο θα στοίχιζε δισεκατομμύρια δολάρια». Αν λοιπόν οι Ευρωπαίοι δεν τους πάρουν πίσω «θα χρειαστεί πιθανότατα να τους στείλουμε στα σύνορα και θα πρέπει να τους ξαναπιάσουν», συνέχισε.

Οι ίδιοι που διέλυσαν την Συρία με περισσότερους από 360.000 νεκρούς και εκατομμύρια πρόσφυγες, τώρα παζαρεύουν και απειλούν, έχοντας καλούς αχυράνθρωπους για να προχωρήσουν τα κυριαρχικά τους σχέδια στον ελλαδικό χώρο, είτε λέγονται Τσίπρας είτε λέγονται Μητσοτάκης.

ΛΑΡΚΟ: τα «έργα» και τα «πάρεργα» στην Εύβοια

Το καλοκαίρι του 2019 κύλησε όπως συνήθως για την Εύβοια, συντροφιά με τις δασικές πυρκαγιές της. Όχι ότι αυτό θα ήταν κακό εάν αυτές προκαλούνταν από φυσικά ή σχετικά φυσικά αίτια και ταυτόχρονα η αντιμετώπισή τους ήταν στο μέγιστο ποσοστό αποτελεσματική. Διότι σίγουρα όλες οι πυρκαγιές δεν είναι προϊόντα εμπρησμών αλλά προκαλούνται και από φυσικές αιτίες, όπως είναι για παράδειγμα οι πυρκαγιές λόγω κεραυνών. Στον ελλαδικό χώρο οι συνηθέστερες αιτίες πρόκλησης πυρκαγιών, σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία, είναι από αμέλεια (35%) και πρόθεση (20%). Τα συγκεκριμένα ποσοστά αυξάνονται αναλογικά από τη στιγμή που οι δασικές υπηρεσίες κατανέμουν ως αδιευκρίνιστες, χωρίς αιτία τις μισές περίπου πυρκαγιές. Μέχρι σήμερα οι –με πρόθεση– εμπρησμοί, κυρίως, αφορούν άτομα που ασχολούνται επαγγελματικά με τη κτηνοτροφία ή έχουν πυρομανείς συμπεριφορές. Αυτά διαδίδονται μέσω των ΜΜΕ και δεν έχουμε κανένα λόγο να τα αμφισβητήσουμε, μπορούμε όμως να υποστηρίξουμε ότι αυτή είναι η μία πλευρά και όψη της πραγματικότητας και η μισή αλήθεια. Η άλλη είναι ότι όποια βουνά και λοφίσκους έχουν βάλει στο μάτι οι εταιρίες αιολικής ενέργειας και μεταλλευτικής δραστηριότητας συχνά-πυκνά γίνονται –Ω! του θαύματος– στόχοι εμπρηστών. Και ασφαλώς εννοείται ότι τίποτα δεν μπορεί να αποδειχθεί από τη στιγμή που τις έρευνες, τις προανακριτικές διαδικασίες και τις εισαγγελικές ενέργειες τις κάνουν οι εντιμότατοι κρατικοί λειτουργοί. Γι' αυτό και επ' ουδενί δεν αποτελεί στόχο μας να αποδείξουμε εάν τον εμπρησμό τον έκανε η Α ή Β εταιρεία, αλλά να δείξουμε τους τρόπους λειτουργίας και μεθόδευσης που χρησιμοποιούν συγκεκριμένες επιχειρήσεις, σταθερά και απαρέγκλιτα διαχρονικά. Μια από αυτές τις εταιρίες που διακρίνονται με αυτά τα χαρακτηριστικά είναι η διαβόητη **ΛΑΡΚΟ**. Σταθερή στις αξίες της και στην αντιμετώπιση «δύσκολων» καταστάσεων.

Όταν, λοιπόν, το καλοκαίρι ξέσπασε η πυρκαγιά στη κεντρική Εύβοια και συγκεκριμένα σε περιοχές που η ΛΑΡΚΟ

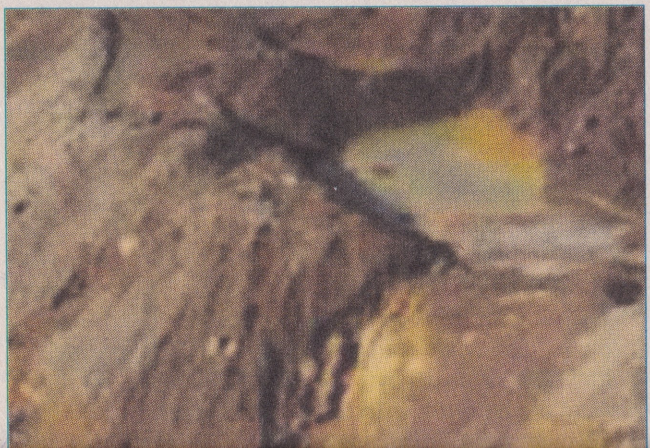
ρεί να αποδειχθεί, άρα τουμπεκί γιατί **«θα βρεθείς κατηγορούμενος για συκοφαντική δυσφήμιση»**. Αυτός ακριβώς είναι ο τρόπος που ενεργεί και αντιδρά η ΛΑΡΚΟ σε όποιον εκφράσει αντίθεση αλλά και εύλογες απορίες. Και όταν λέμε ΛΑΡΚΟ δεν εννοούμε μόνο τη διοίκηση και τα διευθυντικά στελέχη της κρατικής –ουσιαστικά– εταιρείας αλλά και το Σωματείο της και έναν σημαντικό αριθμό εργαζομένων σε αυτήν. Και σε αυτό το σημείο είναι ωφέλιμο, πιστεύουμε, να αποσαφηνίσουμε το εξής, το οποίο διαχρονικά μας απασχολεί σε ζητήματα που αφορούν περιβαλλοντικά θέματα και σύγκρουση αυτών με θέσεις εργασίας. Η φύση, το περιβάλλον και το οικοσύστημα προπορεύονται στις ανάγκες όλων μας για εργασία. Πρώτα και με σαφήνεια προστατεύουμε, θωρακίζουμε και

των χρηματοοικονομικών και χρηματιστηριακών δεικτών. **Η συγκεκριμένη εταιρεία έχει έρθει πολλές φορές στην επικαιρότητα για λόγους οικονομικούς, περιβαλλοντικούς αλλά και πολλαπλών εργατικών ατυχημάτων.** Παρ' ότι, λοιπόν, αρκετοί εργαζόμενοι έχουν θυσιαστεί μέσα στα καμίνια της εταιρείας, **η «ταξική» συνείδηση των εργατών κατατάσσεται διαχρονικά προς την πλευρά των αφεντικών τους όταν ο κλοιός στενεύει για τα περιβαλλοντικά εγκλήματα της ΛΑΡΚΟ σε βόρειο ευβοϊκό, Κεντρική Εύβοια και Φθιώτιδα.** Είναι τότε που αναλαμβάνουν δράση και ως γνήσιοι τραμπούκοι τρομοκρατούν τους πάντες. Συγγνώμη εάν στεναχωρούμε συντρόφους, που σκέφτονται ταξικά, αλλά και οι Σκουριές στη Χαλκιδική έχουν με απόλυτα ξεκάθαρο τρόπο δείξει το πώς

τώπισή τους ήταν στο μέγιστο ποσοστό αποτελεσματική. Διότι σίγουρα όλες οι πυρκαγιές δεν είναι προϊόντα εμπρησμών αλλά προκαλούνται και από φυσικές αιτίες, όπως είναι για παράδειγμα οι πυρκαγιές λόγω κεραυνών. Στον ελλαδικό χώρο οι συνηθέστερες αιτίες πρόκλησης πυρκαγιών, σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία, είναι από αμέλεια (35%) και πρόθεση (20%). Τα συγκεκριμένα ποσοστά αυξάνονται αναλογικά από τη στιγμή που οι δασικές υπηρεσίες κατανέμουν ως αδιευκρίνιστες, χωρίς αιτία τις μισές περίπου πυρκαγιές. Μέχρι σήμερα οι –με πρόθεση– εμπρησμοί, κυρίως, αφορούν άτομα που ασχολούνται επαγγελματικά με τη κτηνοτροφία ή έχουν πυρομανείς συμπεριφορές. Αυτά διαδίδονται μέσω των ΜΜΕ και δεν έχουμε κανένα λόγο να τα αμφισβητήσουμε, μπορούμε όμως να υποστηρίξουμε ότι αυτή είναι η μία πλευρά και όψη της πραγματικότητας και η μισή αλήθεια. Η άλλη είναι ότι όποια βουνά και λοφίσκους έχουν βάλει στο μάτι οι εταιρίες αιολικής ενέργειας και μεταλλευτικής δραστηριότητας συχνά-πυκνά γίνονται –Ω! του θαύματος– στόχοι εμπρηστών. Και ασφαλώς εννοείται ότι τίποτα δεν μπορεί να αποδειχθεί από τη στιγμή που τις έρευνες, τις προανακριτικές διαδικασίες και τις εισαγγελικές ενέργειες τις κάνουν οι εντιμότατοι κρατικοί λειτουργοί. Γι' αυτό και επ' ουδενί δεν αποτελεί στόχο μας να αποδείξουμε εάν τον εμπρησμό τον έκανε η Α ή Β εταιρεία, αλλά να δείξουμε τους τρόπους λειτουργίας και μεθόδευσης που χρησιμοποιούν συγκεκριμένες επιχειρήσεις, σταθερά και απαρέγκλιτα διαχρονικά. Μια από αυτές τις εταιρίες που διακρίνονται με αυτά τα χαρακτηριστικά είναι η διαβόητη **ΛΑΡΚΟ**. Σταθερή στις αξίες της και στην αντιμετώπιση «δύσκολων» καταστάσεων.

Όταν, λοιπόν, το καλοκαίρι ξέσπασε η πυρκαγιά στη κεντρική Εύβοια και συγκεκριμένα σε περιοχές που η ΛΑΡΚΟ εποφθαλμιά για να τις εντάξει στα μεταλλεία της, αρκετοί κάτοικοι των παρακείμενων χωριών και όχι μόνο είχαν εκφράσει τις ανησυχίες τους. Αλλά, είπαμε, τίποτα δεν μπορεί να αποδειχθεί, άρα τουμπεκί γιατί **«θα βρεθείς κατηγορούμενος για συκοφαντική δυσφήμιση»**. Αυτός ακριβώς είναι ο τρόπος που ενεργεί και αντιδρά η ΛΑΡΚΟ σε όποιον εκφράσει αντίθεση αλλά και εύλογες απορίες. Και όταν λέμε ΛΑΡΚΟ δεν εννοούμε μόνο τη διοίκηση και τα διευθυντικά στελέχη της κρατικής –ουσιαστικά– εταιρείας αλλά και το Σωματείο της και έναν σημαντικό αριθμό εργαζομένων σε αυτήν. Και σε αυτό το σημείο είναι ωφέλιμο, πιστεύουμε, να αποσαφηνίσουμε το εξής, το οποίο διαχρονικά μας απασχολεί σε ζητήματα που αφορούν περιβαλλοντικά θέματα και σύγκρουση αυτών με θέσεις εργασίας. Η φύση, το περιβάλλον και το οικοσύστημα προπορεύονται στις ανάγκες όλων μας για εργασία. Πρώτα και με σαφήνεια προστατεύουμε, θωρακίζουμε και διαφυλάττουμε το φυσικό περιβάλλον, από τους εφήμερους και περιστασιακούς καταστροφείς και τυχοδιώκτες των οικοσυστημάτων για χάρη των μεταλλευμάτων και των χρηματοοικονομικών και χρηματιστηριακών δεικτών. **Η συγκεκριμένη εταιρεία έχει έρθει πολλές φορές στην επικαιρότητα για λόγους οικονομικούς, περιβαλλοντικούς αλλά και πολλαπλών εργατικών ατυχημάτων.** Παρ' ότι, λοιπόν, αρκετοί εργαζόμενοι έχουν θυσιαστεί μέσα στα καμίνια της εταιρείας, **η «ταξική» συνείδηση των εργατών κατατάσσεται διαχρονικά προς την πλευρά των αφεντικών τους όταν ο κλοιός στενεύει για τα περιβαλλοντικά εγκλήματα της ΛΑΡΚΟ σε βόρειο ευβοϊκό, Κεντρική Εύβοια και Φθιώτιδα.** Είναι τότε που αναλαμβάνουν δράση και ως γνήσιοι τραμπούκοι τρομοκρατούν τους πάντες. Συγγνώμη εάν στεναχωρούμε συντρόφους, που σκέφτονται ταξικά, αλλά και οι Σκουριές στη Χαλκιδική έχουν με απόλυτα ξεκάθαρο τρόπο δείξει το πώς επιδρά-δρα-λειτουργεί η «ταξική συνείδηση» των ιδιοτελών και ωφελιμιστών μεταλλωρύχων. Και εάν ορθά για τα αφεντικά σημειώνεται ότι «οι άνθρωποι είναι πάνω από τα κέρδη», μήπως είναι καιρός να ξεκαθαρίσουμε και ότι **«η φύση είναι πάνω από τους μισθούς μας»**; Κλασσικό πρόσφατο παράδειγμα η ευρωπαϊκά-θεσμικά αποφασισμένη μείωση της χρήσης πλαστικού στη καθημερινότητα, που ασφαλώς θα δημιουργήσει σημαντικό ποσοστό ανέργων στις αντίστοιχες βιομηχανίες. Συνεπώς δύο μέτρα και δύο σταθμά. Εκτός και εάν ως αναρχικοί πιστεύουμε και συμμεριζόμαστε **αριστερές θέσεις** της μορφής **«δικαίωμα στην εργασία»** και άλλα παρόμοια. Η **εργασία** σε μια καπιταλιστική, αλλά και σε οποιαδήποτε ιεραρχική κοινωνία, δεν μπορεί να αποτελεί **ούτε δικαίωμα ούτε υποχρέωση.** Απλά εργαζόμαστε για λόγους βιοποριστικούς και όχι δικαιωματικούς. Δεν αποτελεί ούτε δικαίωμά μας ούτε δικαίωσή μας η εύρεση της. Αλλοίμονο εάν η

θεία. Η άλλη είναι ότι όποια βουνά και λοφίσκους έχουν βάλει στο μάτι οι εταιρίες αιολικής ενέργειας και μεταλλευτικής δραστηριότητας συχνά-πυκνά γίνονται –Ω! του θαύματος– στόχοι εμπρηστών. Και ασφαλώς εννοείται ότι τίποτα δεν μπορεί να αποδειχθεί από τη στιγμή που τις έρευνες, τις προανακριτικές διαδικασίες και τις εισαγγελικές ενέργειες τις κάνουν οι εντιμότατοι κρατικοί λειτουργοί. Γι' αυτό και επ' ουδενί δεν αποτελεί στόχο μας να αποδείξουμε εάν τον εμπρησμό τον έκανε η Α ή Β εταιρεία, αλλά να δείξουμε τους τρόπους λειτουργίας και μεθόδευσης που χρησιμοποιούν συγκεκριμένες επιχειρήσεις, σταθερά και απαρέγκλιτα διαχρονικά. Μια από αυτές τις εταιρίες που διακρίνονται με αυτά τα χαρακτηριστικά είναι η διαβόητη **ΛΑΡΚΟ**. Σταθερή στις αξίες της και στην αντιμετώπιση «δύσκολων» καταστάσεων.

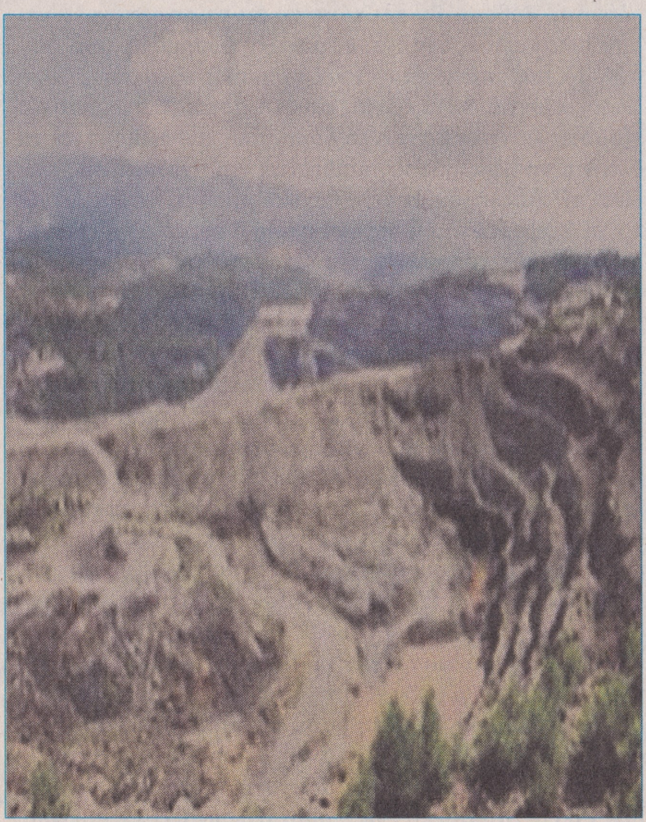
Όταν, λοιπόν, το καλοκαίρι ξέσπασε η πυρκαγιά στη κεντρική Εύβοια και συγκεκριμένα σε περιοχές που η ΛΑΡΚΟ εποφθαλμιά για να τις εντάξει στα μεταλλεία της, αρκετοί κάτοικοι των παρακείμενων χωριών και όχι μόνο είχαν εκφράσει τις ανησυχίες τους. Αλλά, είπαμε, τίποτα δεν μπορεί να αποδειχθεί, άρα τουμπεκί γιατί **«θα βρεθείς κατηγορούμενος για συκοφαντική δυσφήμιση»**. Αυτός ακριβώς είναι ο τρόπος που ενεργεί και αντιδρά η ΛΑΡΚΟ σε όποιον εκφράσει αντίθεση αλλά και εύλογες απορίες. Και όταν λέμε ΛΑΡΚΟ δεν εννοούμε μόνο τη διοίκηση και τα διευθυντικά στελέχη της κρατικής –ουσιαστικά– εταιρείας αλλά και το Σωματείο της και έναν σημαντικό αριθμό εργαζομένων σε αυτήν. Και σε αυτό το σημείο είναι ωφέλιμο, πιστεύουμε, να αποσαφηνίσουμε το εξής, το οποίο διαχρονικά μας απασχολεί σε ζητήματα που αφορούν περιβαλλοντικά θέματα και σύγκρουση αυτών με θέσεις εργασίας. Η φύση, το περιβάλλον και το οικοσύστημα προπορεύονται στις ανάγκες όλων μας για εργασία. Πρώτα και με σαφήνεια προστατεύουμε, θωρακίζουμε και διαφυλάττουμε το φυσικό περιβάλλον, από τους εφήμερους και περιστασιακούς καταστροφείς και τυχοδιώκτες των οικοσυστημάτων για χάρη των μεταλλευμάτων και των χρηματοοικονομικών και χρηματιστηριακών δεικτών. **Η συγκεκριμένη εταιρεία έχει έρθει πολλές φορές στην επικαιρότητα για λόγους οικονομικούς, περιβαλλοντικούς αλλά και πολλαπλών εργατικών ατυχημάτων.** Παρ' ότι, λοιπόν, αρκετοί εργαζόμενοι έχουν θυσιαστεί μέσα στα καμίνια της εταιρείας, **η «ταξική» συνείδηση των εργατών κατατάσσεται διαχρονικά προς την πλευρά των αφεντικών τους όταν ο κλοιός στενεύει για τα περιβαλλοντικά εγκλήματα της ΛΑΡΚΟ σε βόρειο ευβοϊκό, Κεντρική Εύβοια και Φθιώτιδα.** Είναι τότε που αναλαμβάνουν δράση και ως γνήσιοι τραμπούκοι τρομοκρατούν τους πάντες. Συγγνώμη εάν στεναχωρούμε συντρόφους, που σκέφτονται ταξικά, αλλά και οι Σκουριές στη Χαλκιδική έχουν με απόλυτα ξεκάθαρο τρόπο δείξει το πώς επιδρά-δρα-λειτουργεί η «ταξική συνείδηση» των ιδιοτελών και ωφελιμιστών μεταλλωρύχων. Και εάν ορθά για τα αφεντικά σημειώνεται ότι «οι άνθρωποι είναι πάνω από τα κέρδη», μήπως είναι καιρός να ξεκαθαρίσουμε και ότι **«η φύση είναι πάνω από τους μισθούς μας»**; Κλασσικό πρόσφατο παράδειγμα η ευρωπαϊκά-θεσμικά αποφασισμένη μείωση της χρήσης πλαστικού στη καθημερινότητα, που ασφαλώς θα δημιουργήσει σημαντικό ποσοστό ανέργων στις αντίστοιχες βιομηχανίες. Συνεπώς δύο μέτρα και δύο σταθμά. Εκτός και εάν ως αναρχικοί πιστεύουμε και συμμεριζόμαστε **αριστερές θέσεις** της μορφής **«δικαίωμα στην εργασία»** και άλλα παρόμοια. Η **εργασία** σε μια καπιταλιστική, αλλά και σε οποιαδήποτε ιεραρχική κοινωνία, δεν μπορεί να αποτελεί **ούτε δικαίωμα ούτε υποχρέωση.** Απλά εργαζόμαστε για λόγους βιοποριστικούς και όχι δικαιωματικούς. Δεν αποτελεί ούτε δικαίωμά μας ούτε δικαίωσή μας η εύρεση της. Αλλοίμονο εάν η μισθωτή σκλαβιά είχε τέτοια χαρακτηριστικά. Εννοείται ότι θεωρούμε **απαραίτητο συστατικό της ζωής τού κάθε ανθρώπου και όντος, την εργασία** και μάλιστα πολλές φορές πιθανόν έντονης, αλλά όταν αυτή είναι εκφρασμένη μέσα σε όρους ισότητας και ελευθερίας εντός μιας εξισωτικής/αναρχικής κοινωνίας.

Άλλωστε, αυτές οι συγκρούσεις είναι συνήθως στη βάση τους πλαστές, αφού, όταν το σύστημα επιλέγει να εφαρμόσει νέες πολιτικές και συνήθειες, δεν εκφράζεται κανένα «εργατίστικο» πρόβλημα ούτε από αυτό ούτε από τα μιντιακά φερέφωνά του. Πρόσφατο κλασσικό παράδειγμα η πανευρωπαϊκά-θεσμικά αποφασισμένη μείωση

Η καταστροφή της φύσης

Πρόλογος

Πρόκειται για ένα πρώιμο άρθρο του διάσημου σοσιαλιστή μελετητή, καθώς και εξέχοντος αστρονόμου Anton Pannekoek, το οποίο προχωρά σε μεγάλο βαθμό στην εξάλειψη της ιδέας ότι οι σοσιαλιστές είχαν μια πολύ παραγωγιστική άποψη για τη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον.

Ο Αντον Πάνεκουκ, υπήρξε ο πιο γνωστός θεωρητικός των εργατικών συμβουλίων και κύριος εκπρόσωπος της αριστερής πτέρυγας του Κ.Κ. Ολλανδίας, στην οποία ο Λένιν επιτέθηκε στο έργο του «Ο αριστερισμός». Ο Πάνεκουκ προσπάθησε να ξεκαθαρίσει τη φύση του μπολσεβικισμού και της ρωσικής επανάστασης. Έδειξε ότι η Οκτωβριανή επανάσταση, αν και αποτελούσε σημαντικό σταθμό στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος, κατέτεινε εξ αρχής σε ένα σύστημα παραγωγής που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί κρατικός σοσιαλισμός ή κρατικός καπιταλισμός. Αλλά η ρωσική επανάσταση διεξάχθηκε κάτω από το λάβαρο του μαρξισμού και το μπολσεβίκικο κράτος θεωρήθηκε γενικά ένα μαρξιστικό καθεστώς. Ο μαρξισμός, και κατόπιν, ο μαρξισμός-λενινισμός-σταλινισμός, αποτέλεσαν την ιδεολογία του ρωσικού κρατικού καπιταλισμού.

Οι απόψεις του τείνουν στον ακραίο κομμουνισμό, σε πολλά σημεία δε ταυτίζονται με τους αναρχοκομμουνιστές, τους λεγόμενους ντεφαιτιστές και άλλες επαναστατικές για την εποχή τους τάσεις, εκφραστές των οποίων είναι οι Ρόζα Λούξεμπουργκ, Κάρλ Λίμπκνεχτ, Πώλ Μάτικ, Αμαντέο Μποντίργκα κ.ά.

Χαρακτηριστικό των απόψεων του είναι, επίσης, το Γράμμα του Πανεκούκ προς τον Πωλ Ματίκ (στις 26/5/1949) σχετικά με τις διαφορές μεταξύ μαρξισμού και αναρχισμού.[1]

[...] Και οι δύο πήραν μέρος στην επανάσταση του 1848, ως αγωνιστές, αλλά στη συνέχεια οι δρόμοι τους χώρισαν, όντας πράγματι τα προϊόντα δυο εντελώς διαφορετικών κοινωνικών περιβαλλόντων. Ο Μπακούνιν προερχόταν από τη Ρωσία, όπου η τσαρική απολυταρχία κατέστειλε οποιαδήποτε κοινωνική και πνευματική πρόοδο.

Ο Μαρξ είχε γαλουχηθεί εντός της ανόδου του δυτικού βιομηχανικού καπιταλισμού. Για τον Μπακούνιν ως εκ τούτου, η ελευθερία αποτελούσε την μέγιστη ιδέα και στόχο, αναγνωρίζοντας στην ... κρατική εξουσία τη βάση της δουλείας και της φτώχειας των μαζών. Ο Μαρξ από την άλλη έβλεπε στην καπιταλιστική εκμετάλλευση την αιτία της δυστυχίας και της δουλείας, γνωρίζοντας την πολιτική ελευθερία της Αγγλίας, όπου, ωστόσο, υπήρχαν οι διάφορες ανοργάνωτες ανταγωνιζόμενες μικρές επιχειρήσεις, και ως εκ ιική κυρίαρχη εξουσία, μια δημοκρατική κρατική εξουσία, η οποία ελέγχεται και κυριαρχείται από την εργατική τάξη. Έτσι οι βασικές τους ιδέες βρέθηκαν αντιμέτωπες μεταξύ τους. Ο Μαρξ είδε ότι η πολιτική ελευθερία του Μπακούνιν δεν ήταν επαρκής, ενώ ο Μπακούνιν έβλεπε ότι η οργανωμένη κρατική εξουσία του Μαρξ θα έφερνε μια χειρότερη σκλαβιά. Ο Μπακούνιν είχε έρθει σε επαφή και είχε σπουδάσει, όπως και πολλοί άλλοι ρώσοι, τις δυτικές επιστήμες και γνώσεις και, σε αντίθεση με τους περισσότερους ρώσους, επιχείρησε να τις εφαρμόσει για να συμμετάσχει στον αγώνα των εκμεταλλευομένων μαζών στη δυτική Ευρώπη, θεωρώντας ότι τα προβλήματα τους ήταν τα ίδια με τα δικά του. Ο Μαρξ επαναστατικοποίησε τη δυτική επιστήμη μέσω του ιστορικού υλισμού και της οικονομικής θεωρίας του καπιταλισμού, θέτοντας με αυτόν τον τρόπο μια νέα βάση για όλους τους περαιτέρω ταξικούς αγώνες. [...]

[...] Δεν ήταν απλώς η σύγκρουση δύο αντίθετων χαρακτήρων, όπου από την μια είχαμε το φλογερό πνεύμα του Μπακούνιν να απευθύνει έκκληση στα επαναστατημένα συναισθήματα (των εργατών) για να πολεμήσουν για την ελευθερία, και

συνέχεια στη σελ. 16

1. Η αρχική έκδοση του γράμματος μπορεί να βρεθεί στο Διεθνές Ινστιτούτο των Αρχείων Κοινωνικής Ιστορίας (στο Άμστερνταμ). (IISG, Pannekoek Archives, F. 108 PP.8) Το κείμενο έχει μεταφραστεί από το πρωτότυπο χειρόγραφο και μπορεί να βρεθεί στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://libcom.org/history/pannekoek-Marx-Bakunin.

της χρήσης πλαστικού στη καθημερινότητα των πολιτών της Ε.Ε., που ασφαλώς θα δημιουργήσει σημαντικό ποσο-

συνέχεια προξενήθηκε η πυρκαγιά. Σε ερώτηση της δημοσιογράφου στον γεωλόγο της εταιρίας Μπουροδήμο

(«ζητάω ψηφαλάκια») ή τεχνοκράτη manager εταιρείας («*ασκώ εταιρική κοινωνική ευθύνη!*»); Οι εξαγορασμένες

όπου η τσαρική απολυταρχία κατέστειλε οποιαδήποτε κοινωνική και πνευματική πρόοδο.

μένη κρατική εξουσία του Μαρξ θα έφερνε μια χειρότερη σκλαβιά. Ο Μπακούνιν είχε έρθει σε επαφή και είχε σπουδάσει,

Η καταστροφή της φύσης

Πρόλογος

Πρόκειται για ένα πρώιμο άρθρο του διάσημου σοσιαλιστή μελετητή, καθώς και εξέχοντος αστρονόμου Anton Pannekoek, το οποίο προχωρά σε μεγάλο βαθμό στην εξάλειψη της ιδέας ότι οι σοσιαλιστές είχαν μια πολύ παραγωγιστική άποψη για τη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον.

Ο Αντον Πάνεκουκ, υπήρξε ο πιο γνωστός θεωρητικός των εργατικών συμβουλίων και κύριος εκπρόσωπος της αριστερής πτέρυγας του Κ.Κ. Ολλανδίας, στην οποία ο Λένιν επιτέθηκε στο έργο του «Ο αριστερισμός». Ο Πάνεκουκ προσπάθησε να ξεκαθαρίσει τη φύση του μπολσεβικισμού και της ρωσικής επανάστασης. Έδειξε ότι η Οκτωβριανή επανάσταση, αν και αποτελούσε σημαντικό σταθμό στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος, κατέτεινε εξ αρχής σε ένα σύστημα παραγωγής που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί κρατικός σοσιαλισμός ή κρατικός καπιταλισμός. Αλλά η ρωσική επανάσταση διεξάχθηκε κάτω από το λάβαρο του μαρξισμού και το μπολσεβίκικο κράτος θεωρήθηκε γενικά ένα μαρξιστικό καθεστώς. Ο μαρξισμός, και κατόπιν, ο μαρξισμός-λενινισμός-σταλινισμός, αποτέλεσαν την ιδεολογία του ρωσικού κρατικού καπιταλισμού.

Οι απόψεις του τείνουν στον ακραίο κομμουνισμό, σε πολλά σημεία δε ταυτίζονται με τους αναρχοκομμουνιστές, τους λεγόμενους ντεφαιτιστές και άλλες επαναστατικές για την εποχή τους τάσεις, εκφραστές των οποίων είναι οι Ρόζα Λούξεμπουργκ, Κάρλ Λίμπκνεχτ, Πώλ Μάτικ, Αμαντέο Μποντίργκα κ.ά.

Χαρακτηριστικό των απόψεων του είναι, επίσης, το Γράμμα του Πανεκούκ προς τον Πωλ Ματίκ (στις 26/5/1949) σχετικά με τις

Ο Μαρξ είχε γαλουχηθεί εντός της ανόδου του δυτικού βιομηχανικού καπιταλισμού. Για τον Μπακούνιν ως εκ τούτου, η ελευθερία αποτελούσε την μέγιστη ιδέα και στόχο, αναγνωρίζοντας στην ... κρατική εξουσία τη βάση της δουλείας και της φτώχειας των μαζών. Ο Μαρξ από την άλλη έβλεπε στην καπιταλιστική εκμετάλλευση την αιτία της δυστυχίας και της δουλείας, γνωρίζοντας την πολιτική ελευθερία της Αγγλίας, όπου, ωστόσο, υπήρχαν οι διάφορες ανοργάνωτες ανταγωνιζόμενες όπως και πολλοί άλλοι ρώσοι, τις δυτικές επιστήμες και γνώσεις και, σε αντίθεση με τους περισσότερους ρώσους, επιχείρησε να τις εφαρμόσει για να συμμετάσχει στον αγώνα των εκμεταλλευομένων μαζών στη δυτική Ευρώπη, θεωρώντας ότι τα προβλήματα τους ήταν τα ίδια με τα δικά του. Ο Μαρξ επαναστατικοποίησε τη δυτική επιστήμη μέσω του ιστορικού υλισμού και της οικονομικής θεωρίας του καπιταλισμού, θέτοντας με αυτόν τον τρόπο μια νέα βάση για όλους τους περαιτέρω ταξικούς αγώνες. [...]

[...] Δεν ήταν απλώς η σύγκρουση δύο αντίθετων χαρακτήρων, όπου από την μια είχαμε το φλογερό πνεύμα του Μπακούνιν να απευθύνει έκκληση στα επαναστατημένα συναισθήματα (των εργατών) για να πολεμήσουν για την ελευθερία, και

συνέχεια στη σελ. 16

1. Η αρχική έκδοση του γράμματος μπορεί να βρεθεί στο Διεθνές Ινστιτούτο των Αρχείων Κοινωνικής Ιστορίας (στο Άμστερνταμ). (IISG, Pannekoek Archives, F. 108 PP.8) Το κείμενο έχει μεταφραστεί από το πρωτότυπο χειρόγραφο και μπορεί να βρεθεί στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://libcom.org/history/pannekoek-Marx-Bakunin.

της χρήσης πλαστικού στη καθημερινότητα των πολιτών της Ε.Ε., που ασφαλώς θα δημιουργήσει σημαντικό ποσοστό ανέργων στις αντίστοιχες βιομηχανίες. Δύο μέτρα και δύο σταθμά.

Επί πλέον, στη περίπτωση της ΛΑΡΚΟ, δεν θεωρούμε καθόλου τυχαίο ότι όλα τα κόμματα διαχρονικά, με τον άλφα ή βήτα τρόπο, προστατεύουν την συγκεκριμένη εταιρία. Δεν θα ξεχάσουμε φυσικά τον Τσίπρα όταν καλπάζοντας προς την εξουσία δεν έκανε καν νύξη για τα περιβαλλοντικά εγκλήματά της, στο ακροατήριο της Λάρυμνας, παρ' ότι την ίδια περίοδο το έπαιζε συμπαραστάτης στον αγώνα της Χαλκιδικής. Για το ΚΚΕ, τι να πούμε, ολόκληρο Τσερνομπίλ έπνιξε το 1986, με τα περιβαλλοντικά εγκλήματα της ΛΑΡΚΟ θα ασχοληθεί; Η ΝΔ ετοιμάζει, σήμερα, σχέδιο εξυγίανσης αφού πρώτα επί κυβέρνησης Καραμανλή την «χαντάκωσε» οικονομικά με το σκάνδαλο των πρό-πωλημένων τιμών σιδηρονικελίου. Ενώ το ΠΑΣΟΚ μετέτρεψε μια «fake» προβληματική εταιρεία του Μποδοσάκη, με το αζημίωτο ασφαλώς, σε κρα-

συνέχεια προξενήθηκε η πυρκαγιά. Σε ερώτηση της δημοσιογράφου στον γεωλόγο της εταιρίας Μπουροδήμο Γιάννη, εάν κρίνεται σκόπιμο να γίνει αλλαγή στην άδεια υλοτόμησης από τη στιγμή που έχει γίνει η πυρκαγιά. Η απάντηση του είναι σαφής: *«Δεν υπάρχει κανένας λόγος. Έχει δοθεί πρωτόκολλο εκμετάλλευσης και γι' αυτό και στα καμένα και στα μη καμένα βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας δεν υπάρχει περίπτωση αναστολής»*. Δηλαδή, η εξόρυξη θα γίνει κανονικά και άμεσα. Και πρόσθεσε: **«Αν ανασταλεί η μεταλλευτική εκμετάλλευση για λίγα χρόνια, στην συγκεκριμένη έκταση, λόγω της κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης από τις πυρκαγιές, θα πρέπει να κλείσει η εταιρεία...».** Δηλαδή τα χωριά να βουλιάξουν σε περίπτωση νεροποντής, οι μελισσοκόμοι, κτηνοτρόφοι κ.λπ. να αλλάξουν επάγγελμα ή να μεταναστεύσουν, η ΛΑΡΚΟ να μην κλείσει. Ακόμη, ανέφερε ότι παρ' ότι κάηκαν 22.000 στρέμματα δάσους, νέα περιβαλλοντική μελέτη δεν απαιτείται. Άρα και η Περιφέρεια που είναι αρμόδια για τις περιβαλλοντικές μελέτες

(«ζητάω ψηφαλάκια») ή τεχνοκράτη manager εταιρείας («*ασκώ εταιρική κοινωνική ευθύνη!*»); Οι εξαγορασμένες κοντόφθαλμες συνειδήσεις. Πελατεία, δυστυχώς, μπόλικη!

Εκτός, όμως, από τον Μπουροδήμο, ακόμη ένα στέλεχος της ΛΑΡΚΟ, ο κ. Αποστολίκας έκανε δημόσια τοποθέτηση για τις πυρκαγιές και ανέφερε: «*Πέραν της πρόληψης των πυρκαγιών η συμμετοχή των Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων στη καταστολή τους είναι καθοριστική. Στην τεράστια καταστροφική πυρκαγιά της Εύβοιας, όπου η ΛΑΡΚΟ διαθέτει το μεγαλύτερο μεταλλείο της, στα πλαίσια αντιμετώπισης της η εταιρία διέκοψε επί 48 ώρες όλες τις μεταλλευτικές εργασίες και έθεσε το σύνολο του βαρέως χωματουργικού εξοπλισμού και του προσωπικού της στη διάθεση των αρμοδίων αρχών, συνδράμοντας έτσι στο τιτάνιο έργο της πυρόσβεσης. Μια συνδρομή που ανέδειξε χωρίς αμφιβολία την τεράστια προσφορά της, μαζί με όλους τους υπόλοιπους συμμετέχοντες, προς το κοινωνικό σύνολο και αναγνωρίστηκε από όλους και ιδιαίτερα τα*

τη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον.

Ο Αντον Πάνεκουκ, υπήρξε ο πιο γνωστός θεωρητικός των εργατικών συμβουλίων και κύριος εκπρόσωπος της αριστερής πτέρυγας του Κ.Κ. Ολλανδίας, στην οποία ο Λένιν επιτέθηκε στο έργο του «Ο αριστερισμός». Ο Πάνεκουκ προσπάθησε να ξεκαθαρίσει τη φύση του μπολσεβικισμού και της ρωσικής επανάστασης. Έδειξε ότι η Οκτωβριανή επανάσταση, αν και αποτελούσε σημαντικό σταθμό στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος, κατέτεινε εξ αρχής σε ένα σύστημα παραγωγής που λισμός, αποτέλεσαν την ιδεολογία του ρωσικού κρατικού καπιταλισμού.

Οι απόψεις του τείνουν στον ακραίο κομμουνισμό, σε πολλά σημεία δε ταυτίζονται με τους αναρχοκομμουνιστές, τους λεγόμενους ντεφαιτιστές και άλλες επαναστατικές για την εποχή τους τάσεις, εκφραστές των οποίων είναι οι Ρόζα Λούξεμπουργκ, Κάρλ Λίμπκνεχτ, Πώλ Μάτικ, Αμαντέο Μποντρίγκα κ.ά.

Χαρακτηριστικό των απόψεων του είναι, επίσης, το Γράμμα του Πανεκούκ προς τον Πωλ Ματίκ (στις 26/5/1949) σχετικά με τις

λευση την αιτία της δυστυχίας και της δουλείας, γνωρίζοντας την πολιτική ελευθερία της Αγγλίας, όπου, ωστόσο, υπήρχαν οι διάφορες ανοργάνωτες ανταγωνιζόμενες

1. Η αρχική έκδοση του γράμματος μπορεί να βρεθεί στο Διεθνές Ινστιτούτο των Αρχείων Κοινωνικής Ιστορίας (στο Άμστερνταμ). (IISG, Pannekoek Archives, F. 108 PP.8) Το κείμενο έχει μεταφραστεί από το πρωτότυπο χειρόγραφο και μπορεί να βρεθεί στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://libcom.org/history/pannekoek-Marx-Bakunin.

κή επιστήμη μέσω του ιστορικού υλισμού και της οικονομικής θεωρίας του καπιταλισμού, θέτοντας με αυτόν τον τρόπο μια νέα βάση για όλους τους περαιτέρω ταξικούς αγώνες. [...]

[...] Δεν ήταν απλώς η σύγκρουση δύο αντίθετων χαρακτήρων, όπου από την μια είχαμε το φλογερό πνεύμα του Μπακούνιν να απευθύνει έκκληση στα επαναστατημένα συναισθήματα (των εργατών) για να πολεμήσουν για την ελευθερία, και

συνέχεια στη σελ. 16

της χρήσης πλαστικού στη καθημερινότητα των πολιτών της Ε.Ε., που ασφαλώς θα δημιουργήσει σημαντικό ποσοστό ανέργων στις αντίστοιχες βιομηχανίες. Δύο μέτρα και δύο σταθμά.

Επί πλέον, στη περίπτωση της ΛΑΡΚΟ, δεν θεωρούμε καθόλου τυχαίο ότι όλα τα κόμματα διαχρονικά, με τον άλφα ή βήτα τρόπο, προστατεύουν την συγκεκριμένη εταιρία. Δεν θα ξεχάσουμε φυσικά τον Τσίπρα όταν καλπάζοντας προς την εξουσία δεν έκανε καν νύξη για τα περιβαλλοντικά εγκλήματά της, στο ακρωτήριο της Λάρυμνας, παρ' ότι την ίδια περίοδο το έπαιζε συμπαραστάτης στον αγώνα της Χαλκιδικής. Για το ΚΚΕ, τι να πούμε, ολόκληρο Τσερνομπίλ έπνιξε το 1986, με τα περιβαλλοντικά εγκλήματα της ΛΑΡΚΟ θα ασχοληθεί; Η ΝΔ ετοιμάζει, σήμερα, σχέδιο εξυγίανσης αφού πρώτα επί κυβέρνησης Καραμανλή την «χαντάκωσε» οικονομικά με το σκάνδαλο των πρό-πωλημένων τιμών σιδηρονικελίου. Ενώ το ΠΑΣΟΚ μετέτρεψε μια «fake» προβληματική εταιρεία του Μποδοσάκη, με το αζημίωτο ασφαλώς, σε κρατική εταιρεία φυτωρίου κομματικών στελεχών και ψηφοφόρων-πελατών. Για όλα τα παραπάνω, λοιπόν, δεν μας κάνει καμμία εντύπωση η σιωπή που επικρατεί μετά από τηλεοπτικό ρεπορτάζ που πραγματοποιήθηκε στα μέσα Σεπτέμβρη από περιφερειακό κανάλι και δείχνει την **αποψίλωση που γίνεται σε μη καμένες δασικές εκτάσεις της κεντρικής Εύβοιας από τη ΛΑΡΚΟ**. Νομότυπα, με άδεια από το Δασαρχείο Χαλκίδας. **Η ΛΑΡΚΟ έχει λάβει άδεια από το Δασαρχείο Χαλκίδας, πριν την τελευταία πυρκαγιά, για να αποψιλώσει 300 στρέμματα πευκοδάσους και εν συνεχεία να επεκτείνει εκεί τις μεταλλευτικές της δραστηριότητες. Πρώτα, λοιπόν, πήρε την άδεια και στη συνέχεια προξενήθηκε η πυρκαγιά. Σε ερώτηση της δημοσιογράφου στον γεωλόγο της εταιρίας Μπουροδήμο Γιάννη, εάν κρίνεται σκόπιμο να γίνει αλλαγή στην άδεια υλοτόμησης από τη στιγμή που έχει γίνει η πυρκαγιά. Η απάντηση του είναι σαφής: *«Δεν υπάρχει κανένας λόγος. Έχει δοθεί πρωτόκολλο εκμετάλλευσης και γι' αυτό και στα καμένα και στα μη καμένα βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας δεν υπάρχει περίπτωση αναστολής»*.** Δηλαδή, η εξόρυξη θα γίνει κανονικά και άμεσα. Και πρόσθεσε: **«Αν ανασταλεί η μεταλλευτική εκμετάλλευση για λίγα χρόνια, στην συγκεκριμένη έκταση, λόγω της κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης από τις πυρκαγιές, θα πρέπει να κλείσει η εταιρεία...»**. Δηλαδή τα χωριά να βουλιάξουν σε περίπτωση νεροποντής, οι μελισσοκόμοι, κτηνοτρόφοι κ.λπ. να αλλάξουν επάγγελμα ή να μεταναστεύσουν, η ΛΑΡΚΟ να μην κλείσει. Ακόμη, ανέφερε ότι παρ' ότι κάηκαν 22.000 στρέμματα δάσους, νέα περιβαλλοντική μελέτη δεν απαιτείται. Άρα και η Περιφέρεια που είναι αρμόδια για τις περιβαλλοντικές μελέτες κάνει τα «στραβά μάτια». Όμως ποιός είναι ο γεωλόγος της ΛΑΡΚΟ Μπουροδήμος; Ένας καταρτισμένος επιστήμονας; Ένας έμπειρος γεωλόγος; Κυρίως ένα κομματόσκυλο του ΠΑΣΟΚ που από το 1990 εκλέγεται αρχικά κοινοτάρχης και εν συνεχεία δήμαρχος Διρφύων-Μεσσαπίων και υποψήφιος βουλευτής με το ΠΑΣΟΚ/ΚΙΝΑΛ πρόσφατα. Φυσικά τα διοικητικά όρια του δήμου, επί δημαρχίας του, περιλάμβαναν και τη ΛΑΡΚΟ. Ως πολιτικός μπορούσε με στόμφο να δηλώσει (δις) στη δημοσιογράφο ότι τα *προϊόντα υλοτόμησης θα δοθούν για ατομικές ανάγκες*, παρ' ότι η ΛΑΡΚΟ ξοδεύει για την υλοτόμησή τους. Ποιός άλλος θα μπορούσε να κάνει τέτοια δήλωση εκτός από πολιτικό («ζητάω ψηφαλάκια») ή τεχνοκράτη manager εταιρείας («*ασκώ εταιρική κοινωνική ευθύνη!*»); Οι εξαγορασμένες κοντόφθαλμες συνειδήσεις. Πελατεία, δυστυχώς, μπόλικη!

Εκτός, όμως, από τον Μπουροδήμο, ακόμη ένα στέλεχος της ΛΑΡΚΟ, ο κ. Αποστολίκας έκανε δημόσια τοποθέτηση για τις πυρκαγιές και ανέφερε: *«Πέραν της πρόληψης των πυρκαγιών η συμμετοχή των Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων στη καταστολή τους είναι καθοριστική. Στην τεράστια καταστροφική πυρκαγιά της Εύβοιας, όπου η ΛΑΡΚΟ διαθέτει το μεγαλύτερο μεταλλείο της, στα πλαίσια αντιμετώπισής της η εταιρία διέκοψε επί 48 ώρες όλες τις μεταλλευτικές εργασίες και έθεσε το σύνολο του βαρέως χωματουργικού εξοπλισμού και του προσωπικού της στη διάθεση των αρμοδίων αρχών, συνδράμοντας έτσι στο τιτάνιο έργο της πυρόσβεσης. Μια συνδρομή που ανέδειξε χωρίς αμφιβολία την τεράστια προσφορά της, μαζί με όλους τους υπόλοιπους συμμετέχοντες, προς το κοινωνικό σύνολο και αναγνωρίστηκε από όλους και ιδιαίτερα τα ΜΜΕ, τα οποία δεν διάκεινται και ιδιαίτερα φιλικά απέναντί της»*. Προφανώς ο συγκεκριμένος κύριος γνώριζε για την άδεια που είχε πάρει η ΛΑΡΚΟ, προ πυρκαγιάς, και για την αποψίλωση που θα ακολουθούσε. Αλλά παρ' όλα αυτά, το σύγχρονο μάρκετινγκ απαιτεί τη προώθηση της εικόνας ότι η εταιρεία διακατέχεται από κοινωνική ευθύνη μαζί με ασυναρτησίες του τύπου *διακόψαμε τη λειτουργία για 48 ώρες*, αυτό έλειπε να αφήνατε τον κόσμο να δουλέψει μέσα στο πύρινο κλοιό που σχημάτιζε η πυρκαγιά. Τέλος πάντων. Κράτος και Κεφάλαιο μαζί είναι η ΛΑΡΚΟ, ότι θέλουν λένε!

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Η καταστροφή της φύσης

του Anton Pannekoek (1873-1960)

συνέχεια από τη σελ. 15

από την άλλη τον θεμελιώδη επιστήμονα Μαρξ που προσπαθούσε να οργανώσει την αφύπνιση της εργατικής τάξης. Το πρόβλημα βρισκόταν στον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να ενωθεί η οργάνωση και η ελευθερία σε μία μορφή και μέθοδο της επαναστατικής δράσης. Κάτι το οποίο δεν μπορούσε να επιλυθεί εκείνη την περίοδο, γιατί η λύση του απαιτεί ένα υψηλότερο στάδιο της προλεταριακής συνείδησης από αυτό που υπήρχε κατά τον 19ο αιώνα. Η καπιταλιστική ανάπτυξη έχει αλλάξει αυτές τις συνθήκες. Η οργάνωση έχει γίνει ένα όπλο του καπιταλισμού και στα χέρια της κρατικής εξουσίας έγινε, στη Γερμανία και στη Ρωσία, ένα συντριπτικό όργανο της δεσποτικής καταστολής κάθε ελευθερίας. Τώρα που οι σοσιαλιστές αυτοαποκαλούνται οπαδοί του Μαρξ, προβαίνοντας σε μια μονομερή διαστρέβλωση των απόψεών του, ενεργώντας ως πράκτορες του κρατικού καπιταλισμού, είναι φυσικό η προσοχή των ευρύτερων κύκλων να στραφεί προς το γράψιμο του Μπακούνιν. Και έτσι νομίζω ότι ένα βιβλίο που εξηγεί τις απόψεις του θα θεωρηθεί πολύ ενδιαφέρον από τους εργάτες. [...]

Anton Pannekoek: Η καταστροφή της φύσης

Υπάρχουν πολλές καταγγελίες στην επιστημονική βιβλιογραφία σχετικά με την αυξανόμενη καταστροφή των δασών. Αλλά δεν είναι μόνο η χαρά, που κάθε λάτρης της φύσης αισθάνεται για τα δάση που πρέπει να ληφθεί υπ' όψη. Υπάρχουν επίσης σημαντικά υλικά συμφέροντα, πράγματι τα ζωτικά συμφέροντα της ανθρωπότητας. Με την εξαφάνιση των άφθονων και πυκνών δασών, οι χώρες που ήταν γνωστές

παρόμοιες συνέπειες που έχει ο καπιταλισμός[2] στη φύση, αυτός ο τρόπος παραγωγής που είναι το υψηλότερο στάδιο στο κυνήγι κέρδους.

Γιατί η Γαλλία είναι μια χώρα φτωχή σε δάση, που πρέπει να εισάγει κάθε χρόνο ξυλεία αξίας εκατοντάδων εκατομμύριων φράγκων από το εξωτερικό και να ξοδεύει πολύ περισσότερα για να αποκαταστήσει μέσω της αναδάσωσης τις καταστροφικές συνέπειες της αποψίλωσης των Άλπεων; Κατά τη διάρκεια του Παλαιού Καθεστώτος (προεπαναστατικού) υπήρχαν πολλά κρατικά δάση. Αλλά η μπουρζουαζία, που πήρε το τιμόνι της Γαλλικής Επανάστασης,

νοφόρα ζώα γίνονται όλο και πιο σπάνια λόγω έντονης θήρας και ότι τα πιο πολύτιμα είδη μπορεί σύντομα να εξαφανιστούν. Στον Καναδά, τεράστια παρθένα δάση έχουν μετατραπεί σε στάχτες, όχι μόνο από εποίκους που επιθυμούν να καλλιεργήσουν το έδαφος αλλά και από «ερευνητές» που αναζητούν κοιτάσματα ορυκτών που μετατρέπουν τις ορεινές πλαγιές σε γυμνούς βράχους, ώστε να έχουν καλύτερη εικόνα του εδάφους. Στη Νέα Γουινέα, μια σφαγή παραδείσιων πτηνών οργανώθηκε για να ικανοποιήσει την ακριβή ιδιοτροπία μιας Αμερικανίδας δισεκατομμυριούχου. Η τρελλή μόδα, τυπικό χαρα-

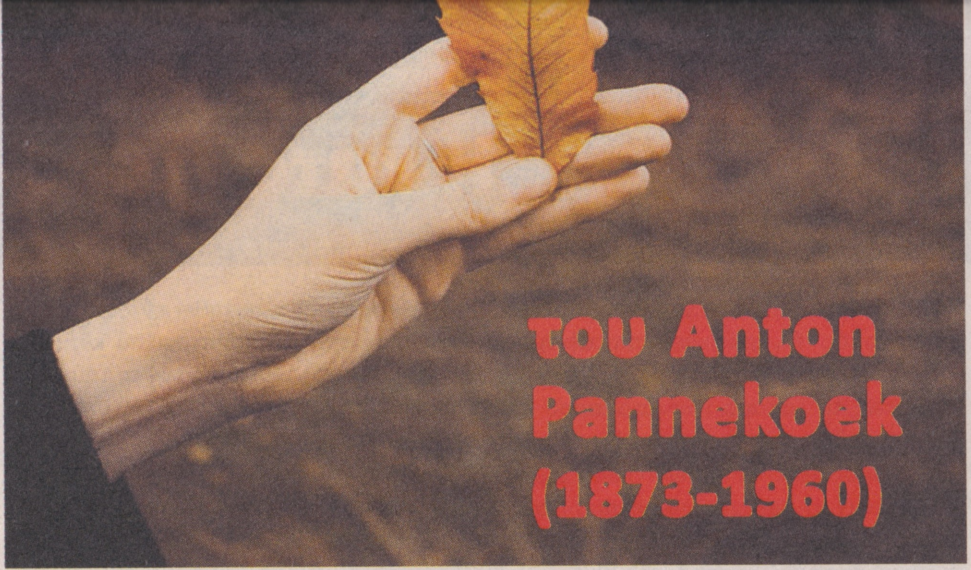
ρη. Μια κλειστή οικονομία, η οποία καταναλώνει μέρος του καλαμποκιού της, εξαντλείται ολοένα και περισσότερο και πρέπει αναπόφευκτα να αποτύχει. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο ο καπιταλισμός ενεργεί. Αυτή είναι μια οικονομία που δεν σκέφτεται για το μέλλον αλλά ζει μόνο στο άμεσο παρόν. Στη σημερινή οικονομική τάξη, η φύση δεν εξυπηρετεί την ανθρωπότητα, αλλά το κεφάλαιο. Δεν είναι τα ρούχα, οι διατροφικές ή πολιτιστικές ανάγκες της ανθρωπότητας που διέπουν την παραγωγή, αλλά η όρεξη του κεφαλαίου για κέρδος, για το χρυσό.

Οι φυσικοί πόροι γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης σε τέτοιο βαθμό, λες και τα αποθέματα είναι άπειρα και ανεξάντλητα. Οι επιβλαβείς συνέπειες της αποψίλωσης για τη γεωργία και η καταστροφή χρήσιμων ζώων και φυτών εκθέτουν τον πεπερασμένο χαρακτήρα των διαθέσιμων αποθεμάτων και την αποτυχία αυτού του τύπου οικονομίας. Ο Ρούσβελτ φαίνεται να αναγνωρίζει αυτή την αποτυχία, όταν καλεί μια διεθνή διάσκεψη για να αναθεωρήσει την κατάσταση των διαθέσιμων φυσικών πόρων και να λάβει μέτρα για να σταματήσει η σπατάλη τους.

Φυσικά το ίδιο το σχέδιο είναι απίστευτο. Το κράτος θα μπορούσε να κάνει πολλά για να σταματήσει την ανείπωτη εξολόθρευση των σπάνιων ειδών. Αλλά το καπιταλιστικό κράτος είναι τελικά ένας κακός εκπρόσωπος του καλού της ανθρωπότητας. Πρέπει να σταματήσει εν όψει των ουσιωδών συμφερόντων του κεφαλαίου.

Ο καπιταλισμός είναι μια απίστευτη οικονομία που δεν μπορεί να ρυθμίσει τις πράξεις της με την κατανόηση των συνεπειών τους. Αλλά ο καταστροφικός χαρακτήρας του δεν προέρχεται μόνο από αυτό το γεγονός. Κατά τη διάρκεια των αιώνων οι άνθρωποι εκμεταλλεύτηκαν τη φύση με

γιατί η λύση του απαιτεί ένα υψηλότερο στάδιο της προλεταριακής συνείδησης από αυτό που υπήρχε κατά τον 19ο αιώνα. Η καπιταλιστική ανάπτυξη έχει αλλάξει αυτές τις συνθήκες. Η οργάνωση έχει γίνει ένα όπλο του καπιταλισμού και στα χέρια της κρατικής εξουσίας έγινε, στη Γερμανία και στη Ρωσία, ένα συντριπτικό όργανο της δεσποτικής καταστολής κάθε ελευθερίας. Τώρα που οι σοσιαλιστές αυτοαποκαλούνται οπαδοί του Μαρξ, προβαίνοντας σε μια μονομερή διαστρέβλωση των απόψεών του, ενεργώντας ως πράκτορες του κρατικού καπιταλισμού, είναι φυσικό η προσοχή των ευρύτερων κύκλων να στραφεί προς το γράψιμο του Μπακούνιν. Και έτσι νομίζω ότι ένα βιβλίο που εξηγεί τις απόψεις του θα θεωρηθεί πολύ ενδιαφέρον από τους εργάτες. [...]

Anton Pannekoek: Η καταστροφή της φύσης

Υπάρχουν πολλές καταγγελίες στην επιστημονική βιβλιογραφία σχετικά με την αυξανόμενη καταστροφή των δασών. Αλλά δεν είναι μόνο η χαρά, που κάθε λάτρης της φύσης αισθάνεται για τα δάση που πρέπει να ληφθεί υπ' όψη. Υπάρχουν επίσης σημαντικά υλικά συμφέροντα, πράγματι τα ζωτικά συμφέροντα της ανθρωπότητας. Με την εξαφάνιση των άφθονων και πυκνών δασών, οι χώρες που ήταν γνωστές στην αρχαιότητα για τη γονιμότητά τους, που ήταν πυκνοκατοικημένες και γνωστές ως σιτοπαραγωγές για τις μεγάλες πόλεις, έχουν γίνει πέτρινες έρημοι.

Η βροχή σπάνια πέφτει εκεί, εκτός από τις καταστρεπτικές δυνατές λασποβροχές που μεταφέρουν τα στρώματα του χούμου τα οποία πρέπει να γονιμοποιήσει η βροχή. Όταν τα δάση των βουνών έχουν καταστραφεί, οι χείμαρροι που τροφοδοτούνται από τις καλοκαιρινές βροχές προκαλούν τεράστιες μάζες συμπαγών πετρωμάτων και άμμου, οι οποίες φράζουν τις κοιλάδες των Άλπεων, με αποτέλεσμα την απομάκρυνση των δασών και την ερήμωση χωριών, των οποίων οι κάτοικοι είναι αθώοι, αφού «τα προσωπικά μικροσυμφέροντα» ... παρόμοιες συνέπειες που έχει ο καπιταλισμός[2] στη φύση, αυτός ο τρόπος παραγωγής που είναι το υψηλότερο στάδιο στο κυνήγι κέρδους.

Γιατί η Γαλλία είναι μια χώρα φτωχή σε δάση, που πρέπει να εισάγει κάθε χρόνο ξυλεία αξίας εκατοντάδων εκατομμύριων φράγκων από το εξωτερικό και να ξοδεύει πολύ περισσότερα για να αποκαταστήσει μέσω της αναδάσωσης τις καταστροφικές συνέπειες της αποψίλωσης των Άλπεων; Κατά τη διάρκεια του Παλαιού Καθεστώτος (προεπαναστατικού) υπήρχαν πολλά κρατικά δάση. Αλλά η μπουρζουαζία, που πήρε το τιμόνι της Γαλλικής Επανάστασης, είδε σε αυτά μόνο ένα μέσο ιδιωτικού πλουτισμού. Οι κερδοσκόποι έκλεισαν 3 εκατομμύρια εκτάρια για να μετατρέψουν το ξύλο σε χρυσό. Δεν σκέφτονταν το μέλλον, μόνο το άμεσο κέρδος.

Για τον καπιταλισμό, όλοι οι φυσικοί πόροι δεν είναι παρά χρυσός. Όσο ταχύτερα τους εκμεταλλεύεται, τόσο περισσότερο επιταχύνεται η ροή του χρυσού. Η ιδιωτική οικονομία καταλήγει σε κάθε άτομο που προσπαθεί να κάνει το μεγαλύτερο κέρδος χωρίς να σκέφτεται καν για μια στιγμή το γενικό συμφέρον, την ανθρωπότητα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, κάθε άγριο ζώο που έχει νομισματική αξία και κάθε άγριο φυτό που δημιουργεί κέρδη να είναι αμέσως αντικείμενο του αγώνα για εξόντωση. Οι ελέφαντες της Αφρικής σχεδόν εξαφανίνοφόρα ζώα γίνονται όλο και πιο σπάνια λόγω έντονης θήρας και ότι τα πιο πολύτιμα είδη μπορεί σύντομα να εξαφανιστούν. Στον Καναδά, τεράστια παρθένα δάση έχουν μετατραπεί σε στάχτες, όχι μόνο από εποίκους που επιθυμούν να καλλιεργήσουν το έδαφος αλλά και από «ερευνητές» που αναζητούν κοιτάσματα ορυκτών που μετατρέπουν τις ορεινές πλαγιές σε γυμνούς βράχους, ώστε να έχουν καλύτερη εικόνα του εδάφους. Στη Νέα Γουινέα, μια σφαγή παραδείσιων πτηνών οργανώθηκε για να ικανοποιήσει την ακριβή ιδιοτροπία μιας Αμερικανίδας δισεκατομμυριούχου. Η τρελλή μόδα, τυπικό χαρακτηριστικό μιας καπιταλιστικής σπατάλης της υπεραξίας, έχει ήδη οδηγήσει στην εξόντωση σπάνιων ειδών. Τα θαλάσσια πτηνά στην ανατολική ακτή της Αμερικής οφείλουν μόνο την επιβίωσή τους στην αυστηρή παρέμβαση του κράτους. Δυστυχώς υπάρχουν πάρα πολλά τέτοια παραδείγματα.

Αλλά δεν υπάρχουν φυτά και ζώα για να χρησιμοποιηθούν από τον άνθρωπο για δικούς τους σκοπούς; Εδώ, αφήνουμε εντελώς το ζήτημα της διατήρησης της φύσης όπως θα ήταν χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση. Γνωρίζουμε ότι οι άνθρωποι είναι οι αφέντες της Γης και ότι μεταμορφώνουν εντελώς τη φύση για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Για να ζήσουμε, είμαστε

ποτητα, αλλά το κεφάλαιο. Δεν είναι τα ρούχα, οι διατροφικές ή πολιτιστικές ανάγκες της ανθρωπότητας που διέπουν την παραγωγή, αλλά η όρεξη του κεφαλαίου για κέρδος, για το χρυσό.

Οι φυσικοί πόροι γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης σε τέτοιο βαθμό, λες και τα αποθέματα είναι άπειρα και ανεξάντλητα. Οι επιβλαβείς συνέπειες της αποψίλωσης για τη γεωργία και η καταστροφή χρήσιμων ζώων και φυτών εκθέτουν τον πεπερασμένο χαρακτήρα των διαθέσιμων αποθεμάτων και την αποτυχία αυτού του τύπου οικονομίας. Ο Ρούσβελτ φαίνεται να αναγνωρίζει αυτή την αποτυχία, όταν καλεί μια διεθνή διάσκεψη για να αναθεωρήσει την κατάσταση των διαθέσιμων φυσικών πόρων και να λάβει μέτρα για να σταματήσει η σπατάλη τους.

Φυσικά το ίδιο το σχέδιο είναι απίστευτο. Το κράτος θα μπορούσε να κάνει πολλά για να σταματήσει την ανείπωτη εξολόθρευση των σπάνιων ειδών. Αλλά το καπιταλιστικό κράτος είναι τελικά ένας κακός εκπρόσωπος του καλού της ανθρωπότητας. Πρέπει να σταματήσει εν όψει των ουσιωδών συμφερόντων του κεφαλαίου.

Ο καπιταλισμός είναι μια απίστευτη οικονομία που δεν μπορεί να ρυθμίσει τις πράξεις της με την κατανόηση των συνεπειών τους. Αλλά ο καταστροφικός χαρακτήρας του δεν προέρχεται μόνο από αυτό το γεγονός. Κατά τη διάρκεια των αιώνων οι άνθρωποι εκμεταλλεύτηκαν τη φύση με ανόητο τρόπο, χωρίς να σκεφτόμαστε το μέλλον της ανθρωπότητας στο σύνολό της. Αλλά η εξουσία τους ήταν περιορισμένη. Η φύση ήταν τόσο μεγάλη και τόσο ισχυρή ώστε με τα αδύνατα τεχνικά μέσα της, ο άνθρωπος θα μπορούσε να τη βλάψει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Ο καπιταλισμός, αντιθέτως, αντικατέστησε τις τοπικές ανάγκες με τις παγκόσμιες ανάγκες και δημιούργησε σύγχρονες τεχνικές για την εκμετάλλευση της φύσης. Επομένως, τίθεται πλέον θέμα τεράστιων μαζών ύλης που υποβάλλονται σε επεξεργασία με κολοσσιαία μέσα καταστροφής και απομακρύνονται με ισχυρά μέσα μεταφοράς. Η κοινωνία υπό τον καπιταλισμό μπορεί να συγκριθεί με ένα γιγαντιαίο αταίριαστο σώμα. Ενώ ο καπιταλισμός αναπτύσσει

τις απόψεις του θα θεωρηθεί πολύ ενδιαφέρον από τους εργάτες. [...]

Anton Pannekoek: Η καταστροφή της φύσης

Υπάρχουν πολλές καταγγελίες στην επιστημονική βιβλιογραφία σχετικά με την αυξανόμενη καταστροφή των δασών. Αλλά δεν είναι μόνο η χαρά, που κάθε λάτρης της φύσης αισθάνεται για τα δάση που πρέπει να ληφθεί υπ' όψη. Υπάρχουν επίσης σημαντικά υλικά συμφέροντα, πράγματι τα ζωτικά συμφέροντα της ανθρωπότητας. Με την εξαφάνιση των άφθονων και πυκνών δασών, οι χώρες που ήταν γνωστές στην αρχαιότητα για τη γονιμότητά τους, που ήταν πυκνοκατοικημένες και γνωστές ως σιτοπαραγωγές για τις μεγάλες πόλεις, έχουν γίνει πέτρινες έρημοι.

Η βροχή σπάνια πέφτει εκεί, εκτός από τις καταστρεπτικές δυνατές λασποβροχές που μεταφέρουν τα στρώματα του χούμου τα οποία πρέπει να γονιμοποιήσει η βροχή. Όταν τα δάση των βουνών έχουν καταστραφεί, οι χείμαρροι που τροφοδοτούνται από τις καλοκαιρινές βροχές προκαλούν τεράστιες μάζες συμπαγών πετρωμάτων και άμμου, οι οποίες φράζουν τις κοιλάδες των Άλπεων, με αποτέλεσμα την απομάκρυνση των δασών και την ερήμωση χωριών, των οποίων οι κάτοικοι είναι αθώοι, αφού «τα προσωπικά μικροσυμφέροντα και η άγνοια έχουν καταστρέψει το δάσος και τα νερά της ψηλής κοιλάδας».

Οι συγγραφείς επιμένουν με έμφαση στα προσωπικά συμφέροντα και την άγνοια στην εύγλωττη περιγραφή της άθλιας αυτής κατάστασης, αλλά δεν εξετάζουν τα αίτιά της. Πιστεύουν πιθανώς ότι η έμφαση στις συνέπειες είναι αρκετή για να αντικαταστήσει την άγνοια με μια καλύτερη κατανόηση και να αναιρέσει τα αποτελέσματα. Δεν βλέπουν ότι αυτό είναι μόνο ένα μέρος του φαινομένου, μια από τις πολλές

παρόμοιες συνέπειες που έχει ο καπιταλισμός[2] στη φύση, αυτός ο τρόπος παραγωγής που είναι το υψηλότερο στάδιο στο κυνήγι κέρδους.

Γιατί η Γαλλία είναι μια χώρα φτωχή σε δάση, που πρέπει να εισάγει κάθε χρόνο ξυλεία αξίας εκατοντάδων εκατομμύριων φράγκων από το εξωτερικό και να ξοδεύει πολύ περισσότερα για να αποκαταστήσει μέσω της αναδάσωσης τις καταστροφικές συνέπειες της αποψίλωσης των Άλπεων; Κατά τη διάρκεια του Παλαιού Καθεστώτος (προεπαναστατικού) υπήρχαν πολλά κρατικά δάση. Αλλά η μπουρζουαζία, που πήρε το τιμόνι της Γαλλικής Επανάστασης, είδε σε αυτά μόνο ένα μέσο ιδιωτικού πλουτισμού. Οι κερδοσκόποι έκλεισαν 3 εκατομμύρια εκτάρια για να μετατρέψουν το ξύλο σε χρυσό. Δεν σκέφτονταν το μέλλον, μόνο το άμεσο κέρδος.

Για τον καπιταλισμό, όλοι οι φυσικοί πόροι δεν είναι παρά χρυσός. Όσο ταχύτερα τους εκμεταλλεύεται, τόσο περισσότερο επιταχύνεται η ροή του χρυσού. Η ιδιωτική οικονομία καταλήγει σε κάθε άτομο που προσπαθεί να κάνει το μεγαλύτερο κέρδος χωρίς να σκέφτεται καν για μια στιγμή το γενικό συμφέρον, την ανθρωπότητα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, κάθε άγριο ζώο που έχει νομισματική αξία και κάθε άγριο φυτό που δημιουργεί κέρδη να είναι αμέσως αντικείμενο του αγώνα για εξόντωση. Οι ελέφαντες της Αφρικής σχεδόν εξαφανίστηκαν, θύματα συστηματικού κυνηγιού για το ελεφαντόδοντό τους. Είναι παρόμοιο για τα καουτσουκόδεντρα, τα οποία είναι θύματα μιας εξευτελιστικής οικονομίας στην οποία όλοι τους καταστρέφουν μόνο χωρίς να φυτεύουν καινούρια.

Στη Σιβηρία, διαπιστώθηκε ότι τα γουνοφόρα ζώα γίνονται όλο και πιο σπάνια λόγω έντονης θήρας και ότι τα πιο πολύτιμα είδη μπορεί σύντομα να εξαφανιστούν. Στον Καναδά, τεράστια παρθένα δάση έχουν μετατραπεί σε στάχτες, όχι μόνο από εποίκους που επιθυμούν να καλλιεργήσουν το έδαφος αλλά και από «ερευνητές» που αναζητούν κοιτάσματα ορυκτών που μετατρέπουν τις ορεινές πλαγιές σε γυμνούς βράχους, ώστε να έχουν καλύτερη εικόνα του εδάφους. Στη Νέα Γουινέα, μια σφαγή παραδείσιων πτηνών οργανώθηκε για να ικανοποιήσει την ακριβή ιδιοτροπία μιας Αμερικανίδας δισεκατομμυριούχου. Η τρελλή μόδα, τυπικό χαρακτηριστικό μιας καπιταλιστικής σπατάλης της υπεραξίας, έχει ήδη οδηγήσει στην εξόντωση σπάνιων ειδών. Τα θαλάσσια πτηνά στην ανατολική ακτή της Αμερικής οφείλουν μόνο την επιβίωσή τους στην αυστηρή παρέμβαση του κράτους. Δυστυχώς υπάρχουν πάρα πολλά τέτοια παραδείγματα.

Αλλά δεν υπάρχουν φυτά και ζώα για να χρησιμοποιηθούν από τον άνθρωπο για δικούς τους σκοπούς; Εδώ, αφήνουμε εντελώς το ζήτημα της διατήρησης της φύσης όπως θα ήταν χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση. Γνωρίζουμε ότι οι άνθρωποι είναι οι αφέντες της Γης και ότι μεταμορφώνουν εντελώς τη φύση για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Για να ζήσουμε, είμαστε απόλυτα εξαρτημένοι από τις δυνάμεις της φύσης και από τους φυσικούς πόρους. Πρέπει να τους χρησιμοποιήσουμε και να τους καταναλώσουμε. Δεν είναι αυτό το ζήτημα εδώ, αλλά ο τρόπος με τον οποίο ο καπιταλισμός τους χρησιμοποιεί.

Μια ορθολογική κοινωνική τάξη θα πρέπει να χρησιμοποιήσει τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους με τέτοιο τρόπο ώστε αυτό που καταναλώνεται να αντικαθίσταται ταυτόχρονα, έτσι ώστε η κοινωνία να μην υποβαθμιστεί και να γίνει πλουσιότερη σε φυσικών πόρων και να λάβει μέτρα για να σταματήσει η σπατάλη τους.

Φυσικά το ίδιο το σχέδιο είναι απίστευτο. Το κράτος θα μπορούσε να κάνει πολλά για να σταματήσει την ανείπωτη εξολόθρευση των σπάνιων ειδών. Αλλά το καπιταλιστικό κράτος είναι τελικά ένας κακός εκπρόσωπος του καλού της ανθρωπότητας. Πρέπει να σταματήσει εν όψει των ουσιωδών συμφερόντων του κεφαλαίου.

Ο καπιταλισμός είναι μια απίστευτη οικονομία που δεν μπορεί να ρυθμίσει τις πράξεις της με την κατανόηση των συνεπειών τους. Αλλά ο καταστροφικός χαρακτήρας του δεν προέρχεται μόνο από αυτό το γεγονός. Κατά τη διάρκεια των αιώνων οι άνθρωποι εκμεταλλεύτηκαν τη φύση με ανόητο τρόπο, χωρίς να σκεφτόμαστε το μέλλον της ανθρωπότητας στο σύνολό της. Αλλά η εξουσία τους ήταν περιορισμένη. Η φύση ήταν τόσο μεγάλη και τόσο ισχυρή ώστε με τα αδύνατα τεχνικά μέσα της, ο άνθρωπος θα μπορούσε να τη βλάψει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Ο καπιταλισμός, αντιθέτως, αντικατέστησε τις τοπικές ανάγκες με τις παγκόσμιες ανάγκες και δημιούργησε σύγχρονες τεχνικές για την εκμετάλλευση της φύσης. Επομένως, τίθεται πλέον θέμα τεράστιων μαζών ύλης που υποβάλλονται σε επεξεργασία με κολοσσιαία μέσα καταστροφής και απομακρύνονται με ισχυρά μέσα μεταφοράς. Η κοινωνία υπό τον καπιταλισμό μπορεί να συγκριθεί με ένα γιγαντιαίο αταίριαστο σώμα. Ενώ ο καπιταλισμός αναπτύσσει την εξουσία του χωρίς περιορισμούς, είναι ταυτόχρονα ολοένα και πιο καταστροφικός για το περιβάλλον από το οποίο ζει. Μόνο ο σοσιαλισμός, ο οποίος μπορεί να δώσει αυτή τη συνείδηση και την αιτιολογημένη δράση, θα αντικαταστήσει ταυτόχρονα την καταστροφή της φύσης με μια εξορθολογισμένη οικονομία.

Zeitungskorrespondenz N° 75, 10 Ιουλίου 1909.

Μετάφραση – απόδοση Π.

2. Οι προσεγγίσεις με βάση τον καπιταλισμό και τα σοσιαλιστικά προτάγματα, που υπάρχουν στο κείμενο, δεν θα πρέπει να ξενίζουν, δεδομένης της εποχής και του χρόνου συγγραφής.